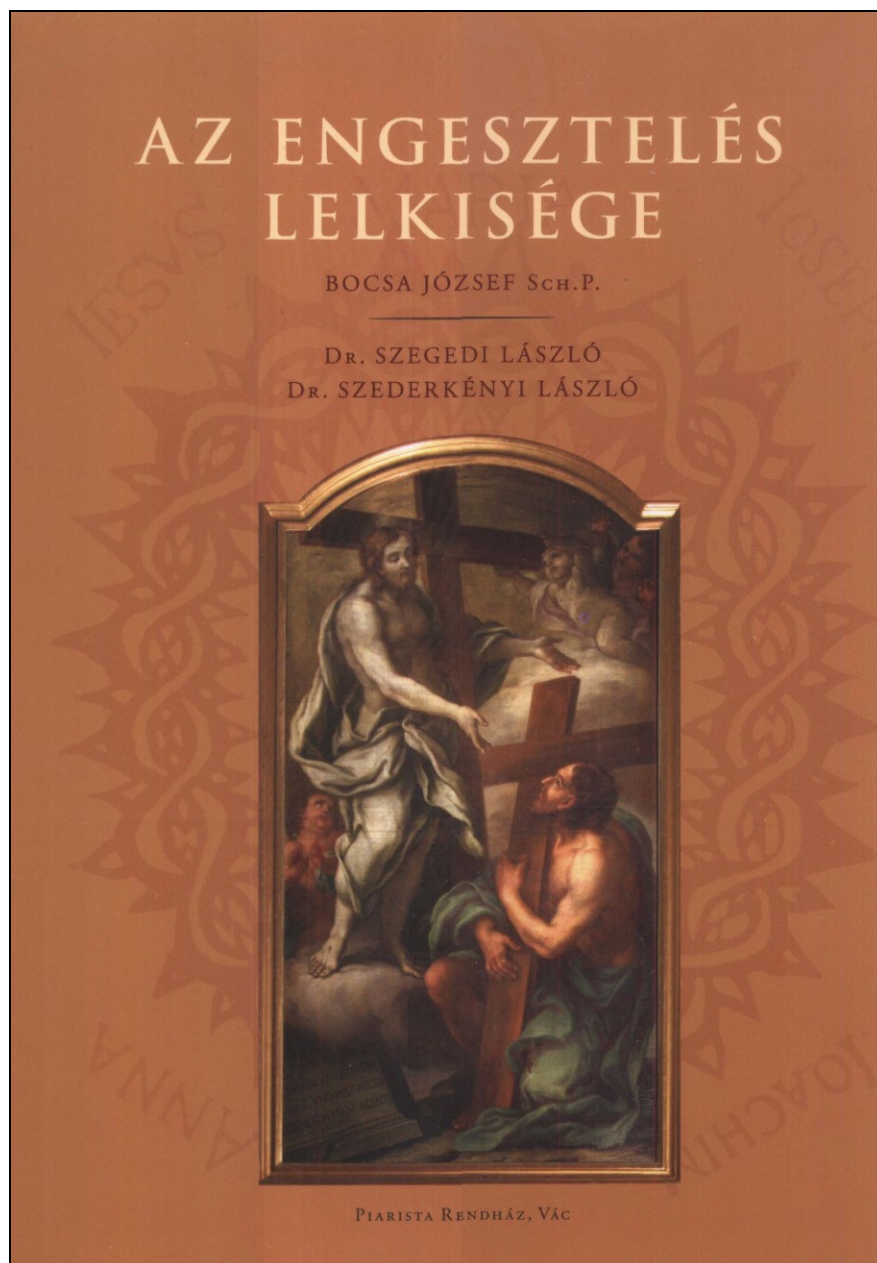

Bocsa József – Szegedi László – Szederkényi László Az engesztelés lelkiése

Mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Bocsa József – Szegedi László – Szederkényi László
Az engesztelés lelkisége

Szerkesztette és az I. és II/A. fejezeteket írta
Bocsa József

Imprimatur 1696/2017
Dr. Nicolaus Beer
Episcopus Vaciensis

A borító címlapján
a váci Szent Anna templom jobb latort ábrázoló Dismas oltárának a képe látható

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2017-ben jelent meg a Piarista Rendház, Vác kiadásában, az ISBN 978-963-9524-19-4 azonosítóval. Az elektronikus változat Bocsa József engedélyével készült. A könyvet lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerzőké.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
I. Az engesztelés gondolata a Szentírásban, a Szenthagyományban és a magyar történelemben 5	
1. Bevezetés	5
2. Az engesztelés lelkiiségének az alapjai	7
Jézus engesztelése	7
A tanítványok engesztelése	8
Az engesztelés a keresztség, a bérálás és az Eucharisztia szentségének a megélése.....	8
Az engesztelés nem kíván rendkívüli életszentséget, csak az Úr szeretetparancsának a teljesítését.....	8
Az engesztelés a szentek életében.....	9
3. Az engesztelés kultusztörténete	10
1. Áldozat.....	10
2. Kiengesztelődés, megbékélés (reconciliáció)	12
3. A szentmiseáldozat	13
4. Egyéb ájtatossági formák.....	14
4. A köznapi és a bibliai szóhasználat	17
Az Istenről való beszéd.....	18
A „haragvó” Isten	18
A „büntető” Isten	20
A „bosszúálló” Isten	22
A „féltékeny” Isten	23
Az egészen más (transzcendens) és mégis emberképű Isten	23
5. Az engesztelés és a kiengesztelődés szentírási alapjai	24
Isten Krisztusban kiengesztelődött a világgal.....	25
A kiengesztelődés tartalma	26
A kiengesztelődés és Isten haragja	27
Kiket sújt Isten haragja?.....	28
A keresztények részvétele Jézus engesztelő művében.....	30
6. Az engesztelés a Katolikus Egyház Katekizmusában.....	31
7. Az engesztelés az Egyház mai hivatalos liturgiájában	36
8. Az Eucharisztia és az engesztelés	38
9. Az engesztelés XI. Pius pápa Miserentissimus Redemptor enciklikájában.....	43
10. A magyar püspökök 1946 os karácsonyi körlevele az engesztelésről	48
11. Engesztelés a magyar történelemben	49
12. A Szent Vértisztelet az Egyházban és Magyarországon	53
A bátai Szent Vértisztelet helye.....	54
A reformáció hatása a Szent Vértiszteletre	56
13. Engesztelés ma a Kárpát-medencében.....	56
II /A. Az engesztelés gondolatának az elmélyítése.....	60
1. Az engesztelés: kérlelés, haragosnak, megbántottnak a csillapítása, megbékítése.....	60
2. Az engesztelés és „rokonfogalmi”	61
3. Az isteni irgalmasság és az engesztelés	63
4. Megbocsátás és kiengesztelődés	66
5. Cirenei Simon segít vinni Jézusnak a keresztet	72
6. Jézus mennybemenetele és az engesztelés.....	72

7. Ninive vagy Szodoma?	74
8. Irgalom – ítélet.....	76
9. Az irgalmas és igazságos Isten	78
II /B. Az engesztelés gondolatának az elmélyítése	81
1. Dr. Szegedi László: Az engesztelés fogalmának a tisztázása	81
2. Dr. Szegedi László: A végén Isten lesz minden mindenben.....	86
3. Dr. Szederkényi László: Az engesztelés és a kiengesztelődés a Szenthagyományban ...	92
4. Dr. Szederkényi László: Az ellenségszeretet az Egyház hagyományában	98
5. Dr. Szederkényi László: Az eucharisztikus lelkiület	102
III. Függelék.....	104
1. XI. Pius pápa Miserentissimus Redemptor enciklikájának a szövege	104
2. A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1946-os karácsonyi körlevele.....	111
3. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2006-os jubileumi évre szóló körlevele.....	116
4. Idézetgyűjtemény	117
Summary	131
A találkozó emléklapja	132

I. Az engesztelés gondolata a Szentírásban, a Szenthagyományban és a magyar történelemben

1. Bevezetés

E kötet célja papok, teológusok, teológiában jártas személyek számára is elfogadhatóan megfogalmazni az engesztelés mibenlétét. Tisztázni szeretné az engeszteléssel kapcsolatos félreértéseket, félreértelmezéseket, hogy a megváltás lényegét kifejező, hitünk központi magvát alkotó, de a mai teológiába peremre szorult, méltatlanul mellőzött engesztelés lelkiisége, amelyet „a kicsinyek” közül sokan gyakorolnak („Áldalak téged, Atyám, mennynek és földnek Istene, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és okosak elől, de feltártad a kicsinyeknek” [Mt 11,25; Lk 10,21]), újra az őt megillető központi helyre kerülhessen.

Mi nem a célja a kötetnek? Nem kívánja az engesztelés teológiájának a leírását, szisztematikus tárgyalását adni. Nem kívánja a különféle megváltásméleteket tárgyalni és értékelni. Nem kíván dogmatikailag nyitott, vagy vitatott kérdéseket megválaszolni. Nem kívánja az engesztelés témáját a mai teológiai irányzatok gondolatvilágába sem beilleszteni, amelyek még nem állták ki az idők próbáját. Az Egyház 2000 éves hitébe viszont be akarja illeszteni. Fő célkitűzése, hogy azt mutassa be, hogy az engesztelés mentőöve, amelyet Isten ma is felkínál az annyi veszélynek kitett emberiségnek, beleilleszkedik a hivatalos kinyilatkoztatásba, és az Egyház hitébe.

Milyen eszközökkel akarja a célt elérni? A Szentírás engesztelésre vonatkozó kijelentéseinek az elemzésével, az egyházi tanítóhivatali megnyilatkozások bemutatásával (A Katolikus Egyház Katekizmusa, miseszövegek, liturgikus imádságok, XI. Pius pápa enciklikája, XVI. Benedek pápa gondolatai, magyar főpásztori körlevelek bemutatása). Több oldalról szeretné a kötet ezt a célt megközelíteni. Köznyelvi értelmezésből kiindulva, az engeszteléssel kapcsolatos ájtatossági formák bemutatásával, az egyház mai liturgiájában használt megfogalmazások felmutatásával, az engesztelés kultusztörténetének, és a magyar történelemben játszott szerepének a bemutatásával.

Az engesztelés témája mostohagyermeknek számít a teológiában. Inkább csak dogmatikakönyvekben tárgyalták a különféle megváltásméletekkel kapcsolatban. Ez utóbbinak köszönhető például az, hogy hitünknek ez a központi magva negatív módon rögzült az átlagteológiát végzettek tudatában. Az engesztelésről leegyszerűsítve – többnyire még papok tudatában is – az él, hogy az a „haragvó Isten kiengesztelése”. Ez is a tartalmához tartozik, de majd látni fogjuk hogyan. Az engesztelés fogalma, spiritualitása azonban ennél sokkal tágabb, más tartalmak is hozzá tartoznak.

Arról kevés szó esett idáig – vagy legalábbis nem terjedt el a teológiai köztudatban –, hogy az Egyház és annak tagjai, mint Krisztus misztikus testének a tagjai, is engesztelhetnek, részt vehetnek Jézus megváltói tevékenységében, amelyet ezzel a szóval is ki lehet fejezni, hogy „engesztelés”, ahogyan ezt teszi is sok helyen a Szentírás, a Katolikus Egyház Katekizmusa és az egyház liturgikus szövegei. Az egyház 2000 éves gyakorlatában azonban végig ott volt az engesztelés. Ezt látni fogjuk az Engesztelés kultusztörténete c. fejezetben (I. 3.).

Van két akadály, amely megnehezíti a mai ember számára az engesztelés gondolatának és gyakorlatának az elfogadását. Ezekről később részletesen is olvashatunk e kötetben, de itt a bevezetőben is fontos ezek kiemelése.

Az egyik a haragvó Istennek a képe. Vagy más fogalmazásban az a téves vélekedés, hogy „Isten egy haragvó öregúr, akit folyton engesztelni kell.” A köznapi és a bibliai szóhasználat (I.

4.) c. fejezet magyarázza a Bibliában is megtalálható antropomorf fogalmakat, válaszol az Istenben lévő haraggal kapcsolatos téves elképzelésekre, nehézségekre.

A másik akadály, amelyen papok is gyakran fennakadnak Pál apostolnak az a kijelentése, hogy „kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből még hiányzik”. Ez különösen a protestáns teológia követőit zavarja, amely Krisztus egyedüli üdvözítő voltát hangsúlyozza. A kérdéses Szent Pál idézet pontosan így hangzik: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára” (Kol 1,24). XI. Pius pápának a Jézus Szíve tiszteletéről (egyben az engesztelésről) kiadott enciklikája (Misericordissimus Deus), amely 1928. május 8-i keltezéssel jelent meg, Szent Ágostont idézi: „Krisztus mindent elszenvedett, amit szenvednie kellett; semmi sem hiányzik a szenvedés mértékéből. Tehát befejeződött a szenvedés. De csak a fejben. Fennmaradt még a szenvedés a testben.” Érti ezen Krisztus misztikus testét, a keresztényeket.

Az engesztelés eszerint a Jézussal való együtt szenvedés, de nem a szenvedésen van a hangsúly, hanem a Krisztussal való egységen, a vele való azonosuláson, az Ő példájára a Mennyei Atyának való engedelmisségen, önátadáson, mindennek a saját életünkben való utánzásán. A később részletesen is bemutatásra kerülő enciklika ezt így fogalmazza. Az igazi főpap maga Krisztus, akivel mi, keresztények egy testet alkotunk: Ő a fő, mi pedig az ő teste, egyenként és együttesen is az ő tagjai vagyunk. Az önfelajánlás éppen ennek a tudatosítása, hogy Krisztus a fő, mi pedig a tagjai. Az önfelajánlás Krisztus áldozatával való egyesülés. Ennek legfontosabb mozzanata a helytelen önszeretet feláldozása. Az enciklika szó szerint így fogalmaz: „*Minél tökéletesebben megfelel a magunk fölajánlása és föláldozása Krisztus áldozatának, azaz minél jobban föláldozzuk az önszeretetet és vágyainkat, s testünket megfeszítjük azzal a titokzatos keresztre feszítéssel, amelyről az apostol beszél, a könyörgésnek és engesztelésnek annál bővebb gyümölcsseit nyerjük el magunk és mások számára.*” Ennek a vele való egységnek a megvalósulását maga Jézus kérte az Atyától halála előtt: »*Én öbennem és Te Énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek.*« (Jn 17,23)».

XVI. Benedek pápa kedvenc kifejezése a „bevon”. Isten bevon minket a megváltás művébe. Erről szól az engesztelés. Krisztus páratlan és helyettesíthetetlen megváltói szerepe kétségbevonhatatlan. Amikor a keresztények engesztelő szerepére hangsúly kerül ebben a kötetben, az nem jelentheti Jézus egyedüli megváltói szerepének a kétségbevonását. A keresztény élet Isten és az ember együttműködése, a kegyelem és az emberi szabadakarat együttes műve. Ki-ki életkorának, tapasztalatainak függvényében hol az egyiket, hol a másikat hangsúlyozza jobban. De ebben az együttműködésben egyértelműen Isten a főszereplő, az ember csak mellékszereplő lehet.

Mivel ez a kötet nem az engesztelés témájának egy szisztematikus tárgyalása, hanem egy gyűjteményes kiadás – az itt szereplő írások többsége más-más alkalommal elhangzott előadás – ezért elkerülhetetlen, hogy ismétlések legyenek bennük. Nem törekedtünk a kötetbe rendezéskor ezeknek az eltüntetésére. Az ismétlések remélhetőleg jobban belénk vésik az alaponnanivalót.

E kötetben összegyűjtött írások nem szakfolyóiratokban jelentek meg, hanem mindegyik közérthető formában a mai emberek nyelvén elhangzott előadás, prédikáció volt. Nem a teológia nyelvén, hanem a köznapi ember nyelvén kívánnak szólni az engesztelésről. A kötetbe szerkesztéskor szükségessé vált még néhány fejezet megírása. Így egy bevezető összefoglalás (I. 2.), amely az engesztelést a spiritualitások között helyezi el, azt lelkiségként definiálja, egy értelmezési, exegetikai fejezet (I. 4.), amely sorra vesz néhány olyan első hallásra negatívan csengő fogalmat, amelyek az engeszteléssel kapcsolatban előfordulnak. Új fejezet a Katolikus Egyház Katekizmusáról szóló, és a liturgiában előforduló részek bemutatása is (I. 7. fejezet).

A megváltás művében és ennek megfelelően az engesztelés témakörében az isteni irgalmasságnak központi szerepe van. Az isteni irgalmasság és az engesztelés c. fejezet szól (II. A. 3.) erről. Mivel ez a kötet nem szisztematikus tárgyalja az engesztelés témáját, ezért úgy

túnhet, hogy nem kap elég hangsúlyt az isteni irgalmasság. Ezért itt a bevezetőben is szeretnénk annak a fontosságát aláhúzni. Az engesztelés célja éppen az, hogy az isteni irgalmasság minél több emberhez eljusson, hogy felismerve Isten irántunk, bűnös emberek iránti irgalmas szeretetét, minél többen odajáruljanak az irgalmasság kimeríthetetlen forrásához.

2. Az engesztelés lelkiségének az alapjai

„Arról ismertük meg (Isten) szeretetét, hogy életét adta értünk. Így kell nekünk is életünket adni a testvéreinkért” (1Jn 3,16). „A szeretet nem abban áll, hogy mi szerettük Istent, hanem abban, hogy Ő szeretett minket, és Fiát engesztelésül küldte bűneinkért” (1Jn 4,10). Ezek a szavak az engesztelés spiritualitásának a szilárd alapját képezik, amely nem más, mint Krisztus követésének a megvalósítása, egy tökéletes részvétel Jézus Atya iránti és emberek iránti szeretetében.

Szükséges hozzá a Jézussal való élő találkozás, a vele való állandó szeretetkapcsolat. Mivel az engesztelés lényegét tekintve egyértelműen a szeretet lelkisége, ezért nélkülözhetetlen hozzá az élő találkozás Jézus Krisztus személyével (XVI. Benedek, Deus Caritas est 1. pont, 2. §) Szükséges hozzá, hogy megérintsen minket az Ő felmérhetetlen szeretete („úgy szeretett engem, hogy életét adta értem”). A szeretetnek ugyanaz a Lelke, amely Jézust arra ösztönözte, hogy önmagát engesztelő áldozatul adja minden emberért, jelen van tanítványai lelkében is, és ez a szeretet arra ösztönzi őket, hogy többé ne önmaguknak éljenek, hanem Krisztusnak. „Krisztus szeretete sürget minket... Ő mindenkiért meghalt, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt” (2 Kor 5,14-15). Ez a szeretet részesíti őket Jézus lelkek iránti szomjúságában is (Jn 19,28). Ott él bennük is a vágy, hogy megtegyenek mindent azért, hogy a többi ember is megtapasztalja a Jézussal való életközösség örömét. Mindehhez szorosan hozzátartozik annak a tudata is, hogy „nálam nélkül semmit sem tehettek” (Vö. Jn 15,5; 21,3-14).

Az engesztelés lelkiségében összefonódnak az irgalmasság testi-lelki cselekedetei. Fontos, hogy megéljük az irgalmasság cselekedeteinek a karitatív és szociális vonatkozásait, segítsünk a fizikai szükségét szenvedő embertársainkon. De a legnagyobb baj, ami az embert érheti, a legsúlyosabb szükség, amiben része lehet, nem a fizikai bajok és nélkülözés, hanem a lelki szükség, az Istennel való közösségtől való megfosztottság. Éppen ezért sokkal fontosabb ebbe az Istennel való közösségbe való elvezetés, visszavezetés, mint bármely fizikai szükségről való gondoskodás. Belső elhivatottság kérdése, hogy az irgalmasság testi-lelki cselekedetei közül ki hová teszi a hangsúlyt. Az engesztelő lelkület inkább az irgalmasság lelki cselekedeteire teszi, és a Jézussal, a Mennyei Atyával való egység megélésére. Ebbe akar bevonni másokat is.

Jézus engesztelése

Jézus egész élete engesztelő élet volt, amelyet jól összefoglalnak a főpapi imájában kimondott szavai, engesztelő odaszentelődése. Az Utolsó Vacsorán, főpapi imájában Jézus ezeket a szavakat mondja: „Értük szentelem magam, hogy ők is szentek legyenek az igazságban” (Jn 17,19). Ezek a szavak a kereszttádozatra vonatkoznak, amelyben Jézus önként odaadta életét az Atyának az emberek üdvösségére. János apostol más helyeken egyértelmű szavakkal kimondja, hogy *Jézus engesztelő áldozatul adta életét értünk* (Jn 3,16). Az Utolsó Vacsora termében Jézus az Atyának szenteli magát engesztelő áldozatul. Itt egy olyan imáról van szó, amit Jézus közvetlenül az Atyához intéz, és amelyben kifejezi arra vonatkozó akaratát, hogy engesztelő áldozatul adja magát azokért, akiket az Atya neki adott, végső soron mindenkiért (vö. Jn 17,2). Jézus ezt az áldozatát elővételezte akkor, amikor az Eucharisziát alapította. De ezt az áldozatot élte állandóan, már előtte is, amelyet a kereszten véglegesen beteljesített. Az Ő egész élete engesztelő áldozat a mi bűneinkért.

A tanítványok engesztelése

Jézus tanítványai is felhívást kapnak arra, hogy éljék ezt az odaszentelt engesztelő életet, amit Jézus eléjük élt. *„A szeretet ebben mutatkozik meg: nem mi szerettük Istent, hanem ő szeretett minket, és elküldte Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért. Szeretteim, ha Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást... Ha szeretjük egymást, Isten bennünk él, és szeretete tökéletes lesz bennünk”* (1Jn 4,10-12). Ez a Jézussal, Istennel egyesült élet engesztelő élet, ahogyan ezt a 3. misekánon szó szerint is kifejezi: *„engesztelő áldozatunk hozzon az egész világnak békét és üdvösséget”*. A misekánon már nemcsak Jézus engesztelő áldozatáról beszél, hanem a keresztények vele való közös, együttes engesztelő áldozatáról.

Az engesztelés a keresztség, a bérmálás és az Eucharisztia szentségének a megélése

Az engesztelő szeretet lelkisége a keresztség és a bérmálás szentségén nyugszik, ahhoz tartozik, amely képessé teszi a hívőt arra, hogy részt vegyen Jézus Krisztus áldozatában, amely nem más, mint Jézus engesztelő áldozatának a szentségi megjelenítése és bemutatása. Ebben a lelkiségben élni tehát azt jelenti, hogy a keresztség és a bérmálás kegyelmét minden következményével együtt kibontakoztatjuk, továbbá, hogy az Eucharisztia titkában részt veszünk, és azt éljük. A papszentelés és a szerzetesi fogadalom a keresztség és a bérmálás szentségére épül. Ehhez hasonló a Jézus Szentséges Szívének való odaszentelődés, vagy önmagunk felajánlása Szűz Mária Szeplőtelen Szívének, vagy a Szent Vérnek való odaszentelődés, vagy bármely más életfelajánlás. De nem pusztán az ünnepélyes aktus a fontos, hanem annak aprópénzre váltása, a felajánlás hétköznapi életben való megélése is.

Az engesztelés nem kíván rendkívüli életszentséget, csak az Úr szeretetparancsának a teljesítését

Az 1Jn 3,16-al indítottuk az engesztelés lelkiségének ezt a rövid összefoglalását: *„Arról ismertük meg (Isten) szeretetét, hogy életét adta értünk. Így kell nekünk is életünket adni a testvéreinkért”* (1 Jn 3,16). És az imént idézett helyen (1Jn 4,10-12) János apostol nem tesz mást, mint hogy elének állítja Jézus szavait az evangéliumból: *„Ez az én parancsom: szeressétek egymást, ahogyan én szerettelek titeket. Senkinek sincs nagyobb szeretete annál, mint aki életét adja barátaiért”* (Jn 15,12-13).

Hősi fokban gyakorolták az engesztelő életet a szentek. A Szentírásban első helyen a Szűzanya, aki mindenben egy volt Szent Fiával, és minket is a vele való egységre akar elvezetni. Ilyen engesztelő lelkület volt Mária Magdolnában, aki könnyeivel öntözte, hajával törölte az Úr lábait, és aki megkenté az Ő testét drága kenetekkel – magának Jézusnak az értelmezése szerint ezt temetésének az elővételezésére tette. Ő végig ott volt a Szűzanyával, János apostollal és a többi szent asszonnyal a kereszt alatt, erősítve Jézust szenvedésében együtt érző szeretetével.

Ez az engesztelő lelkület figyelhető meg a keresztúton Veronika mozdulatában, aki kendőt nyújt a szenvedő Jézusnak, hogy enyhítse fájalmát; vagy Cirenei Simon kereszthordozásában, aki először kényszeredetten segít, de később együtt érzően viszi az Úr keresztjét. Ennek az engesztelő lelkületnek a kifejezője a Gecemáni-kerti angyal XI. Pius pápa szerint, aki a vigasztalás, az erősítés kelyhét nyújtja a vérrel verítékező Úrnak.

Az engesztelés a szentek életében

Ha pedig a kanonizált szenteket akarjuk felsorolni, akik ezt a lelkületet élték, akkor közöttük előkelő helyet foglalnak el a magyar szentek, kezdve Szent Istvánnal és Boldog Gizellával, folytatva Árpád-házi Szent Margittal és testvéreivel Kingával és Jolánnal, Boldog Özsébbel és a szentéletű pálosokkal, az egy ideig Magyarországon is működő trinitárius szerzetesekkel. Az engesztelés nagy szentje Alacoque Szent Margit, akinek a látomásai nyomán egyházunk hivatalosan is bevezette Jézus Szíve ünnepét és engedélyezte a Jézus Szíve tiszteletet. Az engesztelés lelkületét élte minden stigmatizált szent Assisi Szent Ferenctől kezdve Szent Pio atyáig és napjaink stigmatizáltjaiig bezárólag. A középkori német misztika szentjei is ezt az engesztelést élték. A Rómában letelepedett svéd Szent Brigitta imáit ma is nagyon sokan imádkozzák. Ide tartoznak az Eucharisziát különösen tisztelő szentek, akiknek hosszú sorát, életrajzát tartalmazza egy magyar fordításban is megjelent könyv: A legszentebb Oltáriszentség és a szentek, Marana Tha 2012.

Ha az ájtatossági formákat akarjuk felsorolni, amelyekben az engesztelésen van a fő hangsúly, ugyancsak hosszú sort kapunk. Ezt megtaláljuk az Engesztelés kultusztörténete című fejezetben.

Az irodalmi, a zenei és művészi ábrázolások felsorolására a Stabat Matertől a gyönyörű fájdalmas együttérzést kifejező spanyol barokk szobrokig nem is vállalkozunk.

Az engesztelésről XI. Pius pápa egy külön körlevelet adott ki. Ez a Jézus Szíve tiszteletéről szól. Legfőbb tanítói tekintélyével szentesítette az engesztelés spiritualitását. Az Egyház által elismert fatimai jelenések fő üzenete az engesztelés. A magyar püspökök egy külön körlevelet szántak ennek a témának a második világháború pokla után, amikor még folytak a kitelepítések 1946-ban. Ebben a körlevélben kifejezett hivatkozás történik a fatimai üzenetekre. E két körlevél bemutatása alkotja e kiadvány gerincét. Az egyházban mindig egymás mellett élt az aktív, a munkát előtérbe helyező és a szemlélődő, imát előtérbe helyező életmód. A szerzetesrendeket is e két nagy csoport valamelyikébe szokták besorolni. Az utóbbi időkben a szemlélődő-imádságos életmód háttérbe szorult. Az előző századok emberei jobban tudták, hogy nemcsak a munka számít, hanem az imádság is, a kettő egyensúlyban volt náluk. Ismerős mindenkinek a bencések jelmondata: Ora et labora: imádság és munka, imádkozzál és dolgozzál. Ezt jól tudták a keresztények nemcsak a keresztény középkorban, hanem még az újkor elején is. Kalazanci Szent József iskoláiban, a piarista iskolákban a 17. század elején például úgy zajlott a tanítás, hogy külön tanították és begyakoroltatták az imádságot is. Mialatt folyt az iskolában az egyéb tárgyak tanítása, egy-egy atya vezetésével a diákok egymást váltó csoportjai a templomban vagy a kápolnában kitett Oltáriszentség előtt imádkoztak. Ez volt az úgynevezett oratio continua, vagyis folyamatos imádság.

A mai ember inkább a munkára helyezi a hangsúlyt, az imádságot is külön munkának, feladatnak tekinti. Ha imádkozik is, imája nem formálja át igazán az életét. Viszont csak annak a munkának és annak az imádságnak van igazi értéke, amely a Jézussal való egységből fakad, és amely gyökerestől átformálja az ember életét. Krisztus akar imádkozni és tevékenykedni bennünk. **Minden kereszténynek, nemcsak a papoknak, Alter-Krisztusként, második Krisztusként kell folytatnia az emberek megváltásának és szentté tételének a művét. Ez az engesztelés lényege: Krisztussal egyesülten felajánljuk életünket az Atyának a világ, minden ember üdvösségéért, vele együtt folytatjuk az Ő tanítói, megváltói, papi, gyógyító tevékenységét.**

De úgy tűnik, kezd már megcsömörlni a mai ember a lélek nélküli aktivitástól. Egyre nagyobb hangsúly kerül ma sokak életében az imádságra, például a szentségimadásra. Megnőtt a szemlélődő, imádságos életet élő szerzetesrendekbe jelentkezők száma. Több ezer szentségimadási kápolna működik jelenleg szerte a világon, ahol folyamatos, 24 órás szentségimadás zajlik. Az első ilyen Magyarországon a váci Szent Anna piarista templom

szentségimádási kápolnája, amely 2014 ősztől éjjel-nappal nyitva áll, ahová bárki bármikor, a nap bármely szakában betérhet csendes szentségimádásra. Azóta három másik hely is van Magyarországon, ahol ilyen folyamatos imádság, szentségimádás zajlik, és több olyan templom is nyitva áll, ahová napközben bármikor be lehet térni szentségimádásra. *(Ez a fejezet Siegfried Lang ORC. atya 2017-es Magyarországon tartott lelkigyakorlatos előadásainak a felhasználásával íródott.)*

3. Az engesztelés kultusztörténete

Elhangzott az Engesztelők Országos Találkozásán, Vácon, 2016 május 28-án

Mi az, hogy kultusztörténet? A cultusz a colo, colere latin igéből származik, amelynek a jelentése: művel, ápol. Ebből a szóból származik a kultúra szavunk is. Ebből következően ezt a címet is adhattuk volna ennek az előadásnak: az engesztelés kultúrája, az engesztelés kultúrájának a története. Konkrétan arról lesz szó, hogy mit jelentett az áldozat, áldozatbemutatás, engesztelő áldozat az emberiség életében, az Ószövetségben, az Újszövetségben, azaz Jézus életművében, és az általa alapított Egyház történelmében, hogy az engesztelésnek, illetve az azzal kapcsolatos rokonfogalmaknak milyen formái, megélési módjai voltak. Hogyan próbálta az emberiség megélni az engesztelést Krisztus előtt és Krisztus után?

Az előadás két főrésze tagolódik.

I. Az engesztelés Krisztus előtt	1. Áldozat
	2. Kiengesztelődés
II. Az engesztelés Krisztus után	3. Szentmise
	4. Egyéb ájtatossági formák

1. Áldozat

Mi az engesztelés lényege? János apostol ezt így fogalmazza: „*Jézus Engesztelő áldozat a mi bűneinkért és az egész világ bűneikért*” (1Jn 2,1). Az engesztelés a mi részünkről a Jézus engesztelő áldozatához való kapcsolódás, aki feláldozta magát bűneinkért. A kötet későbbi részeiben ez majd konkrétabb tartalmat fog nyerni.

Ebben a fejezetben először azt keressük, hogy az engesztelésnek, a kiengesztelődésnek milyen gyökerei voltak az emberiség életében és az Ószövetségben, majd pedig azt vizsgáljuk, hogy hogyan élt, él ez tovább az Egyházban. Nagyon alapos elemzését nem tudjuk ennek adni egy háromnegyed órás előadásban, de talán az engesztelés történetének az ívét meg tudjuk rajzolni.

Mi az áldozat? Mi a gyökere az áldozatnak az ember életében? Az a felismerés, amellyel az ember önmagára eszmél, hogy ő véges, korlátozott, függ másoktól, vannak bűnök az életében, amelyeket valahogy el kell rendezni. Az áldozat, áldozatbemutatás az istentisztelet egyik legfontosabb cselekménye, amelyben valamit feláldoz az ember, odaáldoz Istennek, vagy az általa isteneknek gondolt szellemeknek. Az ajándékot meghatározott szertartás viszi át a profánból, az ember világából a szentbe, Isten világába.

Milyen célból mutatnak be emberek áldozatot a különféle vallásokban? Azért, hogy valami módon befolyásolják az istenséget. Az a meggyőződés vezette az áldozatbemutatókat, az áldozati lakomán résztvevőket, hogy a felajánlott áldozat elfogyasztása misztikus közösséget hoz létre az istenség és az ember között. A görög-római kultúrkörben úgy hitték, hogy az istenek kegyét és jóindulatát ajándékokkal biztosíthatják, mert csak akkor adnak, ha ők is kapnak valamit (do ut des). Ezért mind a köz-, mind a magánélet fontosabb megnyilvánulásaihoz áldozatbemutatás csatlakozott. Áldozatot mutattak be városalapításkor, győzelem után, népgyűlés előtt, a bűnök engesztelésére, szinte minden ünnepen,

házasságkötéskor, elutazás és megérkezés alkalmával, vállalkozások előtt, stb. Ezek az áldozatbemutatók többnyire mágikus cselekmények voltak, amelyekkel az istenséget jóindulatra akarták hangolni, hogy adja meg azt, amit az ember kér tőle. De előfordult az is, hogy tisztább szándékból ajánlottak fel áldozatot.

Mit jelent az engesztelő áldozat? Mi a célja? Az engesztelés szertartásának fő rendeltetése az Ószövetségben a bűn kioltása, ellensúlyozása volt. És egyúttal az engesztelő szertartás a megromlott kapcsolat helyreállítását is szolgálta Isten és az ember között. Olyan áldozat volt, amely eltörli a bűnt és helyreállítja az életközösséget Isten és az ember között. Ilyen volt az Ószövetségben a bűnért bemutatott áldozat. Úgy gondolták, hogy az ember a bűnével (még ha akaratlanul követi is el azt) megszakítja az Istennel való kapcsolatát, és megszenségteleníti a helyet, ahol Isten közösségre szokott vele lépni. Az engesztelő áldozat egyben jóvátételi áldozat is volt Jahve vagy egy embertárs jogait ért sérelem jóvátételéért (Lev 14,21.25). Az engesztelő áldozattal sokszor együtt járt a visszatartott, az eltulajdonított vagy a lopott holmiért a megkárosított kártalanítása is.

Mit áldoztak fel? Áldozat lehetett minden, amit az ember értéknek tartott: állat, növény, étel, ital, bor, víz, méz, tej, olaj, virág, illatszer (az egyik leggyakoribb volt a tömjén), dísz tárgy vagy fegyver. Leghatékonyabbnak mindig a véres áldozat számított a vérben föltételezett életerő miatt. Sok vallásban megvolt az emberáldozat is. Gyermeket, szüzeket, foglyokat áldoztak fel. Az aztékok külön hadjáratokat szerveztek olyan foglyok kézre kerítésére, akiket feláldoztak. A kelták öregedő királyaikat áldozták föl. Ehhez lehetett hasonló az áldozat a magyarság történetében. Lehet, hogy a magyarságnál is volt emberáldozat. Már Ipolyi Arnold, s utána mások is rituális emberáldozatnak fogták fel a magyar krónikának azt a beszámolóját, hogy a honfoglaló magyarok vezérért, Álmost az új hazába való érkezés előtt megölték. Állatáldozatról is megemlékeznek latin nyelvű krónikáink, a magyaroknál a legelőkelőbb áldozati állat a fehér ló lehetett, mely az obiugoroknál még a 19. században is értékes áldozati állatnak számított.

A kereszténység felvétele után, mint a törvénykönyvek, rendelkezések bizonyítják, az áldozatbemutatók pogány formái titokban éltek tovább, vagy keresztény formát öltöttek: az elhunytak lovát pl. nem ölték le, hanem az egyháznak ajándékozták. Vannak olyan kultúrák, ahol a holtak temetésénél föláldozták szolgálóikat, rabnőiket vagy feleségeiket (India). Az *Aranykoporsó*-ban is szerepel, hogy Attila temetésekor feláldozták szolgálóikat. Egyiptomban a holtak kísérei föláldozták meg lehetett váltani azzal, hogy munkát vállaltak a síremlékek építésénél. Rómában a gladiatori játékoknak is ilyen előzménye lehetett: feláldozás helyett egymással kellett élet-halál harcot vívni. Az ősidőkben az elsőszülött gyermeket is föláldozták, később megváltásaként papi szolgálatra kötelezték őket. A rómaiaknál szokás volt az önfeláldozás (devotio). Ez már egy magasabb rendű áldozat. Isten nem kíván emberáldozatot, ezt a Sátán és démonai kívánják. Az emberáldozat szelídebb formái voltak, amikor testrészeket áldoztak fel, még szelídebb formája, amikor azoknak valamilyen másolatát ajánlották fel: hajjat, ujjat, nemi szerv részeit (kasztráció).

Kik mutathattak be áldozatot? Az áldozat bemutatása bizonyos személyeknek volt fenntartva, például a család vagy a törzs fejének, a királynak vagy a papnak. Ezek a személyek tiszteletben, hatalomban részesültek minden korban. A brahmanizmusban pl. a papok valamiképpen még az istenek fölé is emelkednek.

Az áldozat értékessége attól is függött, hogy ki mutatta be az áldozatot. Az Ószövetségben Isten előtt kedves áldozatbemutatók voltak Ábel, Melkizedek, Ábrahám, Mózes. Mózesről származik az egész Ószövetség áldozatrendje. Fejlettebb erkölcsi fokon azt is meglátták, hogy az áldozat értéke a bemutató erkölcsi magatartásától függ. XVI. Benedek pápa ír arról, hogy a Krisztus előtt kb. 5. századra alakult ki az a felfogás – nemcsak a zsidóságban, hanem más vallásokban is –, hogy sokkal fontosabb az Istennek való engedelmisség, mint az áldozat. A Zsidókhoz írt levélben ez így szerepel: „Áldozatot és felajánlást nem kívántál, de testet alkottál

nekem. Nem kedves előtted az engesztelő és égő áldozat. Akkor így szóltam: „Íme, itt jövök Istenem, hogy teljesítsem akarodat, amint a könyvtekercsben rólam írva áll” (Zsolt 40,7-8; Zsid 10,5-6).

Az áldozatnak szertartásrendje volt. A pap általában tiszta ruhában jelent meg, és az áldozatbemutatónak is meg kellett tisztulnia. Az állatot földísztették, szarvait megkoszorúzták (ApCsel 14,13), sőt néha bearanyozták. A rómaiaknál a szabályokat oly szigorúan vették, hogy egy elvétett szó vagy mozdulat érvénytelenné és megismétlendővé tette az áldozatot.

2. Kiengesztelődés, megbékélés (reconciliáció)

Eddig volt szó az áldozatról – beleértve ebbe az engesztelő áldozatot is. Az előadás következő részében azt nézzük, hogy mit jelent az engesztelés, illetve a kiengesztelődés.

A kiengesztelődés az Istenhez való viszonyban a bűnnek az eltörlését, eltávolítását, megbocsátását jelenti. Emberekkel kapcsolatban a sértő és sértett közötti kapcsolat helyreállítását. A kiengesztelődés az ellenségeskedő személyek közti bocsánatkérés, megbocsátás, kapcsolat helyreállítás. Istennel kapcsolatban az Isten és az ember kapcsolatának a helyreállítása, amelynek elemei ugyancsak a bocsánatkérés és a megbocsátás. Az ember bűnével megbántja, sérti Istent, fájdalmat okoz neki. Isten lemond a fájdalomról, a megbántottságról, a haragról. Ennek feltétele az ember részéről a bocsánatkérés, az Istennel való összhangban élés szándéka, valamint a kártérítés, a vezeklés szándéka.

Mi a kiengesztelődés eredménye? A helyreállt harmonikus kapcsolat.

Mi a szerepe a haragnak a kiengesztelődésben? Le kell mondani a haragról, el kell azt engedni.

Mi a szerepe a megbántottságnak, a sértődöttségnek a kiengesztelődésben?

Ki kell lépni ebből az állapotból.

Ki kezdeményezi a kiengesztelődést? Kezdeményezheti az ember is, és Isten is. Sokan érezték, gondolkodók, vallásalapítók, hogy nincsenek rendben a dolgok Isten és ember között, ezért maguk próbálkoztak az összhang megteremtésével. Ennek érdekében jöttek létre a különféle áldozatok, tisztulási szertartások, ahogyan ezt az előzőekben láttuk. De kezdeményezheti Isten is. A választott nép történetén keresztül látjuk ezt, az Ószövetségben és az Újszövetségben. Az különbözteti meg a kereszténységet a többi vallástól, hogy azokban az ember a kezdeményező, a kereszténységben, illetve annak előzményében, az Ószövetségben maga Isten. Illetve itt a két irányú kezdeményezés találkozik egymással, összeér.

Ki végezheti az engesztelést? Istennek nem kedves emberek, például Káin. Nem volt tetszésére Istennek pl. az emberáldozat sem, ahogyan láttuk. Vannak viszont Isten számára kedves, Ő általa rendelt emberek. Ilyen volt például, láttuk, Ábel, Melkizedek, Ábrahám, Mózes.

Mi által lesz kedves valaki Isten előtt? Egyrészt azáltal, hogy Átala legyen kiválasztva – ilyen volt az ároni papság. De nem elég a kiválasztottság. Szükség van arra, hogy az áldozatbemutató maga is tisztuljon meg, újszövetségi nyelven kifejezve legyen a kegyelem állapotában. A legkedvesebb áldozatbemutató Isten számára Jézus volt, Aki Isten is és ember is egy személyben. Ő viszi végbe a legtökéletesebb kiengesztelést. A mi engesztelésünk, kiengesztelődésünk csak akkor lehet Isten előtt kedves, ha Jézus engeszteléséhez kapcsolódunk. Pál apostol fogalmazása nyomán úgy került bele a feloldozás legújabb, ma is érvényes szövegébe, hogy Isten az, aki kiengesztelte önmagával a világot. A feloldozás szövege szó szerint így hangzik. „Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki Szent Fiának kereszthalála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot, és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked, és adja meg a békét. És én feloldozlak téged bűneidtől az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen”.

Hogyan végzi az engesztelő az engesztelést?

Az Ószövetségben az ősi Izraelben – több jel arra utal – talán ismerték a tisztán engesztelő (expiatórikus) vagy megtisztító (lusztratív) áldozatot. Egy áldozati állat vérével, melynek megsemmisítő erőt tulajdonítottak, eltávolították a szennyfoltként értelmezett bűnt. Az Istennel való kapcsolat helyreállítása Mózes törvényeiben, a Leviták könyvében úgy szerepel, hogy Isten azért adta a vért, hogy az emberek kieszközöljék vele a kiengesztelődést. Hozzáérők azt mondják, hogy az egész ószövetségi áldozatbemutatás az Istennel való közösség helyreállítását szolgálta, de főleg az engesztelő áldozat, a bűnért való jóvátételi áldozat. Volt néhány zsidó szertartás, amely megvilágította azt, hogy mi történik az engesztelő áldozat bemutatása közben. Ilyen volt a bűnbak kiüzése a pusztába. Képletesen rárakták a bűnöket, és elkergették, mintegy elvitte, megsemmisítette azokat. Vagy ilyen volt a madár elengedése. Ez azt fejezte ki, hogy a bűnökkel megkötözött ember szabaddá vált, mint az addig fogva tartott madár.

Az újszövetségben Pál apostol Jézus megváltói művét úgy mutatja be, mint Isten kiengesztelődését az emberek iránt. Ez Isten szeretetének a műve. „Isten azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy abban az időben, amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk” (Róm 5,8).

Jézus áldozata helyettesít minden más áldozatot. Az Ő áldozata felváltja mind az ószövetségi áldozatokat, mind pedig bármi féle más áldozatot. Senkinek, semminek nem szabad áldozatot bemutatni azután, hogy Ő végbevitte áldozatát, különösen nem a Sátánnak. **Minden más áldozat, a szentmiseáldozaton kívül tilos, halálos bűn.**

3. A szentmiseáldozat

Jézus engesztelő áldozata a Golgotán valósult meg, amelynek a megújítása, jelenvalóvá tétele a szentmise. A szentmise nem más, mint Jézus egyszeri engesztelő áldozatának térben és időben való kiterjesztése. Nemcsak János apostol, a Szűzanya és az a néhány asszony voltak a szerencsés kiválasztottak, akik jelen lehettek Jézus keresztdozatánál, és nemcsak az apostolok, akik részt vettek az Utolsó vacsorán, hanem minden kor minden embere részese lehet ennek, amikor a szentmisén vesz részt, amikor szentmise kerül bemutatásra. **A legkövetesebb engesztelés a szentmise és a szentségimádás.**

Már a középkorban is voltak olyan elgondolások, hogy a szentmise csak valamiféle jelkép. Ezzel szemben több hivatalos egyházi nyilatkozatban ott szerepel, hogy az átváltoztatott kenyér és bor lényegileg azonos Jézus feláldozott testével és vérével. Heinrich Denzinger, Peter Hühnermann: Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai, Örökmécs Kiadó – Szent István Társulat 2004. A könyv internetes változata: <http://denzinger.hu/>. A teológiai hivatkozásokban egy D betű és a pontszámra szokás hivatkozni (D 355, 430, 574).

A IV. lateráni (1215) és a konstanzi zsinat (1414–18) az eretnekek állításaival szemben hangsúlyozta, hogy a szentség a fölszentelt pap szavára valósul meg, amikor Krisztus személyében az átváltoztatás szavait kimondja (D 430, 584). Amellett Krisztus maga marad a főpap és az áldozat (D 430).

A Trienti zsinat dogmaként mondta ki a protestáns elképzelésekkel szemben a következőket. Ezeket fontos ma tudnunk, mert minden jel arra mutat, hogy ebbe az irányba akarják eltorzítani a szentmisét. „Ebben a valóságos áldozatban a pap Krisztus testét és vérért ajánlja föl” (D 938, 962). Az áldozatot maga Krisztus rendelte, s az nem egyszerű megemlékezés és nem csupán dicsőítés vagy hálaadás, hanem valóban engesztelő áldozat is élőkért és holtakért (D 940, 850, 997), amely azonban nem mágikus módon, hanem a könyörgés és bűnbánat közbejöttével hat.

A szentmisén Jézus a résztvevőket, és akikért felajánlják a szentmisét, bevonja áldozatába. Az Egyház a föláldozott Krisztust mutatja be áldozatul, és vele együtt önmagát is, sőt az egész emberiséget. Az ember mindig azt mutatta be áldozatul, amit Istentől kapott. Az áldozás révén az Egyház egészen eggyé válik az áldozati adománnyal, s így maga is részese Krisztus

áldozatának. A III. misekánon egyenesen így fogalmaz: „engesztelő áldozatunk (nemcsak Jézusé, hanem az övével egyesülve a miénk is, az Ő és a mi közös áldozatunk) hozza meg az egész világnak a békét és az üdvösséget”.

A szentmiseben egyszerre ünnepeľjűk, tesszűk jelenvalóvá Jézus egész életét, halálát, feltámadását, mennybemenetelét és újra eljöveteľét. A kenyér és a bor külön átváltoztatása jelképezi Krisztus testének és vérének különválasztását, vagyis a valóságos halált, az egyesítés a szentáldozás előtt pedig a feltámadását. Az úrfelmutatás utáni rövid válaszokban pedig szavakkal is kifejezve ott szerepel az Ő halála, feltámadása és második eljövetele.

4. Egyéb ájtatossági formák

A Szentmise mellett vannak egyéb ájtatossági formák is, amelyek az engesztelésről szólnak. Ezek csak második helyet foglalnak el a szentmise után. A szentmise és a szentségimádás a legfontosabb engesztelés.

Szent vér tisztelet a Középkorban – Erről külön fejezet olvasható a könyvben (I. 12.).

A Keresztút – Azt gondolom, erről nem kell sokat írni. A keresztút járás mind a mai napig nagyon fontos az Egyház életében. A liturgikus cselekmények (a szentmise, zsoltosma, szentségek) után és a rózsafűzér mellett a leghatékonyabb és legelterjedtebb imádságos gyakorlat, amelyhez teljes búcsút is fűz az Egyház.

A Szent Sebek tisztelete – A Katolikus Lexikon szerint a Szent Sebek tisztelete a 9. században ír-skót szerzetesek körében alakult ki. A kontinensen Damjáni Szt. Péter (†1072), majd Clairvaux-i Szt. Bernát a Szent Sebek tiszteletének az apostola. Assisi Szt. Ferenc stigmatizációja (1224) után sorra alakultak a Szent Sebek tiszteletét terjesztő ájtatosságok. Nagyon szép ima Szent Klára imája Krisztus öt szent sebéhez, amelyet Klára Szent Ferencetől, mint a mestertől tanulta meg, és naponta elimádkozta. A 14-15. században zsoltosmákat írtak és egyesületek alakultak a Szent Sebek tiszteletére, és ünnepet is bevezettek tiszteletére Németországban.

A 19–20. század fordulóján Chambon Mária Márta a Szent Sebek tiszteletének nagy apostola volt. Édesanyja nagyon korán megismertette a keresztúttal, s még gyermek volt, amikor megszólalt neki a feszület. Ettől kezdve lelki életének központja lett a Szent Sebek tisztelete. Több szerzetbe lépési kísérlet után végűl a Boldogságos Szűz Vízitációs Rendje chambéry-i kolostorának laikus nővére lett. Az Úr két megbízatást adott neki: hogy ő maga állandóan ajánlja fel az Úr szent sebeit, és hogy ezt az ájtatosságot a világban újra élessze fel. Jézus maga készítette fel a nővért erre a küldetésre. Majdnem naponta tartott neki katekizmus-szerű magyarázatot szent sebeiről, melyről azután főnöknőjének be kellett számolnia. 1869–73 közötti években csak az Oltáriszentséggel táplálkozott. Egy évvel ezután 1874. június 12-én, Jézus Szent Szíve ünnepén megkapta a stigmákat.

Márianosztrán a pálos templomban található Jézus öt Szent Sebének az oltára. A pálos szerzetesek Krisztus Öt Szent Sebérol nevezett Társulatokat is létrehozta, amelyek fő lelkisége a Szent Sebek tisztelete volt. A történeti forrásokból tudunk a Sopronbánfalván 1669-ben, és a Pesten 1720 alakult társulatról.

Jézus Szent Arcának a tisztelete – Krisztus halotti leplet 1572 óta Turinban (Olaszország) őrzik. Erre, mint egy fényképlemezre kirajzolódott Krisztus Urunk holttestének képmása negatív képből. De ezt csak 1898-ban fedezték fel, miután a fényképezést feltalálták, és egy olasz ügyvéd lefényképezte a turini leplet, és amikor a lemezt előhívta, azon Jézus Krisztus holttestének pozitív képét kapta meg. Ennek egy nagyon régi ábrázolása Manopellóban

található. Kis Szent Teréz is nagy tisztelője volt a Szent Arcnak. Szerzetesi nevébe is felvette. Ez volt a neve a Kármelita rendben: A Gyermek Jézusról és a Szent Arcról nevezett Teréz.

Megváltó megsebzett nyelvének és a vállsebének a tisztelete – A német népi barokk hatására született ez az ájtatosság. Az előbbi Szent Ferenc, az utóbbi Szent Bernát egy látomására vezethető vissza. Bernát megkérdezte Jézustól, hogy melyik volt a legfájdalmasabb szenvedése. Azt a feleletet kapta, hogy a válláé, mert azon hordozta a keresztet, melynek súlya az ostorozás sebeit egybenyitotta. Krisztus felszólította Bernátot, hogy ezt a sebet különösen tisztelje: a vállsebre való hivatkozással minden kérést teljesíteni fog, a halálos bűnöket megbocsátja.

Szent Brigitta imái – Ma sokan imádkozzák. Ezek között is ott van a Jézus Szent Sebeire való hivatkozás.

Jézus Szíve tisztelet és Mária Szepőlötelen Szívének a tisztelete – Ez a janzenizmus eretnekségének az ellenhatásaként is tekinthető, amely Istent szigorú bírónak mutatta be. Emiatt megkeményedtek az emberi szívek. Nem mertek szentáldozáshoz sem járulni, annyira bűnösnek tekintették magukat, annyira félték a számon kérő Istentől. Ma ezzel szemben annyira teret nyert az Isten irgalmasságának a hangsúlyozása, hogy Istenből az igazságosságot, az ítéletet, és a haragot igyeksenek teljesen eltávolítani. Éppen ezért ma ezeket is hangsúlyozni kell. A pokol létezéséről, az elkárhozás veszélyéről is beszélni kell.

A Jézus Szíve tiszteletéről szól a külön fejezetben (I. 9.) ismertetett XI. Pius pápa enciklikája. A Szűzanya Szepőlötelen szívének a tisztelete a nép körében a fatimai jelenések nyomán elterjedt. Bár a fatimai jelenéseket hiteles magánkinyilatkoztatásnak ismerte el az Egyház, arra olyan súlyú teológiai reflexió, mint XI. Pius pápáé a Jézus Szíve tiszteletéről, nem született. Ebben úttörőnek számít – ha mindmáig nem egyedülállónak – a magyar püspökök közös engesztelésről szóló körlevele. (Ismertetését lásd az I. 10. fejezetben, szövegét a Függelékben!)

Az Isteni irgalmasság tisztelete – Szent II. János Pál pápa pápaságának a kezdetén külön enciklikát adott ki az Isteni Irgalmasságról *Dives in misericordia* címen. A Katolikus egyház honlapján olvasható: <http://uj.katolikus.hu/konyvtar.php?h=204>

Ugyanez a pápa előbb boldoggá, majd 2000. április 30-án szentté avatta Faustyna Kowalska nővért, akinek a sok nyelven kiadott naplója nyomán elterjedt az isteni irgalmasság tisztelete az egész világon. Ugyanezen a napon, húsvét 2. vasárnapjára a pápa bevezette az Isteni Irgalmasság ünnepét az egész Katolikus Egyházban. E naplóban fontos szerepe van az engesztelésnek. Erről olvashatunk részletesebben e könyv a II/A 3. fejezetében.

P. Petrus Pavlicek (1902–1982) engesztelő rózsafüzér imamozgalma – 1981. május 7-én egy ferences szerzetes, Pater Petrus kért kihallgatást II. János Pál pápától. A pater csak azt kérte a Szentatyától, hogy erkölcsi tekintélyével emelje fel szavát az ő törekvése mellett, hogy a világon elterjeszthesse Szűz Mária Szepőlötelen Szívének tiszteletét. (Egy héttel a fatimai jelenés 64. évfordulója, illetve a Szentatya elleni merénylet előtt hangzott el ez a kérés!)

A pápa elhárította a kérést mondván: „A Szűzanyának megvannak a módszerei és a hatalma...”. Szavát nem adta az ügyhöz, de egy hét múlva 1981. május 13-án a vérével kellett hitelesítenie Fatima jelentőségét. Már a kórházban megígérte, hogy ha életben marad, Fatimában köszöni meg a Szűzanyának közbenjáró segítségét.

Ki volt Pater Petrus Pavlicek?

P. Petrus a II. világháborúban amerikai fogságba került táborigazgatóként. Esténként öten együtt imádkozták a rózsafüzért, akkor beszélt először „egy világméretű engesztelő imamozgalom” szükségességéről, „ami embertől emberig, országról országra terjedne

tovább...” Amikor 1945. május 9-én befejeződött a II. világháború, Európa jelentős része szovjet megszállás alá került. Ezt kellett nekünk is elviselnünk 1956-ig, illetve 1989-ig. Ausztriában P. Petrus Pavlicek szülőhazájában nem forradalmárok, hanem egyszerű emberek „harcolták ki” a szabadságot. Az imádság mindenható erejében bízva előbb százak, majd évek során százezrek csatlakoztak az imahadjárhoz. 1955-ben Raab, osztrák kancellár telefonon beszélt P. Petrussal: „Pater, kérem, imádkozzon, úgy imádkoztassa híveit, mint még soha! Ezután következett a 325. tárgyalás Moszkvában, melynek eredménye, hogy a szovjet hadsereg kivonult Ausztriából. 1956. október 26-án a bécsi Hősök terén tartottak ezért hálaadó ünnepet, ahol a kancellár a következőket mondta: „Szabadok vagyunk! Neked köszönjük, Mária!”

P. Petrus engesztelő rózsafüzér imamozgalmának jelenleg 700.000 aktív tagja van a világ 132 országában.

A Szűzanya Szeretlángjának a tisztelete – Ez a Magyarországról az 1960-as években elindult kultusz, amely Kindelmann Károlyné, Erzsébet asszony nevéhez fűződik, és amelyben ugyancsak fő helyet kap az engesztelés, már a világ több mint 80 országában elterjedt. Az engeszteléssel való kapcsolatáról álljon itt néhány részlet.

- *Az engesztelés Jézussal való bensőséges bűnbánó kapcsolat:* „Uram, most, hogy lesegítetted lelkem külső háncsát, érzem, hogy kegyelmed bősége áraszt el. Ó, Jézusom, mélységes alázattal könyörgöm Hozzád, faragd le lelkem durva vonásait, bárhogy is fájna az nekem, hogy ha majd meg kell jelennem Előtted halálom óráján, rám ismerj, bennem a Te szent kezéd munkájára. Édes Jézusom, úgy szeretném megbánni bűneimet, ahogyan még egyetlen megtérő bűnös sem bánta meg, és úgy akarlak szeretni, ahogyan még egyetlen megtérő bűnös sem szeretett. Édes Jézusom, mély alázattal könyörgöm Hozzád, ne múljék el egyetlen nap sem, hogy a bűnbánat könnyeit ki ne sajtolná szemeimből az Irántad érzett hála és szeretet.”
- *Az engesztelés Jézus megváltó munkájában való részvétel:* „Leányom, mondj le önmagadról! Azért kérlek erre sokszor, mert megváltó munkámban csak úgy vehetsz részt, ha egészen és állandóan Velem egyesülve élsz minden pillanatban. Ezt ajánld fel Atyámnak minden időben szünet nélkül, azok helyett is, akik Nekem szentelték életüket, és mégis inkább a világnak élnek, mint az Én megváltó munkámnak. Nem gondolnak hivatásukra. Őértük vezekelj s a te bűneidért. Úgy szeretném lemosni bűneiteket, csak jöjjetek Hozzá! Leánykám, ne sajnálj te semmi fáradságot, határt ne ismerj! Megváltó munkámból soha ki ne kapcsolódj egy pillanatra sem! Mert ha ezt tennéd, úgy érezném, megfogytok Irántam érzett szereteted. Pedig úgy vágyom szeretetedre! Bárcsak mindig Velem éreznél!”
- *Az Engesztelés a Szűzanyával és a Szentháromság személyeivel való bensőséges kapcsolat:* Légy Hozzá teljes bizalommal, ez Szívem kulcsa. Hagyj fel kételkedéseiddel. A Szentlélek, kihez oly sokat könyörögsz, birtokába veszi lelkedet, a Szentlélek Mátkája, Édesanyánk által. Tudom, Velem szomjazol a lelkek után. Úgy örül Szívem, ha Hozzá küldöd fohászaidat, hogy soha nem szűnő szomjúsággal vágyódsz Utánam. Én is teutánad, és minden lélek után. Különösen a Nekem szentelt lelkek után, kiket elhalmoztam kegyelmeimmel. Ó, bárcsak éreznék lelkem gyötrő szomjúságát! Valósággal koldulok szeretetük után. Kérlek téged, leányom, legalább te ne hagyj el! Szíved minden dobbanásával bánd bűneidet, engesztelj és vigasztalj Engem. Ha a te szereteted megfogytokna, menj égi Anyánkhöz. Ő megtölti szívedet Irántam dús szeretettel. Ó, köszönöm, hogy szíved Velem érez, Bennem dobban. Ne légy soha fáradt Szent Sebeim szemlélésére, mely mindig nagy erőt ad. Ajánld fel magad az Örök Atyának, és a Szentháromsággal élj. A kísértésekben menekülj Édesanyánk palástja mögé, Ő megvéd a gonosztól, aki állandóan zaklatni fog téged. Én veled leszek, csak tarts ki Mellettem! Téged senki és semmi sem szakíthat el Tőlem.”

- *Az engesztelés az alázatosság útján való járás a Szűzanyával együtt, a régi ember levetkőzése és az újnak a magunkra öltése.* Csak kérd mindenkor Szűzanyánkat, tartson meg téged rejtett alázatosságban. Tanulj meg minden felebarátod nyelvén úgy szólni, hogy beszéded által Hozzám vezesd őket. Szeretetet Tőlem kérj, Belőlem meríts! Az áldozatokat szünet nélkül meg kell hoznod, mert ez lendítőkerék a cél elérésére. Az Örök Atya tudja, milyennek teremtett. Ismeri erőszakos, rossz természetedet. Ezt át kell alakítanunk. Az Én Szívem szerint erőszakot csak a rosszal szemben használhatsz ezentúl.

A nigériai Barnabás-féle Szent Vér tisztelet – Ez egy viszonylag friss ájtatossági forma, amely Afrikában keletkezett. 1995-ben egy 17 éves fiút szólított meg a szenvedő Jézus, és az Ő vigasztalására, szenvedésében való mellette állásra, engesztelésre hívta. Viszonylag rövid idő alatt elfogadta az általa terjesztett ájtatosságot több nigériai püspök is. Egyikük Atobe püspök létrehozta a Jézus Szent Véréől nevezett apostoli társulatot, egy férfi és egy női szerzetesrendet alapított Jézus Szent Vérének a tiszteletére. Kiadtak egy püspöki imprimáturral ellátott imafüzetet. Ez magyarra is lefordításra került. A társulat magyarországi hivatalos befogadása még várat magára.

Az egyszerűbb hívő emberek az ilyen ájtatossági formák befogadásában és magukévá tételében gyorsabban mozdulnak. Sokan imádkozzák Magyarországon is a Szent Vér rózsafüzért, és az imafüzetben található egyéb imákat, és meghallva Jézus apostolainak mondott szavait, hogy „még egy órát sem tudtatók velem virrasztani”, minden csütörtök éjszaka virrasztva és imádkozva legalább egy órát töltenek a misztikusan ma is értünk szenvedő Jézus vigasztalásával.

A sornak koránt sincs vége. A felsorolást csak abbahagyni lehet, befejezni nem. Ezek az ájtatossági formák a világ számára érthetetlenek, sőt botrányosak: kereszt, keresztút, ostorozás, sebek, elcsúfított arc, nyelv, vállsebek... Az ezekkel való foglalkozást még akár betegesnek is be lehet állítani, vagy még keményebb jelzőket is lehet rá alkalmazni. Ami azonban a világ számára botrány és ostobaság, az azoknak, akik üdvözülnek, és, akik mások üdvösségén munkálkodnak, a legnagyobb kitüntetés és erőforrás. A Máté és a Lukács evangélium egyik csúcspontját alkotják Jézusnak az Atyához intézett szavai: „Áldalak téged, Atyám, mennynek és földnek Istene, hogy elrejtetted ezeket a bölcses és okosak elől, de feltártad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett ez neked”. Az azonban igaz, hogy mindezekkel a húsvét, a feltámadás fényében kell foglalkozni. Ezek adnak erőt a mi saját keresztutunkhoz, szenvedésünkhöz, ahhoz hogy meggyógyuljunk sebzettségeinkből és mások számára is a gyógyulás, az üdvösség eszközei lehessünk. **Ez az engesztelés lényege: Egyesülni Jézus szenvedéseivel, áldozatával, hogy ezáltal minél több lelket eljuttassunk a feltámadásra, a boldog örökéletre.**

Egy Jézus Szent Arcához szóló imával fejezem be ezt az előadást. „Szeretett Jézusom imáadásra méltó Arca! Imádlak és szeretlek Téged lelkem minden erejével. Alázattal kérek, hogy Isten képét állítsd helyre bennem! Tiszta szívet teremts bennem, Istenem! Ne vess el engem színed elől! Minden Általad történjék bennem, Érted, Ó Jézusom, a Te dicsőségedre, irántad való szeretetből. Ámen”.

4. A köznapi és a bibliai szóhasználat

A mai emberiség eltávolodott Istentől, nemcsak hitében, erkölcsiében, hanem beszédében, mindennapi szóhasználatában is. A szakadék a teológia nyelv, és a köznapi ember nyelve között szinte áthághatatlaná vált. De szakadék van a teológia nyelve és a Biblia nyelve között is. Az okok elemzésébe itt nincs lehetőség belebocsátkozni. A témánk szempontjából néhány szembevetendő különbségre szeretnénk a figyelmet felhívni, és a Biblia szóhasználatához

közelíteni, hogy bizonyos megfogalmazások érhetővé legyenek az engeszteléssel kapcsolatban is.

Az engeszteléssel kapcsolatos bibliai szövegekben, és az egyházi tanítóhivatali megnyilatkozásokban, pápai és püspöki körlevelekben is ott szerepelnek a bűn, büntetés, harag, bosszú kifejezések. Mindezeket Istenre alkalmazni botrány a mai ember számára.

Az Istenről való beszéd

Mielőtt ezek elemzésébe részletesebben belebocsátkoznánk, szükséges rámutatni az Istenről való beszéd módjára, annak kereteire, korlátaira. Istenről mi a saját nyelvünkön tudunk csak beszélni. Róla azonban igazán csak analóg módon, a példabeszédek módján tudunk csak beszélni, ahogyan azt Jézus is tette. Ennek logikailag három lépése van. Első körben állítunk valamit, a második körben tagadjuk, a harmadik körben újra állítjuk, de más értelemben. Első körben állítunk Istenről valamit, de ezeknek az állításoknak megtapasztaljuk hamarosan az ellentmondásait. Kénytelenek vagyunk kimondani, hogy állításunk csak inkább egy hasonlat, megsejtet valamit Istenről, de a teljes igazságot nem tartalmazza. Mondhatjuk róla, hogy Ő jó, igaz, szép, de hozzá kell tennünk azt is, hogy Ő másként jó, igaz és szép, mint ahogy azt emberi fogalmaink képesek kifejezni. Ő végtelenül jó, igaz és szép mindazok nélkül a korlátozások, leszűkítések, szennyezettségek nélkül, amiket ezek a fogalmaink tartalmaznak. Ugyanígy érvényes ez az Istenről való beszédmód, amikor mi emberileg negatívan csengő állításokat mondunk Istenről, illetve állít a Biblia róla. Ezekhez is – ezekhez még inkább – hozzá kell tennünk, hogy Isten haragvó Isten, büntető Isten, bosszúálló Isten, de nem olyan értelemben, ahogyan ezek a negatív fogalmak a mi emberi világunkban szerepelnek. Mert amikor a Biblia, vagy az Istenről szóló magán-kinyilatkoztatások ilyenek láttatják Istent, akkor nem szabad rögtön eldobnunk ezeket a kifejezéseket – még kevésbé azokat a tartalmakat, amit ezek közvetítenek – hanem meg kell néznünk, hogy mit jelentenek, mit akarnak kifejezni. Ki fog derülni, hogy ezek a negatívnak látszó fogalmak is végső soron Isten szentségéről, irántunk való irgalmáról, végtelen szeretetéről szólnak.

A „haragvó” Isten

Az egyik problémás kifejezés a mai ember, átlaghívó számára, amikor a harag szóval – azt Istenre alkalmazva – találkozik. A harag úgy él a köztudatban, mint negatív érzelem, sőt a főbűnök között felsorolva is ott szerepel. Senki sem hallgatja botránkozás nélkül a „haragvó Isten” emlegetését, írja a Rómában 1974-ben magyarul is megjelent Bibliikus Teológiai Szótár, amely alpműnek számít ma is a szentírásudósok között, és amelyet Xavier Leon Dufour mint főszerkesztő neve fémjelez. A következőkben ebből idézünk az engeszteléssel kapcsolatos problémás fogalmak megközelítésében.

E szótár szerint is az ember haragját, erőszakos cselekedetét elítéli Isten akár féltékenységből történik, mint Káin estében, akár dühből, akár féktelen bosszúvágyból. Kárhóztatja a Biblia a hirtelen haragú ember ostobaságát is. Jézus a haragot egyenesen az emberöléshez hasonlította.

A Biblia viszont tud „szent haragról” is. „Így haragszik Mózes a zsidókra, amikor hitetlenek... elpártolnak Istentől a Hórebnél... ilyen Illés haragja, amikor lemészárolja a hamis prófétákat... vagy tüzet hív le az égről a királyi küldöttekre... ilyen Pálé Athénban... A bálványok, a bűn láttára Istennek ezeket az embereit, úgy mint Jeremiást, „eltölti Isten haragja”... és így tökéletesen előre jelzik Jézus haragját (Mk 3,5)”.

Tovább menve, a következő figyelemre méltó megállapításokat teszi a szótár. **„Valójában csak Isten gerjedhet haragra úgy, hogy abban nincs ellentmondás. Így az Ószövetség a haragot jelző kifejezéseket kb. ötször annyit alkalmazza Istennel, mint az emberrel**

kapcsolatban. Pál pedig, aki nyilván nem egyszer nekihevült (ApCsel 15,39) bölcsen tanácsolja: „*Ne szolgáltatassatok magatoknak igazságot, hanem hagyjatok teret Isten haragjának, hiszen írva van: Enyém a bosszú, én majd megfizetek, mondja az Úr* (Róm 12,19). A harag nem az ember dolga, hanem Istené”.

A harag ószövetségi előfordulásait elemezve így folytatja a szótár. „Két 'érzés' küzd Istenben, a harag és az irgalmasság (vö. Iz 54,8 skk; Zsolt 30,6), és mindkettő Istennek az emberhez való szenvedélyes ragaszkodását jelzi. De más-más módon: a harag az utolsó napon a pokolban találja meg kifejeződését; az irgalmas szeretet végleg az égben diadalmaskodik, ideleln pedig azokon a büntetéseken át, amelyek a bűnöst megtérésre hívják. Ezt a misztériumot közelítette meg lassan-lassan Izrael különféle utakon” Hozzá teszi azt is, hogy **„Isten haragjának megnyilvánulásában nem ember módra viselkedik: Ő ura szenvedélyének... Isten lassú a haragra”... és irgalmassága mindig kész megnyilvánulni... Amikor Isten a maga idejében büntet, és nem türelmetlenség hevében, ezzel kinyilvánítja az embernek milyen nevelő jellege van haragja büntetéseinek (Ám 4,6-11).** Ezt a haragot könyörülő szándék adja a bűnös tudtára, és nem bénítja meg, mint valami végzetes kísértet, hanem arra szólítja, hogy térjen meg a szeretethez (Jer 4,4)”.

Itt, az ószövetségi elemzésben hozza a szótár azt a haragot, amely az Újszövetség utolsó könyvében, az Apokalipszisben is visszatér, mint az idők végén megnyilvánuló isteni harag. **„A sötétség napja, amelyről Ámosz beszél (Ám 5,18kk) a 'harag napja' lesz (Dies irae, Szof 1,15-2,3). Senki nem menekülhet meg előle, sem a pogányok... sem a közösség istentelen tagjai... csak a jámbor ember, akinek bűne meg van bocsátva...”**

Isten haragjáról nemcsak az Ószövetségben olvashatunk. A hivatkozott Biblikus Teológiai Szótár haragot tárgyaló szócikke az Újszövetségi előfordulásokat tárgyaló részt ezekkel az igen mellbevágó szavakkal vezeti be. **„Az Előfutár üzenetétől... az Újszövetség utolsó lapjaiig... látjuk, hogy a kegyelem Evangéliumában is alapvető vonásként marad meg Isten haragja. Ha ki akarnánk küszöbölni belőle a haragot, és csak a 'jó Isten' csalóka fogalmát megtartani, az Marcion eretnekségének a felújítása volna”.**

Jézusról még a legtöbb keresztényben is olyan kép él, mint aki a szelídség mintaképe, a haragjáról szóló újszövetségi helyek mintha kitörlődnének a tudatukból. Itt is kemény szavakkal fogalmaz a szótár főszerkesztője (ezt a szócikket éppen ő írta). **„Rettenetes ez a sugallaton alapuló nyelv, tragikus a próféták élménye, akik a szent Isten és a bűnös nép között morzsolódnak össze. De mindezeknél rettenetesebb és tragikusabb annak az embernek a megnyilvánulása, aki maga Isten. Jézusban előttünk áll Isten haragja. Jézus nem úgy viselkedik, mint valami egyensúlyát soha nem vesztő sztoikus (Jn 11,33); indulatosan parancsol a Sátánnak (Mt 4,10; 16,23), keményen megfenyegeti a démonokat (Mk 1,25), szinte magán kívül van az emberek (Jn 8,44), és főleg a farizeusok (Mt 12,34) ördögi ravaszsága láttán, akik megölik a prófétákat (Mt 23,33), képmutatók (Mt 15,7). Mint Jahve, Jézus is haragra gerjed azok iránt, akik Isten ellen támadnak. Jézus megpirongatja az engedetleneket is (Mk 1,43; Mt 9,30), a kishitű tanítványokat (Mt 17,17). Mindenek fölött azokra haragszik meg, akik nem gyakorolnak irgalmasságot (Mk 3,5)... Végül Jézusban megnyilvánul a bíró hangja is: mint a lakoma házigazdája (Lk 14,21), mint a könyörtelen szolga ura (Mt 18,34), pusztulást jósol a bűnüket meg nem bánó városoknak (Mt 11,20-21), kiűzi a kereskedőket a templomból (Mt 21,12-13), megátkozza a meddő fügefát (Mk 11,21). Éppen úgy, mint Isten haragja, a Barány haragja sem üres szó (Jel 6,16; Zsid 10,31)”.**

Talán ennyi elég, hogy az Istenben való haragról eddig bennünk élő kép kissé módosuljon. A II/B 1. fejezetben közölt Szegedi László cikkben szerepel, hogy az engesztelésre való felhívás megjelenik a magán-kinyilatkoztatásokban is. Minden magán-kinyilatkoztatás csak akkor lehet hiteles – elbírálásuknak éppen ez a fő szempontja –, ha összhangban van a Szentírással, annak kijelentéseit húzza alá, hangsúlyozza. A hiteles magán-kinyilatkoztatások nyelve hasonló a próféták nyelvéhez, amelyről az imént idézett részben volt szó. Az

őszövetségi próféták, és az újszövetségi egyháztörténelem prófétái – a jelen prófétái is – egyaránt a szent Isten és a bűnös nép között morzsolódnak, és a saját bőrükön érzik élményszerűen is azt a szeretetében féltékeny isteni haragot. Ugyanezt éli át az Isteni Irgalmasság üzenetét közvetítő Szent Faustyna Kowalska nővér (Vö. II. 3. fejezet).

A büntetés témáját érintette ez a haragról szóló szócikk is. Azért szentelünk ennek egy külön alfejezetet, mert ezt a témát sem látja a Biblia szemével a mai ember. Nyilvánvalóan látszik ez a mindenféle büntetést kerülő mai pedagógiai irányzatokban.

A „büntető” Isten

Folytatjuk tovább a Biblikus Teológiai Szótár elemzését. A Biblia olyan tulajdonságokat tulajdonít Istennek, amelyeket ha csak úgy magában olvasunk, megfelelő bibliaismeret, teológiai tudás nélkül, az botránynak számít a szemünkben, lehet, hogy „no, ebből elég” felkiáltással becsukjuk az ilyen könyvet. De olvassuk tovább a Szentírás avatott magyarázóinak minden szentírási kijelentést megfontoló és egymás mellé rakó gondolatmenetét, most éppen a büntetésről szóló szócikket!

„Isten országa a boldogság jegyében áll – a Biblia mégis isteni büntetésről beszél; Isten szándéka, hogy minden ember kiengesztelődjék vele – és íme, a pokol, amely végleg elválaszt tőle. Tűrheterlen botrány ez, ha elveszítjük a teológiai érzéket a büntetés mögött rejlő három valóság iránt. Ezek: a bűn, a harag és az ítélet. Ezek birtokában viszont a hívő imádkozhatja az isteni szeretet misztériumát, amely türelmével és irgalmasságával eléri a bűnös megtérését.”

Vannak dolgok, amikkel az ember nehezen tud mit kezdeni. A mai ember számára ilyenek például a háborúk, a természeti katasztrófák, a terrorizmus, stb. A Biblia látásmódjába azonban ezek is beleillenek. „Csapások, vízözön, szétszóródás, ellenségek, pokol (alvilág), háború, halál, szenvedés: mindezek a büntetések három dolgot nyilatkoztatnak ki az embernek. Egy állapotot: azt hogy bűnös. Egy logikát, amely a büntől a büntetés felé halad. Egy személyesen rátekintő arcot: az ítélő és üdvözítő Istenét.”

Minden baj a bűnnel kezdődött. Erről egy nagyon hosszú szócikk található a Biblikus Teológiai Szótárban. Ennek a cikknek csak az általános bevezetőjéből idézünk. „A Biblia gyakran, szinte minden oldalon beszél arról a valóságról, amit mi általában bűnnek szoktunk nevezni... A Bibliából megtudjuk, hogy az emberre vonatkozó kinyilatkoztatás egyszersmind Istenre vonatkozó kinyilatkoztatás is, hogy szeretetével a bűn helyezkedik szembe, s hogy ez teszi lehetővé irgalmának gyakorlását, mert **az üdvösség története nem más, mint a teremtő Istennek fáradhatatlanul megismételt kísérlete, hogy az embert kiragadja a bűnből.**”
Ennek a bűnből való kiragadásnak az eszköze a büntetés is.

Bűn és büntetés, ‚bűn és bűnhődés’ összetartoznak. **Ha nem lenne bűn a világban, nem lenne szükség büntetésre. A büntetés a bűnnek a jele és egyben gyümölcse is. A fájdalmasan elszenvedett büntetés által a bűnös teremtmény akarata rádöbben, hogy elvált Istentől. Az egész teremtés megtapasztalja ezt.** A csábító és gyilkos kígyó; az ember, aki felfedezi, hogy egy ember által lépett a világba a bűn, majd a bűn folyományaként a halál, a szenvedés, a keserves munka...; a hitelenségükért megbüntetett városok: Babel, Szodoma, Kafarnaum, Jeruzsálem, Ninive; Isten népének ellenségei: a fáraó, Egyiptom, a nemzetek, még ha Isten saját népének a megbüntetésére is használja őket...; maga Isten népe, amelyben a legjobban visszatükröződik a büntetés pozitív célja...; a vadállat képének az imádói (Jel 14,9kk; 19,20); végül pedig az anyagi teremtés, amely Ádám bűne következtében a hiábavalóságnak van alávetve (Róm 8,20)”

„**Három időszak különböztethető meg a büntetés létrejöttében. Kiindulási pontja Isten valamilyen adománya (teremtés, kiválasztás) és vele szemben a bűn. Ezután Isten felhív a megtérésre; a bűnös ezt visszautasítja (Zsid 12,25), bár a felszólításban gyakran már ott van a büntetés fenyegetése is (Iz 8,5-8; Bár 2,22 kk). Ilyen megátalkodottság**

látán a bíró eltökéli a büntetést: 'Hát jó...' (Oz 13,7; Iz 5,5; Lk 13,34-35). Isten felhív a megtérésre, megátalkodottság esetén következik a büntetés."

Nagyon fontos a Biblikus Teológiai Szótár azon kijelentése, hogy „**a büntetés a bűn elé helyezett sorompó**". Isten azért, hogy megóvja az embert a legnagyobb rossztól, a Tőle való végleges elszakadástól, az örök kárhozattól – ha az ember nem hajlandó enyhébb kéréseit meghallani – nagyobb büntetésekkel akarja őt megállítani a végzetes úton. Mindez az Ő szeretetének a jele. Egy tanulékony gyermek kevés szóból is ért, de vannak, akiket csak kemény szenvedések (a bibliai nyelvhasználat szerint büntetések) tudnak csak megállítani, jobb belátásra bírni. Konkrét bibliai helyekkel alátámasztva így ír erről a szótár. „A büntetés kimenetele kettős, aszerint, hogy a szív megnyílik-e: egyes büntetések 'zártak', kárhozatba visznek – Sátán (Jel 20,20), Babel (Jel 18), Ananiás és Szafira (Csel 5,7-11) – mások 'nyitottak', megtérésre hívnak (1Kor 5,5; 2Kor 2,6). A büntetés tehát a bűn elébe helyezett sorompó: egyeseknek kárhozatba vivő zsákutca, másoknak hívogatás a 'visszatérésre' Istenhez (Oz 2,8-9; Lk 15,14-20). De még az utóbbi esetben is megmarad a múlt elítélésének és a végleges ítélet elővételezésének, ha a szív nem tér meg Istenéhez."

A Biblia szemlélete szerint a büntetés is az Istennel való találkozás útja. Sőt a büntetés is Isten irántunk való mélységes szeretetének a kinyilatkoztatása. A következőket írja erről a szótár. „**Belső logikájánál fogva a büntetés kinyilatkoztatja Istent: mintegy a bűnösnek megfelelő teofánia. Aki nem fogadja be az isteni látogatás kegyelmét, az beleütközik szentségébe: így is Istennel találkozik (Lk 19,41-44).** Ezt ismétli szünet nélkül a próféta: 'Akkor megtudjátok, hogy én vagyok Jahve' (Ez 11,10; 15,7). Még többet is állíthatunk: **a büntetés Isten szívének mélyeit nyilatkoztatja ki: féltékenységét, mióta szövetségre lépett népével... haragját (Iz 8,11kk), bosszúját ellenségein (Iz 10,2), igazságosságát (Ez 18), készségét a megbocsátásra (Ez 18,31), irgalmasságát (Oz 11,9), végül sürgető szeretetét: 'És ti nem tértetek vissza hozzám' (Ám 4,6-11); Iz 9,12; Jer 5,3).**

A mai ember nem akar tudni sem a bűnről, sem a büntetésről. Sok mai pedagógiából e kettő teljesen hiányzik. Ez a mai pedagógia csődjének egyik oka. A gyermeknek meg kell tanulnia szabadságának a korlátait. Ha nem tanulja meg ezt gyermekkorában, később csak keserves szenvedések árán fogja megtanulni, ha egyáltalán megtanulja. A szótár kisebb, emészthetőbb lépésekben ezt így tárja elénk. „**Szabadságra nem lehet nevelni fenytés nélkül. Ez a bölcsesség végig kísérte az egész Ószövetséget.** A büntetés így összefügg a Törvénnyel. Történetileg már túl vagyunk ezen a korszakon, de lélektanilag még sok keresztény itt tart: ebben az esetben a büntetés azoknak a köteleknek egyike, amelyek a bűnöst összefűzik Istennel. De a Lélekből élő keresztény megszabadult a büntetéstől (Róm 8,1; 1Jn 4,18). Tudja, hogy az Atya szeretete még megengedi, de csak a megtérés érdekében (1Tim 1,20; 2Tim 2,25). **A mi eszkatológikus időnkben az egyedüli igaz büntetés a végső megátalkodottság (2Tessz 2,10-12; Zsid 10,26-29).**"

Ma keresztények közül is sokan még az ószövetségi emberek szintjén állnak, nem beszélve a nem keresztényekről. Viszonylag kevés az igazán „Lélekből élő keresztény”. A mai emberek és a mai keresztények többsége is csak a büntetések nyelvén ért: egy-egy komolyabb betegség, munkanélküliség, tragédia által kezd el Istenről gondolkodni – ha egyáltalán elkezd. És éppen itt van az engesztelők nagy feladata, hogy kiimádkozzák számukra – a legtöbbször saját családtagjaik számára is – a megtérés kegyelmét, hogy megmeneküljenek a végső megátalkodottságtól, amely az örök kárhozatba visz. „A végleges ítéletnek ez a már most megmutatóközelisége a 'testi' ember megbüntetésének jel-jelleget ad: elővételezi mindannak az elítélését, ami nem juthat be az Országba. A 'lelki' ember számára az ítélet viszont megigazulás: a büntetés ekkor engeszteléssé válik Krisztusban (Róm 3,25-26; Gal 2,19; 2Kor 5,14); ha önként elfogadják, a 'test' halála lesz, hogy a Lélek szerint éljünk (Róm 8,13; Kol 3,5)."

A „bosszúálló” Isten

„A mai nyelvhasználat szerint bosszút állni annyit jelent, mint megbüntetni egy sértést, rosszal fizetve a másinak a rosszért. **A bibliai nyelvezetben a bosszú mindenekelőtt az igazságosság helyreállítását, a rossz fölött aratott győzelmet jelenti.** Bár a Biblia tiltja azt, hogy valaki gyűlöletből álljon bosszút a gonoszon, kötelességgé teszi a megcsúfolt jog megbosszulását. Ennek a kötelességnek a gyakorlata mégis sokat fejlődött a történelem során: elvették a jogot az egyéntől, hogy a társadalomra ruházzák, Isten pedig fokról fokra azt is kinyilatkoztatta, hogy az igazságosság megsértéséért törvényesen egyedül Ő állhat bosszút. A bosszú, illetve annak szinonimája a 'megtorlás' azzal a veszéllyel járt, hogy megakadályozta a lelkiismeret fokozatos finomodását: a bosszú vágya, még ha törvényes keretekbe foglalja is a társadalmi igazságosság, az ember szívében továbbra is ott élhet. A lelkiismeret nevelését is meg kellett tehát valósítani”.

A bosszúállás, a megtorlás, illetve a szankcionálás, az igazságszolgáltatás kérdésében az emberiség egy hosszú utat járt be a vérbosszútól a törvényes igazságszolgáltatásig, amely a mai államok jogrendjében ott szerepel. Ezekre azonban inkább a jogszolgáltatás, mintsem az igazságszolgáltatás kifejezést kell alkalmaznunk. Igazságot egyedül Isten szolgáltathat.

Hogy összeállhasson bennünk a 'haragvó', 'büntető', 'bosszúálló' = megtorló = igazságot szolgáltató, végső soron szerető Isten képe, ahhoz célszerű végigelmélnünk a Biblia Istenről, mint 'bosszúálló' Istenről való kijelentéseit is.

„Az ok, amiért az igaz (a bibliai értelemben vett igaz ember) teljesen lemond a bosszúról, Istenben való bizalma: „Ne mondd: visszafizetem a gázságot. Az Úrban bízzál, ő majd megsegít” (Péld 20,22). Az igaz nem áll bosszút, Istenre hagyja az igazságszolgáltatás gondját: **'Enyém a bosszúállás, mondja az Úr!'** (Mtörv 32,35). Így tesz az üldözött Jeremiás is, amikor 'Istenre bízta ügyét' (Jer 20,12); igaz arra is vágyódik, hogy 'lássa az isteni bosszút' (11,20), de ezt csak azért teszi, mert ügyét azonosította Isten ügyével (15,15). Nem a rosszat kívánja, hanem az 'igazságosságot'; és ezt csak Isten tudja helyreállítani. Ugyanígy a zoltárost is, aki sémita szenvedélytől fűtötten azt kívánja, hogy 'lábait az ellenség vérében moshassa' (Zsolt 58,11) és ellenségeire rettenetes átkokat szór (Zsolt 5,11; 137,7-8), az igazságosság vágya lelkesíti. Ennek az érzésnek a valóságosága ugyan nem megbízható, de a magatartás vallásos jellege elvitathatatlan. Ezt bizonyítja Jób példája: 'Tudom, hogy védelmezőm (góél) él, hogy utoljára ő fog felkelni a földön' és igazságot fog szolgáltatni (Jób 19, 25).”

„Jób reménye, akárcsak Jeremiásé, nem hiábavaló: Isten az igazságos bíró, aki megvizsgálja a veséket és a szíveket, és mindenkinek megfizet művei szerint: Ő Izrael góélja (Iz 41,14). **Az Úr napját a 'bosszú napjának' lehet mondani (Jer 46,10): Isten akkor a megsértett igazságosságot bosszulja meg; megbosszulja tiszteletének a megsértését is, és ebben az értelemben** elmondhatjuk, hogy egyedül Isten állhat bosszút 'önmagáért'. Igazság, üdvösség, bosszú: ezt hozza majd magával az Úr Napja. Ez a nap akkor jön el, amikor Jézus vérént ontotta: akkor az emberek égbekiáltó igazságtalansága kinyilvánította Isten végtelen 'Igazságosságát'. Ezen túl már a hívő ember magatartását gyökeresen megváltoztatja Krisztus példája, aki, 'amikor szidalmazták, nem viszonzta a szidalmat' (1Pét 2,23). Jézus nemcsak olyan új törvényt határoz meg, amely beteljesíti a megtorlás elvét, hanem azt is előírja, hogy ne álljunk ellen a gonosznak (Mt 5,38-42). Ő nem ítéli el az emberi törvényszékek igazságszolgáltatását, amelyről Pál azt mondja, hogy az isteni bosszú eszközeként működik (Róm 13,4). Tanítványaitól azonban Jézus megköveteli a sértések megbocsátását, és az ellenség szeretetét. Különösen azt hangsúlyozza, hogy csak az tud másokat megkímélni az igazságtalanságtól, aki képes arra, hogy személyes igazságtalanságokat elviseljen. Ezentúl már nem lesz elég ráhagyatkozni az isteni bosszúra, hanem 'le kell győzni a rosszat jóval' (Róm 12,21): így 'rak az ember izzó parazsat ellensége fejére', mert olyan lehetetlen helyzetbe hozza őt, amely arra kényszeríti, hogy gyűlöletét szeretetre fordítsa.”

A végső nagy isteni igazságszolgáltatás=megtorlás=bosszú napja még nem érkezett el. Azt tapasztaljuk, hogy rengeteg igazságtalanság van a mi világunkban. „Ha Krisztus vére által be is teljesedett minden igazságosság, mégis az utolsó Nap még nem érkezett el. A szeretet ezen a földön nem egyszer kudarcot vall. Jézus nyomán számos keresztény igazságtalan erőszak áldozataként hal meg. Ha meg is bocsátanak hóhéraiknak (Jel 7,60), kiömlött vérük Istenhez kiált: 'Urunk, Te szent és igaz, meddig vársz még az ítélettel, meddig nem állsz bosszút a vérünkért a föld lakóin?' (Jel 6,10; vö. 16,6; 19,2) **A történelem megítélésekor az isteni Bíró bosszúja helyre fogja állítani az igazságosságot abban az örök Királyságban, amelyben nem lesz többé átok (Jel 22,3).**”

A „féltékeny” Isten

„Féltékeny Isten vagyok” (Kiv 2,5). Az Isten címszó alatt, az „Isten önmagáról beszél” részben tárgyalja az idézett szótár Istennek ezt a tulajdonságát is. „Szenvedélyesen fordul minden felé, amit alkotott, amit megérint. Nem tudja elviselni, hogy idegen kéz megszenteltelítse mindazt, amihez köze van, mindazt, amit figyelme 'megszentel', szentté tesz. Nem szenvedheti, hogy valami vállalkozása meghiúsuljon... nem „engedheti át dicsőségét senkinek” (Iz 48,11). A motívum új forrásokat és új bensőségeket kap akkor, amikor a próféták fölfedezik, hogy Istennek ez a szenvedélyes szeretete műve iránt a hitves szeretete. Az isteni féltékenység félelmetes harag és sebezhető gyöngédség.

„Isten féltékenységének különleges tárgya a 'többi isten'... Jahve kezdettől fogva nem tűrheti vetélytárs jelenlétét, és Izrael egész történelme Isten győzelmeinek a sorozata ezeken a vetélytársakon: Egyiptom istenein, Kánaán Baaljain, Asszúr és Babilon birodalmi istenségein, egészen a döntő diadalig, amely szembeötlővé teszi, milyen semmik a hamis istenek.”

Az egészen más (transzcendens) és mégis emberképű Isten

Egy fontos fejezet a Biblikus Teológiai Szótárban az „Isten önmagáról beszél” rész. Ez lehetővé teszi számunkra az Istenről való beszéd pontosítását éppen fő témánk, az engesztelés szempontjából is. „Isten vagyok én és nem ember’ (Oz 11,9) – Isten mindenestül különbözik az embertől; Ő szellem, az ember hús... törekény és mulandó, mint a fű. Ez a különbség olyan mélyre menő, hogy az ember mindig hamisan értelmezi. Meglátja Isten hatalmában a hatékony erőt, de nem a szív hűségét (Szám 23,19); szentségében csak áthidalhatatlan távolságot lát, de nem is gyanítja, hogy Isten ugyanakkor közellét és gyöngédség: 'Szent, aki közötted vagyok, és nem szeretek rombolni' (Oz 11,9). Isten felfoghatatlan transzcendenciája az oka annak, hogy Ő egyszerre 'a Fölséges', 'magas és szent lakóhelyén', és az, aki a 'megtört és megalázott emberekkel lakik' (Iz 57,15). Ő a Mindenható és a szegények Istene; halljuk hangját az orkán tombolásában (Kiv 19,18kk), de amikor önmagát kinyilatkoztatva az emberszív reflexeihez igazodik, ezzel saját szívét szolgáltatja ki... Ő az 'Egészen Más', minden összehasonlítás alól kibújik (Iz 40,25), de otthona az egész világ, és nem idegen számunkra. Viselkedése, magatartása legmeghittebb cselekedeteinek a formájában fejeződik ki: kezével 'mintázza' az agyagot, amelyből az ember lesz (Ter 2,7); rácsukja Noéra a bárka ajtaját (Ter 8,16), hogy biztos legyen benne, egyetlen lakója sem vész el; megvan benne a hadvezér diadalmas lendülete (Kiv 1,53) és az állatait őrző pásztor gondoskodása (Ez 37,16); kezében tartja a mindenséget, s ugyanakkor az aprócska Izraelhez úgy ragaszkodik mint a szőlőgazda szőlőjéhez (Iz 5,1-7), mint gyöngéd apa (Oz 11,1) és édesanya (Iz 49,15), mint szenvedélyes szerető (Oz 2,16).

Naiv antropomorfizmusok? Mindenesetre mindig mélyrehatóan kifejezik az igaz Isten egy lényeges vonását: Ő az, aki az embert a maga képére teremtette, arra is képes, hogy önmagát az emberi magatartásokon át nyilatkoztassa ki. Nincs családfája, nincs hitvese,

nincs neme, és ebben különbözik tőlünk; ez azonban nem jelenti azt, hogy kevésbé lenne ember, mint mi, ellenkezőleg: tökéletes ideálja annak, amit mi az emberről álmodunk:

„Isten nem ember, hogy hazudják, sem emberfia, hogy visszavonja szavát (Szám 23,19). Isten mindig meghalad bennünket, és mindig abban az irányban, ahol a legkevésbé váránk.”

Ezek a megfontolások vetik meg a logikus alapját annak, hogy itt ejtsünk szót arról, hogy az engesztelésről szóló szövegekben ismételtelen előfordul az, hogy **az engesztelés a szenvedő Jézus, vagy a Fia szenvedései miatt ugyancsak szenvedő Atya (Mennyei Atya) és Anya (Szűzanya) vigasztalása is, velük való együttérzésünk, részvétünknek a kinyilvánítása is, az Ő erősítésük is a szenvedésükben.** XI. Pius pápa fogalmazza úgy – a következőkben részletesen idézett enciklikájában (I. 8. fejezet, III. 1. fejezet) –, hogy az engesztelés a Jézust a Gecemáni-kertben erősítő angyal szerepének a felvállalása is. A negatív, emberi jelentéstől ugyanakkor meg kell fosztanunk ezt a 'vigasztalást'. Istent nem úgy kell vigasztalni, mint egy depressziós személyt, mintha Ő az lenne, aki nem tud kilépni saját szenvedéseiből, csak azokban forgolódik. Jézus szenvedése közben is tudott másokat vigasztalni, hálás lenni a szeretet legapróbb gesztusaiért, tudott még az őt bántókért is imádkozni.

Nem szabad tehát megijednünk – ilyen kifejezéseket hallva az egész témát félredobnunk – attól, hogy Istenre alkalmazzuk a 'haragvó', 'büntető', 'bosszúálló', 'feltékeny' jelzőket. – A Biblia alkalmazza ezeket Rá, Ő alkalmazza ezeket saját magára, csak helyesen kell értenünk: úgy hogy azokat megfosztjuk negatív tartalmuktól, és csak a pozitív tartalmat látjuk bennünk. Isten egészen más és egészen közeli, transzcendens és mégis ember-formájú, Isten; emberi testet, érzelmeket is magára öltött szerető Isten, aki mindenben a javunkat akarja. Értünk haragszik, és nem ellenünk, büntetésével is a legnagyobb rossztól a Tőle való végleges elszakadástól akar megmenteni minket. Bosszúja nem emberi bosszú, hanem bosszújával=megtorlásával=szankcióival is az élhető rendet védi, a szeretet uralmát biztosítja. De ugyanakkor annyira ember is, hogy szomjúhozza a mi emberi szeretetünket, együttérzésünket, 'koldulja' szeretetünket. Mindez fontos számára, de nem elsősorban önmagáért, hanem értünk, miattunk. Mert ezek által mi növekszünk emberségünkben, és magunkra öltve az Ő isteni tulajdonságait mi magunk is – nem úgy, mint Ádám és Éva az első bűnnél, hanem kegyelemből Jézus megváltása révén – istenivé válunk, és részesei lehetünk az engeszteléssel, a Vele való azonosulással az emberek megváltásának.

5. Az engesztelés és a kiengesztelődés szentírási alapjai

A hivatkozott Biblikus Teológiai Szószár engesztelésről szóló szócikke sem foglalkozik az engeszteléssel olyan mélységeiben, mint amilyen súlya van annak Isten terveiben. A szótár szócikkének legfontosabb kijelentései a következők.

„Az engesztelés, kiengesztelés kifejezésekre a héberben a kipper, a görögben a hilaskesthai kifejezések szerepelnek. A Lev 16-ban van részletesen leírva a kiengesztelés szertartása, amelyet a tisri hónap 10-én tartanak, amelyet a 'kiengesztelés napjának', vagy az 'engesztelés nagy napjának' neveznek. A Vulgatában az expiare ige szerepel, amely jelentése: tisztítani, egy tárgyat, helyet, vagy személyt az isteneknek kellemessé tenni, minthogy előtte nem tetszettek nekik. **Minden engesztelés feltételezi a bűnt, és annak eltüntetését. Minthogy a bűnt nem valami materiális szennyezésnek fogják fel, amelynek eltüntetésé az embernek hatalmában állna, hanem azonosítják az ember Isten elleni lázadásával, a Krisztus engesztelő tevékenységéhez kapcsolódó engesztelés azzal törli el a bűnt, hogy az embert újra egyesíti Istennel, újra Istennek szenteli őt. Minthogy, a bűn kiváltja Isten haragját, minden kiengesztelés véget vet ennek a haragnak: 'jóindulatúvá teszi Istent'.**”

A szótár úgy értelmezi az engeszteléssel kapcsolatos bibliai szövegeket, mint közbenjárást. Azt írja, hogy azokban a szövegekben, ahol az engesztelés és a harag fogalma együtt jelenik meg, valójában imáról van szó: pl. Mózes engesztelése (Kiv 32,30; vö. 32,11-12), vagy Ároné

(Szám 17,11 kk.). Azt is írja, hogy „**Szent Jeromos** az olyan szövegeket, amelyek a bűnért való áldozatokról szóló részt lezárják az imádkozni, vagy közbenjárni igékkel fordítja”, tehát az **engesztelés legfontosabb jelentésének a bűnösökért való közbenjárást tartja.**

A szótár arról is ír, hogy **a zsidók vallási tudatában a 'kiengesztelődés napja' inkább a megbocsátás napja volt.** „Az 1Jn 2,2, és az 1Jn 4,10 „hilasmos bűneinkért” minden bizonnyal ugyanazt jelenti, mint a görög szó az Ószövetségben (Zsolt 130,4), és amit a latin propitiatio jelent a liturgiában: **Krisztus által és Krisztusban az Atya megvalósítja örök szeretetét (1Jn 4,8) 'kiengesztelődöttnek' mutatva magát, vagyis 'megbocsátva' az embereknek: bocsánata hatékony, mert valóban eltörli a bűnt, 'megtisztítja' az embert, a saját életében részesíti (1 Jn 4,9).**

A Szent István Társulat magyar nyelvű fordításából kigyűjtöttük azokat a helyeket a Szentírásból, ahol az engesztelésről, kiengesztelődésről van szó. Magukat a szentírási helyeket dőlt betűvel szedtük. A címek és az összekötő szövegek csak a szentírási helyek közti eligazodást segítik.

Isten Krisztusban kiengesztelődött a világgal

Jézus kiengesztelte Istent irántunk, emberek iránt. Összebékítette egymással Istent és az embert. Isten nem tartja számon azok vétkeit, akik bánják azokat és maguk is ki akarnak engesztelődni Istennel.

2Kor 5, ¹⁷*Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg.* ¹⁸*De ezt Isten viszi végbe, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, és aki minket a kiengesztelődés szolgálatával megbízott.* ¹⁹*Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés igéjét.* ²⁰*Tehát Krisztus követésében járunk, maga az Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!* ²¹*Ő azt, aki bűnt nem ismert, „bűnné” tette értünk, hogy benne „Isten igazságossága” legyünk.*

Jézust bűneink engesztelésére küldte az Atya. Ez Isten szeretete irántunk: az Atya részéről is, hogy elküldte, Jézus részéről is, hogy ezt végbe vitte.

1Jn 4, ¹⁰*A szeretet nem abban áll, hogy mi szeretjük Istent, hanem hogy ő szeret minket, és elküldte a Fiát bűneinkért engesztelésül.*

Róm 5, ¹⁰*Mert ha Istent a Fia halála kiengesztelte akkor, amikor még ellenségek voltunk, most, hogy kibékültünk vele, az ő életébe beoltódva még könnyebben megszabadulunk. Sőt még ezen felül dicsekszünk is az Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, aki megszerezte nekünk a kiengesztelődést.*

Kol 1, ¹⁹*Mert úgy tetszett az Atyának, hogy benne lakjon az egész teljesség, ²⁰és hogy általa engeszteljen ki magával mindent, ami a földön és a mennyben van, azáltal, hogy békességet szerzett keresztyének vérével.* ²¹*Titeket is, akik egykor idegenek és ellenséges érületűek voltatok a gonosz tettek miatt, ²²megbékéltetett most az ő emberi testében a halál által, hogy mint szenteket, szeplőtelenül és feddhetetlenül állítson ön maga elé.*

Az ember maga is próbálta bűneit jóvátenni, Istennel békességre jutni úgy, hogy különféle áldozatokat igyekezett bemutatni neki. De ezek nem voltak Isten előtt kedvesek. Isten szemében kedvesebb az engedelmesség, mint az áldozat, az, hogy az ember elfogadja azt, ahogyan maga Isten teremt békességet közte és az ember között.

Zsid 10, ⁵⁻⁶*Áldozatot és felajánlást nem kívántál, de testet alkottál nekem. Nem kedves előtted az engesztelő és égő áldozat. Akkor így szóltam: „Íme, jövök Istenem,*

hogyan teljesítem akarataidat, amint a könyvtelercsben rólam írva van.” (Zsolt 40,7-8)

Ezt a kiengesztelődést Jézus mint az emberiség főpapja vitte végbe, aki áldozatot mutat be a bűnökért, de csak az emberiség bűneiért, mert neki nem volt bűne.

Zsid 5, ¹Mert minden főpapot az emberek közül választanak, és arra rendelik, hogy az Isten tiszteletében képviselje az embereket, ajándékokat és áldozatot mutasson be a bűnökért, ²mint olyan valaki, aki megértő tud lenni a tudatlanok és a tévelygők iránt, hiszen őrá is gyöngeség nehezedik. ³Ezért a népért is, saját vétkeiért is áldozatot kell bemutatnia. ⁴A tisztséget magától senki sem vállalhatja, csak akit az Isten meghív, mint Áront. ⁵Így Krisztus sem önmagát emelte főpapi méltóságra, hanem az, aki így szólt hozzá: „A Fiam vagy, ma szültelek.” ⁶Másutt meg ezt mondja: „Pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint.”

Jézus maga az áldozatbemutató és az áldozat is egy személyben az egész világ bűneiért.

1Jn 2, ¹Gyermekeim! Ezeket azért írom, hogy ne kövessetek el bűnt. De ha valaki bűnbe esik, van szószólónk az Atyánál: Jézus Krisztus, az Igaz. ²Ő az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, ha- nem az egész világ bűneiért is.

Jézus szeretett minket és az egyházat, és irántunk való szeretetből áldozta fel magát.

Ef 5, ²Krisztus szeretett minket, és odaadta magát értünk jó illatú áldozati adományként Istennek.

Ef 5 ²⁵⁻²⁷Krisztus szerette az Egyházat és feláldozta magát érte, hogy a keresztségben isteni szavával megtisztítva megszentelje. Ragyogóvá akarta tenni az Egyházat, amelyen sem szeplő, sem ránc, sem egyéb efféle nincsen, hanem szent és szeplőtelen.

Róm 8, ³²A mennyei Atya, „saját Fiát nem kímélte, hanem mindannyiunkért áldozatul adta.”

A kiengesztelődés tartalma

A bűn ellenségeskedés Istennel. Jézus ezt az Istennel való ellenségeskedést szüntette meg.

Ef 2, ¹⁶Mint békeszerző a két népet magában egygő: új emberré teremtette, és a kereszt által mindkettőt egy testben engesztelte ki Istennel úgy, hogy saját személyében megdöntötte az ellenségeskedést.

Jak 4, ⁴Házasságtörők, nem tudjátok, hogy a világgal való barátság ellenségeskedés Istennel? Aki tehát a világgal barátságban akar lenni, az ellensége lesz Istennek.

A bűn lelkileg halottá tesz. Jézus megváltása, bűnbocsánata, kiengesztelő műve lelkileg életre kelt.

Kol 2, ¹³Titeket tehát, akik bűneitek és testi körülmételetlenségeitek következtében halottak voltatok, vele együtt életre keltett. Megbocsátotta minden bűnünket.

Jézus a bűnöket bocsátja meg, elsősorban ezzel végzi a kiengesztelést.

1Jn1, ⁹Ha megvalljuk bűneinket, ő hűséges és igazságos: megbocsátja bűneinket és megtisztít minden gonzságtól.

Jézus a bűnbocsátó hatalmat rábízta apostolaira

Jn 20, ²³ Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, akinek nem bocsátjátok meg, nem nyer bocsánatot.

Az ember Istennel szemben ellenséges érzületű volt saját bűnei, gonosz tettei következtében. Jézus megszerezte a bűnös ember számára a kiengesztelődést saját halála árán. A kereszten vérével békességet szerzett. Békét kötött a föld és a menny, Isten és az ember között.

Kol 1, ¹⁹ Úgy tetszett (az Atyának), hogy benne lakjék az egész teljesség, ²⁰s hogy általa békítsen ki magával mindent a földön és a mennyben, minthogy Ő a kereszten vérével békességet szerzett. ²¹Nektek is, akik azelőtt idegenek és ellenséges érzületűek voltatok gonosz tetteitek következtében, ²²most nektek is megszerezte a kiengesztelődést halandó testében a halál árán, hogy szentté, szeplőtlené és feddhetetlenné tegyen benneteket színe előtt. ²³Csak álljatok szilárdan és rendületlenül a hitben, és ne tántorodjatok el az evangéliumi reménytől, amelyről hallottatok, hiszen minden teremtménynek hirdették az ég alatt, és én, Pál is ennek a szolgája lettem.

Az előző Szent Páltól való idézet azt is megmutatja, hogy mit eredményez a kiengesztelődés, a bűnbocsánat: szentté, szeplőtlené és feddhetetlenné teszi a bűnöst Isten színe előtt. Jézus megszerezte nekünk a kiengesztelődést. Vagyis megment minket az örök kárhozattól.

Róm 5, ⁹ Most, hogy vére árán igazzá váltunk, még sokkal inkább megment bennünket haragjától. ¹⁰Mert ha Istent Fia halála kiengesztelte, akkor, amikor még ellenségek voltunk, most, hogy kibékültünk vele, annál inkább megmenekülünk az ő életében. ¹¹Sőt ezen felül még dicsekszünk is az Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, aki megszerezte nekünk a kiengesztelődést.

A kiengesztelődés és Isten haragja

A köznapi és a bibliai szóhasználat című fejezetben (I. 4.) volt már szó Isten haragjáról, annak bibliai értelmezéséről. A bibliai értelmezés és a köznyelvi értelmezés közti szakadékot meg kell próbálni áthidalni. Az engesztelés a magyar nyelvben a sértettnek, a haragvónak a lecsillapítását jelenti (Lásd erről részletesebben a II. 1. fejezetet). Láttuk azt is, hogy milyen kapcsolat van Isten haragja és igazságossága között. Itt azokat a szentírási helyeket találjuk kigyűjtve, amelyek Isten haragjáról, igazságosságáról szólnak.

Isten irgalmas, türelmes, nem tépi ki a vetésből azonnal a konkolyt, de eljön annak az ideje is. Jézus engesztelő áldozata egyben Isten igazságosságát is mutatja. Jézus nemcsak irgalmas, hanem ítélő Isten is. Elítéli haláluk pillanatában, illetve a világ végén a konok és bűneikben megkeményedett gonosz embereket.

Mt 25, ^{31-34 41} Amikor eljön dicsőségében az Emberfia és vele minden angyal, helyet foglal főséges trónján. Elébe gyűlnek mind a nemzetek, Ő pedig különválasztja őket egymástól, ahogy a pásztor különválasztja a juhokat a kosoktól. A juhokat jobbjára állítja, a kosokat pedig baljára. Aztán így szól a király a jobbján állókhoz: Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot! [...] Ezután a balján állókhoz is szól: Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.

Jn 5, ^{22, 25-29} Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet, [...] Bizony, bizony, mondom nektek: Elérkezik az óra, s már itt is van, amikor a

halottak meghallják az Isten Fia szavát. S akik meghallják, azok élni fognak. Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában, s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen Ő az Emberfia. Ne csodálkozzatok rajta! Mert elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és előjönnek. Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.

Róm 2, ⁵⁻¹¹ *Konokságodban és szíved megrögzöttségében csak büntetést halmozol magadra, a haragnak és az Isten igazságos ítélete megnyilvánulásának napjára. Ő kinek-kinek tettei szerint fizet: örök élettal annak, aki a jótettekben kitartva dicsőségre, tiszteletre és halhatatlanságra törekszik, haraggal és megtorlással annak, aki haszonleső, s nem hajlik az igazságra, hanem a gonosszággal tart. Mindenkit, aki gonoszat művel, utolér a kín és a gyötrelem, elsősorban a zsidót, azután a pogányt. S dicsőség, tisztelet és békesség vár mindenkire, aki jót tesz, elsősorban a zsidóra, azután a pogányra. Isten ugyanis személyválogatás nélkül ítél.*

Isten bizonyos embereket haragjával sújt.

Róm 3, ⁵ *De mit mondjunk arra, ha a mi igaztalanságunk teszi nyilvánvalóvá Isten igazságát? Nem igazságtalan-e Isten, amikor haragjával sújt?*

Kiket sújt Isten haragja?

Aki nem hisz a Fiúban és nem keresztkedik meg, vagyis nem fogadja el Isten Jézusban nyújtott kiengesztelő művét

Jn 3, ³⁶ *Aki hisz a Fiúban, az örökké él. Aki azonban nem hisz a Fiúban, az nem látja meg az életet, az Isten haragja száll rá.*

Mk16, ¹⁶ *Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni fog; aki nem hisz, elkárhozik.*

A megtérés, a bűnbánat, a keresztség elhárítja Isten haragját

Mt 3, ⁷ *Mikor pedig látta, hogy a farizeusok és a szaduceusok közül sokan mennek hozzá, hogy megkeresztelkedjenek, ezt mondta nekik: Mérges kígyóknak fajzatai! Kicsoda intett meg titeket, hogy az Istennek elkövetkezendő haragjától megmeneküljétek? (Károli Gáspár revideált fordítása)*

Azokat, akik elzárják Jézustól a gyermekeket

Mk 10, ¹⁴ *Ezt látva Jézus haragra gerjedt, és azt mondta nekik: »Engedjétek hozzám jönni a kisgyerekeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa.*

A gonosz embereket és az Isten igazságát elfojtókat

Róm 1, ¹⁸ *Isten haragja nyilvánul az égből azoknak az embereknek minden gonossága és igazságtalansága ellen, akik igazságtalansággal elfojtják az isteni igazságot.*

A hitetleneket, akiknek üres a beszédjük

Ef 5, ⁶ *Senki se vezessen félre titeket üres beszéddel, mert miattuk éri Isten haragja a hitelenség fiait.*

Akik akadályozzák az evangélium hirdetését

ITesz 2, ¹⁶ Akadályoznak bennünket, hogy a pogányoknak ne hirdessük az evangéliumot az üdvösségükre. Így **betelik egyszer s mindenkorra bűneik mértéke, s már rajtuk is az Isten haragja, végérvényesen.**

ITesz 5, ⁹ Hiszen Isten nem a haragra szánt minket, hanem az üdvösség elnyerésére Urunk, Jézus Krisztus által, ¹⁰ aki meghalt értünk, hogy akár élünk, akár meghalunk, vele együtt elnyerjük az életet. ¹¹ Ezért vigasztaljátok és bátorítsátok egymást, mint ahogy meg is tesztetek.

Akinek a szíve kemény marad és nem tér meg. Vagyis csak azok menekülnek meg Isten haragjától, akik megtérnek és (folyamatosan) bűnbánatot tartanak

Róm 2, ⁵ De te a te keménységed és meg nem tért szíved szerint gyűjtesz magadnak haragot a haragnak és az Isten igaz ítélete kijelentésének napjára.

Isten kiönti haragjának 7 csészéjét azokra, akik az utolsó idők nagy hitehagyásában a „nagy Babilont” követik, azokat, akik imádják a vadállatot és szobrát, azokat, akik az ő jelét viselik homlokukon vagy a kezükön.

Jel 14, ¹⁹ Az angyal lehajította éles metszőkését a földre, leszüretelte a föld szőlőjét és Isten haragjának nagy sajtójába vetette. 15, ¹ Negyedik látomás: Isten haragjának hét csészéje. Akkor egy másik csodálatos nagy jelet láttam az égen: **hét angyalt, akinél a hét végső csapás volt. Átalluk teljesedik be Isten haragja.** 15, ⁷ A négy élőlény egyike a hét angyalnak **hét aranycsészét adott, tele az örökkön-örökké élő Isten haragjával.** 16, ¹ Akkor nagy szózatot hallottam a templomból, mely a hét angyalhoz szólt: „Menjetek, **öntsetek ki Isten haragjának hét csészéjét a földön.**” 16, ¹⁹ A nagy város háromfelé vált és a pogányok városai leomlottak. Isten akkor megemlékezett a nagy Babilonról és **haragja tüzes borának kelyhét nyújtotta neki.** 19, ¹⁵ Szájából éles kard tört elő, hogy azzal sújtsa a nemzetekre. Vasvesszővel fogja kormányozni őket, és **taposni fogja a mindenható Isten haragja tüzes borának sajtóját.** 12, ¹⁷ Erre a sárkány haragra lobbant az asszony ellen és harcba szállt többi gyermekével, akik megtartják Isten parancsait és kitartanak tanúságukban Jézus mellett. 14, ⁹ Egy harmadik angyal is követte őket. Harsány hangon kiáltotta az is: „**Aki imádjá a vadállatot és szobrát, vagy aki viseli jelét homlokán vagy kezén, az inni fog Isten tüzes borából, melyet szintisztán töltött haragjának kelyhébe.**”

Szent X. Pius pápa ezt írja Isten haragjáról

„**Jézus szíve túlcsondul szelídséggel a jóakarató emberek felé, de szent haraggal van Isten házában gyalázói ellen. Továbbá, míg Jézus kedves volt a bűnösökhöz és azokhoz, akik eltévelyedtek, nem tartotta tiszteletben hamis gondolataikat, bármilyen őszintének tűntek is. Míg az Ő szíve túlcsondul szelídséggel a jóakarató emberek iránt, szent haraggal fegyverzi fel magát Isten házában gyalázói ellen, a nyomorult emberek ellen, akik megbotránkoztatják a kicsiket, a hatalmasságok ellen, akik nehéz terhek súlyát rakják az emberekre, anélkül hogy segítenének, hogy felemeljék őket. Ő éppen annyira volt erős, mint gyengéd”** (X. Pius. Encyclical Notre Charge Apostolique, August 15, 1910).

A harag, a bosszúállás azonban Istené, az ember nem tűrheti meg magában a haragot, nem állhat bosszút senkin.

Róm 12, ¹⁹ *Ne tegyetek a magatok ügyében igazságot, kedveseim, hanem adjatok helyet az isteni haragnak, mert meg van írva: »Enyém a bosszúállás, én majd megfizetek« – mondja az Úr.*

A keresztények részvétele Jézus engesztelő művében

Isten megbízta az apostolokat és a keresztényeket a kiengesztelődés szolgálatával.

2Kor 5, ¹⁷ *Mindenki, aki Krisztusban van, új teremtmény. A régi megszűnt, valami új valósult meg.* ¹⁸ *De ezt Isten viszi végbe, akit Krisztus kiengesztelt irántunk, és aki minket a kiengesztelődés szolgálatával megbízott.* ¹⁹ *Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés igéjét.* ²⁰ *Tehát Krisztus követségében járunk, maga az Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében **kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!*** ²¹ *Ő azt, aki bűnt nem ismert, „bűnné” tette értünk, hogy benne „Isten igazságossága” legyünk.*

Jézus azonosítja magát a keresztényekkel, akik az Ő misztikus testének a tagjait alkotják.

Csel 9, ³ *Már Damaszkusz közelében járt, amikor az égből egyszerre nagy fényesség ragyogta körül.* ⁴ *Földre hullott, és hallotta, hogy egy hang így szól hozzá: „Saul, Saul, miért üldözöl engem?”* ⁵ *Erre megkérdezte: „Ki vagy, Uram?”* *Az folytatta: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.”*

1Kor 12, ⁸ *Isten határozta meg minden egyes tag feladatát a testben, tetszése szerint.* ¹⁹ *Ha valamennyi egy tag volna, hol volna a test?* ²⁰ *Így azonban sok a tag, de a test csak egy.* ²¹ *A szem nem mondhatja a kéznek: „Nincs rád szükségem” vagy a fej a lábnak: „Nincs rád szükségem.”* ²² *Ellenkezőleg, a gyöngébbnek látszó tagok sokkal szükségesebbek.* ²³ *Sőt a test alacsonyabb rendű tagjait nagyobb gonddal vesszük körül, és a tisztességtelen tagok nagyobb tisztességben részesülnek,* ²⁴ *a tisztességes tagoknak ugyanis nincs erre szükségük. De Isten alkotta így a testet, és azért részesítette az alacsonyabb rendű tagot nagyobb tisztességben,* ²⁵ *hogy a testben ne támadjon meghasonlás, hanem a tagok törődjenek egymással.* ²⁶ *Ha szenved az egyik tag, valamennyi együtt szenved vele, s ha tiszteletben van része az egyik tagnak, mindegyik örül vele.* ²⁷ **Ti Krisztusnak teste vagytok, s egyenként tagjai.**

Ebből következik XI. Pius pápa fogalmazása szerint a keresztények engesztelő tevékenysége.

„Amit a fej szenved, azt a tagoknak is el kell szenvedniük. Azért a titokzatos testében most is szenvedő Krisztus méltán és joggal elvárja tőlünk, hogy az engesztelésben társai legyünk, amit különben a hozzá való viszonyunk is megkövetel, mert »Krisztus teste vagyunk és egyenként a tagjai« (1Kor 12,27), s azért, amit a fej szenved, azt a tagoknak is vele együtt kell szenvedniük. (1Kor 12,26). (XI. Pius pápa Miserentissimus Redemptor kezdetű enciklikájából. Lásd az enciklikát ismertető fejezetet (I. 9), és magának az enciklikának a szövegét a függelékben).

A misztikus testről szóló tan nemcsak Pál apostol találmánya. Jézus is kéri a keresztények vele való egységének a megvalósulását halála előtt a Mennyei Atyától.

„Értük szentelem magam, hogy ők is szentek legyenek az igazságban” (Jn 17,19).
 Jn 17, ²³ *Én öbennük, és Te Énbennem, hogy tökéletesen eggyé legyenek.*

Ahogy Jézus engesztelő áldozat volt a mi bűneinkért, úgy Jézussal együtt a keresztényeknek is áldozattá kell válniuk.

Róm12, *1 Testvérek, Isten irgalmára kérlek benneteket: **Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul.***

A keresztények Jézus királyi papságának a részét alkotják, akik részesülnek papi szolgálatából.

1Pét2, ⁹ *Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul kiválasztott nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a sötétségből meghívott benneteket csodálatos világosságára.*

Krisztus áldozata, szenvedése a keresztények áldozatával kiegészítve, azzal együtt teljes, amelyet az övéhez kapcsolnak.

Kol 1, ²⁴ *Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára.*

6. Az engesztelés a Katolikus Egyház Katekizmusában

A Katolikus Egyház Katekizmusa (a továbbiakban KEK) az egyház hitének legfrissebb átfogó megfogalmazása. Ezért fontos az engeszteléssel kapcsolatos megfogalmazásait is áttekinteni.

Az első előfordulás azt hangsúlyozza, amit a bűnbánat szentségében a feloldozás mai formája is hangsúlyoz, hogy a kiengesztelődés Isten műve. Az ember a bűn által elszakadt Istentől, a bűn súlyos következményeit maga nem tudta felszámolni, nem tudta az Istennel való közösséget helyreállítani. Ezt Isten tette meg, aki „kiengesztelte önmagával a világot”, vagy ahogyan itt a katekizmus fogalmaz: „**Isten Krisztusban kiengesztelődött a világgal**” (2Kor 5,19).

433 *A szabadító Isten nevét a főpap évente egyetlen egyszer hívta segítségül Izrael fiai bűneinek kiengesztelésére, amikor a szentek szentjében az engesztelés tábláját az áldozati állat vérével meghintette. [18] Az engesztelés táblája Isten jelenlétének a helye volt. [19] Amikor Szent Pál Jézusról azt mondja: „akit Isten engesztelésül adott (...) az Ő vérében” (Róm 3,25), ezzel azt mondja, hogy az Ő emberségében „Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelődött a világgal” (2Kor 5,19).*

A „**miért lett testté az Ige**” kérdésre válaszolva a Nicea-konstantinápolyi hitvallásra hivatkozik a katekizmus, és az „**üdvösségünkért**” választ a **bűnök elvételében, azok hatásainak a megszüntetésében, az engesztelésben konkretizálja.**

456 *A Nicea–konstantinápolyi hitvallással válaszolunk, amelyben megvalljuk: „Értünk, emberekért és a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből, megtestesült a Szentlélek erejéből, Szűz Máriától, és emberré lett.” [79]*

457 *Az Ige testté lett, hogy minket Istennel kiengesztelve üdvözítsen: „Isten szeretett minket és elküldte Fiát engesztelésül a bűneinkért” (1Jn 4,10). „Az Atya elküldte a Fiút a világ Üdvözítőjéül” (4,14). „Ő azért jelent meg, hogy elvegye a bűnöket” (3,5).*

Néhány ponttal lentebb **az engesztelő áldozatok helyett Isten akarata teljesítésének a fontosságát hangsúlyozza, mint legfőbb engesztelést.**

462 *A Zsidókhöz írt levél ugyanerről a misztériumról mondja: „Krisztus ezért beszél így, amikor a világba lép: „Áldozatot és ajándékot nem kívántál, de emberi testet alkottál nekem. Nem kedves előttem az engesztelő és égőáldozat. Ezért így szóltam: Íme, eljövök, Istenem, hogy teljesítsem akaratodat, mint a könyvtekercsben rólam írva van.” (Zsid 10,5–7, idézi a Zsolt 40,7–9-et a Septuaginta szerint)*

Tovább fűzve az előző gondolatot a Krisztus életének a misztériumait tárgyaló fejezetben **az emberi engedetlenség ellensúlyozásaként, „kiengeszteléseként” szól az engesztelésről.**

517 *Krisztus egész élete a megváltás misztériuma. A megváltásban elsősorban a kereszten kiontott vér által részesülünk, [193] de ez a misztérium Jézus egész földi életében tevékeny: már megtestesülésekor, amikor szegénnyé lett, hogy bennünket szegénysége által gazdaggá tegyen; [194] rejtett életében, mely engedelmisségével [195] kiengeszteli a mi engedetlenségünket; szavában, mely megtisztítja hallgatóit; [196] gyógyításaiban és ördögűzéseiben, melyekben „magára vette gyöngeségünket, és betegségeinket hordozta” (Mt 8,17); [197] és föltámadásában, mellyel megigazulást adott nekünk. [198]*

A már korábban idézett jánosi mondatot, hogy **Jézus „engesztelő áldozat a mi bűneinkért”** (vö. 457.) **most abban az összefüggésben idézi, hogy Krisztus szenvedésének az összes bűnösök szerzői voltak.**

604 *Isten azért, hogy a bűneinkért odaadja a Fiát, kinyilvánítja, hogy az Ő ránk vonatkozó terve a jóakaró szeretet terve, mely minden érdemünket megelőzi: „Ebben áll a szeretet, nem mintha mi szerettük volna Istent, hanem hogy Ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelésül a bűneinkért” (1Jn 4,10). [458] „Isten azonban azzal ajánlja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk” (Róm 5,8).*

A Krisztus halála az egyetlen és végső áldozat című fejezetben az a kijelentés szerepel, hogy **Jézus engesztelő áldozata által visszaállítja az ember Istennel való közösségét. Majd pedig néhány ponttal később arról szól, hogy Jézus a saját engedelmisségét állítja a mi engedetlenségünk helyébe, és azt a kifejezést használja, hogy Jézus „elégtételt adott az Atyának bűneinkért”.**

613 *Krisztus halála egyszerre húsvéti áldozat, mely megvalósítja az emberek végleges megváltását [485] a Bárány által, aki elveszi a világ bűnét, [486] és az Új Szövetség áldozata, [487] mely az embert, [488] kiengesztelve Ővele a bűnök bocsánatára sokakért kiontott vér által, [489] újra közösségbe hozza Istennel.*

615 *„Ahogy egy embernek engedetlensége miatt bűnössé váltak sokan, úgy válnak egynek engedelmissége miatt sokan igazzá” (Róm 5,19). Jézus haláláig tartó engedelmissége által beteljesítette a szenvedő Szolga helyettesítő szerepét, aki engesztelésül adja oda életét, hordozva sokak bűnét, akiket gonoszságaikat hordozva megigazulttá tesz. [495] Jézus helyrehozta vétkeinket, és elégtételt adott az Atyának bűneinkért. [496]*

A Kereszten Jézus bevégzi áldozatát című fejezet **Krisztus áldozatát megváltó, helyrehozó, engesztelő, elégtételt adó, kiengesztelő áldozatként definiálja.** Ismételten idézi a Jézus engesztelő áldozatára vonatkozó szentírási helyeket.

- 616 *Ez a mindvégig való szeretet [497] Krisztus áldozatának megváltó, helyrehozó, engesztelő és elégtételt adó értéket ad. Ő életének föláldozásban mindnyájunkat ismert és szeretett. [498] „Krisztus szeretete sürget minket, hiszen arra a meggyőződésre jutottunk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt” (2Kor 5,14). Egyetlen ember sem volt képes, még ha a legnagyobb szent lett volna is, minden ember bűnét magára vállalni és áldozatul följánlani önmagát mindenkiért. A Fiú isteni személyének – aki felülmúl s ugyanakkor magába is foglal minden emberi személyt, és Krisztust az egész emberiség fejévé teszi – Krisztusban léte tette lehetővé, hogy áldozata mindenkiért megváltó áldozat legyen.*
- 620 *Üdvösségünk Isten irántunk való szeretetének kezdeményezéséből fakad, „mert Ő szeretett minket, és elküldte a Fiát engesztelésül a mi bűneinkért” (1Jn 4,10). „Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelte önmagával a világot” (2Kor 5,19).*
- 623 *Jézus Atyja iránti szeretetből fakadó teljes, „mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,8) tartó engedelmisségével teljesíti be kiengesztelő küldetését, [511] a szenvedő Szolgáét, aki igazzá tesz sokakat, és gonoszságait Ő hordozza. [512]*
Az egyház egy, szent, katolikus és apostoli jellegét elemezve állítja Krisztus megváltói tevékenységéről, hogy „kereszthalála által minden embert kiengesztelt Istennel, egy népben és egy testben állítva helyre valamennyiük egységét”.
- 813 *Az Egyház forrását tekintve egy: „E misztérium végső mintaképe és elve a Szentháromság egy Isten személyeinek, az Atyának és a Fiúnak a Szentlélekben való egysége”. [267] Az Egyház Alapítóját tekintve egy: Ő, „a megtestesült Fiú (...) kereszthalála által minden embert kiengesztelt Istennel, egy népben és egy testben állítva helyre valamennyiük egységét”. [268] Az Egyház „lelkét” tekintve egy: „A Szentlélek, aki a hívőkben lakik, s betölti és kormányozza az egész Egyházat, hozza létre a hívők e csodálatos közösségét, és Krisztusban oly szorosán kapcsol össze mindenkit, hogy az Egyház egységének elve lesz”. [269] Tehát az Egyház lényegéhez tartozik, hogy egy legyen.*
- 827 *„Amíg Krisztus szent, ártatlan, szeplőtelen, bünt nem ismert, és csak azért jött, hogy a nép bűneit kiengesztelje, addig a bűnösöket is magában foglaló Egyház egyszerre szent és mindig tisztulásra szorul, ezért szüntelenül a bűnbánat és a megújulás útját járja.” [304] Az Egyház minden tagjának, a fölszentelt szolgákat is beleértve, meg kell vallaniuk, hogy bűnösök. [305] A bűn konkolya az idők végezetéig mindnyájukban növekszik az Evangélium jó bűzája között. [306] Az Egyház tehát összegyűjti azokat, akiket megragadott Krisztus üdvössége, de még a megszentelődés útján vannak.*

A „hiszem a bűnök bocsánatát” tárgyaló 10. cikkelyben is ott szerepelnek az engesztelés és a kiengesztelődés fogalmak. Az Apostolok és utódaik a „kiengesztelődés szolgálatát” végzik.

- 980 *A bűnbánat szentsége által engesztelődhet ki a megkeresztelt ember Istennel és az Egyházzal.*
- 981 *Krisztus föltámadása után elküldte Apostolait, hogy hirdessék „az Ő nevében a bűnbánatot a bűnök bocsánatára minden népnek” (Lk 24,47). Az Apostolok és utódaik a „kiengesztelődés [e] szolgálatát” (2Kor 5,18) végzik nemcsak azáltal, hogy hirdetik az embereknek Istentől a bűnök bocsánatát, amelyet*

Krisztus érdemelt ki számunkra, és hívják őket a megtérésre és a hitre, hanem közlik is velük a bűnök bocsánatát a keresztség által, és a Krisztustól kapott kulcsok hatalmának erejével megbékéltetik őket Istennel és az Egyházzal.

A Hitvallás 12. cikkelyében szerepelnek a pokolra vonatkozó hitigazságok. Itt idézi a katekizmus a római misekánont is, amelyben ott szerepel az Isten részéről való kiengesztelődés, „megengesztelődés”. **Azért is idézzük itt a pokolról való kijelentéseket, dogmákat, mert a pokol létezésében való hit az utóbbi időkben még magas egyházi beosztásban lévő emberek kijelentéseiben is megkérdőjelezettnek látszik.**

- 1033 *Csak akkor egyesülhetünk Istennel, ha szabadon választjuk azt, hogy szeretjük Őt. Istent pedig nem szerethetjük, ha ellene, a felebarátunk vagy önmagunk ellen súlyosan vétkezünk: „Aki nem szeret, az a halálban marad. Mindaz, aki gyűlöli testvérét, gyilkos: azt pedig tudjátok, hogy a gyilkosnak nincs örök élete” (1Jn 3,15). A mi Urunk figyelmeztet bennünket arra, hogy el leszünk választva tőle, ha elmulasztunk segíteni a szegények és kicsinyek súlyos szükségében, akik az ő testvérei. [629] Ha halálos bűnben halunk meg anélkül, hogy azt megbántuk vagy Isten irgalmas szeretetét befogadtuk volna, akkor – saját szabad választásunk révén – tőle örökre elválasztottak maradunk. Ezt az Isten és a szentek közösségéből való végleges önkizárás állapotát nevezzük „pokolnak”.*
„Kérünk, Istenünk, fogadd megengesztelődve ezt az áldozati adományt tőlünk, szolgálóidtól és házad egész népétől. Irányítsd a te békédben életünk napjait, ments meg minket az örök kárhozattól, és végy föl választottaid körébe.”
 [635]
- 1034 *Jézus gyakran beszél az „olthatatlan tűzű” „gehennáról”, [630] amely azoknak van fönntartva, akik életük végéig visszautasították a hitet és a megtérést, és ahol a lélek és a test együtt veszhet el. [631] Jézus súlyos szavakkal hirdeti: „az Emberfia elküldi majd angyalait, azok összeszednek országában minden gonosztettet és gonosztévőt, és tüzes kemencébe vetik őket” (Mt 13,41–42), és Ő fogja kihirdetni a kárhozható ítéletet: „Távozzatok tőlem átkozottak az örök tűzre!” (Mt 25,41).*
- 1035 *Az Egyház tanítása állítja a pokol létét és örökké tartó voltát. Azok lelkei, akik halálos bűn állapotában halnak meg, a halál után azonnal a pokolba jutnak, ahol a pokol kínjait szenvedik, „az örök tüzet”. [632] A pokol legsúlyosabb kínja az örök elszakítotttság Istentől, akiben egyedül talál az ember életet és boldogságot, melyre teremtetett, és amire vágyakozik.*
- 1036 *A Szentírás kijelentései és az Egyház tanítása a pokolról meghívás a felelősségre, mellyel az embernek örök sorsát szemmel tartva kell élnie a szabadságával. Ugyanakkor sürgető meghívás a megtérésre: „A szűk kapun lépjetek be! Tágas a kapu és széles az út, mely a kárhozhatóba visz, bizony sokan mennek be rajta. De milyen szűk a kapu, és milyen keskeny az út, mely az életre visz, bizony kevesen találják meg azt” (Mt 7,13–14):*
- 1037 ***Isten senkit nem rendel eleve arra, hogy a pokolba jusson; [634] ehhez ugyanis az Istentől való szándékos elfordulás (halálos bűn) és a mindvégig való megátalkodottság kell. Az Egyház az eucharisztikus liturgiában és hívei mindennapi imáiban kéri Isten irgalmát, aki „nem akarja, hogy valaki is elvesszen, hanem mindenkit bűnbánatra akar téríteni” (2Pt 3,9).***
„Mivel pedig nem tudjuk sem a napot, sem az órát, az Úr intelme szerint állandóan virrasztanunk kell, hogy amikor befejezzük földi életünk egyetlen futamát, beléphessünk vele a menyegzőre, az áldottak közé számláltassunk, és

ne kelljen, mint haszontalan és lusta szolgálóknak az örök tűzre távoznunk, a külső sötétségre, ahol sírás és fogcsikorgatás lesz.” [633]

Az Eucharisztia szentségét tárgyaló cikkelyek is kiemelik Krisztus áldozatának engesztelő jellegét.

1367 *Krisztus áldozata és az Eucharisztia áldozata egy áldozat: „egy és ugyanaz az áldozati adomány; a papok szolgálatával följánló személy ugyanaz, mint aki akkor a kereszten föláldozta önmagát, csak az áldozatbemutató módja különbözik”. [192] „S mivel ebben az isteni áldozatban, mely a szentmisében történik, ugyanaz a Krisztus van jelen és áldoztatik föl vérontás nélkül, aki a kereszt oltárán ’egyszer véresen áldozta föl önmagát’ (...), ez az áldozat valóban engesztelő.” [193]*

„Azután (az anafórában) az elhunyt szent atyákért és püspökökért, és általában a közülünk elhunytakért (imádkozunk); mert hisszük, hogy ez nagyon javára válik azoknak a lelkeknek, akikért imádkozunk e szent és félelmetes áldozat színe előtt. (...) Mi magunk is könyörgéseket ajánlunk föl Istennek az elhunytakért, még ha bűnösök voltak is, (...) a bűneinkért föláldozott Krisztust ajánljuk föl, engesztelvén Istent, az emberek barátját mind értük, mind önmagunkért.” [198]

1380 *Nagyon megfelelő, hogy Krisztus ilyen egyedülálló módon akart Egyháza számára jelenvaló maradni. Mivel ugyanis Krisztus látható alakjában elhagyni készült övéit, nekünk akarta ajándékozni szentségi jelenlétét; mivel arra készült, hogy a kereszten föláldozva önmagát üdvözítsen minket, akarta, hogy emlékünknél legyen arról a szeretetről, amellyel Ő ’mindvégig’ (Jn 13,1), élete elajándékozásáig szeretett minket. Valóban, Ő eucharisztikus jelenlétében közöttünk marad, titokzatos módon, mint az, aki szeretett minket és önmagát adta értünk, [212] és pedig olyan jelek alatt van jelen, melyek ezt a szeretetet kifejezik és közlik: „Az Egyháznak és a világnak nagyon szüksége van az Eucharisztia tiszteletére. A szeretet e szentségében Jézus vár bennünket. Ne sajnáljuk az időt, hogy találkozzunk vele az imáadásban, a hittel teljes szemlélődésben, készen a világ bűneinek és jogtalanságainak engesztelésére. Soha ne szűnjön meg a mi imáadásunk.” [213]*

Végül a gyónás szentségét a kiengesztelődés szentségének is szokás nevezni. De a bűnbánatnak a gyónáson kívül más formái is vannak. Erről szólnak a katekizmusból utolsóként idézett részek.

1424 *A gyónást a bűnök megvallása szentségének nevezik amiatt, mert a bűnök beismerése, megvallása a pap előtt e szentség lényeges összetevője. Mélyebb értelemben ez a szentség ’hitvallás’ is, mert elismeri és dicséri Isten szentségét és irgalmasságát a bűnös emberek iránt. A bűnbocsánat szentségének nevezik, amiatt, hogy a pap szentségi föloldozása által Isten ’bocsánatot (...) és békét’ [6] ad a bűnbánónak. A kiengesztelődés szentségének is nevezik, mert a bűnösnek ajándékozza Isten megengesztelődő szeretetét: „Engesztelődjétek ki Istennel!” (2Kor 5,20). Aki Isten irgalmas szeretetéből él, kész arra, hogy megfeleljen az Úr fölhívásának: „Menj, és előbb békülj ki felebarátoddal!” (Mt 5,24).*

1434 *A keresztény ember belső bűnbánatának nagyon sokféle külső megnyilvánulása lehet. A Szentírás és az egyházatyák három fő formát hangsúlyoznak: a böjtöt, az imádságot és az alamizsnát, [26] melyek kifejezik a megtérést önmagunkhoz, Istenhez és a felebaráthoz. A gyökeres*

megtisztulás mellett, melyet a keresztség vagy a vértanúság okoz, ezek mint a bűnbocsánat elnyerésének eszközei magukkal hozzák a felebaráttal való kiengesztelődésre törekvést, a bűnbánat könnyeit, a felebarát üdvösségével való törődést, [27] a szentek közbenjárását és annak a szeretetnek gyakorlását, „mely bűnök sokaságát takarja el” (1Pt 4,8).

1435 *A megtérés a mindennapi életben a kiengesztelődés gesztusaival, a szegényekkel való törődéssel, a jog és igazság gyakorlásával és védelmével, [28] a hibáknak a testvérek előtti beismerésével, a testvéri feddéssel, az életvitel felülvizsgálatával, a lelkiismeretvizsgálattal, a lelkivezetéssel, a szenvedések elfogadásával, az igazságért elszenvedett üldözés elviselésével történik. A bűnbánat legbiztosabb útja minden nap fölvenni a keresztet, és követni Jézust. [29]*

1436 *Eucharisztia és bűnbánat. A megtérés és bűnbánat mindennapi forrását és táplálékát az Eucharishtiában találja meg, mert benne jelenik meg Krisztus áldozata, mely kiengesztelt minket Istennel; Vele táplálkoznak és erősödnek azok, akik Krisztus életéből élnek; az Eucharisztia „ellenszer, mellyel megszabadulunk a napi hibáktól és megmenekülünk a halálos bűnöktől”. [30]*

7. Az engesztelés az Egyház mai hivatalos liturgiájában

A liturgia és a hit szoros kapcsolatban állnak egymással. Az egyház nagyon ügyel arra, hogy a liturgikus imáiban, szövegeiben található megfogalmazások az egyház hitét fejezzék ki. Ezért mondhatjuk, hogy az imádság szabályai egyúttal a hit szabályai is (Lex orandi lex credendi). Ebbe a fejezetbe néhány olyan, a szentmise és a szentgyónás részét alkotó megfogalmazást gyűjtöttünk össze, amelyek az engesztelés illetve a vele szoros kapcsolatban lévő kiengesztelődés „hivatalos” megszövegezései.

Idéztük a Katolikus Egyház Katekizmusának 433. pontját, amely átveszi Pál apostol szavait: „Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelődött a világgal” (2Kor 5,19). Erre épít a feloldozás új (II. Vatikáni Zsinat utáni) szövege, amely ugyancsak azt hangsúlyozza, hogy a kiengesztelődés Isten műve: „Isten, a mi irgalmas Atyánk, aki Szent Fiának kereszthalála és feltámadása által kiengesztelte önmagával a világot, és kiárasztotta a Szentlelket a bűnök bocsánatára, az Egyház szolgálata által bocsásson meg neked, és adja meg a békét. És én feloldozlak téged bűneidről az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ámen”.

Három misekánon szövege is az isteni és az emberi engesztelés összefonódásáról szól. „Kérünk, Istenünk, fogadd megengesztelődve ezt az áldozati adományt tőlünk, szolgálóidtól és házad egész népétől. Tekints, kérünk, Egyházad áldozati adományára, ismerd fel benne Fiad áldozatát, amely által kiengesztelődni akartál” (I. misekánon). „Engesztelő áldozatunk hozza meg az egész világnak a békét és az üdvösséget” (III. misekánon). Ebben az utóbbiban különleges hangsúllyal szerepel, hogy a szentmisében benne van nemcsak Krisztus engesztelése, hanem vele együtt, az Ő engesztelő áldozatával egyesülten a keresztyének engesztelése is, akik az Ő misztikus testének a tagjai. Nem úgy fogalmaz a kánon, hogy Krisztus engesztelő áldozata, hanem a mi (vagyis a vele, az övével közös) engesztelő áldozatunk.

Ugyanezt a gondolatot fogalmazza meg az évközi 19. vasárnap felajánló könyörgése, amely az egyház áldozati adományaiból indul ki, amelyek Istennek felajánlva és az Ő átváltoztatása révén Istennel közös üdvözítő áldozattá alakulnak: „Istenünk, fogadd megengesztelődve Egyházad áldozati adományait. Jóságodból te adtad azokat, hogy neked felajánljuk, és te változtatod át hatalmaddal üdvözítő áldozatunkká. Krisztus, a mi Urunk által.”

Szent Mór püspök (ünnepé október 25.) miséjének felajánló könyörgése is az engesztelés emberi oldalát hangsúlyozza a szent engesztelő életének megfelelően. „Kérünk, Istenünk, Szent Mór püspök ünnepén tekints irgalmas szemmel oltárodra hozott adományainkra! Add, hogy áldozatunk bemutatásával téged engeszteljünk, és adományaidból életet merítsünk! Krisztus, a mi Urunk által”.

A VI. misekánonnak a neve is ez: kiengesztelődési misekánon. Hangsúlyozza, hogy földi életünk még a kegyelem és a kiengesztelődés ideje. „Most jóságodból a kegyelem és a kiengesztelődés idejét éljük”. Még van lehetőségünk bűnbánatra, örök sorsunkról való döntésre.

E kötet későbbi fejezeteiben (II/A 1., 4.) részletesebben is lesz szó arról, hogy az engesztelés feltétele a kiengesztelődés. A szentmise mai rítusában hangsúlyos szerepe van a kiengesztelődésre való felszólításnak: „Engesztelődjétek ki szívből egymással!” A kiengesztelődés megbocsátás és bocsánatkérés egyszerre, nemcsak Istennel, hanem „őáltala, ővele és őbenne” egymással való kibékülés is. Ez nem más, mint az Istenben való egységhez való visszatérés.

Az egyházi év utolsó hetének himnuszai is a liturgia részét képezik. Celanoi Tamás e himnuszainak különös kifejező erejük van. Szemléletesen mutatják Isten végső, az ítélet napján megmutatkozó haragját, amelytől azonban csak a bűneiket meg nem bánt embereknek kell félniük. Álljon itt néhány kifejező részlet ezekből a himnuszokból.

A haragnak végső napja
a világot lángnak adja,
ezt próféták szava mondja.
Reszket akkor holt meg élő,
hogyha megjön az Ítéző,
mindent híven számon kérő...
Ha a Bíró ül a székben,
nem lappanghat bűn sötétben,
nem maradhat megbüntetlen...
Én szegény, ott mit beszéljek,
ahol még a jók is félnek.
Nagy Király, kit retteg minden,
te a jót megvéded ingyen,
jóság kútja, válts meg engem.
Rólam, Jézus, emlékezzél,
Te a földre értem jöttél,
veszni aznap ne engedjél.
Értem fáradt drága tested,
értem hordtál kint, keresztet,
ennyi munkád kárbaveszhet?
Hú Bírája bosszulásnak,
add kegyelmét tisztulásnak,
míg nem jön a számadásnap.
Sóhajtozom vádlott módján,
bűntudattól lángol orcám,
légy kegyelmes, Uram, hozzám...
A bűnös nőt feloldottad,
és a latrot meghallgattad,
nékem is e reményt adtad.
Méltó kérést nem tud ajkam,

de könyörülj, Jóság, rajtam,
 el ne égjek örök lángban.
 Báránnyaid közt helyezz el,
 bakok közé ne rekessz el:
 jobbod felől várjon kész hely.
 Szód, ha veszte lesz rosszaknak
 s elítéltek lángra jutnak,
 végy rendjébe boldogoknak.
 Bűnbánattal hajtva térdet
 porrá morzsolt szívvel kérlek:
 őrizz, hogy jó véget érjek.
 Könnyel árad az a nagy nap,
 hamvukból ha feltámadnak
 a bűnösök, s számot adnak.
 Nekik, Uram, te irgalmazz!
 Örök Isten nagy Fölsége,
 Szentháromság fényessége,
 szentek közé minket végy be!

A köznapi és a bibliai szóhasználat című fejezetben (I. 4.) láttuk az isteni haragról, igazságszolgáltatásról szóló részeket. „Ama végső harag” napjáról szól ez a himnusz, az utolsó ítéletről, amely véglegesen eldönti az ember örök sorsát, amely akkor már csak a Pokol vagy a Mennyország lehet. Hivatkozik a himnusz az általunk is idézett prófétákra, Istent igazságos bírónak állítja elénk, aki minden jót megjutalmaz, és minden meg nem bánt rosszat „megbosszul”, azaz megbünteti, aki végérvényesen igazságot szolgáltat. Ugyanakkor könyörög a himnusz a bocsánatért. Isten irgalmasságára, Jézus értünk való szenvedésére hivatkozik, abból merít reményt, hogy Jézus megbocsátott a bűnös nőnek és a jobb latornak is, akik megbánták bűneiket és bocsánatot kértek. A himnusz egyes szám első személyben fordul Istenhez, de az utolsó fohász már többes szám első személy: „szentek közé minket végy be”.

Az engesztelés lelkiségében élő ember nemcsak a maga számára könyörög irgalomért, hanem bűnös embertársai számára is. Azt kéri Istentől, Krisztus misztikus testének a tagjaként azon munkálkodik, azért foházkodik, hogy minél többen megmeneküljenek attól az isteni haragtól, hogy minél többen személyes bűnbánatra jussanak és a végső ítéleten Jézus jobbára kerülhessenek.

8. Az Eucharisztia és az engesztelés

Elhangzott a váci székesegyházban tartott váci egyházmegyei eucharisztikus kongresszuson, amely az 1938-as Eucharisztikus világkongresszusra való megemlékezésként került megrendezésre 2013. május 10-11-én.

Személyes vonatkozások

A szentmisével való kapcsolatomban óvodás koromban kezdődött. Az első önálló ministrálásom távirányítással a sekrestyéből történt. Azt követően töretlen, egyenes vonalú volt az utam a papsághoz is. Érettségi után rögtön jelentkeztem a Piarista Rendbe, mindig fontos volt számomra a szentmise és a szentségimádás – ha nem is tudtam ezt sokáig érzelmileg is átélni. A Piarista Rendnek van egy fontos hagyománya: az oratio continua, a folyamatos szentségimádás, amely azt jelenti, hogy amíg Kalazanci Szent József iskolájában folyt a tanítás, az alatt egy-egy piarista atya vezetésével a gyerekek egymást váltó csoportjai a kített

Oltáriszentség előtt imádkoztak. Ez egy olyan szép szokás, mely nagyon megérintett, ezért többször tettem kísérletet ennek az újjáélesztésére, mely itt, Vácott sikerült nem sokkal idekerülésem után.

A Piarista templomban jelenleg nemcsak szombatoként van szentségimádás 2001 óta, hanem bekapcsolódtunk az országos szentségimádásba is. Minden hónap 3. péntekén 24 óras szentségimádást végzünk hazánkért. Ezen kívül most van folyamatban templomunkban egy napközben, vagy akár éjjel-nappal állandóan nyitva álló szentségimádási kápolna kialakítása. (Azóta ez megvalósult. 2015 őszétől folyamatosan, a nap 24 órájában működik ez a kápolna sok kegyelmet sugározva környezetére és hazánkra.)

A szentségimádásoknak nagyon nagy kegyelmi hatását tapasztaljuk, ezeknek a felsorolása hosszú lenne. Ennek köszönhetően kerültem bele ennek az Eucharisztikus Kongresszusnak a szervezésébe is.

Magam elég száraz érzelmi világú ember vagyok – pontosabban voltam. Nagy érzelmi átéléseim ritkán voltak. A szentségimádásokon is inkább csak jelen voltam. Ebben azonban kb. két éve változás történt. Ha már a szentségimádásra tartok, gyakran akkor elerednek a könnyeim. Ez, ha magamban vagyok, jó érzés, de hál' Istennek nyilvános misén ritkábban történik. Tudom, ez Istennek külön ajándéka. Az Ő ajándékai kifürkészhetetlenek. Ő tudja, hogy kinek, mit, miért ad. De hogy így érzelmileg is át tudom élni Jézus szentségi jelenlétét, két dolognak tulajdonítom. Az egyik a Szűzanyának való odaszentelődés. A Szűzanya az Eucharisztia édesanyja is. Ő mindig ott van a szentségi Jézus mellett. A másik az engesztelés szolgálatának a tudatos felvállalása.

A szentmisének a lényege éppen az engesztelés

Ez az Egyház hagyományos, 2000 éves tanítása, de különösen nagy a jelentősége, hogy egy széles látókörű, és kiváló teológus, és egyúttal pápa (XVI. Benedek) is kifejtette azt, hogy a szentmisében, az Eucharisziában az engesztelés a legfontosabb! Ennek tudata, sajnos, manapság még sok pap előtt is háttérbe szorult. Legfontosabb célom ebben az elmélkedésben az engesztelés gondolatának a kiemelése, elmélyítése XVI. Benedek pápának a Názáreti Jézus című könyve alapján. Ez a legkedvesebb olvasmányom az utóbbi időben. (A következőkben ebből idézek: Joseph Ratzinger, XVI. Benedek: A Názáreti Jézus 2. köt. 84-113. old.)

XVI. Benedek pápa így fogalmaz: Az utolsó vacsora középpontja az engesztelés

Az utolsó vacsora szavainak belső középpontja az „értetek-sokakért”, Jézus helyettesítő önátadása, és ezzel az engesztelés gondolata is.

Jézus helyettesítő önátadása tekintetében a szentatya megállapítja, hogy sok mai szentírásmagyarázó az engesztelés gondolatát Jézus istenképével összeegyeztethetetlennek ítéli, és azt állítják, hogy az engesztelés gondolata a modern felfogás számára nem követhető. A pápa próbálja ezt a gondolatot mégis követhetővé tenni. És gondolatmenete kristálytisza. Csak az nem érti, aki nem akarja.

Időnként találkozunk egy ellenvetéssel az engesztelés gondolatával szemben: Nem kegyetlen Isten az, aki végtelen engesztelést követel? A pápa így válaszol erre: „A gonosznak, a jogtalanságnak a valósága, ami a világot tönkre teszi, ugyanakkor Isten képét is bemocskolja – ez a valóság itt van, a bűnünk révén. Nem lehet egyszerűen tudomást nem venni róla, fel kell dolgozni. Nem valami szörnyűséges Isten áll elő végtelen követeléssel? Éppen fordítva. Isten önmagát teszi a kiengesztelés helyévé, és Fiában magára veszi a szenvedést... Isten maga „issza ki a kelyhet” minden borzalmával, és így helyreállítja a jogot nagy szeretete által, amely a szenvedés révén átalakítja a sötétséget.”

Jézus engesztelő áldozatának szentírási alapjai

Három szentírási részt kívánok említeni itt XVI. Benedek pápa könyve alapján.

„Isten ugyanis Krisztusban kiengesztelődött a világgal, nem tartja számon vétkeinket, sőt ránk bízta a kiengesztelődés igéjét. Tehát Krisztus követségében járunk, maga Isten int benneteket általunk. Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki Istennel!” (2Kor 5,19-20)

Mi a kiengesztelődés? Az „Isten Báránya” magára vette és elvette a világ bűneit. Isten kapcsolata a világgal, amelyet a bűn megzavart, keresztáldozata által megújult. Megtörtént a kiengesztelődés. Vagyis Jézus az, aki helyreállította a bűn által megrontott szeretetkapcsolatot Isten és ember között. Kiengesztelte, helyes kapcsolatba hozta az embert Istennel, és ezáltal önmagával, embertársaival, és az egész teremtett világgal.

„Őt adta oda Isten véres engesztelő áldozatul a hitben, hogy kimutassa igazságosságát. Isten végtelen türelmében elnézte a korábban elkövetett vétkeket, hogy igazságosságát most kimutassa.” (Róm 3,25)

Talán ez az „igazságosság”-ra való hivatkozás ad okot sokak szemében az engeszteléssel szemben már idézett ellenvetésre. Csakhogy Isten úgy igazságos, hogy előbb irgalmas. A végsőig elmegy irgalmasságának, az emberek iránti részvételének, szánalmának, szeretetének a kimutatásában. Maga szenved el a büntetést, amit mi érdemelnénk, Ő veszi magára még az Istentől való elszakadást is, az Ő elutasításának minden fájdalmát. Igazságosságát csak azokkal szemben mutatja ki, akik még ennek ellenére is elutasítják az Ő irgalmát és szeretetét.

„Áldozatot és felajánlást nem kívántál, de testet alkottál nekem. Nem kedves előttem az engesztelő és égő áldozat.” (Zsid 10,5-6) Akkor így szóltam: „Íme itt jövök Istenem, hogy teljesítem akaratomat, amint a könyvtekericsben rólam írva van.” (Zsolt 40,7-8) (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy ez a primiciás jelmondatom.)

Oriási gondolati tartalom van e mögött a zsolnárból vett újszövetségi idézet mögött. Benne van az egész Ószövetség és görög gondolkodás. „Az engedelmisség már itt (ebben a Zsolnárbán) átvette a templomi áldozat helyét: Az Isten szavából, és Isten szava által élt életet felismerték, mint igazi istentiszteletet.” Tehát az igazi istentisztelet az, ha keressük és teljesítjük Isten akaratát.

A görög világban is egyre sürgetőbben átértézték az állatáldozatok elégtelenségét, amelyre Istennek nincs szüksége... Így megfogalmazták a „szóbeli áldozat” gondolatát: a valódi kultusz az imádság, az emberi szellem megnyílása Isten előtt. Tehát a valódi istentisztelet, imádság az, hogy komolyan vesszük Isten hozzánk fordulását.

Az a mélységes érzés, hogy az Isten akaratával szemben tanúsított engedelmisség mindig elégtelen, újra meg újra felszínre hozza a vágyat valamiféle engesztelés után, amelyet ugyanakkor mi magunk vagy a saját „engedelmeskedésünk” nem képes megvalósítani. A mi engedelmisségünk mindig hézagos. Saját akaratumk mindig előtolakszik. Olyan vigasztaló tudni, hogy nem rajtunk múlnak a dolgok, nem a mi engedelmisségünkön, vagy engedetlenségünkön, nem a mi precizitásunkon, nem a mi gyengeségünkön, csődöt mondásunkon, hanem Jézus engedelmisségén. Nagyon figyeljünk a pápa következő szavaira!

„Az igazi Logosz, a Fiú, így szól az Atyához: »Áldozatot és felajánlást nem kívántál, de testet alkottál nekem« Maga a Logosz, a Fiú testté lett, emberi testet vett fel. Így új engedelmisség vált lehetővé, amely tútesz a parancsok bármilyen emberi teljesítésén. A Fiú emberré lett, és testében az egész emberlélet visszaviszi Istenhez. A megtestesült Ige, a kereszten teljessé lett szeretetével, Ő végre a tökéletes engedelmisség. Átala nemcsak a templomi áldozatok kritikája vált véglegessé, hanem betelt a múlhatatlan vágy is: testben végbevitt engedelmissége az az új áldozat, amelybe mindannyiunkat bevon, és amelyben szeretete által egyben minden engedetlenségünket eltörli.”

Ugyanezt a gondolatot másként is megfogalmazza a szentatyá. „Saját erkölcsiségünk nem elég ahhoz, hogy Istent igazán tisztelhessek... De a Fiú, aki testté lett, mindannyiunkat magában hordoz, és így odaajándékozta azt, amit mi magunk nem adhatnánk.” Mi magunktól mindezekre képtelenek vagyunk, de ha ezt a képtelenségünket átadjuk Jézusnak, Ő képességgé formálja azt: bevon minket saját imádságába, áldozatába, az Atyának való önátadásába.

*Hogyan teszi ezt? Hogyan von be minket Jézus az Ő engesztelő áldozatába?
Hogyan leszünk mi is vele együtt engesztelőkké,
Istennek kedves engesztelő áldozattá?*

A pápa így fogalmaz: „Krisztus engedelmissége olyan, mint egy nyitott tér, amelybe mindannyiunkat bevon, és amelyben saját életünk új összefüggésekbe kerül. A kereszt misztériuma nemcsak egyszerűen velünk szemben áll, hanem bevon bennünket, és új rangot ad saját életünknek.”

Az Utolsó vacsora Jézus hálaadásával kezdődik. „A hálaadás... Jézus feltámadását elővételezi. Az Úr ebben a hálaadásban minket vele együtt hálát adókká tesz, és az adományban megáld, sőt az átváltoztatott adományok révén bevon abba az átalakulásba, melynek az egész világra ki kell terjednie, amíg Ő maga el nem jön” (vö. 1Kor 11,26).

További négy fontos szentírási hely Pál apostoltól:

„Testvérek, Isten irgalmára kérlek titeket: Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. Ez legyen szellemi hódolatotok (szó szerint: az értelem szavának istentisztelete)” (Róm 12,1)

Ez az egész lét Istennek való odaadását jelenti, amelyben az egész ember, mintegy Istent dicsérő szóvá teszi önmagát, Istenhez illővé lesz. A hangsúly közben a testi mivolton van: éppen testi létünket kell átjárnia a szónak, ennek kell Istennek szánt adománnyá lennie. Nemcsak a kiválasztottak, hanem minden keresztény engesztelő eszerint. Minden nyomorúságunk ellenére Jézus befogad önmagába, élő és szent áldozatába úgy, hogy valóban „az Ő teste” leszünk.

„Krisztus Jézus szolgájának kell lennem a pogányok között, és Isten evangéliumának papi szolgálatát kell ellátnom, hogy a pogány népek a Szentlélektől megszentelt kedves áldozati ajándékká legyenek.” (Róm 15,15-16)

„A valódi kultusz az élő ember, aki egészen Istennek adott élő válasszá lett, akit az Ő gyógyító és átváltoztató igéje formált át. A valódi papság pedig az igének és a szentségeknek az a szolgálata, amely az embereket Istennek ajánlott adománnyá változtatja, a kozmoszt pedig a Teremtő és Megváltó dicsőítésévé teszi. Ezért Krisztus, aki a kereszten odaadja magát, az igazi főpap, akire az ároni papság jelszerűen előre utalt. Tehát önmaga odaadása – engedelmissége, amely mindannyiunkat magába foglal és visszavisz Istenhez – az igazi kultusz, az igazi áldozat.”

„Ha hitetek szent szolgálatáért áldozatként véretem ontják is, örülök, együtt örülök mindnyájatokkal” (Fil 2, 17) (Vö. 2Tim 4,6)

Pál saját várható vértanúságát liturgikus szolgálatnak, és áldozati eseménynek tekinti, vagyis engesztelésnek. „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára.” (Kol 1,24) XVI. Benedek Pápa itt nem idézi ezt a helyet, de ide tartozik, és beleillik ebbe a sorba. Egy sokat félreértett és félremagyarázott igehely.

Sokat vitatkoznak a teológusok arról, hogy milyen szerepe van a Szűzanyának a megváltásban. Az Egyház hivatalosan nem alkalmazta még Máriára a „társmegváltó” címet, bár sokan vannak, akik kardoskodnak emellett. Az ellenzők azért vetik el a Szűzanyával kapcsolatban a „társmegváltó” jelzőt, mert félreérthető. A társ-szerző vagy társ-elnök kifejezések a szerzővel vagy az elnökkel egyenrangú felekre utalnak. Mária azonban a

megváltásban – érvelnek – nem lehet egyenrangú társa Krisztusnak. Ezért – mondják – nem pedig a helyes Mária-tisztelet gyengítéseként – találóbb Őt a Megváltó Hűséges Társának nevezni. Sokan hasonló okokból vetik el a keresztényekre vonatkoztatva az engesztelés gondolatát, mert úgymond Krisztus az egyetlen megváltó. Valóban, ma is fontos Jézus egyedüli megváltói szerepének a hangsúlyozása, mert nagyon sok ma az önmegváltó próbálkozás. De Pál apostol kifejezését jól kell érteni (Lásd ennek részletesebb kifejtését a következő I/9. fejezetben!). Krisztus megváltó áldozata, ha komolyan vesszük Pál apostol tanítását Krisztus misztikus testéről – csúnya szóval – úgy van kitalálva, megkonstruálva, hogy a Szűzanya mellett, akinek különleges, egyedi szerepe volt a megváltásban, minden keresztény is benne van kisbetűs „megváltóként”, a megváltó (ha nem is mindig hűséges) társaként az Ő megváltó áldozatában. Tehát rajtunk is múlik embertársaink megváltása. Pál apostol az idézett helyek alapján minden keresztényt ilyen „társmegváltónak” tekint. Ha Krisztus testének a tagjai vagyunk, akkor vele együtt közreműködünk a többi ember megváltásában is. XVI. Benedek pápának egyik kedvenc kifejezése a „bevon”. Jézus bevon mindnyájunkat, minden keresztényt az Ő engesztelő, megváltó művébe. És ezt elsősorban éppen az Eucharisztia által teszi. **A keresztény lét engesztelő lét.**

Összefoglalva ezeket az igéket, **Pál apostol tehát nemcsak a saját igehirdetését, a pogány népek közötti szolgálatát tekinti engesztelésnek, és a saját szenvedését, és előre tekintve várható vértanúságát, hanem azokét is, akiknek hirdeti az ígét, akiket kereszténnyé tesz: hogy Krisztussal együtt „a Szentlélektől megszentelt kedves áldozati ajándékká legyenek”. Vagyis Jézus által, Jézusban mi is kedves ajándékká válunk Isten számára.** Ennek a tudatosítása, elmélyítése a legfontosabb az Eucharisztikus Kongresszus alatt, ebben a kétnapos együttlétünkben is!

Benedek pápa rámutat arra is, hogy az ősegyházban a vértanúságot is engesztelésnek tekintették, ahogyan ilyenek tekintette Pál apostol a saját várható vértanúságát.

Antiochiai Szent Ignác „Krisztus gabonájának mondta magát, amelyet a vértanúság öröl majd meg, hogy Krisztus kenyere lehessen.” (Vö. Ad Rom., 4,1)

Szent Polikárp: „Ha hitetek szent szolgálatáért áldozatként véretem ontják is, örülök, együtt örülök mindnyájatokkal” (Vö. 2Tim 4,6).

Szent Lőrincnek a roston való megsütésében nemcsak tökéletes egyesülését látták Krisztus titkával, aki a vértanúságban kenyerrünké lett, hanem az egész keresztény élet jelképét is. Az élet szorongatásaiban kiégetve lassan megtisztulunk, mintegy kenyérré válunk, amennyiben életünkben és szenvedésünkben Krisztus titka mutatkozik meg, és az Ő szeretete minket magunkat tesz Isten és az emberek számára szánt ajándékká. Tehát ajándékok vagyunk Isten és egymás számára is. Így tekintsünk önmagunkra, és egymásra!

Az Egyház megalapítása az utolsó vacsorán történik

A pápa egy evangélikus teológust idéz, Ferdinand Kattenbuscht 1924-ből: „Jézus szavai az utolsó vacsorán az Egyház tulajdonképpeni megalapítását is jelentették.”

„Az Eucharisziával maga az Egyház jön létre.” A pápa mondatából az is következik, hogy az Eucharisztia elleni bármilyen támadások, annak háttérbe szorítása, eltorzítása, az Egyház lényege, léte elleni támadás.

Újra Benedek pápát idézem: „Az Egyház az Eucharisziából születik. Belőle kapja egységét és küldetését. Az Egyház az utolsó vacsorából születik, de éppen ezért Krisztus halálából és feltámadásából, amit Testének és Vérének adományában elővételezett.”

„Az Eucharisztia ünneplése a keresztény kultusz lényege, azért mindig őriznünk kell egész hatósugarának a tudatát: mindig arról van szó, hogy minden egyes embert és a világot úgy bevonjuk Krisztus szeretetébe, hogy vele együtt mindannyian »a Szentlélektől megszentelt kedves áldozati ajándékká legyenek« (Róm 15,16).” **Az Eucharisztia nélkül csak izzadság**

lesz minden erőfeszítésünk, elerőtlenedünk, elszáll az élet belőlünk. Erre vonatkozóan néhány ige az évek során nagyon mélyen belém vésődött:

„Bizony, bizony mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia Testét, és nem isszátok az ő Vérének nem lesz élet tibennetek” (Jn 6,53). De ez is: aki méltatlanul eszi és issza, az a saját ítéletét eszi és issza. – Ezt ne vegyék magukra a rendszeresen gyónó Isten útján járnó akaró, de mindig újra elbotló keresztények! Azok vegyék csak magukra, akik életük komoly megváltoztatásának a szándéka nélkül, bűnbánat és gyónás nélkül járulnak szentáldozáshoz!

Igy van teljes terjedelmében az Ige: „Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr Teste és Vére ellen vét. Tehát vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) Testét, saját ítéletét eszi és issza” (1Kor 11, 27-29).

És befejezésül még egy gondolat: aki helyesen viszonyul Jézushoz, az Eucharishtiában, annak nincs mitől félnie. Hiszen Jézus mondja: „Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a Testem a világ életéért.” (Jn 6,51) „Aki eszi az én Testemet, és issza az én Véremet, annak örök élete van, és én feltámasztom az utolsó napon. Az én Testem ugyanis valóságos étel, és az én Vérem valóságos ital.” (Jn 6, 54-55)

Amíg Eucharisztia van, amíg szentmise van, amíg a szentmisében átváltoztatás van, amíg szentségimádás van, nincs mitől félnünk! Benne minden, amire csak szükségünk van, rendelkezésünkre áll. Imádkozzunk, hogy soha ne maradjunk Eucharisztia nélkül, imádkozzunk, hogy soha ne vehessék el tőlünk!

9. Az engesztelés XI. Pius pápa Miserentissimus Redemptor enciklikájában

Az enciklika 1928. május 8-i keltezéssel jelent meg.

Az enciklika címe magyarul: A legirgalmasabb Megváltó.

Alcíme: **Az Úr Jézus szentséges Szívét mindenki részéről megillető engesztelésről.**

Különös aktualitást adott ennek az enciklikának a 2016-os Irgalmasság éve.

Az enciklika teljes szövege a III. 1. fejezetben olvasható.

Az enciklika elején ezeket a szavakat olvassuk: „Az Úr Jézus Krisztus minden időben együtt volt egyházával, de hathatósabb segítséggel és oltalommal különösen akkor állott egyháza mellett, mikor azt nagyobb veszedelmek és megpróbáltatások érték s mindig a helyzetnek és az időnek megfelelő támogatást nyújtott azzal az isteni bölcsességgel, »amely elér végtől-végig és mindent kellemesen elrendez« (Bölcs 8,1). Sőt a legújabb időben sem rövidült meg az Úr keze. (Iz 59,1) Kiváltképpen mikor föllépett és eléggé széles körben elterjedt az a tévedés, amely miatt már attól kellett tartani, hogy az Isten szeretetétől és a hozzávaló bizalomtól elijesztett emberek számára a keresztény élet forrásai kiapadnak.”

Ezután Alacoque Szent Margittra hivatkozik. „A keresztény hívek szeretetének megfogatkozásán idején maga az isteni szeretet mutatkozott be azáltal, hogy megmutatta saját isteni szeretettől lángoló szívét, «akiben a bölcsesség és tudomány minden kincsei rejlenek». (Kol 2,3). Majd rámutat a Jézus Szíve tisztelet, különösen a neki való felajánlás, odaszentelődés fontosságára.

Az isteni Gondviselés a janzenizmus eretnekségével szemben, amely Istent engesztelhetetlen bírónak állította az emberek elé, akitől félni kell, adta a Jézus Szíve tiszteletet. Alacoque szent Margitnak tűzlángok közt sugárzó fényözönben mutatta meg Jézus szentséges szívét, fölötte a kereszttel. „Az embernek beléje kell helyeznie minden reménységét. Tőle kell kérni és várni az üdvösséget.”

A Jézus Szíve tiszteletnek egy fontos megnyilvánulása önmagunk Neki való felajánlása. A Jézus Szívének való felajánlás hívását követte XIII. Leo pápa azzal, hogy a XX. század elején

felajánlotta „*az egész emberi nemet az isteni Szívnek.*” Ezt tovább fejlesztve XI. Pius pápa pedig a Quas primas körlevelével bevezette Krisztus Király ünnepét.

Miért rendelte el Krisztus Király ünnepét XI. Pius pápa, hozzá kapcsolva a Szent Szívének való felajánlást? „*Az elmúlt században és a mostaniban istentelen emberek mesterkedése folytán odáig jutottunk, hogy az Úr Krisztus uralmát elvetették, az egyház ellen nyílt harcot indítottak, az isteni és a természetes joggal ellenkező törvényeket és néphatározatokat hoztak, sőt országgyűlésekben hangoztatták: »Nem akarjuk, hogy ez rajtunk uralkodjék.« (Luk 19,14) Viszont az említett fölajánlásból mint az emberiség egységes hangja kitört és erőteljes ellenszólamként hallatszott az isteni Szív tisztelőinek hangja az Úr Jézus dicsőségének védelmére és jogainak érvényesítésére: »Uralkodnia kell neki«, (1 Kor 15,25) és »Jöjjön el a Te országod«.*”

*Mi ennek a Jézus Szívének való felajánlásnak a tartalma,
mi a Jézus Szíve tisztelet lényege?*

„*A Jézus Szíve tiszteletben benne foglaltatik a vallás egész lényege. Tökéletes életre vezérlő elv, amely az Úr Krisztus alapos megismerésére gyorsan elvezeti az elméket, az Úrnak nagyobb szeretetére és tökéletesebb utánzására hathatósan indítja a lelkeket.*”

Isten megmutatta az Ő Szívén keresztül irántunk való szeretetét. Erre válasz a mi szeretetünk, amelynek két formája van. Erre a mi pozitív válaszunk, hogy imádjuk, tiszteljük Őt: Elismerjük felettünk való hatalmát és hálát adunk irántunk való bőkezű szeretetéért. Az iránta való szeretet elmulasztásának, az ellene való vétkeknek az ellensúlyozása a jóvátétel, az engesztelés, az elégtétel nyújtás. Elégtétel nyújtás, engesztelés két címen, okból kell, hogy történjék az enciklika szerint: 1) „*igazságosságból, hogy a bűneinkkel megsértett rend a bűnbánat által helyreálljon*”. Az ember a bűnnel kárt okoz, összezavarja az Isten által eltervezett rendet. Ezt tette már az első ember a bűnével. Az engesztelés, jóvátétel ennek a rendnek a helyreállítása, a világban támadt működési zavarok kijavítása, a szeretethiány pótlása. Az elégtétel kötelessége Ádám bűne miatt ráharamlik az egész emberi nemre. 2) „*a szeretet címén, okán, hogy a szenvedő és gyalázatunkkal tetézt Krisztussal együtt szenvedjünk, és neki gyarlóságunk mértéke szerint legalább valami vigasztalást nyújtsunk*”. Jézus kétféleképpen szenved: közvetlenül, saját személyében, de ott szenved minden emberben is ugyancsak kétféle módon. Egyrészt ő mindenkivel, különösen a kicsinyekkel, szenvedőkkel, kiszolgáltatottakkal azonosítja magát, ahogyan az az utolsó ítéletről szóló példabeszédből is kitűnik. Tehát elszenvedí azokat a bántásokat, amik őket érik. És szenved azokban az emberekben, akik elutasítják, káromolják, bántják, gyalázzák őt.

A szeretet kétféle viszonzása összefonódik, gyakorlatilag nem választható el egymástól. A mai ember inkább a pozitív oldalra érzékeny, azt hangsúlyozza. Az engesztelési, a jóvátételi oldalt nem nagyon érti. Pedig a kettő szorosán összefonódik, egymástól elválaszthatatlan. Jézus tanított meg minket Isten igazi szeretetére, amelynek rengeteg kisebb-nagyobb mozzanata, szeretetgyakorlata van. De az Ő irántunk való szeretetében megtestesülésétől kezdve ott volt az áldozat. Irántunk való szeretete életének a feláldozásában csúcsozott. Ez is szeretet-cselekedet volt, méghozzá a legmagasabb rendű szeretet-cselekedet.

Jézusnak ez az önfeláldozása papi szolgálat volt. Neki önmagáért ugyan nem kellett áldozatot bemutatnia, mint az ószövetségi papoknak, csak a nép bűneiért (Zsid 5,3). Ő nemcsak áldozatbemutató főpap, hanem Ő az áldozat is: Ő az „*Istennek tetsző engesztelő áldozat bűneinkért*” (1 Jn 2,2). Isten előbb szeretett minket, ezért „*elküldte Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért*” (1 Jn 4,10). Jézus áldozata révén minden bűnünk bocsánatot nyert (Kol 2,13).

Jézus megváltása és a mi közreműködésünk a megváltásban

A mai ember hajlamos arra, hogy azt mondja, már minden el van rendezve. Jézus megváltása, áldozata megtörtént, mi ehhez nem tehetünk hozzá semmit. Hogy ez nem így van, hogy nekünk, keresztényeknek is komoly szerepünk van az emberiség, különösen kortársaink megváltásában, azt az enciklika a Szentírásból és a Szentagyományból vett idézetek sokaságával bizonyítja. Mindenekelőtt Pál apostolt idézi, aki szerint *ki kell egészíteni, ami Krisztus szenvedéseiből még hiányzik* (Kol 1,24). „*Noha Krisztus megváltásának bőséges gyümölcse minden bűnünket megbocsátotta* (Kol 2,13), *mégis az isteni bölcsesség csodálatos rendelkezése folytán, amely szerint testünkben kell betöltenünk a Krisztus szenvedéseinek mintegy elmaradott részét az Ő testéért, mi az anyaszentegyház* (Kol 1,24), *mi emberek ahhoz az imádáshoz és elégtételhez, amelyet Krisztus a bűnösök nevében Istennek megadott, hozzácsatolhatjuk a mi imádásunkat és elégtételünket is, sőt erre kötelesek is vagyunk. De sohase feledjük, hogy az engesztelésnek minden hatékonysága egyedül Krisztus véres áldozatából származik, amely vérontás nélkül szüntelenül megújul a mi oltárainkon.* »Hiszen egy és ugyanaz az áldozat, ugyanaz most az áldozat bemutatója a papok közvetítésével, mint aki akkor önmagát föláldozta, csak az áldozat módja különböző.« (Conc. Trid. Ses. XXII.c. 2.) **Tehát az oltár szentséges áldozatával kapcsolatban kell a papoknak és a híveknek önmagukat följajánlani, hogy ők is valósággal föláldoztassanak »élő, szent és Istennek tetsző áldozatul«.** (Róm 12,1) Sőt, szent Cyprián habozás nélkül állítja: »Az Úrnak áldozata nem jár a kellő megszentelődéssel, ha saját magunk följajánlása és föláldozása nem felel meg a szenvedésnek.«”

Két gondolatot szeretnék ebből a szövegből kiemelni. Az egyik: **az engesztelés hatékonysága egyedül Krisztus véres áldozatából származik, amely szüntelenül megújul oltárainkon. A másik: nemcsak a papoknak, hanem a híveknek is „élő, szent és Istennek tetsző áldozattá” kell válniuk.**

Pál apostol sokak számára érthetetlen szavait, hogy ti. kiegészíti testében azt, ami Krisztus szenvedéséből még hiányzik, Szent Ágostont idézve ezt a választ adja az enciklika. **«Krisztus mindent elszenvedett, amit szenvednie kellett; semmi sem hiányzik a szenvedés mértékéből. Tehát befejeződött a szenvedés. De csak a fejben. Fennmaradt még a szenvedés a testben.»**

Annak illusztrálására, hogy a fő és a tagok nem választhatók el egymástól, idézi az Apostolok Cselekedetéből a Saul jelenetet. „*Jézus így szólt Saulhoz: »Én vagyok Jézus, kit te üldözöl.«* (ApCsel 9,5) *Ezzel világosan jelezte, hogy az egyház ellen folyó üldözések az egyháznak isteni Fejét is támadják és bántalmazzák.*”

Az igazi főpap maga Krisztus, akivel mi, keresztények egy testet alkotunk. Ő a fő, mi pedig az ő teste, egyenként és együttesen is az ő tagjai vagyunk. Az önfelajánlás éppen ennek a tudatosítása, hogy Krisztus a fő, mi pedig a tagjai vagyunk. **Az önfelajánlás Krisztus áldozatával való egyesülés. Ennek legfontosabb mozzanata a helytelen önszeretet feláldozása.** Az enciklika így fogalmaz: „*Minél tökéletesebben megfelel a magunk följajánlása és föláldozása Krisztus áldozatának, azaz minél jobban föláldozzuk az önszeretetet és vágyainkat s testünket megfeszítjük azzal a titokzatos keresztre feszítéssel, amelyről az apostol beszél, a könyörgésnek és engesztelésnek annál bővebb gyümölcseit nyerjük el magunk és mások számára.*” Ennek a vele való egységnek a megvalósulását maga Jézus kérte az Atyától halála előtt: »*Én öbennük és Te Énbennem, hogy tökéletesen egyé legyenek.*« (Jn 17,23) Ezekben a szavakban benne van, hogy **Krisztustól független emberi engesztelésről értelmetlenség lenne beszélni. Ő a főszereplő, Ő a fő engesztelő, Ő a megváltó. Ha tőle függetlenül akarnánk engesztelni, az csak hiábavaló erőlködés lenne, valamiféle önmegváltási próbálkozás, amivel teli van körülöttünk a világ. Csak Jézussal való szoros egységben lehet gyümölcsöző, érdemszerző a mi engesztelésünk – levetkőzve magunkról a régi embert, az újat magunkra öltve, engedve hogy keresztre feszítsenek minket, hogy mi**

is elmondhassuk Pál apostollal, hogy élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él bennem (Gal 2,19-20).

Az engesztelés, elégtételnyújtás, papi szolgálat

Az engesztelést nemcsak a szolgálati papságnak kell végeznie, hanem a híveknek is, akik „választott nemzetiség, királyi papság” (1 Pét 2,9). Az enciklika levonja a konklúziót: „**Amit a fej szenved, azt a tagoknak is el kell szenvedniük. Azért a titokzatos testében most is szenvedő Krisztus méltán és joggal elvárja tőlünk, hogy az engesztelésben társai legyünk, amit különben a hozzá való viszonyunk is megkövetel, mert »Krisztus teste vagyunk és egyenként a tagjai« (1Kor 12,27), s azért amit a fej szenved, azt a tagoknak is vele együtt kell szenvedniük. (1Kor 12,26)».**

Krisztus engesztelő szenvedése megújul, valamiképpen folytatódik és befejeződik az ő titokzatos testében, amely az egyház.

Mi a célja az engesztelésnek?

„Mivel ugyanis valamennyien bűnösök vagyunk és számtalan a vétküink, az Istennek nemcsak azzal a tisztelettel tartozunk, amellyel Ő szent fölségét köteles hódolattal imádjuk, vagy az Ő legfőbb hatalmát könyörögve elismerjük, vagy az Ő végtelen bőkezűségét hálaadással dicsérjük; hanem azonfelül az igazságosan megtorló Istennek eleget is kell tennünk számtalan vétküünkért, bántalmunkért és hanyagságunkért. Tehát a följajnláshoz, amellyel magunkat Istennek átadjuk és azzal a szentséggel és tartóssággal, amely az Angyali Doktor tanítása szerint a szenteléssel jár, Istennek szenteltek leszünk, még hozzá kell járulnia az engesztelésnek, hogy általa a bűnök teljesen eltöröltessenek s így az igazságos és szent Isten vissza ne vessen minket, mint méltatlanokat és vakmerőket, s a mi áldozatunkat látatlanul el ne utasítsa, hanem szívesen fogadja.”

Az engesztelés célja tehát „a bűnök eltörlése, hogy Isten áldozatunkat szívesen fogadja. Másrészt az igazságosan megtorló Istennek elégtételt is kell nyújtanunk számtalan vétküünkért, bántalmunkért és hanyagságunkért.”

Az engesztelés hatásai.

Miket idéz elő bennünk, a többi emberben, akik még távol vannak Istentől?

Az enciklika így folytatja: „Így a bűnösök majd »meglátván, kit általvertenek« (Jn 19,37), megindulva az egész egyháznak sóhajain és könnyein, megbánják a legfőbb Királyon ejtett sérelmeket és »szívükbe szállnak« (Iz 46,8), hogy bűneikben meg ne átkodjanak, s amikor meglátják majd »eljönni az ég felhőiben« (Mt 26,64) Őt, akit általverték, későn és haszontalanul ne sírjanak Őmiatta. (Jel 1,7) Viszont »az igazak legyenek igazabbak és a szentek szentebbek« (Jel 22,11), és megújult buzgalommal ajánlják magukat az isteni Király szolgálatába, akit most annyi megvetés, támadás és gyalázat közt látnak; kiváltképpen pedig a lelkek örök üdvének vágyától fognak égni a jó hívek, midőn az isteni Bárány siralmának átélését megszokták: »Mi haszna az én véremnek?« (Zsolt 29,10), és egyben megtanulták azt az örömet, amelyet az Úr Jézus szentséges Szíve érez «egy megtérő bűnösön». (Luk 15,10) De leginkább is azt óhajtjuk és reméljük, hogy az isteni igazságosság, amely tíz igaz miatt is megbocsátott volna a szodomaiaknak, annál inkább megkönyörül az egész emberi nemem, ha a hívek egész egyeteme, Krisztussal, a közvetítővel és fejjel együtt, őt minden helyen megkérleli, segítségül hívja és megengeszteli.”

Miért van szükség az engesztelésre abban a korban, amikor az enciklika íródott? Erre a kérdésre a válasz a következő idézet. „Hogy pedig az engesztelés vagy jóvátétel éppen a jelen

korban mennyire sürgetően szükséges, azt mindenki beláthatja, aki szemügyre veszi ezt a «gonoszból fetregő világot». (1Jn 5,19) Mindenünnen fölhatol hozzánk a panaszos népek jaja, akiknek királyai és kormányai fölálltak és egybegyültek az Úr ellen és az ő egyháza ellen. (Zsolt 2,2) **Egyes országokban az isteni és emberi jogokat egyaránt eltiporják. Templomokat ledöntenek és elpusztítanak, szerzeteseket és szerzetesnőket házaikból kiüldöznek, gyalázattal, kegyetlen erőszakkal, éheztetéssel és börtönnel sújtanak; ifjak és leányok seregeit az anyaszentegyház kebeléről elszakítják, Krisztus megtagadására és káromlására, valamint a fajtalanság ocsmány bűnére biztatják; az egész keresztény nép megfélemlítve és szétszórva, a hithagyás vagy a szörnyű halál állandó veszedelmében forog.**”

De nemcsak a kereszténységen kívül vannak ezek a bűnök, hanem ott vannak a hívek körében is. „De még szomorúbb, Tisztelendő Testvérek, hogy az ártatlan Bárány vérétől a keresztségben megtisztult és a kegyelemmel fölékesített hívek közt is nagy tömegek vannak minden társadalmi osztályból, akik a vallásban hihetetlenül tudatlanok és hamis tanoktól fertőzöttek, bűnökben az Atya házatól távol töltik életüket, amelyet az igaz hit fénye meg nem világít, az örök boldogság reménye nem üdít, a szeretet melege nem táplál s nem ápol, úgy hogy a sötétségben és a halál árnyékában ülnek. **Azután a hívek közt elhatalmasodik az egyházi fegyelemmel és ősi hagyományokkal nem-törődés, amelyeken pedig az egész keresztény élet alapszik, a család élete eligazodik és a házasság szentsége megóvatik. A gyermekek nevelését vagy teljesen elhanyagolják, vagy túlzó kényeztetéssel elrontják, sőt az egyháztól elveszik a keresztény ifjúság nevelésének lehetőségét. Siralmasan feledésbe megy a keresztény szemérem az életmódban és öltözködésben, különösen a női öltözködésben. Vad hajszák folyik a mulandó dolgok után, mértéktelenül lesik a polgári érdeket és keresik a népszerűséget, a törvényes tekintélyt elvetik, és Isten ígését megvetik, ami által a hit elgyöngül, sőt végső veszedelembé kerül.**”

Ha ezek így voltak a két világháború között, akkor mit szóljunk mai szekularizált, Istentől el- Vele szembefordult világunkhoz? Hosszú oldalakon keresztül lehetne sorolni, hogy mi-mindenért kell ma engesztelni.

Még idősebb azóta az Úr második eljövetele felé való odafordulás, annak sokkal éberebb várása, amelyet megelőz a gonoszság széles körű terjedése, és az Antikrisztusnak, a bűn emberének a megjelenése. **Az enciklika itt apokaliptikus hangot üt meg.** „Így önkéntelenül is kísért a gondolat, hogy már közeledik az idő, amelyről az Úr jövendölte: »Mivelhogy elterjed a gonoszság, soknak meghűl a szeretete.« (Mt 24,12) Mindez annyira szomorú, mintha már előre jelezné a «szervedések kezdetét», amelyeket majd ránk hoz «a bűn embere, ki fölemelkedik minden fölött, mi Istennek mondatik vagy tiszteltetik». (2Tesz 2,4) S ráadásul mindezekhez a bajokhoz járul mindazoknak gyávasága vagy közömbössége, akik az alvó és menekülő tanítványok mintájára, gyöngye hittel szánandóan elhagyják a szomorúságtól roskadozó és a Sátán csatlósaitól körülzárt Krisztust, valamint azoknak hűtlensége, akik az áruló Júdás példájára vakmerően és szentségtörően áldoznak vagy éppen az ellenséghez átpártolnak.”

Egy nagyon szép gondolatot fogalmaz meg az enciklika az engesztelés mibenlétére vonatkozóan. Azt mondja, hogy az engesztelés a Jézust a Gecemáni-kertben vigasztaló angyal szerepének a vállalása. „Ebből a szellemből sarjadtak a férfi- és női szerzetescsaládok, amelyek lelkes szolgálattal nappal és éjjel annak az angyalnak szerepét vállalják, aki az Úr Jézust a Gecemáni-kertben megvigasztalta; az apostoli szentszék által jóváhagyott és lelki kegyelmekkel megáldott jámbor társulatok, amelyek ugyancsak az engesztelést tették föladatukká, amelyet vallásos és erénygyakorlatokkal töltenek be; s végül, hogy mást ne említsünk, a megsértett isteni Főlség kárpótlására meghonosított nyilvános megkérlelések és ünnepélyes jóvátételi ájtatosságok, amelyeket nemcsak egyes hívek, hanem egész plébániák, egyházmegyék és városok végeznek.”

Az Enciklika felsorolja a Jézus Szíve tisztelet addig meghonosodott formáit:

- **Elsőpénteki szentáldozás**, amely már az enciklika megírásakor általánosan elterjedt volt.
- Különbéféle **engesztelő társulatok**

– **Engesztelő szentáldozás, szentóra.** „Ezeknek a bűnöknek engesztelésére sok egyebek között, mint neki különösen kedveseket, a következőket ajánlotta: hogy a hívek az engesztelés szándékával a szentáldozáshoz járuljanak, amelyet engesztelő szentáldozásnak neveznek; engesztelő könyörgéseket és imádságokat mondjanak egy teljes órán át, amely ájtatosság igen találóan szentóra néven ismeretes. Ezeket az ájtatosságokat az egyház nemcsak jóváhagyta, hanem bőséges lelki kegyelmekkel is gazdagította.”

Összefoglalásként, befejezésként álljanak itt az enciklika legfontosabb kijelentései az engesztelésről:

– Az engesztelés bűnösök megtérítése, megtérésükön való munkálkodás elsősorban imádság és áldozatok által.

– Az engesztelés a jókat még jobbra teszi, felszítja buzgóságukat.

– Az engesztelés közbenjárás, hogy Isten irgalmazzon minél több embernek.

– Az engesztelés által a bűnök teljesen eltöröltetnek.

– Az engesztelés elégtételt nyújt az igazságosan megtorló Istennek bűneinkért, bántásainkért, hanyagságunkért.

– Az engesztelésben megéljük a Krisztussal való egységünket. Vigasztaljuk Őt, mellette vagyunk haláltusájában a Gecemáni-kertben, keresztútján és a keresztje alatt. Az Ő misztikus testének a tagjaként erősítjük Őt, mint a Gecemáni-kerti angyal. Az Ő testének tagjaiként velünk is az történik, ami Ővele. Mi is azt tesszük, amit Ő tett: Imádkozunk, munkálkodunk, áldozatot hozunk, áldozattá válunk, szenvedünk az emberiség megváltásáért. De mindennek csak akkor van értelme, ha mindezt nem elkülönülten, saját teljesítményként végezzük, hanem Vele egyesülten a szőlőtőn maradó vesszőkként, Jézus misztikus testének a tagjaiként.

10. A magyar püspökök 1946-os karácsonyi körlevele az engesztelésről

A körlevél bemutatása

A Magyar Katolikus Püspöki kar 1946-os karácsonyi (engesztelésről szóló körlevele), amelyet 1947 január elsején tettek közzé.

(Összefoglaló ismertetés)

A körlevél teljes szövege A III. 2. fejezetben olvasható.

A körlevél az adott történelmi helyzet rövid bemutatásával kezdődik. A II. Világháború ugyan befejeződött, folynak a béketárgyalások, de közben telepítik ki a felvidéki magyarokat. „Tört földi remények”-et emleget a körlevél. Arra buzdít, hogy a Béke Fejedelméhez és a Béke Királynőjéhez forduljunk.

„Tört remények. Hiába várunk békét, hiába várjuk a borúfellegek távoztát, hazánk sorsának jobbrafordulását, keresztjeink könnyebbségét, a világ minden égtájáról sűrűsödő fohászok meghallgatását, a foglyok szabadulását. Hiába áhítjuk a magyar üldözés megszűnését, a kétségek és bizonytalanságok eloszlását, mezeink termő erejének visszatérését, a törvény és igazság diadalát, a kemény szívek megenyhülését, az éhezők kielégülését, a kolduscondrák eltűnését, a sorvadók életre kelését, a betegek gyógyulását, a bűnösök észre térését, a szomorúak vigasztalását, a végsőt vonaglókat visszatérő életét. Amíg a bűnös Magyarország fölé nem magasodik az imádkozó-bűnbánó, arccal – minden más helyett – az Isten felé forduló, a természetfelettihez visszatérő, a lelkileg megújuló Magyarország, addig hagyjunk fel ezekkel a reményekkel. Ahol a mi reményünk él... Ha már a földi remények megint így elhervadtak, a békét ott kell keresnünk a Béke Fejedelménél és a Béke Királynőjénél; keresnünk, sürgetnünk, kérnünk kell érte szünet nélkül (Ap. csel. 12, 5), amíg meg nem kapjuk, amíg meg nem találjuk,

és amíg a béke országa meg nem nyílik nekünk (Máté 21, 23). Mi, hívők, vegyük kezünkbe a béke szent ügyét, úgyhogy ostromoljuk meg az eget milliók és milliók alázatos, állhatatos imádságával és imádsággal egészen átítatott étellel.”

Ezután bemutatja a körlevél az engesztelés szentírási gyökereit „I. Kinyilatkoztatás...” Ebbe veszi bele – nem külön kezeli – az Egyház által elismert magán-kinyilatkoztatásokat, Lourdes és Fatima példáját.

Majd az engesztelésnek a magyar hagyományban való bemutatása következik „II. A magyar történelem...”

Szól az engesztelésről az akkori (1946-os) Magyarországon: „Általános engesztelés”

A Szereteláng kinyilatkoztatások ugyan ekkor még nem hangzottak el, de már ebben a körlevélben feltűnik egy szó, egy mondat: Lángtenger kell az egész magyar földre imádságból, hitből és engesztelésből. Ezekkel felülhaladjuk a káromkodást és a vasárnap megszenteltetését; az Isten-tagadás, Egyház-bántás, az erkölcsi lazulás, a korrupció, a Tízparancsolat mindegyike sorozatos áthágásának sűrű szövevényét.”

Kiemelten, dőlt betűvel szerepel a körlevélben a következő mondat. Az ország városai, falvai, tanyái, hegyei, lakott helyei, katolikus intézményei, zárdái, iskolái, társulatai, családjai álljanak a nagy természetfeletti, nemzeti erőfeszítésbe, az egyetemes, a helyről-helyre az egész egyházközséget átfogó engesztelésbe.

Ezután ennek a nagy, stratégiai cél végrehajtásának a „módozatai”: következnek. „A nagy cél eléréséhez arányban álló, hatalmas, imádkozó, engesztelő tábor kell. A gyermekek, betegek, szenvedők, öregek, nők imádságát támogassák a legények és férfiak. A papok, szerzetesek és szerzetesnők ajánlják fel fogadalmaikat, kötelező imádságaikat, önként vállalt keresztjeiket Jézus Szívének az Isten Anyja, Szeplőtelen Szíve által.

Mindent megelőzően a katolikus kötelességeket (mindennapi imádság, vasár- és ünnepnap szentmise, péntek és Húsvét) mintaszerűen megtartjuk és hozzátartozóinkkal is megtartatjuk. A családi közös imát, ha máskor nem, legalább este vissza hozzuk és végezzük.”

Ezután egy 7 pontból álló engesztelési programot vázol fel a körlevél.

A körlevél végén „hogy a körlevél gondolatai feledésbe ne menjenek” egy 11 pontból álló cselekvési tervet vázolnak fel a magyar püspökök, amelyben rámutatnak azokra a konkrét gyakorlatokra, amelyekkel engesztelhetünk. Az előző 7 pontból sok minden ajánlható ma is. Ez a befejező 11 pont szinte változtatások nélkül ajánlható.

A körlevelet 14 főpásztor írta alá Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsekkel az élen.

11. Engesztelés a magyar történelemben

A keresztény történelem-szemléletre nagy hatással volt Szent Ágoston „De civitate Dei”, az Isten országáról szóló műve, amely két országról beszél a Civitas Dei-ről, és a Civitas diaboli-ról azaz Isten és a diabolosz (egyik neve a bukott angyaloknak vagy ördögöknek, amely szó szerint szétszórót, szétdobálót jelent) vagyis a Sátán országáról. Ez a kettő küzd egymással Krisztus második eljöveteleig. Ezeknek az országoknak a határa nem feltétlenül azonosítható földi országok és birodalmak határaival.

Határai az egyes emberek szívében húzódnak, attól függően, melyik oldalra áll az ember és hol küzd. Az ember földi életét, az Isten melletti vagy elleni döntését, képletesen szólva, egy nagy háború közepette kell meghoznia és végigküzdenie. Ennek a háborúnak a leírását a Jelenések könyve tartalmazza. *Amikor a sárkány látta, hogy (az Isten elleni lázadása után) a földre taszították, üldözőbe vette az asszonyt, aki fiúgyermeket szült... A sárkány haragra lobbant az asszony ellen, és harcba szállt többi gyermekével, aki megtartja Isten parancsait és kitart Jézus tanúsága mellett. (Jel 12.13;12,17)*

A Jelenések könyve a szimbólumok nyelvén szól olyan eseményekről, amelyeket lefordíthatunk a történelem nyelvére is, de nem tükörfordításban, hanem a lényeges mondanivalót kiemelve. Ez az asszony a Boldogságos Szűz Mária, a fiúgyermek Jézus Krisztus, Mária Fia, az emberiség Megváltója. A Sátán haragjának fő célpontja a Megváltó, és azok, akiknek a megváltása céljából emberré lett. Vagyis az egész emberiség. Ezeket a tényeket a Szentírás más helyei is megerősítik. Így pl. Pál apostol az Efezusiakhoz írt levele 6. fejezetének 12-13. versében azt írja, hogy nem annyira az anyag, a test ellen kell küzdenünk, hanem gonosz, lehúzó szellemi erők ellen.

János apostol egyenesen úgy fogalmaz, hogy a Második Isteni Személy megtestesülésének a célja a Sátán mesterkedéseinek a tönkretétele volt. „*Azért jelent meg az Isten Fia, hogy a sátán művét romba döntse*” (1Jn 3.8). Ebbe az Isten melletti vagy elleni háborúba kell belekapcsolódnia minden embernek, akár akarja, akár nem. A harcról való tudomást nem vétel, a bekapcsolódni nem akarás automatikusan a Sátán érdekeinek a szolgálatát jelenti. Az áteredő bűn miatt ugyanis mindenki a Sátán uralma alatt kezdi földi életét. Tudatos döntéssel kell átállnunk a jó, azaz Jézus oldalára. Erről mondja Jézus: „*Aki nincs velem, az ellenem van, aki nem gyűjt velem, az szétszór*” (Mt 12,30; Lk 11,23). A jezsuita rend alapítója, Loyolai Szent Ignác híres lelkigyakorlatos könyvének legfőbb elmélkedése a két zászlóról és a két hadseregről szóló. Az embernek döntenie kell, hogy melyik hadseregben, melyik zászló alatt, Lucifer vagy Krisztus urunk seregében és zászlaja alatt akar-e harcolni. Más választásunk nincs.

Azt írtuk, hogy bár e két országnak határai nem feltétlenül esnek egybe földi országok és birodalmak határaival, mégis lehetséges az, hogy egyes országok vagy birodalmak inkább a Sátán országához tartoznak, mint mások. Nem minden keresztény ország minden állampolgára egyúttal Krisztus országának az állampolgára is. Viszont azok az országok, birodalmak többsége, amelyekkel a magyaroknak történelme során kapcsolata volt, akikkel élet-halál harcot vívott, így a tatár, a török és a szovjet birodalom, istenellenes birodalmak voltak, és nem pusztán területi terjeszkedéssel magyarázható növekedésük és hanyatlásuk. Természetesen ezekben a birodalmakban is élhettek keresztények, vagy olyan emberek, akik Isten országának a tagjai voltak, de ezek a birodalmak irányítói inkább a Sátánra hallgattak, és az ő országának voltak a tagjai és az ő szolgálatába állították a hatalmi gépezetet.

A Szentírásból és az ősegyház hitéből egyértelműen kirajzolódik Jézus engesztelő áldozatának, és a vele való együtt engesztelésnek a fontossága. Az első keresztény évszázadokban azonban Krisztus Istenségét, és egyetlen közvetítő szerepét kellett hangsúlyozni, hogy a kereszténység egyértelműen elkülönüljön a többi vallástól. Az a gondolat, hogy a keresztények is társengesztelők Jézussal együtt – bár láttuk, ennek egyértelmű megfogalmazása ott van Pál apostol leveleiben és az ősegyházban is – csak a későbbi keresztény évszázadokban tudott megerősödni, és mélyebben gyökeret verni a keresztények között. Először a szentekkel kapcsolatban, mindenekelőtt a Szűzanyával kapcsolatban fogalmazódott meg, aki oly közel volt Szent Fiához, és aki valóban mindenben azonosult vele. Nem véletlen, hogy éppen a Szűzanyának való felajánlás, neki való odaszentelődés gondolata ültette el ezt az eszmét nagyobb embertömegek szívében. A cluny-i szerzetesek körében már ott élt ez a gondolat. A körükből származó Szűzanyának való felajánló imát Szent István királyunk gyakran elimádkozta. Minden biztonnal ez adta neki a gondolatot, hogy ne csak magát, hanem egész népét, nemzetét is ajánlja-szentelje oda Isten Anyjának. Ezzel ültetődött el az engesztelés gondolata a magyar nép szívében, hiszen a Szűzanya Jézus mellett a legfőbb engesztelő. Ennek alapján mondhatjuk, hogy az engesztelés a magyarság különleges, elsődleges hivatása.

Ezt mélyen megélte az első magyar Szentcsalád, Szent István családja, és nagyon jól kiolvasható felesége, Boldog Gizella életéből, aki túlélte férjét, és akinek élete különösen férje halála után egy engesztelő élet volt. A Sátán nem csak a megváltás előtt vezette félre az emberiséget, igyekezett a torz istenképekkel és vallásokkal távol tartani Istentől. Jézus

megváltása után is tevékenykedik. Dűhe elsősorban a keresztényekre, közöttük is Jézus legszorosabb követőire irányul. Igyekszik azóta is pusztítani a keresztényeket, ahogy csak, és ahol csak tudja. Módszerei közé tartozott pogánylázadások szítása, vagy a keresztények közötti viszály szítása. Ezek következtében Boldog Gizella is kénytelen volt elhagyni azt a földet, ahol pedig hitvese és gyermekei nyugodtak, hogy megmentse a haláltól a vele együtt Magyarországra jött németeket, és hogy csendesen engeszteljen, imádkozzon, közbenjárjon a népért és az országért, amely közben az ő népe és országa is lett. A vele együtt Magyarországra érkezett németek egy csoportjával tért haza a Dunán felfelé evezve. Passauban lépett kolostorba, az ott található sírja ma is szüntelenül virágokkal teli, mert a magyarok gyakran felkeresik, hogy kérjék a maguk számára is imáit és közbenjárását, és példáján felbuzdulva magukévá tegyék az engesztelő hivatást.

Az ördögnek ez a keresztényüldöző, kereszténységet pusztító tevékenysége a pogánylázadások vagy belviszályok után még többször ismétlődött a magyar történelemben. Máskor külső, idegen elnyomókat, hódítókat küldött a magyarságra. A már említett fő ellenség a tatár, az oszmán-török és a szovjet birodalom voltak. Mindháromnak a terjeszkedését éppen Magyarország állította meg. Bár mi is tragédiaként éltük meg az ezekkel a birodalmakkal való találkozást, háborúzást, de ők is valamiképpen a magyarokba buktak bele, a magyarok állították meg terjeszkedésüket, vagy járultak hozzá felbomlásukhoz. A mongol történetírás vereségként könyveli el a magyarok elleni 1241-es hadjáratot. A török terjeszkedést végül is Magyarország állította meg, még ha kapott ebben segítséget a pápaságtól és más országoktól is. A szovjet birodalom szétesése, alapjainak eszmei aláásása a magyar 1956-os forradalommal indult meg. A Sátán mindhárom birodalom által keresztre feszítette, majdnem teljesen tönkre tette a magyarságot. De ahogy Jézus kereszthalálával megtörte a Sátán hatalmát, úgy tört meg Magyarország által ezeknek a birodalmaknak a terjeszkedése is, és indultak romlásnak.

Mindez nem elsősorban a magyarok fegyvereinek köszönhető, hanem elsősorban imájának és engesztelésének. Szulejmán szultán mondta Szeged ostrománál, hogy a keresztények fegyvereitől nem fél, annál inkább imáiktól. Pontosban azokban az években erősödött fel az engesztelő lelkület a magyarság körében, amikor külső támadás fenyegetett. Ilyenek a tatárjárás, és a török uralom időszaka, majd később a szabadságküzdelmek a Habsburgok ellen, a két világháború időszaka, valamint a szovjet megszállás ideje.

Részletesen nem tudjuk itt bemutatni és elemezni a magyar engesztelést, inkább csak rámutatni néhány személyre és közösségre, akik élen jártak az engesztelésben. A tatárjárás félelmetes időszaka küldte ki a hegyek közé az erdőkbe és a barlangokba imádkozni és engesztelni azokat a remetéket, akikből, akiket maga köré gyűjtve Boldog Özséb megalapította a **Pálos rendet**. Kisebb megszakításokkal mindmáig itt élnek Magyarországon, és elevenen tartják az engesztelés gondolatát, megmutatják, hogyan kell azt megélni.

A tatárjárás korának nagy engesztelő szentje **Árpád-házi Szent Margit**. Lelkiatyja, Marcellus, a domonkosok tartományfőnöke így ír az ő engesztelő életéről. *„Ennek a szent szűznek éjjel-nappal könny volt a kenyere. Féltette már előre haladott korú szüleit és édes bátyját, István királyt, akit kegyetlen üldözői halállal fenyegettek. Hallotta, hogy az Anyaszentegyházat nemcsak ennek az országnak különböző részén, hanem a kereszténység sok területén zsarnok uralkodók elnyomják, kolostorokat rombolnak, úgy hogy a szerzetesek otthonai lakatlanul, elhagyottan állnak. Ezért nagyon sokat sírt, testét böjttel sanyargatta, ciliciummal övezte, szinte ő vezekelt mindazoknak a bűnéért, akik Isten ellen ilyen gonoszul vétkeztek. Erre többen megsajnálták és mondogatták neki: „Mit tartozik ez rád? Miért kínozod magad ennyire ezek miatt az események miatt?” Akkor ő szíve mélyéből felsóhajtott, és így felelt: „Az Anyaszentegyházat, minden lélek anyját drága tagjaiban kegyetlenül marcangolják, sújtják, tönkreteszik, és ti azt mondjátok nekem: Mit törődsz vele? Nemde veletek együtt engem is ő szült életre? Nemde az ő leánya vagyok?” Így győzte meg azokat, akik ilyen*

szemrehányásokkal szóltak hozzá, sőt még, amennyire csak tehette, őket is ugyanolyan részvételre indította.”

Szent Margit **domonkos** rendi apáca volt. Rendje megmaradt, és fontos szerepet játszott az engesztelés gondolatának az éber tartásában is a másik kolduló renddel, a ferencesekkel együtt. A domonkosok a ferencesekkel és a pálosokkal a török kori Magyarországon is élére álltak az engesztelésnek. És ebben a korban hozzájuk csatlakozott egy másik szerzetesrend is, a Szentháromságról elnevezett **trinitáriusok**, akik oly messzire mentek az engesztelés, a másokért vállalt helyettesítő szenvedés gondolatának a megélésében, hogy fő tevékenységük a fogolykiváltás volt. Ez volt a negyedik fogadalmuk: ha másként nem sikerül kiváltani a keresztény foglyokat a fogságból, önmagukat adják váltságul cserébe fogoly felebarátaikért. Nagyon érdekes, hogy fogolykiváltó útjaiknak ugyanazt a nevet adták, mint amivel Jézus megváltó tevékenységét is megnevezzük: redemptio, amely megváltást, kiváltást jelent a Sátán és csatlósai rabszolgaságából. Ez a Szentháromságról nevezett szerzetesrend Ausztriában és Magyarországon II. József-ig működhetett. A felvilágosult uralkodó nem ítélte hasznosnak tevékenységüket, más szerzetekkel együtt feloszlatta őket. Az osztrák-magyar rendtartomány szerzetesei, a tartomány mintegy százéves fennállása alatt összesen 3990 keresztény rabot váltottak ki. Magyarország a kereszténység védőbástyájának számított a török korban. De nemcsak a végvári harcokban fegyverrel töltötte be ezt a hivatását, hanem pápahűségével imádságos engesztelő életével is. A három jól megnevezhető ország, birodalom – a török, a tatár, és szovjet birodalom – mellett van egy negyedik erő is, amely a Sátán birodalmának a része, és a módszerek tekintetében kifinomultabban, rafináltabban, mint az eddigiek: a szabadkőművesség. Az ő tevékenységüknek tekinthető az ország szétdarabolása Trianonban. Nemcsak a Regnum Marianum-volta bosszantotta a Sátánt és az általa mozgatott szabadkőművességet, hanem egy konkrét tett is. 1903-ban, amikor Ferenc József, nem mint császár, hanem mint apostoli magyar király élt a vétőjogával, amely megvolt neki arra az esetre, ha olyan pápát akarnának megválasztani, aki veszélyes lehetne az egyházra. Így akadályozta meg a magyar király a szabadkőművesek jelöltjének, Rampollának a pápai trónra ültetését Puzyna krakkói bíboros érsek révén.

Az Osztrák-Magyar Monarchia széthullását sok történész a szabadkőművesség bosszújának tekinti. Ennek legnagyobb vesztese a magyarság volt. Az ország feldarabolása óriási seb mindmáig a magyarság szívében. Ennek a veszteségnek az orvoslása sodorta bele a II. Világháborúba nemzetünket. És azóta is további fájdalmak forrása sokak számára. Vannak azonban, akik a hit szemével tudják tekinteni ezeket az eseményeket is. A magyarság öt seb titka (Megjelent és kapható a Stella Maris kiadónál) könyv szerzője, Siegfried Lang atya, aki misszionáriusként tevékenykedik az ezredfordulótól Magyarországon, rámutat, hogy Trianon is – minden fájó következményével együtt – éppen a magyarság engesztelő hivatásának a része. Magán viseli ezzel a szétdarabolással Krisztus sebeit. Maga az esemény, a „békekötés” napja is Jézus Szíve ünnepére esett.

Hogy az engesztelés milyen szerepet játszott a magyar nép életében, arról Függelékben leközölt 1946-os magyar püspökkari körlevél ezekkel a szavakkal számol be.

„Ha minden népet érint ez a fatimai, megrázó üzenet, különösen szól hozzánk, magyarokhoz, a Világ Királynője. Egyrészt azért, mert mi fuldoklunk leginkább az általa kárhoztatott bűnökben (káromkodás, tisztátalanság, stb.), másrészt a Világ Királynője a mi Szeplőtelen Nagyasszonyunk is egyben. És tudunk mi egykoron imádkozni. Történelmünk a bűn és vér világa mellett az imádság felszentelt temploma is egyben. Középkori okleveleinkben meghatóan mutatkozik a hívek hitbuzgalma. Birtok- és egyéb adományok jogcíműl Isten dicsőségét, segítségét, bűneik bocsánatát és az imádság erejét emlegetik. Állami törvényeinkben sűrűn találkozunk a vezekléssel. A bűnt a hívek nem más népek, hanem a szerzetesek szigorával tartották. A pápák állapítják meg, hogy a magyar nép az Úr parancsait készségesen követi, zarándokol, vezekel. A szomszéd országoknak az erények terén mintaképül

szolgál. Szántó István, az első magyar jezsuita régi írások alapján följegyezi, hogy a középkori magyar hitbuzgalom páratlan az európai népek körében. A magyarok vesznek részt legnagyobb számban a római jubileumi búcsúban, így a bűnbánat szellemében is. Részben ezért is kapnak előkelőbb helyet a római ájtatosságokon. Pázmány Péter a nagy területi és lelki megosztás nyomora idején azt írja a nagyszombati bírónak: tegyen a városi tanáccsal oly rendeltetést, mellyel az Isten engeszteltessék, mert ha Isten nem könyörül rajtunk (minthogy nem is könyörül, ha ő szent fölségét bosszantjuk), félő, hogy az öröm siralomra fordul. Még a nem-katolikus erdélyi fejedelmet, I. Rákóczi Györgyöt is arra buzdítja, hogy mindenekfelett Istent engesztelje, mert Istennek kedvét kell keresni elsőben is. Rajtunk minden az Isten ostora, az ő igazsága büntet vétkeinkért.

Idézhetnők nektek nehéz magyar korszakok általános nemzeti imádságát. Erdők, nádasok, barlangok mélyén, éveken, évtizedeken és évszázadokon át ostromolták eleink az Eget tatár-és törökvész, éhínség és nyomor, pestis és kolera, harcok és elnyomatás, májusi fagyok, nagy árvizek és tűzvészek idején. Helységről-helységekre vannak emlékei ennek a fogadalmi ünnepekben. Hatalmos oszlopokban, nagy lánggal tört fel a bűnbánat, az engesztelés a magyar földről. Így imádkozott Szent István, Szent Gellért és Szent Imre a lét és nemlét kérdése, Szent Margit az ország letarolt állapota, férfiak, asszonyok és gyermekek a haza széttéptettségének idején. Közel száz éve pedig az egész nemzet Szcitovszky hercegprímás mariazelli könyörgő zarándoklatán és egyidejűleg itthon.

Tagadhatatlanul szép ma is az, hogy egyik alföldi helységről ebben az évben is 2000 zarándok indult gyalog, kenyéren és vízen, a kétszer 17 km-es utat jelentő Pálósszentkútra. Hegyalja egyik, 3000 hívős községében minden első szombaton 400 körüli hívő engeszteli Mária Szeplőtelen Szívét a fatimai üzenet szellemében. Az egyik városi munkás-plébánia híveiből 200 csoportban mondják állandóan a rózsafüzért. Tízezrek és tízezrek hódoltak Szent Margit és Szent Gellért ereklyéje előtt, a fővárosban százezrek áhitata és lelkiessége övezte a Szent Jobbot. Felejthetetlen élményünk a fővárosi férfiak hatalmas, máriaremetei zarándoklata. Máriapócon több mint 200.000 zarándok térdel a könnyező Mária-kép előtt, tesz hűségnyilatkozatot az Egyház fejének. De ezek, ha folytathatnók is felsorolásukat, bármily fölemelő tények, mégis ritka lángok. Hány helyen nem vesznek tudomást az Úrangyaláról, a pénteki háromórás harangszóról, se otthon, se az utcán; nincs asztali áldás, közös imádság, a keresztjáró körmenet nem fontos, nincs Advent, se Nagyböjt, csak a test él... Vagyunk olyan mélyen, mint 1241 és 1526 után, de lelki megújulásunk, bűnbánatunk, imádságunk messze van attól. Különösen pedig messze vagyunk attól a meglátástól, amit az öreg Tóbiás hasonló helyzetben, testi vaksága idején is hirdetett:

„Mivelhogy nem engedelmességtünk a te parancsaidnak, azért adattunk ragadományra, fogságra és halálra, csúfságra és gyalázatra minden nemzeteknek, melyek közé elszórtál bennünket (Tób. 3, 4).”

Magyarország eme engesztelő hivatásnak a jelenben való megéléséről is bizonyára be fognak még számolni a történelemkönyvek.

12. A Szent Vértisztelet az Egyházban és Magyarországon

Elhangzott 9. Kiengesztelődési Találkozón Vácon, 2015. október 24-én.

Jézus Szent Vérének a tisztelete olyan régi, mint az engesztelés. A Szűzanya volt az első engesztelő, aki egy volt Szent Fiával értünk való engesztelő szenvedésében és keresztthalálában. A Szűzanya ott volt a keresztútton és a kereszt alatt állva segítette, erősítette Szent Fiát, hogy el tudja viselni a rettenetes kínokat. A Szűzanya fogta fel, törölte fel Jézus kihulló vérének – az Emmerich Katalin látomásai alapján készült Passio c. film szerint már a megostorozáskor is.

Egy ősi hagyomány szerint Arimateai József a Golgotán fölfogta az Utolsó vacsora drágakövekkel díszített edényébe a Krisztus oldalából kifolyó vér egy részét. Ez volt a grál. Köréje szövődtek a középkori irodalomban a Grál mondák. Nagy Károly uralkodása idején az egyéb Krisztus-ereklyék mellett Jeruzsálemből ezt a kelyhet is Nyugatra hozták.

A 13–14. századi Európa népi vallásosságának egyik sajátos megnyilvánulása volt az Úr Jézus Szent Vérének mély tisztelete. E tisztelet gyökerei a keresztes hadjáratok idejére nyúlnak vissza, amikor számtalan Jézus személyéhez kapcsolódó ereklye került a Szentföldről Európába. A keresztes hadjáratok egyik nagy szorgalmazója Szent Bernát volt, aki prédikációiban gyakran hivatkozik Jézus értünk ontott Szent Vérére. Egy századdal később Sienai Szent Katalin is a Szent Vér tiszteletének nagy terjesztője volt.

A IV. Lateráni és a Konstanzi zsinat is nagymértékben előmozdította a Szent Vér tiszteletét. Ennek előzménye az volt, hogy a korszak eretnekségei – amelyek a reformáció előzményeként is felfoghatók – támadták, vagy megkérdőjelezték Jézusnak az Eucharishtiában való jelenlétét. Nem véletlen tehát, hogy a IV. Lateráni és a Konstanzi zsinat is részletesen foglalkozott az átváltoztatás kérdésével, és kimondta, hogy Jézus Krisztus mind a két szín alatt valóságosan jelen van. Ekkor terjedt el az a szokás is, hogy a pap a misében az átváltoztatott ostyát és a kelyhet a magasba emeli, vagyis az Úrfelmutatás. A pápák búcsúkkal is ösztönözték a híveket, hogy kísérjék az Oltáriszentséget, például ha a pap azt a beteghez viszi.

A Szent Vér tiszteletet elősegítették az eucharisztikus csodák is. Miért történtek ezek az eucharisztikus csodák? Mik a kiváltó okaik? Négy okot lehet felsorolni:

- Jézusnak a szentostyában való valóságos jelenlétében való kételkedés.
- A szentostya ellopása és mágikus célokra való használata.
- A szentostyával kapcsolatos szándékos tiszteletlenség.
- Hozzátehetjük ehhez napjainkban a szentostya szándékos meggyalázását sátánista összejöveteleken, ill. sátánisták által épített kultuszhelyeken.

Krisztus Szent Teste és Vére ünnepének, vagyis az Úrnapjának a bevezetését is egy ilyen eucharisztikus csoda előzte meg. Egy cseh pap kételkedett abban, hogy Jézus valóban megjelenik az Oltáriszentségben. Rómába zárandokolt, hogy ott kételyeitől megszabaduljon. Onnan visszafelé jövet Bolsenában mutatott be misét. Véletlenül fellökte a kelyhet, és korporálén nem bor nyomai voltak láthatók, hanem vérfoltok, amelyek a „Vera icon”, Krisztus arcának a vonásait vették fel. IV. Orbán pápa megvizsgáltatta az esetet. A korporálét és az ostyát az Orvietoi dómba vitette. Ennek és más eucharisztikus csodák, látomások hatására és Aquinoi Szent Tamás szorgalmazására, vezette be az Egyházban az Úrnapja ünnepét. Aquinoi Szent Tamásra bízta eme ünnep liturgikus szövegeinek az összeállítását.

A 13. század folyamán keletkeztek a Szent Vér kegyhelyek Nyugat-Európában, amelyek virágkorukat a 14. században élték. Magyarországon pedig a 15. században.

Magyarországon tíz Szent Vér ereklyéről tudunk, ennyiről maradtak fenn történeti források. Tehát legalább 10 Szent Vér zárandokhely volt. Középkori búcsújáró helyeink között Szent Vér-ereklyével rendelkezett Pécs, Vasvár, Győr, Kassa, Szeged, Ludberg (Horvátország), Garamszentbenedek és Bába.

A bátai Szent Vér búcsújáró hely

Ezek közül leghíresebb és legjobban dokumentált Szent Vér zárandokhely Bátán található, amely Mohács közelében van. Ebben az évben, október 3-án rendeztek ott 600 éves ünnepségeket, ahol a szentmisét tizenegynéhány nemcsak magyarországi, hanem a szomszéd országokból (Erdélyből, Kárpátaljáról, Felvidékről) való püspök és vagy 30 pap mutatta be több busznyai és gyalogos zárandok részvételével. Eucharisztikus csoda történt itt valamikor a

14. század végén. 1415-ben már közismert volt, tehát jelenleg több mint 600 éves. Bencés apátságban őriztek itt egy szent vér ereklyét. 1434-ben, amikor Báta pápai búcsúkiváltságot kapott, azt a Rómában tartózkodó Zsigmond király kérte IV. Jenő pápától a Szent Vér kegyhelyet felkereső hívek számára. A pápai bullából megtudjuk, hogy Bátán „Krisztusnak az Oltáriszentségből kiömlő Vére és a szentek számtalan ereklyéje van, s Úrnapján a Szent Vért és az ereklyéket a népnek nyilvánosan felmutatják, melynek látására csodálatos népsokaság özönlik...” Egy másik történeti forrásból, Ransanus püspök leírásából még részletesebb információink vannak az ereklyéről. Elmondja, hogy a bátai bencés monostor „nagy hírnévnek örvend a feltűnő csoda révén, mert a Szentostyában Krisztus Vére testének kis részecskéjével együtt látható, amint ezt igen sokan állítják, akik látták.” Kapisztrán Szent János szentté avatási anyagában pedig azt olvashatjuk, hogy itt „Krisztus vérző testét mutatják a népnek”.

A Hunyadiak korában és a Mohácsi vész előtt élte a kegyhely a virágkorát. A kegyhelyre a történelmi Magyarország minden szegletéből érkeztek zarándokok az idők folyamán. Virágkorában, Nagy Lajostól II. Lajosig, majd minden magyar uralkodó megfordult itt. Mátyás király hatszor, Zsigmond nyolc alkalommal tette tiszteletét a Szent Vér ereklye előtt.

1526-ban a mohácsi csata előtti napokban a püspöki kar nagy része Bátán volt. Onnan mentek a tragikus kimenetelű csatába, ahol kiontván vérüket mind elestek. A mohácsi csatában elesett királyunk II. Lajos kétszer is itt várta be késlekedő seregét. Először 1521-ben, majd 1526-ban, amikor a mohácsi csata előtt több napot töltött Bátán. A csata előtt utolsó gyónását és szentáldozását is itt végezte.

A kegyhelyet 1539-ben a török hódítók elpusztították, de a város addigi jelentőségét jól példázza az alábbi, épp a török pusztítást leíró forrás: „A törökök prédára hányták egy Báta nevű város minden lakosát, körülbelül 10.000 embert. Ebben a városban nagy híre volt Krisztus csodás vérenek” – jegyezte föl naplójába Alexander pápai nuncius 1539. július 26-án, tehát az eseménnyel egy időben.

E tragikus esemény négyszázadik évfordulóján, 1939-ben erősítették meg újra a zarándokhelyet azzal, hogy új, neoromán stílusú kegytemplomot építettek itt, amely azóta is várja a zarándokokat. Ebben volt az október harmadiki említett zarándoklat.

Miért engedte meg Isten, hogy elpusztuljon nemcsak Báta, hanem a többi magyarországi Szent Vér kegyhely? Ezt a kérdést gúnyos formában már abban a korban feltették a Magyarországon is éppen elterjedő reformáció képviselői. Erdélyben lutheranizmussal vádolták Scholtz György vajdahunyadi várnagyot, aki szidta a szenteket, s gyakran hallották tőle, hogy rablóknak nevezte őket. Egy tanúkihallgatási jegyzőkönyv szerint ezt nyilatkozta: „Hol vannak azok a rablók? Alamizsnás Szent János, Kapisztrán Szent János és más magyarországi szentek? Ha szentek, miért nem védelmezik meg Budát és Magyarországot a töröktől? És hol van az a bátai Szent Vér? Miért engedte meg az a bálvány, hogy felégessék és elpusztítsák helyét és Magyarországot, ha valóban szent?” Székhárosi Horvát András a hitújítás jeles költője pedig együtt említi Bátát a legjelentősebb európai és magyar kegyhelyekkel, természetesen gúnyolva a katolikus búcsújárás szokását.

A reformáció részben éppen a búcsú, búcsújárás akkori szokásai ellen indult. Voltak, lehettek benne olyan elemek, amelyek túlzások voltak. De az alapgondolat – Jézus Szent Testének és Vérenek tisztelete, imádása, annak áldozat jellege, az egyház szentségi jellege – a katolikus hit legfőbb belső titkait alkotják. A reformáció éppen ezeket támadta: Jézus Krisztus valóságos jelenlétét az Oltáriszentségben és a többi szentségben.

E kérdés valóban feltehető, hogy miért engedte meg Isten, hogy a török elfoglalja Budát, Magyarországot, azokat a helyeket, ahol tisztelték Jézus szent vérének. Hasonló kérdés ehhez, hogy miért engedte meg Isten az Ószövetségben a Templom elfoglalását, a választott nép fogságba hurcolását? Miért engedte meg Jézus halálát, az Ő követőinek az üldözését, a vértanúk halálát? Miért engedte meg a reformációt? Miért engedi meg a rossz működését a világban? Ha hozzá tesszük ezeket a kérdéseket is, közelebb kerülhetünk a válaszhoz.

Senki sem bízhatja el magát, hogy Isten köteles lenne őt megvédeni. Ez a földi élet nem a legnagyobb érték. Isten Szent Fia szenvedésével, halálával váltotta meg az emberiséget. A világban minden szenvedés, akár a Megváltó előtt, akár utána, csak akkor nyer értelmet, ha az egyesítve van Krisztus szenvedésével. Ezáltal folytatja Isten a megváltás művét, újjáteremtő, mindeneket újjáteremtő művét.

A reformáció hatása a Szent Vér tiszteletre

A középkor alapvetően vallásos volt, az újkorban túlzottan az értelmére támaszkodik az ember. Az újkori ember sok mindent, ami addig természetes volt, elkezd megkérdőjelezni. Elpusztulnak, pusztulásnak indulnak olyan értékek, amiket a középkor természetesnek tartott, köztük van a szentek- és a Szent Vér tisztelete is. Az értelem helyett a szívével jobban megérzi az ember az igazi értékeket. A Jézus Szíve tisztelet, a Szent Vér tisztelet, a Szereteláng, a Szentségimádás, az Oltáriszentség tisztelet ellentétesek a felvilágosult vallásossággal, amelynek egyik első megnyilvánulása volt a reformáció.

Keserves szenvedések útján fedezi fel újra az ember a számára létfontosságú értékeket. Erre számtalan példát lehet hozni a történelemből. A **Jézus Drága Véréből nevezett szerzetesrend**, amelynek alapítója Buffalo Gáspár, akkor jött létre, amikor Napóleon meghódította a pápai államot is, és magát a pápát is fogságba hurcolta. Csak érdekességként jegyzem meg, hogy fogságából magyar huszárok szabadították ki.

Az engesztelés, bár a magyarság fő hivatása, igazán mégis a nehéz történelmi időkben kapott nagyobb lendületet. Így a tatárjárás idején, és a muszlim veszély közeledtével. Bátán ekkor élte a Szent Vér kegyhely a virágkorát. Azután a muszlim török uralom idején, majd a II. világháborút megelőzően, alatta, és azt követően a kommunista uralom idején lendült fel újra az engesztelés. És napjainkban az új világméretű iszlám invázió idején, az Antikrisztus eljövételének az árnyékában. Pontosan, mivel egy ilyen korban, mivel ebben a korban élünk, ezért van szükség az engesztelésre, Jézus Drága Vérének a tiszteletére.

„Az engesztelés művénél nagyobbra nem tudlak meghívni titeket” – olvassuk a nigériai Barnabásnál. A mi személyes hivatásunk, küldetésünk és a magyar nemzet hivatása is az engesztelés. Akár a vérünk kiontásáig, akár az életünk árán is.

13 . Engesztelés ma a Kárpát-medencében

Homília a 9. Kiengesztelődési találkozó szentmiséjén 2015. 10. 24.

Az eddigiek folyamán is már, és most ezen a kiengesztelődési találkozón is igyekeztünk az engesztelés forrásait az evangéliumban felfedezni, az Üdvözítőnek a kereszten kifolyt vérében és feltárt szívében. És próbáltuk végig követni az Egyház története folyamán. Az engesztelés történetéről több cikk is olvasható az Engesztelők lapján, amelyek többnyire előadások formájában hangzottak el az itteni váci találkozók.

Nyomtatott formában a Stella Maris Kiadó jelentetett meg erről egy kötetet: Engesztelő teendők hazánkért és a világért. Stella Maris, 2014.

Az engesztelés Magyarországon legalább olyan régi, mint a magyar állam. A szentistváni felajánlásig nyúlik vissza, és a magyarságnak a kereszténységgel való első találkozásáig. Az előző Engesztelők Találkozásán a Szent Korona másolatának jelenlétében, próbáltunk annak eredetéig visszamenni még néhány évszázaddal korábbra, amikor a magyar nép a Fekete-tenger melletti őshazában időzött, és körében már ismert volt a kereszténység.

Kiengesztelődési találkozón vagyunk itt – többnyire engesztelők. Megtanultuk az évek során, hogy az engesztelés és a kiengesztelődés kart karöltve haladnak, egymástól

elválaszthatatlanok. Nincs igazi engesztelés kiengesztelődés nélkül. A kiengesztelődés, egymás elfogadása, az egymás melletti kitartás állandó feladat. Az igazi kiengesztelődéstől már könnyebb az út az engeszteléshez is.

Az engesztelésnek is több formája létezik. Az Engesztelők Lapján van egy rovat, aminek ez a címe: Mi így engesztelünk. Az engesztelésnek a különféle helyi formáit mutatja be.

Engesztelő csoportok, mozgalmak az elmúlt 70-80 évben

Az elmúlt 70-80 év történetéből az engesztelésnek a következő mozgalmait, kezdeményezéseit, formáit szeretném most felsorolni a teljesség igénye nélkül.

1. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 1938-ban. Az erről való legnagyobb megemlékezés volt itt a váci Székesegyházban 2013-ban a 75 éves évfordulón.
2. A II. világháború alatt Árpád-házi Szent Margit szentté avatása sok embert megmozgatott.
3. Ezzel párhuzamosan volt a Natália nővér és a Mindszenty József bíboros által elindított engesztelő mozgalom. Ez több szálon tovább élt a kommunista uralom éveiben is itt Magyarországon. Natália nővérnek élete utolsó szakaszában elég hányatott élete volt. Sokfelé megfordult. A végén már nem volt hely a személyi igazolványában, ahová az újabb és újabb lakóhelyeket bejegyezhetnék volna.
4. Sokan merítenek ma is erőt Galgóczy Erzsébet rejtett engesztelő életéből.
5. A Szereteláng Napló és mozgalom is lényegét tekintve engesztelés. Isten több forrásból is felfakasztja az éltető vizet.
6. Ilyen éltető víz lehetne a karizmatikus mozgalom is, ha nyitottabb lenne az engesztelésre.
7. Ide kell sorolnunk a Jézus Szíve tiszteletet, a templomokban ma is sokfelé végzett keresztutakat, litániákat, rózsafüzér imádkozásokat, rózsafüzér társulatokat, szentségimádásokat, az országosan szervezett folyamatos szentségimádást, és itt ebben a templomban éjjel-nappal végzett szentségimádásokat.
8. Szegedi László atya mai előadása arról győzhetett meg, hogy a jezsuita Jézus Szíve tisztelet és a Natália nővér féle engesztelés egyesüléséből hogyan jött létre a magyar engesztelő rend férfi ága Máriás atya karizmájára épülve, aki az Oltáriszentség sajátos tiszteletét, imáadását valósította meg. És ez az ő szellemiségéből, karizmájából kinőtt rend hogyan gyakorolja az örökimádást. Jelenleg két helyen van Magyarországon örökimádás: Vácon és Süllysápon. Ez a rend egy rég várt és megjövendőlt, de még egész friss alapítás. (Örökimádó kápolna működik azóta e két említett helyen kívül Sopronban, Veszprémben és 2018. január elsején indul Budapesten a Belvárosi templomban az Erzsébet-híd lábánál.)
9. Szent Anna-rét. Máriás atya, akinek karizmáját élni próbálja ez az engesztelő férfi rend, úgy végezte minden imáját, hogy önmagát a Szent Anna-réten felépítendő kápolnába képzelte, annak kegyelmi kincstárát előre gyarapítva. Néhány éve minden elsőszombaton, pár hónapja már minden szombaton vannak délután 3-kor ott szentmisék, előtte pedig a Kút völgyi Boldogasszony-kápolnában szentségimádások a Szent Korona Lovagrend szervezésében.
10. Itt koncelebrál velünk Asztrik atya, aki az engesztelésnek egy egészen sajátos formáját gyakorolja: egymáshoz fűzött kilencedek láncolatát, és mindezt a modern technika lehetőségeit is felhasználva. Esténként a számítógép elé ülnek és a Skype-on keresztül végzik imáikat. Nagyon sok kegyelem árad ezen a csatornán keresztül is. És az a szolgálat, amit ő végez a zene egyetemes nyelvén nagyon sok emberhez eljut.

11. A modern technika lehetőségét felhasználva az örökimadásba is bekapcsolódhatunk számítógép segítségével. Az itteni örökimádó kápolna élő képe elérhető a vacitemplom.piarista.hu oldalról.
12. Nagyobb lendületet adott az anyaországi engesztelésnek Nagyfalu 9 évvel ezelőtt. Az engesztelést itt Vácon 2007-óta végezzük. Az ösztönzést Nagyfaluból kaptuk. Sokan összegyűltek itt akkor, az első kiengesztelési találkozón, akiket Isten egyénileg, elszórtan készítet fel az engesztelés nagy feladatára. Óriási élmény volt mindnyájunk számára ez az egymásra találás, egymással való találkozás. Vannak, akik a most itt lévők közül kezdetektől fogva eljárnak ezekre a találkozókra, és folytatják velünk együtt az engesztelést. Vannak, akik később kapcsolódtak bele.
13. Innen indultak el sokfelé a csütörtök esti virrasztások országszerte éppen öt évvel ezelőtt.
14. A nigériai Barnabás-féle engesztelés 20 évvel ezelőtt indult el a fekete kontinensről. Annak az engesztelésnek bizonyos formái majdnem azóta ismertek itt Magyarországon is. Sokan bekapcsolódtak ebbe országosan. A Barnabás-féle ájtatosságban csütörtökönként a késő esti, éjszakai virrasztásokat szorgalmazza az ég, az akkor már teljesen egyedül szenvedő Jézus vigasztalását. Hiába keltegette kétszer is apostolait a szenvedéseibe belemerült Üdvözítő, azok aludtak. Harmadszorra feladja: aludjatok csak. Minket, mai engesztelőket vár helyettük, hogy ne hagyjuk Őt egyedül, hogy segítsünk Neki, hogy kibírja szenvedéseit.
15. Sokan részesei Magyarországon az Angyalmű által szorgalmazott, az utóbbi években Siegfried Lang atya nevével fémjelzett csütörtök esti virrasztásoknak és a péntek délutáni engeszteléseknek, a Gecemáni-kerti virrasztásnak, ill. a Passio Domini-nek.

Ezek a patakok egymással egyesülve folyókká, folyamokká duzzadtak, amelyek öntözik már hazánk egész földjét, sőt a nigériai világfelajánlás után az egész földet. De szükség is van az öntözésre, mert az Istentől való elszakadás, a Vele való szembefordulás világméretűvé lett, és sokakat elkárhózással fenyeget.

„Az engesztelés művénél nagyobbra nem tudlak meghívni titeket.” Valahol a Barnabás-ájtatosságban olvastam ezeket a szavakat. Mélységes, szívet mozdító szavak. Azt gondolom, mindnyájunknak szólnak. Azok, akik egy ideje imádkozzák már ezeket az imákat, esetleg elkezdtek a csütörtök éjszakai virrasztásokat is, sőt eljutottak a Szent Vérnek való odaszentelődésig is, még inkább átérzik ezeknek a szavaknak az igazságát. A pecsétfelvétellel teljesen odaszenteljük magunkat az engesztelésre, a Jézussal való egységre, az Ő vigasztalására, hogy a Gecemáni-kerti angyalként, Máriaként, Veronikaként, Cirenei Simonként, Mária Magdolnaként, Jánosként legyünk ott Vele Gecemáni-kerti magányában, keresztútján és keresztje alatt; és ez által segítsünk Neki, hogy kibírja szenvedését, és Vele együtt mentsük a lelkeket.

Azért karoltam fel ezt a Barnabás-féle ájtatosságot, mert ráéreztem, hogy itt valójában engesztelésről van szó. Most már – végigcsinálva a nagyhét óta a virrasztásokat, a pecsétfelvételt – látom, hogy ez egy nagyon járható útja, ha nem egyenesen a legmagasabb szintje, formája az engesztelésnek. Elkezdődtek, és ma is folytatódnak az engesztelésnek, a másokért való engesztelő imáknak más formái is, amelyek támadásoknak voltak és vannak kitéve. Ezért nem akarom nevesíteni őket. Ez a Barnabás-féle engesztelés azért védhetőbb, mert ezeken az imákon a püspöki jóváhagyás is ott van. Aki belekóstolt ezekbe, az tudja, hogy valóban szomjat oltó italról, az élet vizéről van ezekben szó, azt közvetítik számunkra. Rendszeresen tartani fogunk itt ebben a templomban a Szent Vérnek való odaszentelődéseket azok számára, akik legalább 6 hónapon át virrasztanak legalább egy órát csütörtökönként este 11 és hajnali 3 között. Sokan elvégezték már korábban is ezeket a virrasztásokat, ill. virrasztanak folyamatosan, de olyan formában, ahogyan az Égiek ezt Barnabáson keresztül

kérik, nem voltak másutt ezek a Szent Vérnek való odaszentelődések, vagy más néven pecsétfelvételek Magyarországon.

Minden hónap 3. péntekén pedig már déltől az esti 6 órás szentmisével bezárólag Szent Vér engesztelések lesznek. Bárkinek lehetősége lesz az ezekbe való bekapcsolódásra. Érdekes egybeesés, hogy itt már évek óta ezeken a hónap 3. péntekjein voltak a 24 órás szentségimádások az örökimádás beindulása előtt, és a testi-lelki gyógyulásokért bemutatott szentmisék. Ettől – várakozásaink szerint – még hatékonyabbak lesznek ezek a 3. pénteki gyógyító alkalmak. Megmarad a mise utáni közbenjáró imakérés lehetősége. Jézus sebei, az Ő Szent Sebeiből kifolyó Vére által nyertünk és nyerünk gyógyulást.

A kegyelem nagyon bőven árad. Nem kell, és nem is lehet mindenkinek mindent befogadnia, és egyszerre mindent végeznie, mert az lehetetlen. Itt, ezeken a találkozókön is szó volt már többször arról, hogy a „mindent akarásnak” – ezáltal a szétforgácsolódásnak – megvannak a maga veszélyei. Azért is soroltam fel ezeket a patakokat, folyókat és folyamokat, hogy lássuk, mindezek hasonlóak, ugyanazt célozzák, árnyalatnyi hangsúlyeltolódásokkal ugyanazokat a kegyelmeket közvetítik.

Egy másik hasonlattal élve egy hatalmas virágos réten vagyunk mindnyájan. Az itt található sok száz szebbnél szebb virágból mindenki a saját életállapotának, kegyelmeinek, alkatának, személyiségének, ízlésének megfelelő kisebb-nagyobb csokrot gyűjt össze, és ezt teszi oda Jézusnak és a Szűzanyának engesztelő csokorként.

Kerüljük el a magyar betegséget, hogy csak az a fontos és jó, amit én csinálok! Végezzük azt, amit jónak, magunkénak ismertünk, de örüljünk a többinek, adjunk hálát Istennek, hogy olyan bőven árasztja kegyelmeit, és hagyjuk a magunkét is megtermékenyíteni, felfrissíteni az által, amit Isten a másoknak ad.

Ez legyen a végső kicsengése ennek a mai, immár kilencedik kiengesztelődési találkozónknak.

II /A. Az engesztelés gondolatának az elmélyítése

1. Az engesztelés: kérések, haragosnak, megbántottnak a csillapítása, megbékítése

Egy magyar értelmező szótár szerint az engesztelés: kérések, haragosnak, megbántottnak a csillapítása, megbékítése. (szojelentese.com) Ez, ember esetében a haragos, a megbántott kapcsolatainak a helyreállítását, a normális életbe való visszavezetését is jelenti.

Ma sok a megbántott, a haragos ember körülöttünk. Hányszor érezzük mi is ilyennek magunkat. Alapvető fontosságú feladat az újra meg újra feltámadó haragnak, megbántottságnak a kezelése. Nem könnyű feladat. Mi minden kell hozzá?

Az engesztelés kellékei, elemei, hozzávalói emberi szinten

Beleélő képesség

– Mi történt? Ki bántott meg? Mivel bántott meg? Mit érzel? Mitől szenvedsz annyira?

Együttérzés

– Szeretnék együtt érezni veled. Nem vagy egyedül ebben a megbántott állapotodban, itt vagyok melletted.

Veled vagyok, nekem is fáj, ami neked. Pihenj egy kicsit, most én szenvedek helyetted.

Vigasztalás

– Csökkenteni akarom szenvedésedet, rossz érzéseidet! Szeretném, ha jó, pozitív érzések lennének benned!

Bocsánatkérés

– A magam nevében, ha én voltam a megbántó

– A bántó nevében, őhelyette is Ígéret, fogadkozás

– A jövőben nem akarok megbántani, fájdalmat, szomorúságot okozni. Ha mások bántanak, igyekezzek megvédeni, amennyiben rajtam áll, ha nem tudom, legalább csökkenteni szeretném a szenvedésedet.

– Túllépés, kilépés ebből az állapotból. Nem jó az ilyen állapotban sokáig megmaradni.

– Nem jó, ha sokáig nyalogatja sebeit az ember. Jobb, ha mások felé fordul.

Az engesztelés kellékei, elemei, hozzávalói Jézusra, Istenre, az Istenanyára vonatkoztatva

Beleélő képesség

– Senki sincs, aki annyi bántást kapna, annyi szenvedésben részesülne, mint Jézus. Ő minden ember bántását átérzi, minden bántás neki is fáj. A saját fájdalmaként éli át a bántó bántását, és a megbántott szenvedését is. Mindez a bántás, fájdalom összesűrűsödött Jézus Gecemáni-kerti gyötrelmeiben és nagypénteken. Az engesztelés elsősorban önmagunk Jézus Gecemáni-kerti gyöttrődésébe, és nagypénteki szenvedéseibe való beleélése, Vele való együttérzés.

– Lehet-e nagyobb fájdalom, mint amikor egy édesapa, édesanya szenvedni látja gyermekét, és nem tehet semmit? Az engesztelés egyúttal a Mennyei Atya és a Szűzanya fájdalmának az átélése is, az Ő fájdalmukkal való együttérzés.

Együttérzés

– At akarjuk érezni, amit Jézus, a Mennyei Atya és a Szűzanya átélt nagycsütörtökön és nagypénteken, és egész földi életében. Ezért olyan fontos a Jézus életéről, szenvedéseiről való ismételt elmélkedés. Vele, mellette akarunk lenni fájdalmaiban, szenvedéseiben. Szeretnénk átvinni valamit abból, ami neki olyan nehéz, ami neki annyira fáj, hogy egy kicsit könnyebb legyen neki, hogy ne szenvedjen annyira.

Vigasztalás

– Ne bánkódj annyira! Ők bántottak ugyan, de én itt vagyok melletted, letörlöm verítékedet Veronikával együtt, csillapítani akarom lelkek utáni szomjúságodat, sok bűnöst szeretnék hozzád vezetni, vinni akarom Cirenei Simonnal a keresztedet, hogy legyen erőd végig csinálni. Ott akarok állni a Szűzanyával, az apostollal és a szent asszonyokkal a kereszt alatt, és osztozni akarok a Ti fájdalmaitokban, vigasztalni akarlak Titeket.

Bocsánatkérés

– Bocsásd meg, Istenem, hogy én is szenvedéseket okoztam Neked bűneimmel! Bocsánatot kérek Tőled azok nevében is, akik nem is tudják, hogy bántottak, akik nem akarják bántani bűneiket. És ezek ma oly sokan vannak. Neked az is annyira fáj, hogy ők a kárhozat felé tartanak. Imádkozom, áldozatokat vállalok Veled együtt értük, hogy megmeneküljenek a pokol tüzétől.

Ígéret, fogadkozás

– Istenem, Jézus, Mennyei Atya, a jövőben nem akarok megbántani Titeket. A halálos bűnököt mindenképpen szeretném elkerülni. Segítsetek, hogy a bocsánatos bűnököt is elkerüljem! Ha mások bántanak, igyekezzek megvédeni, amennyiben rajtam áll, ha nem tudom, legalább csökkenteni szeretném a szenvedéseiteket. Nem akarok ezután gyáván meghunyászkodni, amikor látom, hogy Titeket igazságtalanul bántanak. Szóvá akarom tenni ezeket a bántásokat, ha azt látom, hogy szavamnak, tiltakozásomnak lehet valami foganatja. Igyekezni fogok szenvedéseiteket csökkenteni, amikor látlak Titeket misztikusan, vagy felebarátaimban szenvedni.

Túllépés, kilépés ebből az állapotból.

– Jézus, te nem tudsz kilépni ezekből a szenvedésekből, te szenvedsz a világ végéig. Vágyakozom arra, hogy legyen már vége ennek a bűnökkel, bántásokkal teli világnak. Mennyei Atya, Neked annyira fáj Szent Fiad szenvedése és a sok ártatlan és bűnös gyermeked szenvedése. Vess véget minél előbb ezeknek a szenvedéseknek! Jöjjön el minél előbb erre a Földre a Te országod, ahol megszűnik minden bűn, minden bántás és minden fájdalom! Marana Tha! Jöjj el – minél előbb, Uram! Ne késlekedj tovább!

2. Az engesztelés és „rokonfogalmi”

Az engesztelés, kiengesztelődés, vezeklés, megbocsátás, bocsánatkérés egymással szoros kapcsolatban lévő fogalmak.

Az engesztelés célja, hogy minél több ember eljusson a kiengesztelődésre, vagyis hogy helyes kapcsolatba kerüljön Istennel, önmagával, embertársaival és az egész teremtett világgal.

A kiengesztelődésre a bocsánatkéréssel és megbocsátással jutunk el. Bocsánatot kell kérnünk Istentől és embertársainktól, akiket megbántottunk.

Meg kell bocsátanunk az ellenünk vétőknek, a minket bántóknak és önmagunknak is! Képletesen Istennek is.

„Meg kell bocsátanunk” Istennek, hogy nem úgy alakult az életünk, ahogyan mi szerettük volna. Meg kell bocsátanunk Neki, hogy megenged az életünkben olyan történeteket is, amelyeket mi inkább elkerültünk volna. Meg kell bocsátanunk az ellenünk vétő, minket bántó, valaha bántott, nekünk kárt okozó embertársainknak. Mert csak így nyerünk Istentől mi is bocsánatot a Miatyánk útmutatása szerint: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, amiként mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek”. És meg kell bocsátani önmagunknak is, ha Isten megbocsátott nekünk.

Minden bűn rombolja a létfontosságú szeretetkapcsolatainkat. Létünket Istentől nyertük, és Ő tart létben szüntelenül minket. Ha Vele nem megfelelő a kapcsolatunk, előbb-utóbb hibák, zavarok keletkeznek az embertársainkkal, az önmagunkkal és a teremtett világ többi szereplőivel való viszonyunkban is. Ezért az Istennel való kapcsolatrendezés, a Vele való helyes kapcsolatba kerülés a legfontosabb.

Az Istennel való helyes kapcsolatunkat leginkább a torz istenképek zavarják. A gyermek a szülei alkott képét általában átviszi Istenre is. Ha szülei folyton bántották, büntudatot keltettek benne, nem fogadták el, vagy egyenesen elvetették, eltaszították maguktól, akkor ezeket a tapasztalatait könnyen átviszi az ember Istenre is. Őt is egy kegyetlen, csak a bűnökre, hibákra figyelő, büntető Istennek fogja tartani. Az Istennel való kapcsolatrendezés előtt ki kell, hogy alakuljon az emberben a helyes istenkép is. Istenben csak jó tulajdonságok vannak. Bár a Biblia alkalmaz rá emberileg negatívnak látszó fogalmakat is, de ezeket megfelelően, az Istenről való beszéd szabályai szerint kell értelmeznünk. (Lásd erről a I.4. fejezetet!)

Ő minden jóság, szépség, tökéletesség foglalatja. Igazságos is, de mindenekelőtt szerető és irgalmas Isten, aki igazi szeretetkapcsolatba szeretne kerülni minden gyermekével.

Ha sérültek az emberekkel való kapcsolataink, akkor sérült lesz az Istennel való kapcsolatunk, és az önmagunkkal való kapcsolatunk is. Mindezeknek a kapcsolatoknak gyógyulniuk kell. Ha igazi szeretetet tapasztalunk emberek részéről, ez jó irányba befolyásolja az önmagunkkal való kapcsolatot is. Ennek a szeretetnek az erejében megtanuljuk önmagunkat is szeretni. És Isten szeretetét is könnyebben be tudjuk fogadni.

Ha szembesültünk azzal, hogy Isten csak a javunkat akarja, hogy Ő szerető és irgalmas Isten, aki nem tartja számon bűneinket, hanem eltörli azokat, ha kérjük Tőle, és megbocsát nemcsak nekünk, hanem mindenkinek, aki bánja bűneit.

Ha már megtapasztaltuk az Ő szeretetét, akkor bűneink jóvátételére szívesen vállaljuk a nehézségeket, fájdalmakat, fáradságokat elégtételül, vezeklésként. Amikor önmagunk bűneiért vállaljuk mindezt, az a vezeklés. Ha másokért is hajlandók vagyunk áldozatot vállalni, hogy ők is helyes kapcsolatba kerüljenek Istennel, embertársaikkal, önmagukkal és a teremtett világ minden szereplőjével, akkor engesztelünk.

A legfőbb engesztelő Jézus Krisztus. „Ő az engesztelő áldozat bűneinkért, de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is.” (1Jn 2,2). A mi engesztelésünk akkor kedves Isten előtt, ha az Jézus engeszteléséhez kapcsolódik.

Az engesztelés a mi részünkről eggyé válást jelent Jézus engesztelő áldozatával a világ bűneiért, illetve bűnöseiért. Az engesztelés célja a lelkek mentése: a kárhozattól való megszabadítása, üdvözítése.

Az engesztelés ma a legfontosabb tevékenység. Az a civilizáció, amelyben ma élünk, minden eresztekében recseg-ropog. Nemcsak pénzügyi, gazdasági válság van, hanem a válság számtalan területen megfigyelhető. Annak a civilizációnak az összeomlása, amelyben élünk, elkerülhetetlen. De csak az emberi építmények omlanak össze. Ami egy civilizációban igazi érték volt, vagyis ami benne Istentől való, az megmarad. Isten nem a halál és a pusztulás Istene. Ő az élet és a szeretet Istene. Ő szüntelenül megújít, újjá teremt mindent. Elkezdte már a szeretet új civilizációjának a felépítését is. Ami nem Istentől van, ami az Ő ellenében épült fel, az bármily hatalmasnak is látszik, az elkerülhetetlenül összeomlik. A lélek Isten számára a legnagyobb érték. Minden ember az

Ő teremtménye, és Ő minden teremtményét szereti, és üdvösségét akarja. Menteni akarja, ami menthető. Mindenekelőtt a kárhozattól akarja megmenteni a lelkeket. Ebben a lélekmentésben Isten legnagyobb segítői az engesztelők.

Engesztelésünk annál hatékonyabb, minél inkább egyesülünk Jézussal. Ezért a legfontosabb ez a Jézussal való egyesülés, az Ő magunkra öltése, az Ő képének a bennünk való kiformalódása. Ennek segítésére Isten napjainkban nagyon bőven árasztja kegyelmeit. Isten ma nagyon sok lelket kiválaszt, és magához közel von azért, hogy a nekik adott kegyelmekkel még több lelket megmentsen, és felkészítsen a lélekmentésre.

A Szentháromság személyei, a Szűzanya, a szentek és az angyalok egészen közel vannak hozzánk, nem lankadva kapcsolatot kezdeményeznek velünk. Azt várják, hogy mi is kapcsolatba lépjünk velük, elfogadjuk segítségüket, vezetésüket, útmutatásukat. A rendkívüli kegyelmek idejét éljük. A szentek és az angyalok óriási kegyelmeket közvetítenek számunkra. A hiteles magánkinyilatkoztatásokon keresztül a kegyelmek özönét árasztják ránk (A magánkinyilatkoztatások fontosságáról lásd Dr. Szegedi László e jelen fejezethez hasonló írását a II/B 1. fejezetben!).

3. Az isteni irgalmasság és az engesztelés

Elhangzott a Bizalom az Irgalmas Istenben IV. Országos Konferenciáján, Vác, 2012.04.14.

Előadásomat úgy készítettem el, hogy Faustyna nővér naplójából kikerestem az engeszteléssel kapcsolatos részeket. Megnéztem ezek szövegkörnyezetét, és ezt próbáltam elemezni.

Az első, ami témánk szempontjából különösebb elemzés nélkül is szembetűnik, az Irgalmasság Rózsafüzér fohászai: „Örök Atya, felajánlom neked Szeretett Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak testét és véré, lelkét és istenségét **engesztelésül bűneinkért és az egész világ bűneiért**”. Azt mondhatjuk, hogy az egész Irgalmasság rózsafüzér az engesztelésről szól. Mit ismétlünk benne a legtöbbször? „**Jézus fájdalmas kínszenvedéséért irgalmazz nekünk és az egész világnak!**” Uram irgalmazz, Krisztus kegyelmezz, Uram irgalmazz! A szentmisében is Isten irgalmáért esedezünk. A szentmise Jézus kereszthalálának a megújítása, jelenvalóvá tétele. Az Ő élete, szenvedése, kereszthalála engesztelte ki, vagyis békítette össze Istent és az emberiséget. „Jézus Krisztus az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is” (1Jn,2,2).

Jézus az, aki engesztelést nyújt a Mennyei Atyának. A napló 200. pontjában ezt olvassuk: „Jézusom, Te kiálltad ezt a szenvedést, hogy engesztelést nyújts Atyádnak.” Jézus engesztelése az alapvető, a mi engesztelésünk nem más, mint Jézus engesztelésére való hivatkozás, ahhoz való imádságos társulás. Jézust testét és véré, lelkét és Istenségét ajánljuk fel a saját bűneinkért, és az egész világ bűneiért. Csatlakozunk Jézus kéréséhez, hogy a Mennyei Atya irgalmazzon nekünk. Irgalmazzon nekünk személyesen, akik imádkozunk, és azoknak is, akikért, akik helyett imádkozunk. Vagyis bocsásson meg nekünk, és mentsen meg a kárhozattól (vö. A fatimai fohász a rózsafüzérben). A mi engesztelésünknek a lényege ez a Jézus imájához és áldozatához való közbenjáró társulás, csatlakozás.

Az engesztelés célja

Isten irgalmasságának az eljuttatása minél több emberhez annak érdekében, hogy a bűnösök kiengesztelődjenek, vagyis újra szeretetkapcsolatba kerüljenek Istennel és embertársaikkal, akikben Isten jelen van. „Bűnbe esett az ember és bűnét kiengesztelni képtelen” – olvassuk a naplóban (103). Ezt a szeretetkapcsolatot csak Jézus tudta helyreállítani. Az engesztelést Jézus

nyújtja, de Faustyna nővér is odaáll áldozatként Isten elé, és minket is erre buzdít, hogy együttesen, minél többen kérjük: Isten irgalmasságában könyörüljön a bűnös emberen.

Miért kell engesztelnünk?

Másként fogalmazva, mik azok a bűnök, amik leginkább akadályozzák a szeretetkapcsolatot Istennel és embertársainkkal, és amelyek kárhoyattal is fenyegetnek. A napló különböző helyeiről a következő célokat gyűjthetjük össze:

– *Saját cselekedeteinkért* – saját bűnös cselekedeteinkért, ill. azokért, amelyek tökéletlenek, nincsenek összhangban Isten akaratával, terveivel.

– *A káromlásokért* – „Jézusom, engesztelésül a káromlókért, hallgatni fogok, amikor ártatlanul vádolnak, hogy legalább így, részben kárpótoljalak Téged.”

– *A méltatlan szentáldozásokért* – „Ma megláttam a Szentáldozásnál, milyen ellenszenvvel közeledik az Úr egy lélekhez. Úgy lép be szívébe, mint egy sötét kamrába – szenvedésre. Bocsánatáért esedeztem s engeszteltem ezért a megbántásért.” (1280)

– *A bizalmatlanságért* – „Szeretnék kiengesztelni Téged sok lélek bizalmatlanságáért, akik félnek bizalmukkal megajándékozni Téged... Ó, mennyire vágyom, hogy ismerjék meg a lelkek az Irgalom ünnepét! (505)

– *A választottak bűneiért* – amelyek különös fájdalmat okoznak Jézusnak.

– *Az anyaméhben megölt életekért* – szinte elviselhetetlenek voltak a fájdalmak, amiket ezért kellett elviselnie a nővérnek.

Ennyi volt, amit az engeszteléssel kapcsolatban kigyűjtöttem a Naplóból. Összegezve elmondhatjuk, engesztelnünk kell minden bűnért, mindenért, ami bántja Istent. Engesztelnünk kell saját cselekedeteinkért, szereteteink és embertársaink bűneiért, és nemzetünk bűneiért.

Hogyan engeszteljünk?

Ugyancsak a Napló különböző helyeiről a következő engesztelési módokat gyűjtöttem össze

– **Önmehtagadással, vezekléssel, együttérzéssel** – „Ma a Passió alatt megpillantottam a meggyötört Jézust. Fején töviskoszorú, kezében nádszál. Jézus hallgatott. A zsoldosok versengve fáradoztak kínzásán. Jézus semmit sem szólt, csak rám nézett. Erre a pillantásra megéreztem szörnyű kínjait. Mi még csak nem is sejtjük, mennyit szenvedett értünk Jézus keresztre feszítése előtt. Lelkem tele van fájdalommal és vágyakozással. Nagy gyűlöletet éreztem lelkemben a bűn iránt. Saját legkisebb hűtlenségem is óriási hegynek tűnik. Önmehtagadással és vezekléssel engesztelek. Ha a meggyötört Jézust nézem, szívem meg akar szakadni, s azon tűnődöm, mi történik majd a bűnösökkel, ha nem akarnak Jézus szenvedéséből lelki hasznot meríteni” (948).

– **Jézus lelki világában való elmélyedéssel, az Ő erényeinek az utánzásával** – „Midőn ezen imádságból felemelkedtem, és a térdeplómhöz mentem, hirtelen megpillantottam Jézust. Olyan volt, mint az ostorozáskor. Kezében egy fehér köntöst és egy zsinórt tartott. A köntössel felöltöztetett, a zsinórt pedig a derekamra kötötte. Betakart egy piros köpenyvel, amilyennel szenvedései idején őt is betakarták, és azonos színű fátylat adott rám. Majd így szólt: ... Azt kívánom, hogy merülj el mélyebben lelki világomban, szelíd vagyok és alázatos szívű” (526).

– **A Jézussal való bensőséges egyesüléssel** – csak őáltala, övele és öbenne lehetünk Istennek tetszésére.

– **Azáltal, hogy egyesítjük minden cselekedetünket Jézus cselekedeteivel** – Ezt mondja a nővérnek Jézus: „Imát, böjtöt, önmehtagadást, munkát és minden szenvedést az én imámmal, böjtömmel, önmehtagadásommal, munkámmal és szenvedésemmel fogsz egyesíteni!”

– **Engesztelő szentáldozással, lélekben való imádkozással** – „Beteg voltam, nem vehettem részt a szentmisén. Kis idő múlva megpillantottam a Szűzanyát kimondhatatlan szépségben. Azt mondta: Leányom, imát, imát és újra csak imát kérek tőled a világot és főleg hazáért. Kilenc napig végezz engesztelő Szentáldozást, s kapcsolódj bensőségesen a szentmise áldozatba. A kilenc nap alatt áldozatként fogsz állni Isten előtt. Mindenhol, mindig és minden időben, akár nappal, akár éjjel, ahányszor felébredsz, imádkozz lelkedben. Lélekben mindig lehet imádkozni.” (1934)

– **A szenvedések elfogadása és felajánlása által**, amelyeket Isten megenged életünkben – „Ma péntek van. A szentmise alatt nagy kínokat éreztem a testemben: kezeimen, lábaimon, oldalamon. Ezeket a szenvedéseket a bűnösökért való engesztelésül engedi rám az Úr. Rövid ideig tartanak, de nagyon súlyosak; nem szenvedek többet pár percnél, de a benyomás sokáig tart, és nagyon élénk” (942). – Hány és hány kisebb-nagyobb szenvedés, fájdalom ér bennünket nap mint nap. Mennyi alkalom az elfogadásra és felajánlásra!

Milyen hatásai, eredménye, következményei vannak az engesztelésnek?

– Mindenekelőtt az, hogy megvalósul az engesztelés tulajdonképpeni célja, amiről az elején volt szó: sokan kiengesztelődnek Istennel, helyes szeretetkapcsolatba kerülnek vele, és így megmenekülnek a kárhozattól. Emellett az alapvető hatás mellett van még a Naplóban három nagyon fontos következmény, amely figyelmet érdemel. Az első kettő önmagunk különleges megszentelődését, az üdvösség útján való előrehaladását jelenti, a másik azokét, akiknek Isten különleges szerepet szánt a többi ember üdvözülésében.

– „Az engesztelés elválaszthatatlan kapcsolatban tart Istennel.” – Sokan panaszkodnak arról, hogy nehezen tudnak imádkozni, szétszórtak, elviszik őket a napi tennivalók. Az összeszedett ima technika kérdése is, lehet jó és rossz technikával imádkozni. De ha gyökerénél reformáljuk meg imaéletünket, akkor az említett problémákat is orvosoljuk. Ne elsősorban saját kéréseinket vigyük oda imádságban az Atya elé, hanem azt, ami Jézus legfőbb célja, a lelkek üdvözítése. Ha azonosulunk Jézus céljaival, behelyezkedünk az Ő lelki világába, ez egyúttal mélyíti az Istennel való kapcsolatunkat is, elválaszthatatlan kapcsolatban tart minket Istennel. Ez külön is szerepel a Naplóban. „Ez a szándék tökéletesíti cselekedeteinket, mert mindaz, amit teszünk, a halhatatlan lelkeket szolgálja”

– A papok és szerzetesek a lelkek üdvözítésére, Istenhez vezetésére teszik fel egész életüket. Abban, hogy ők jól végezzék munkájukat, nagyon fontos szerepe van az engesztelésnek. A nővér egyenesen így fogalmaz: **A papok, szerzetesek ereje az engesztelésből származik.** – „Rád bízok két, szívemnek igen drága gyöngyöt. Ezek a papok és a szerzetesek lelkei. Értük különösen sokat fogsz imádkozni. Erejük a ti önmegtagadásotokból fog fakadni. Imát, böjtöt, önmegtagadást, munkát és minden szenvedést az én imámmal, böjtömmel, önmegtagadásommal, munkámmal és szenvedésemmel fogsz egyesíteni. Így lesz erejük Atyám előtt.” – Íme, mennyire fontos a papokért, szerzetesekért valóimádság!

Sokan nem tudnak ma mit kezdeni **Isten haragjával**. Pedig a Szentírásban, az egyház hagyományában (Gondoljunk csak a Dies irae-re), Faustyna nővér naplójában, és más engeszteléssel kapcsolatos misztikus írásokban is gyakran esik szó Isten haragjáról. Faustyna nővérnél ilyen kifejezéseket találunk magával az Irgalmasság Rózsafüzérrel kapcsolatban: „Ez az ima haragom enyhítésére szolgál” (181) Vagy: „Egy alázatos és szerető lélek imája lefegyverzi Atyám haragját, s levonja az áldások tengerét.” (320) Az 531. pontban az szerepel, hogy „Csillapítsd Isten méltó haragját!”. Amikor pedig egyik alkalommal magát a szentáldozásnál engesztelésül ajánlotta fel, azt érezte, hogy ő maga Isten haragjának a tárgya. Így olvashatjuk: „Azt mondtam az Úrnak: „Jézusom, ma mindent a bűnösökért ajánlok fel. Igazságosságod csapása engem sújtsa, és az irgalmasság tengere jusson a bűnös lelkeknek. – Az Úr meghallgatta kérésemet. Sok lélek megtért az Úrhoz, de én haldokoltam Isten igazságosságának a súlya alatt. Éreztem, hogy a felséges Isten haragjának vagyok a tárgya”

(927). Annak a teológiai problémának a megoldására most nem vállalkozom, hogy mennyiben beszélhetünk Istenben haragról. Csak arra a kettős mércére szeretném felhívni a figyelmet, amit sokan alkalmaznak magán-kinyilatkoztatásokkal kapcsolatban. Ha Isten haragjáról olvasnak egy üzenetben, magán-kinyilatkoztatásban, ez elégséges oknak számít szemükben arra, hogy megkérdőjelezzék a szóban forgó magán-kinyilatkoztatás vagy üzenet hitelességét. De ugyanezen az alapon meg lehetne kérdőjelezni a Szentírás hitelességét is. De ott az exegézis, a szentírás-magyarázat eszközéhez nyúlunk. Nem lennénk igazságosabbak, ha magán-kinyilatkoztatások esetén is ilyen részeknél inkább az exegézis eszközéhez nyúlnánk? (Az Istenben lévő harag, és a Biblia által rá alkalmazott egyéb emberi szemmel negatív tulajdonságok értelmezéséhez lásd e könyv I.4. fejezetét!)

Az Isten haragjához kapcsolódó alapvető teológiai probléma az **engesztelés mibenlétének és szükségességének a kérdése**. Miért kellett Jézusnak ilyen kemény árat fizetnie azért, hogy kiengesztelje egymással Istent és a bűnbeesett embert? Anélkül, hogy ennek a tárgyalásába is mélyebben belemennénk, befejezésül egy szép idézetet szeretnék kiemelni a Naplóból, amely egyúttal átvezet a következő konferenciához, amelynek egyik színhelye ugyancsak ez a váci Székesegyház lesz egy év múlva. Nevezetesen az 1938-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus 75 évfordulójáról való megemlékezés Eucharisztikus Konferencia formájában.

A napló 1747. pontjában ezt olvashatjuk: „Istenem, Ki egyetlen szavaddal sok ezer világot tudnál megváltani. Igazságodnak Jézus egyetlen sóhaja elégtételt tudott volna adni. De Te, Jézusom, tisztán irántunk való szeretetből magad vállaltad a szörnyű szenvedést. Egyetlen sóhajod kiengesztelte volna Atyád igazságosságát, minden szenvedésed, megsemmisülésed, egyedül felfoghatatlan szereteted és irgalmad műve. S mikor elhagytad ezt a földet, ó, Uram, velünk akartál maradni, s itt hagytad saját magadat az Oltáriszentségben, szélesre tárva irgalmasságodat... (A következő szavak mind az Eucharisziáról szólnak!) Mindnyájunkat meghívtál szeretetednek ehhez a forrásához. Itt van irgalmad temploma, tehetetlenségünk gyógyszer. Hozzád, mint élő forráshoz, siet minden lélek. Némelyek, mint a szeretetedre szomjas szarvasok, mások pedig, hogy bűneik sebét megtisztítsák; s vannak, akiket kimerített az élet, azok új erőt merítenek Belőled. Abban a pillanatban, amikor a kereszten meghaltál, az örök élettel ajándékoztál meg minket. Feltártad legszentebb oldaladat, megnyitva nekünk irgalmad kimeríthetetlen forrását. A legdrágábbat adtad, amid volt: Szíved vérét és vizét. Ez irgalmad mindenhatósága, ebből árad ránk minden kegyelem.”

Jézus keresztáldozatának a megújítása, az irgalmasságnak az élő forrása, tehetetlenségünknek a gyógyszer, sebeinknek a megtisztítója, kimerült erőforrásaink feltöltője, szeretetünk legfőbb csillapítója az Eucharisziában köztünk lévő Jézus. Az Eucharisztia megünneplése lesz a nap egyik lezárása. Hamarosan következik a Szentségimádás. És az Eucharisziának a fontosságára akarja ráirányítani a figyelmet az egy év múlva megrendezendő Eucharisztikus Konferencia is, amelynek nyilvános meghirdetése éppen ez a mai Isteni Irgalmasság Konferencia.

4. Megbocsátás és kiengesztelődés

Elhangzott Vácon az Országos Kiengesztelődési Találkozón 2014. október 25.

A kiengesztelődés célja az egység, az összhang, a harmónia Istennel, embertársainkkal, önmagunkkal. Az egység Istennek egyik legfontosabb tulajdonsága. Így is nevezzük Őt: Szentháromság Egy Isten. Ezt az egységet szeretné Jézus az Ő Egyházában is. Ezért imádkozott az utolsó vacsorán. Ez van ott a Hitvallásban is: Hiszek az egy, szent, katolikus anyaszentegyházban. De legfájóbb módon éppen ez az egység hiányzik a leginkább. És mintha ez most különleges támadás alatt lenne.

Az egységnek több területe létezik.

A kisebb közösségekben, a családban, az egyházközségekben, szerzetesrendekben, munkahelyeken való egység, országon belüli egység, országok közötti egység, kontinensek közötti egység, nagyhatalmak közötti egység, stb. Rítusbeli egység, pápával való egység, a pápa és a püspökök közötti egység, a híveknek a pápával egységben lévő püspökökkel való egysége, hitbeli egység, tanbeli egység, szeretetben való egység. Ez az utóbbi különösen is fontos. Mert sokszor fordult már elő a történelemben és az egyház történetében is, hogy hitbeli, ideológiai, meggyőződésbeli különbségek miatt ezek egymásnak emberek, közösítették ki egymást, történtek szakadások, elkülönülések, sőt gyilkosságok, háborúk is. Az ilyenek biztos, hogy összeegyeztethetetlenek a szeretetben való egységgel.

Az egység minden területen fontos, de mégis oly sérülékeny. Mik azok, amik a leginkább veszélyeztetik az egységet? Ezeket a tényezőket szeretnénk itt összegyűjteni vagy legalábbis a fontosabbakat felismerni, megnevezni, és lehetőségeink szerint tenni ellenük, imádkozni ezek megszűnéséért.

Az egység legfőbb ellensége az ördög, a bukott angyalok a Sátánnal, Luciferrel és Belzebubbal az élen. A gonosznak egyik neve a diabolosz, amely széthányót, szétdobálót jelent, amely tehát megbontja az egységet. Az emberben is vannak bizonyos bűnök, bűnös hajlamok, amikbe a gonosz bele tud kapaszkodni, és ki tudja játszani az egység ellen. Ezt a kettőt nézzük meg közelebbről!

A bukott angyalok tevékenysége az egység ellen

Most nem kívánjuk itt összes tevékenységüket bemutatni, csak azokat, amik kifejezetten az egység ellen irányulnak.

A bukott angyalok Isten ellenlábasai, azt, ami Istennek különösen fontos, ők azt célba veszik, igyekeznek támadni, lerombolni, az ellenkezőjére fordítani. Egyik jelszavuk a „divide et impera”: oszd meg és uralkodj. Mindenütt megosztásokat, szakadásokat idéznek elő. Meg akarják bontani a családok egységét, az eddigiekben felsorolt közösségek egységét. Hitbeli szakadásokat, megosztásokat idéznek elő.

Hogyan tudják ezt tenni? Érdekellentétek, indulatok, ellenséges érzelmek szításával, sebzettségeinken keresztül. Emberekről, népcsoportokról egy téves kép kialakításával, hazugságokkal, rágalmazással, az erőszak lelkületének a továbbadásával. A vérengzések, erőszakos kitelepítések például hazánk közelmúltjára is rányomják a bélyegüket.

Az előjeleket összekeverik: a jót rossznak, a rosszat jónak mutatják. A bűnből erényt csinálnak, az erényből bűnt. Ami Isten szemében bűn, azt erénynek tüntetik fel, az erényeket pedig bűnnek minősítik. Ez elmehet egészen a Szentírás megváltoztatásáig, annak hamis magyarázatáig. Ez a bukott angyalok tevékenységének egyik csúcspontja. Ennek súlyos következményei vannak. Alapvető zavar támad az emberekben, és megosztások is, amelyek további egyházszakadások árnyékát is előre vetíthetik.

Mik dolgoznak az emberben magában az egység ellen?

A gőg, a hiúság, az önérvényesítés, az öntörvényűség. Vetélkedés, erőszak, egymás bántása. Harag, megtorlás, és más negatív érzelmek, ezek kezelni nem tudása. Pletyka, rágalom, ítélkezés, vádolás. Minderre a gonosz lelkek kísértenek minket. Ezeket a hajlamokat nagyon fel tudják erősíteni bennünk az áteredő bűn és a személyes bűnök miatti sebzettségek. Nekünk viszont éppen ezek ellen kell küzdenünk, ha a kiengesztelődés és az egység útján akarunk járni. Le kell szállnunk személyiségünk mélységeibe. Végig kell imádkozni sebzettségeinket is. Meg kell bocsátanunk az életünk kezdetén ellenünk vétőknek, őseinknek. És kérnünk kell imában a belső sebeink gyógyulását.

A megbocsátás, kiengesztelődés fontossága

Amikor egymást bántjuk, Istent is bántjuk, mert Ő azonosította magát az emberrel, Ő ott van minden emberben. A harag és a gyűlölet súlyos bűn az 5. parancs ellen, mert akár gyilkossághoz is vezethet, és a kegyelmi életet is megöli bennünk. Hogy a másik hogyan viselkedik velünk, az az ő dolga. A megbocsátás a mi dolgunk.

A megbocsátás tehermentesítés. Aki nem tud megbocsátani, az óriási terheket cipel. Olyan, mintha súlyos hátizsákot, kofferokat cipelne állandóan, amiket nem tud letenni. **Mi a megbocsátás? A haragról, a bosszúról, a negatív érzésekről, a mások iránti ellenérzések magunkban való ápolgatásáról való lemondás.** „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” – hangzik a Miatyánkban. Ez azt is jelenti, hogy ha mi nem bocsátunk meg, mi sem nyerünk bocsánatot.

A kiengesztelődés, a megbocsátás nem megy magától, ennek kegyelmét kérni kell Istentől. **Isten szeretete sürget, hogy mindenkivel jót tegyünk és mindenkiről jó gondolatokat forgassunk magunkban.** Bűneink által egykor mi is Isten ellenségei voltunk, de Ő akkor is szeretett minket. Keressük az alkalmakat mi is, amikor jót tehetünk ellenségeinkkel, a minket bántókkal!

A bántásoknak, és a velük kapcsolatos fájdalmaknak is megvan a maguk szerepe az életünkben. Minden okulásunkra szolgálhat, ha jól értelmezzük. Ezek figyelmeztethetnek arra, hogy mi mindent kell még átfőrnünk életünkben, hogy az megfeleljen Isten akaratának. A fájdalmak megnyitják a szívünket arra, hogy még jobban közeledjünk Istenhez.

Tudatosítanunk kell, hogy a **kiengesztelődés, a megbocsátás nem elsősorban érzelmi kérdés, hanem akarati elhatározás.** Ugyanúgy, ahogyan a szeretet sem elsősorban érzélem. A megbocsátás a szeretet aktusa. Csak ha erre rászánjuk magunkat és megbocsátunk az ellenünk vétőknek Isten segítségével, remélhetjük mi is a megbocsátást és a gyógyulást.

Hogyan viselkedjünk a minket bántókkal, üldözőkkel szemben, hogyan viseljük a bántásokat?

A bennünk keletkező ellenérzésekkel foglalkoznunk kell, azokat kezelnünk kell. Nem szabad engedni, hogy ellenérzések alakuljanak ki bennünk testvérünk iránt! Tudatosítanunk kell, hogy nem feltétlenül az a személy bánt minket, hanem az őt irányító szellemiség. Ha már kialakultak az ellenérzések, nem szabad engednünk, hogy elhatalmasodjanak rajtunk. Vizsgáljuk meg, mi okozza bennünk az ellenszenvet a másik iránt! Így inkább tudjuk gyökereiben orvosolni a problémát.

Engedjük, hogy inkább Jézus szeretete uralja szívünket!

Az ismételt, agresszív bántásokat nehéz kezelni. Kérjük a megkülönböztetés ajándékát a Szentlélektől, hogy észrevegyük, hogy milyen szellemiség, lélek dolgozik az ellenünk vétőben. A mögöttük álló gonosz lelkeket kell elutasítani magunktól, azoktól kell elhatárolódnunk. Válasszuk el a gonosz lelket a minket bántó személytől, ne ellene lázadjunk, zúgolódjunk, ne rá nehezteljünk, hanem ennek a léleknek, ezeknek a lelkeknek a nyomásától igyekezzünk megszabadulni. Itt van a jelentősége az ellene mondásnak, a szabadító imának.

Vigyázzunk a nyelvünkre, kerüljük még a belső ítélkezést is! Kerüljük a megfontolatlan, felesleges, bántó megjegyzéseket, minősítéseket! Jézus egyértelműen megtiltja ezt. „Ne ítéljetek, hogy titeket se ítéljenek el” (Mt 7,1). Az alaptalan, nem ránk tartozó ítélkezések, pletykák, kijelentések nagy károkat tudnak okozni. Inkább a jót feltételezzük a másiról! A jó tulajdonságaival foglalkozzunk! Azokat hozzuk szóba, azokért adjunk hálát Istennek! Viseljük el az üldöztetést a benne rejlő jó miatt! A Szentírás ezt tanácsolja: „Áldjátok üldözőiteket, áldjátok, és ne átkozzátok őket” (Róm 12,4). Tehát mondjunk áldást üldözőinkre, imádkozzunk értük!

Ne ütközzünk meg azon, ha bántanak minket, csúfot üznek belőlünk! Ne ütközzünk meg az ellenünk irányuló rágalmonkon! Mi menjünk a magunk útján, tegyük a kötelességünket!

Ha Jézust akarjuk követni, az Ő útján akarunk járni, ezek az üldözések, bántalmazások egyre gyakoribbak lesznek az életünkben, különösen most, amikor az utolsó időket éljük. Ha elviseljük és felajánljuk ezeket, annál nagyobb lesz a jutalmunk.

Irgalmas szeretettel reagáljunk minden bántásra! A magunk erejéből persze ez nem megy, de Isten segítségével igen. Ezt a témát még jobban el kell mélyítenünk.

Az ellenségszeretet gyakorlása

Fontos feladatunk, hogy növekedjünk a szeretetben. Ebben nagy lépéseket akkor tudunk tenni, ha növekszünk az ellenségszeretetben.

A keresztényüldözés már elkezdődött, ennek nagyobb kibontakozása várható. Az elkövetkező időkben ezért nagyon nagy szükségünk lesz rá, ideje, hogy elkezdjük begyakorolni. Talán az egykor hozzánk közel állókon, de közben tőlünk eltávolodottakon érdemes a gyakorlást elkezdeni.

Ösztönös reakció, hogy a minket bántóktól igyekszünk távol tartani magunkat, hogy kerüljük őket, nem szeretünk a közelükben lenni. De törekedjünk mégis arra, hogy ne kerüljük őket. Ugyanakkor nem szabad rájuk se erőltetni magunkat. Próbáljunk egy mérsékelt közelséget megvalósítani, ill. távolságot tartani. Ha fizikailag, pszichésen nem megy, lélekben közeledjünk hozzájuk, álljunk melléjük! Egy vele folytatott belső párbeszédben engedjük, hogy az illető lelke elpanaszolja problémáját, próbáljuk elfogadni, még akkor is, ha nem értünk vele egyet! Az elfogadás által irántuk való szeretetünk megerősödik, és ők is azt érzékelik, hogy bennünk is megváltozott valami irányukban.

Különösen fájó lehet, ha azok fordulnak ellenünk, akikkel jót tettünk. Ezzel nagy sebet ütnek önmagukon és rajtuk is. Kérjünk bocsánatot Istentől a nevükben is, és kérjük, hogy a legnagyobb jót hozza ki abból a támadásból, amit velük kapcsolatban átéltünk!

Az ellenségszeretet mély változást idéz elő bennünk. Azáltal, hogy elfogadjuk ellenségeinket, a minket bántókat, felszítódik bennünk az irántuk való szeretet. Ezáltal növekszünk az Isten iránti szeretetben is, mert a kettő elválaszthatatlan egymástól: ha növekszik az egyik, növekszik a másik is. Ez visszahat ellenségszeretetünkre is, őt is jobban tudjuk szeretni. Magunktól ez nehéz, de segíthet, ha magunk elé állítjuk a szentek példáját!

Az ellenségszeretet növekedést jelent az alázatban is. Illetve ha az alázatban növekszünk, növekedni fogunk az ellenségszeretetben is. Az alázatos ember mindenütt felfedezi, és meglátja a jót, és azzal igyekszik azonosulni. Fontos, hogy felfedezzük mindazt a jót, amit az Úr a többi emberben, így az ellenünk vétőkben is kifejlesztett. Fontos, hogy ne a bűnös viselkedésüket lássuk, és folyton arról gondolkodjunk, és beszéljünk, hanem a bennük is meglévő jóról. Ha nem a bűnös viselkedésüket látjuk, és nem arra figyelünk, gyengülni fog bennünk az ítékezés szelleme.

Sok embert a bosszúvágy mozgat, hogy megfizessen az ellene elkövetett bántásokért. Ezen kívül még más helytelen cselekvési motívumok is léteznek. A leghelyesebb cselekvési indíték mindent szeretetből cselekedni, vagy másként fogalmazva, mindent Isten dicsőségére cselekedni. Ennek következménye az lesz, hogy megszabadulunk önmagunktól, hiúságunktól, önsajnálattunktól, minden érdemet átadunk a Szentháromságnak. Belátjuk azt, hogy nincs semmi jó bennünk, amit ne Ő művelt volna. Amit viszont Ő művelt, azt fogadjuk el, ismerjük el magunkban és a másikban is, és dicsőítsük érte Istent a Szűzanyával együtt: „Nagyot tett velem a Hatalmas, és Szent az Ő Neve” (Lk 1,49). Ha mindent szeretetből, ill. Isten dicsőségére cselekszünk, és ebben előre haladunk, az megváltoztatja világszemléletünket, emberekhez való hozzáállásunkat.

Az ellenségszeretetben növekedésünket végül az is segíti, hogy mindenkinben szüntelenül a jót keressük, nagyon határozottan kerüljük a rágalmazást, és a pletykát, mindenféle fölösleges fecsegést.

Azzal kezdtük, hogy a kiengesztelődés célja az egységre jutás, az egységben való növekedés. Ez az utolsó témánk.

Hogyan építhetjük az egységet, hogyan növekedhetünk benne?

Az egység alapvető feltétele, hogy szüntelenül megmaradjunk a kegyelmi állapotban. Állandóan gyakorolni kell a bűnbánatot, a kiengesztelődést Istennel és embertársainkkal. Állandóan tisztaságban, bűn nélküli állapotban kell lennünk. Hogyan tehetjük ezt? Mi nem vagyunk szeplőtelenek, mint a Szűzanya. Ez igaz, de a bűnbánat által újra meg újra a szeplőtelenység állapotába kerülhetünk. Ha elkövettünk valami bűnt, azt rögtön megbánhatjuk. Amikor tehetjük, járuljunk szentgyónáshoz. Kérhetjük újra meg újra Istent, hogy tisztíts meg engem, „tégy engem tisztává”.

Egységben kell maradni minden esetben önmagunkkal. Ne engedjük, hogy bármi is kibillentsen minket egyensúlyunkból! Békénket lelkünk nyugalmát ne engedjük, hogy bármi vagy bárki megzavarja. Hogy ezt hogyan tehetjük, az egy külön elmélkedésnek lehet a tárgya.

Az egységet védelmezni kell, azért munkálkodni kell, meg kell védeni a széthúzó erőktől – legyenek azok az emberekben lévő korábban felsorolt negatív tulajdonságok, vagy maguk a bukott angyalok, akik virtuóz módon tudnak ezek segítségével mozgatni embereket és közösségeket.

Egységben kell maradni azzal a közösséggel, amihez tartozunk, minden onnét leszakítani akaró erő ellenére. Ha látjuk, hogy vannak ilyen emberek a közösségünkben, beszéljünk velük, imádkozzunk intenzíven értük, hogy a gonosz ne érhesse el a célját. Alapelvünk legyen: Azt keressük, ami összeköt, ne azt, ami szétválaszt!

Tanuljunk meg és gyakoroljuk az egységben járást! Közösségeinkben időnként kimondott szavakkal, gesztusokkal, kézfogással, öleléssel is fejezzük ki az egymás iránti megbocsátásunkat, kiengesztelődésünket. Ezeknek nagy ereje van.

Gyakoroljuk be, hogy egymással naponta egységre lépünk. Tudatosítsuk, hogy egységben vagyunk egymással, és imában kérjük egymás számára a kegyelem kiáradását. Krisztus misztikus testének vagyunk a tagjai mindnyájan. És sokakhoz személyes és közösségi kapcsolatok fűznek minket.

A nehézségeket is könnyebb együtt elviselni. Ha vállaljuk azt, hogy viseljük a többiek terhet, azzal a miénk is könnyebb lesz, mert a többiek is viselik a miénket. Mindenki kerülhet nehéz helyzetbe, mindenkit kikérhet a Sátán magának, hogy megpróbáljon. Általában nem egyszerre ér mindenkit minden nehézség. Legyünk érzékenyek arra, hogy kinek nagyobb éppen a terhe. Álljunk melléje, imádkozzunk érte, keressük, érdeklődjünk utána!

Ha közösen, kölcsönösen hordozzuk egymás terheit, kisebb lesz a terhe annak, aki éppen hordozza azt, és nagyobb lesz a felajánlás értéke, mert minden felajánlott szenvedés nagyobb érték, ha többen ajánlják fel. Ajánljuk fel ne csak a magunk cselekedeteit, szenvedéseit, hanem azokét is, akik a nehézségek közepette esetleg elfelejtik ezt megtenni!

A közösségépítést, az egységen való munkálkodást az is indokolja, hogy egyre több feladatot kapunk az Égtől, amelyeket csak közösen, egymással egységben tudunk ellátni, megoldani.

Az egységben járásnak legfontosabb formája az, hogy egymással egységben imádkozunk. Ezt még a távolból is megtehetjük. **Amikor imádkozni kezdünk, tudatosítsuk a többiekkel való egységünket, velük egységben imádkozzunk.** Ennek a tudata nagy erőforrás. Istennek napjainkra ez egy új kegyelme, hogy szorosra fűzi kapcsolatainkat, és megsokszorozza imáink erejét.

Biztosabb az imameghallgatás, ha imáinkat a Szűzanya Szeplőtelen Szívén át helyezzük Jézus legszentebb Szívébe. Az ilyen felajánlást mindig a Szentlélek közvetíti az Atyához.

Minden imánkat a Szűzanya Szeplőtelen Szívén át egyesítve az engesztelők imáival ajánljuk fel minden ember üdvösségéért!

A gonosz különösen az engesztelők törekvéseit akadályozza. Az imában összefogva, egységben könnyebben tudunk harcolni ellene. Egyre nagyobbak támadásai. Csak egységben van remény arra, hogy ezeket kiálljuk.

Hogyan egyesíthetjük imáinkat? Az állapotbeli kötelességek teljesítése az első. Akinek éppen a kötelességeit kell teljesítenie, az legalább arra figyeljen, hogy a délután három óras engesztelő imaóra elején ajánlja fel Istennek, amit éppen végez, és lélekben kapcsolódjon bele az engesztelést végzők imáiba. Akik pedig tudják végezni az engesztelő imát, azok hordozzák azokat is, akik állapotbeli kötelességeiket végzik. Helyettük is imádkozzanak. Vigyázzunk ugyanakkor arra, hogy vannak állapotbeli, vagy vállalt imáink. Ezeket külön el kell mondanunk. Viszont gondoljuk meg, hogy mennyit vállalunk! Ne terheljük túl magunkat imákkal, nehogy azokba roskadjunk bele!

Nagyon sokféle szép, tartalmas Istentől sugallt imádság létezik, ezekből ki-ki válogathat egyéni szimpátiája szerint, lelkiállapotának megfelelően, vagy az aktualitás szerint.

Ugyanakkor nagy kísértés, hogy elveszünk a rengeteg nagyon jó imában. Talán azért adnak az égiek összevont imákat, amelyek sok régi hagyományos imát egyesítenek, hogy ezeket mondva könnyebben tudjunk válogatni a sok jó ima között.

Az Égiek újra meg újra figyelmünkbe ajánlják a hagyományos rózsafüzérek mellett az irgalmasság rózsafüzérét, a szeretetláng rózsafüzért, a keresztút rózsafüzérét és a szent vér rózsafüzért.

A legfontosabb egység az életünkben az Égiekkel, a Szentháromsággal, a Szűzanyával, az angyalokkal és az üdvözült szentekkel való egység. Erről szólnak az évenként megismételt Szűzanyának szóló felajánlások, és ezt segíti a Szent Angyalokkal kötött szövetség, amit egy évvel ezelőtt tettünk itt meg. Ebbe az égi és földi egyházzal való egységbe kell bevonnunk minél több embert. Az újonnan megtérteket is. Minél több embert meg kell tanítani az engesztelésre. Meg kell tanítani őket arra, hogy **akkor tudunk jól engesztelni, ha mindent, ami velünk történik, átadunk Istennek.** A felajánlás által minden imádsággá alakul. Vessük magunkba, és adjuk át másoknak is az engesztelők jelszavát! **Mindent imává alakítva felajánlani Istennek, Égi Édesanyánk által, a lelkek megmentéséért!**

Nyolc évvel ezelőtt volt az első kiengesztelődési találkozó itt templomunkban, amelyben a mostani határokon belül és kívül élő magyarok között történt a kiengesztelődés. A kiengesztelődés, sajnos, azóta se vesztett aktualitásából. Kiengesztelődésre állandóan szükség van két ember kapcsolatában, családon, és közösségen belül is, így a magyar engesztelők között is. Fontos, hogy szavakkal, gesztusokkal is kifejezzük egymás iránti megbocsátásunkat. Már önmagában az a tény is, hogy itt vagyunk, eljöttünk erre a találkozóra, kifejezi egymással való kiengesztelődési szándékunkat. Bár lehet, hogy több mindenben is másként gondolkodunk, eltérő véleményen vagyunk, de nem azt akarjuk keresni, ami elválaszt, hanem azt, ami összeköt minket. És Hál' Istennek ebből elég sok van. Kézfogással, vagy öleléssel is szeretnénk egységünket, egymással való kiengesztelődésünket kifejezni majd a szentáldozás előtt, hogy így vehessük magunkhoz az egység és a szeretet szentségét.

A mai szentmisében azokat a bűnöket akarjuk első sorban megbánni, amelyek kifejezetten az egység ellen irányulnak bennünk és közöttünk. És ezt tenni akarjuk nemcsak a magunk nevében, hanem az összes engesztelő nevében, családtagjaink, ősaink és honfitársaink, sőt az egész emberiség nevében.

Mennyei Atyánk, Szent Fiad által, az Ő nevében, szenvedéseinek és engesztelő életének érdemeiből kérjük, bocsásd meg a bennünk is ott munkálkodó gögőt, hiúságot, önérvényesítést, öntörvényűséget, amely az angyalok egy részének a bukását is okozta. Bocsásd meg a bennünk oly gyakran fellobbanó haragot, a megtorlásvágyat, és azt, hogy ezeket és a hozzájuk

kapcsolódó negatív érzelmeket – kisebbségi érzéseket, elutasítottság-érzéseket, szomorúságot, sértődékenységet, önsajnálatot – magunkban ápolgattuk.

Bocsáss meg minden pletykát, rágalmat, igazságtalan ítélkezést, minden feleslegesen kimondott tapintatlan, szeretetlen szót, amelyekkel másokat sebezünk, és hogy ezekkel akár csak gondolatban is foglalkoztunk! Bocsásd meg, hogy nem ismertük fel bajaink gyökerét, sebzettségünket, és hogy nem kerestük eléggé a belőlük való gyógyulást!

Bocsásd meg a szeretet-egység ellen elkövetett minden bűnünket! Kérjük ezt nemcsak a magunk nevében, hanem családunk, gyermekeink, szüleink, őseink nevében is. Jézus, a Te keresztetted tesszük oda a mi életünk és őseink élete közé, hogy onnan csak a jó hatások jöjjenek át a mi életünkbe és utódaink életébe, minden bűn, átok, rontás törjön meg a Te kereszted lábánál. Szent véred hulljon ránk és mosson tisztára minket, és szabadítsa ki minél előbb a tisztulás helyéről őseinket és a minket és az őket egykor bántókat is. Ámen.

5. Cirenei Simon segít vinni Jézusnak a keresztet

Simon úgy keveredik bele – mintegy véletlenül – a történetbe. Nem ismeri Jézust. Tiltakozik ellene, hogy az ő vállára tegyék a megszátyozó terhet. De ahogyan segít vinni a keresztet, lassan megbarátkozik Jézussal. Szánalom ébred benne, és már nem zúgolódva, hanem együttérzéssel viszi a keresztjét. A ránk nehezedeó keresztet ellen talán mi is tiltakozunk először. De ha gondolkodunk egy kicsit, és próbáljuk a saját keresztünket Jézus keresztjeként hordozni, rádöbbenünk, hogy milyen kitüntetésben lehet részünk: Jézus nemcsak értünk szenved, a mi megváltásunkért, hanem mi is vele együtt szenvedhetünk, vele egyesülten mások megváltásának is aktív segítói lehetünk. Ez az engesztelő hivatás. Erre minden keresztény meghívást nyert. Jézusnak segíteni a megváltás művében. Vele együtt hordozni keresztünket, az övével egyesíteni minden imánkat és cselekedetünket azért, hogy mások is megmeneküljenek, hogy mások is üdvözüljenek.

Ma rengeteg ember jár a kárhozat útján. Ki döbbsenti rá erre a veszedelemre őket? Ki imádkozik értük? Ki hoz áldozatokat megmentésükért?

Csak mi tehetjük ezt, mai keresztények, ha Cirenei Simonként Jézus mellé állunk, segítünk neki, hogy végig ki tudjon tartani, hogy végbe tudja vinni a mai emberek életében is a megváltás művét.

A világ sorsa, az emberiségnek a végső nagy összeomlástól, a kárhozattól való megmenekülése az engesztelők kezében van, az ő vállukon nyugszik. Azoknak a keresztényeknek a kezében és a vállain, akik nemcsak problémákat akarnak megoldani, akik nemcsak tevékenykednek, akik nemcsak nyüzögnek, hanem akik Jézussal egyesülten terveznek, tesznek és viselnek el mindent.

Vállaljuk-e ezt az engesztelő hivatást?

6. Jézus mennybemenetele és az engesztelés

A téma szempontjából lásd ennek a vasárnapi elmélkedésnek főleg a második felét, különösen a vastagon szedett részt!

A mai vasárnapon Urunk mennybemenetelét ünnepeljük. Két egymásnak ellentmondani látszó állítással találkozunk a mai olvasmányokban. Az egyik, hogy Jézus a mennybe ment. A szemük láttára fölemelkedett, és egy felhő elfedte, úgy, hogy tovább már nem láthatták. A másik: „*Én veletek vagyok minden nap, a világ végéig.*” Hogyan lehet e két kijelentést összeegyeztetni egymással? Mielőtt erre válaszolnánk, vessünk néhány pillantást a mai szentírási olvasmányok egyéb kijelentéseire!

Mennybemenetele előtt az apostolok és tanítványok megkérdezik Jézustól. „*Uram, most fogod helyreállítani Izrael országát?*” De Jézus kitér a kérdés elől, nem válaszol rá. Azt

mondja: „Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időpontokat és az alkalmakat. Ezeket az Atya szabta meg a saját tetszése szerint.”

Még Jézus feltámadása után sem adták fel, még a hozzá legközelebb állók sem, azt az elképzelésüket, hogy Jézus egy politikai messiás, aki egy földi ország vagy birodalom megteremtésén, ill. visszaállításán munkálkodik. Így nem csodálkozhatunk, ha azok, akik nem hittek az Ő Messiás voltában, az Ő halála és feltámadása után kétezer évvel visszaállították Izrael országát. És mit látunk. Izrael állama állandó harcok, ellenségeskedés, a világbéke veszélyeztetésének egyik legjelentősebb góca.

Jézus egyértelművé tette, hogy az Ő országa nem evilágból való. Eddig minden emberi erővel való birodalomalkotó kísérlet kudarcot vallott. Felsorolhatjuk az összes eddig kiépített földi birodalmakat: az asszír, perzsa birodalomtól kezdve Nagy Sándor birodalmáig, a római és a német-római birodalomig, a török birodalomig, orosz-szovjet birodalomig, vagy az Amerikai Egyesült Államok birodalmáig, amely pillanatnyilag még hatalmasnak látszik, de egyértelműen észrevehető rajta a haldoklás jelei.

Jézus Isten országát, Isten birodalmát alapította meg. De ez nem azonosítható egyetlen földi országgal és birodalommal sem. Egyre inkább látjuk, nem azonosítható egyetlen látható egyházzal sem. Hiszen a Szentlélek működését látjuk a Katolikus Egyházon kívül is.

A felhők közé emelkedő Jézust figyelő apostoloknak és tanítványoknak két angyal jelent meg, akik felhívták figyelmüket arra, hogy az a Jézus, aki az égbe emelkedett, úgy jön el ismét, ahogyan szemetek láttára a mennybe ment.

Napjainkban ezzel kapcsolatban, Jézus visszajövetelével kapcsolatban vannak kíváncsi várakozások a keresztényekben. De Jézus nemcsak az akkori tanítványoknak mondja, hanem a maiaknak is. Nem a ti dolgotok, hogy ismerjétek az időpontokat és az alkalmakat. Ezeket az Atya szabta meg a saját tetszése szerint.

Ha nem ez a dolgunk, akkor mi a mi dolgunk? Az, hogy kérjük és várjuk a Szentlelket, hogy szálljon le ránk, vegyen birtokba minket, hogy tudjunk Jézus tanúi lenni. Mindnyájan ott, ahová Isten állított, vagy ahová küld minket. Családunkban, iskolánkban, munkahelyünkön, baráti társaságban. Mert a világ újra misszionálásra szorul, mert újra pogánnyá lett. Újra Jézus tanítványává kell tenni az embereket, minden nemzetet.

Nem változott volna semmi az apostolok kora óta? Teljesen új lappal kell indulnunk? Nem kell új lappal indulnunk! 2000 év tapasztalata rendelkezésünkre áll. Elődeink missziós erőfeszítéseit elemeznünk kell. Tanulnunk kell a kudarcokból, használnunk kell a jó módszereket. Hasznosítanunk kell a korunk által kínált lehetőségeket, azokat, amelyek az elmúlt korokban nem voltak meg. Film, tévé, rádió, számítógép, internet, tömegkommunikációs eszközök. De a személytől személyig történő misszió, a személyes tanúságtétel ma sem nélkülözhető, sőt a tömegkommunikációs eszközök által is elszemélytelenedett világban egyre inkább szükség van rá.

És végül válaszoljuk meg az elején feltett kérdést. Milyen értelemben mondhatjuk, hogy Jézus a mennybe ment, és milyen értelemben azt, hogy velünk maradt?

Kezdetől fogva övé volt az isteni természet. Emberi természetünket az időben magára öltötte. Ennek az isteni és egyben emberi természetnek a hordozója az Ő személye volt. Ez a személy az, aki 2000 éve 33 évig ezen a földön élt. Az Ő istenemberi személye látható, hallható, tapintható, érzékelhető volt. Ő az a történelmi Jézus, aki egyszerre volt Isten és ember, akit az evangéliumokból mint életének elsődleges forrásaiból ismerünk. Abban a formában, ahogyan Őt akkor látták és hallották az emberek, akik kortársai voltak, nincs közöttünk, a mennybe ment. De megmutatta, hogy az isteni létezésnek vannak más módjai is, mint egy konkrét, egyszeri, megmásíthatatlan személyben való létezés, mint amilyen a mi létezésünk.

Ilyen másfajta létmód az Eucharishtiában, a kenyér és a bor színei alatt való létezés. Jelen van a szentmisében, az Eucharishtiában is valóságosan: testével és vérével, istenségével és

emberségével. Egy hasonló találkozást tesz ez a létmód számunkra is vele lehetővé, mintha 2000 évvel ezelőtt ott Palesztinában éltünk volna, és találkoztunk volna vele.

Jézusnak egy másik fajta létmódja közöttünk a másik ember. Ő azonosította magát minden emberrel, különösen a szegényekkel és a szenvedőkkel. Földi életét bennünk folytatja tovább. Ahogyan istensége magára vette az emberséget, és embersége által szólt, vigasztalt, tanított, gyógyított, szenvedett és ezek által szeretett, úgy akar a mi emberségünk által is a többiekhez szólni, őket tanítani, vigasztalni, minden embert szeretni. Bennünk akar megváltó módon szenvedni is, hogy közös szenvedésünk által váltsa meg minket és váltsa meg az embereket.

Az ismert dal szerint: „Jézus néz rám a két szemedből, arra kér, arra vár, hogy szeressem.” Jézus él bennem, és Jézus él a másik emberben is. Ezért nem tekinthetünk önmagunkra és a másik emberre akárhogyan. Ebből származik minden bajunk, hogy nem látjuk meg magunkban és a többi emberben Jézust.

Jézus minden emberben benne él, de nem mindenkiben azonos formában. Van, akiben az Ő tanító vonásai látszanak, van, akiben az Ő gyógyító jelenléte tapasztalható. Másokban az okossága, szervező készsége, ismét másokban az Ő irgalma, türelme, áldozatkészsége, vagy meggyötört arca, összetört teste látható. Felsorolhatjuk az összes jó tulajdonságot, ami csak létezik, mindegyik az ő tulajdonsága. Az Ő egyszeri istenemberi személyében minden jó tulajdonság megvolt. Sőt magára vette a mi bűn által eltorzított vonásainkat is, ezek törték őt össze, és csúfították el annyira.

Senki sem mondhatja magáról, és senkiről sem mondható el, hogy én vagyok a Krisztus, vagy ő a Krisztus. Mert az Ő személye egyszeri és megismételhetetlen, ahogyan mindnyájunk személye is egyszeri és megismételhetetlen. De bennünk van mégis. Jelen van bennünk és közöttünk a világ végéig. És el fog jönni újra úgy, ahogy a mennybe ment, úgy, ahogyan Ő maga és a két angyal megígérte. Az Ő második eljövetele ennek a világnak, amiben most élünk, a végét fogja jelenteni, és egy új világnak a csodálatos kezdetét. Ez az új világ – nagyon sok jel mutat erre – már nagyon közel van.

7. Ninive vagy Szodoma?

Gondolatok az Évközi 3. Vasárnapra (B sorozat)

A felelős egyéni, családi, közösségi, de még inkább vállalati tervezésben célkitűzések vannak, és azok elérésére vonatkozó különféle forgatókönyvek. Még inkább így van ez, ill. így kellene lennie egy ország jövőjének tervezése szintjén. Minden országnak vannak stratégiai céljai, és ennek elérésére különféle politikai, diplomáciai, gazdasági, stb. forgatókönyvek, amelyek számolnak a különféle lehetőségekkel.

Istennek is vannak tervei az egyes emberrel, országokkal, nemzetekkel, és az egész emberiséggel kapcsolatban. És ezeket fel is szokta tární az egyéneknek személyesen, vagy különféle választottai, prófétái útján.

Istennek csak jó, üdvös tervei vannak az egyénekkkel, és az egész emberiséggel kapcsolatban. A Jelenések könyvében például a Földre leszálló mennyei Jeruzsálemről van szó. Ugyanerről van szó a Miatyánkban is, amelyben Jézus azért imádkoztat, hogy teljesüljön Isten akarata a Földön ugyanúgy, ahogyan a Mennyben. Ez másként kifejezve azt jelenti, hogy ha Isten akarata a Földön ugyanúgy megvalósul, ahogyan a Mennyben, akkor a Menny a Földre száll.

Az Isteni akarattól elkülönült emberi akarat azonban szüntelenül olyan terveket, és forgatókönyveket kovácsol, amelyek fenyegetik mind az egyéneket, mind a közösségeket, sőt az egész emberiség életét is.

A mai vasárnap olvasmányában szerepel, hogy a niniveieket figyelmezteti Isten Jónás próféta által, hogy ha úgy folytatják életüket, ahogyan addig, és nem térnek meg, nem tartanak

bűnbánatot, és nem változtatnak életvitelükön, akkor hamarosan elpusztul Ninive. Ők komolyan vették az isteni figyelmeztetést, és ezért nem a negatív forgatókönyv szerint történtek az események.

Ninivének bibliai ellenpéldája Szodoma és Gomora esete. Nemcsak hogy nem változtattak bűnös életmódjukon e városok lakói, hanem még tíz igaz ember sem akadt közöttük, akik legalább imádkoztak, közbenjártak volna városukért. Ezért kénköves eső pusztította el őket.

Egyéni életünkre vonatkozóan is betekintést enged Isten a lehetséges forgatókönyvekbe, és megadja a lehetőséget, hogy mi is átírassuk saját magunk, és családjunk forgatókönyvét. Megadja a lehetőséget arra, hogy az egész emberiségre vonatkozó forgatókönyvbe is beleírassunk. Vannak a mai a világra vonatkozó negatív forgatókönyvek is. Lássunk egyet ezek közül!

Érdekes interjú jelent meg Henry Kissingerrel (Aki nem hallja a harci dobokat, az süket). Kissinger Nixon és Ford elnökök alatt volt külügyminiszter, akit akkoriban a fősodor média szinte istenített. Az interjú az eddig összeesküvés teóriának nevezett elméletek nyílt beismerése. Cikkünk Alfred Heinz írásának a fordítása.

Manhattani luxuslakásában a visszavonult államférfi, aki májusban 89 éves lesz, igen csak nyílt módon analizálta a világ jelenlegi helyzetét.

„Az Egyesült Államok visszaszorítja Kínát és Oroszországot, és az utolsó szög koporsójukba Irán lesz, amely természetesen Izrael fő céltáblája. Kínának eddig megengedtük, hogy növelje katonai erejét és Oroszországnak, hogy magához térjen a kommunizusból. Ezt azért tettük, hogy elbizakodjanak, így aztán annál nagyobbat fognak huppanni. Olyanok vagyunk, mint egy mesterlövész, aki megengedi a pancsernek, hogy puskája után nyúljon, és ha próbálkozik, akkor aztán bumm bumm. Az eljövendő háború olyan súlyos lesz, hogy csak egy szuperhatalom nyerheti meg, és az mi vagyunk barátaink. Ezért van az EU is oly nagy sietségben, hogy egy szuper-államot létrehozson, mert tudják, mi lesz, és hogy túléljék azt. Európának egy nagy állammá kell válnia. Sietségükből úgy látom, hogy tisztában vannak azzal, hogy a végső harc az, ami előttünk áll. Ó, mennyire vágytam erre a gyönyörű pillanatra,” „Ellenőrizd az olajat és ellenőrzöd az államokat; ellenőrizd az élelmiszert és ellenőrzöd a népeket.” Kissinger aztán hozzáfűzte: „Az átlagember úgy készülhet fel a háborúra, hogy vidékre költözik és létrehoz egy farmot. De vigyen magával puskát is, mert az éhezők hada fog kószálni mindenütt. Habár az elitnek meglesznek a saját biztonságos kuckói és speciális menedékhelyei, nekik is vigyázniuk kell, mert a menedékhelyeik is veszélybe kerülhetnek.” Néhány perc szünet után, míg gondolkodott, Kissinger így folytatta.

„Megmondtuk a hadvezetésnek, hogy nyersanyagforrásaik miatt át kell vennünk hét Közel-Keleti országot, és már majdnem befejezték a munkát. Mindannyian tudjuk, hogy én mit gondolok a katonaságról, de meg kell mondanom, hogy ezúttal fölöslegesen engedelmességteljesek a parancsnak. Pont az utolsó akadály, Irán az, ami átbillent a mérleget. Meddig nézheti Kína és Oroszország tétlenül az amerikai tiszogatást? A nagy orosz medve és a kínai kuli felébred félálamból, és akkor kell Izraelnek küzdenie minden erejével és fegyverével, hogy annyi arabot megöljön, amennyit csak tud. Remélhetőleg, ha minden jól megy, a fél Közel-Kelet Izraelé lesz. Katonáink az utolsó évtizedben remek kiképzést kaptak harci konzol játékokkal. Érdekes volt a Modern Hadviselés 3 nevű játék, amely pontosan tükrözi prognosztizáló programjával, hogy mi fog hamarosan bekövetkezni. Katonáink Amerikában és Nyugaton jól fel lettek készítve, mert jó katonáknak nevelték őket, ágyútöltelékeknek, és ha el kell indulniuk, hogy küzdjenek azokkal az örült kínaiakkal és ruszikkal, engedelmességteljesek a parancsnak. A hamuból egy új társadalmat fogunk felépíteni, s csak egy szuperhatalom marad, és aki nyer, az a globális kormány lesz. Ne felejtsük, hogy az Egyesült Államok rendelkezik a legjobb fegyverekkel, olyanokkal is, ami senki másnak nincs, és be fogjuk dobni azokat a fegyvereket, ha eljön a megfelelő idő.”

Vége az interjúnak. Riporterünket Kissinger embere kitessékeli.

Hogy valóban az idézett személytől származik-e az interjú, vagy szájába adták, nem lényeges. De hogy az USA-nak vannak globális tervei, ez nem titok, és ezzel számolnak az említett országok, Irán, Kína, és Oroszország is. És nekik is megvannak a maguk tervei. Nem biztos, hogy azok is sokkal kedvezőbbek az emberiség szempontjából. Az itt felvázolt harmadik világháborúról szóló tervek, más lehetséges forgatókönyvek, vagy ezek variációi bekövetkezhetnek akkor, ha nem fogadjuk el és nem vesszük végre valahára komolyan Jézusnak a mai evangéliumban felhangzó szavait: *„Betelt az idő, közel van az Isten országa. Térjete meg, és higgyetek az evangéliumban!”*

A mi megtérésünkön, bűnbánatunkon, Istenhez fordulásunkon, imáinkon, áldozatainkon múlik, hogy milyen forgatókönyv valósul meg. Isten terve az új világról, a Mennyből alászállt Jeruzsálemről, vagy pedig ez a teljesen globalizált antikrisztusi uralom.

Szó szerint aktuálisak a mai szentlecke szavai. Az idő rövid. Ezért, akinek van felesége, éljen úgy, mintha nem volna, aki sír, mintha nem sírna, aki örül, mintha nem örülne, aki vásárol, mintha meg se tartaná, s aki felhasználja a világ dolgait, mintha nem élne velük, mert ez a világ elmúlik. Jó, ha szoktatjuk magunkat a minél igénytelenebb élethez, hogy túl tudjunk élni kemény megrázkódtatásokat is.

De mindennél fontosabb a bűnbánat, a megtérés, a gyakori gyónás, életünk minden pillanatának felajánlása és átadása a Szűzanyán keresztül a Szentháromságnak, a Bennük és Velük való élet, hogy átíródjék a sötét forgatókönyv, és Isten forgatókönyve valósulhasson meg.

8. Irgalom – ítélet

Nagyböjt 4. vasárnapjának olvasmányai (B év)

Hűtlenségről, Istentől való elpártolásról hallottunk az ószövetségi olvasmányban. *„Cidkijának, Juda utolsó királyának napjaiban nemcsak a nép, hanem a papok összes elöljárói is sok-sok hűtlenséget követtek el, utánozva a nemzetek valamennyi iszonyatos dolgát.”* Ezt az ószövetségi történetet azért érdemes figyelmesen végigolvasni, mert tartalma, mondanivalója kísértetiesen hasonlít az emberiség mai helyzetére.

Isten igyekezett megakadályozni a népre váró szörnyűségeket. *„Az Úr, atyáik Istene, követői által még jókor és ismételten elküldte hozzájuk figyelmeztetéseit. Kímélni akarta népét és a maga lakóhelyét. De ők kigúnyolták Isten követéit, megvetették üzeneteit, és kinevették prófétáit. Végül az Úr haragja visszavonhatatlanul népére zúdult.”* Tisztelet a kevés kivételnek, az emberek ma is megvetik Istennek feléjük közvetített üzeneteit, kinevetik a hozzájuk küldött prófétákat.

Ennek lett a következménye a választott nép életében a Babiloni fogság. *„Ellenségeik a templomot felgyújtották, Jeruzsálem falait lerombolták, valamennyi palotáját és minden drágaságát elhamvasztották, és teljesen elpusztították. Aki a kardtól megmenekült, az fogságba került Babilonba.”* A fogságban hangzik fel a misében hallott zsoltárének.

Elég hosszan kellett bűnhődniük, tisztulniuk, énekelniük a bűnbánati zsoltárokat ott a messzi idegenben. 70 év múlva könyörült meg rajtuk Isten. *„Az Úr teljesíteni akarta Jeremiás próféta által mondott szavát. Azért Kürosznak, a perzsák királyának első évében fölébresztette Kürosznak, a perzsák királyának lelkét.”* Vagyis megengedte, hogy hazatérjenek, és újra felépítsék templomukat.

A nép a Babilonban töltött 70 évet fogságnak, büntetésnek éli meg. De ez egyúttal az Isten irgalmára való rátalálásnak az ideje is. Rájönnek, hogy ha komolyan bűnbánatot tartanak, megtérnek, akkor van irgalom, van szabadulás.

Istennek ez az üzenete még inkább kidomborodik az újszövetségi olvasmányokból. Az evangélium előtti versben halljuk a Szentírásnak talán legszebb mondatát, amely az

evangéliumban újra ismétlődik: „*Isten úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy örökké éljen minden őbenne hívő*” (Jn 3,16).

Miközben vezekel, tisztul az ember, hajlamos arra, hogy eltorzuljon istenképe. Ezt az eltorzult istenképet igazítja helyre az evangélium következő mondata: „*Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy általa üdvözüljön a világ.*”

Ma a másik végletbe is belecsúszik az emberiség. Sőt még teológusok főpapok, is hirdetik. Azt mondják, Isten annyira irgalmas, hogy bánat nélkül is mindenkin könyörül. A pokol a Szentírásban csak a régi embereknek szóló riogató, valójában nem is létezik, vagy ha létezik is, üres. Isten azonban napjainkban is figyelmeztet a pokol léte, a bűnbánat szükségességére, és a pokol felé tartók megmentésének és a tisztító tűzben lévők kiszabadításának a fontosságára. Elég itt csak a fatimai fohászt említeni, amely bele került a rózsafüzérbe. Minden tized végén imádkozzuk. „*Jézusom, bocsásd meg bűneinket, ments meg minket a pokol tüzétől, és vidd a mennybe a lelkeket, különösen azokat, akik a legjobban rászorulnak irgalmadra.*”

Az ítéletet külön is hangsúlyozza a mai evangélium. És hogy ítélet alá esik-e valaki vagy sem, azt a hithez kapcsolja. „*Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, de aki nem hisz, az már ítéletet vont magára, mert nem hitt Isten egyszülött Fiában.*” A Hiszekegyben az szerepel Isten egyszülött Fiáról, hogy ítélni fog élőket és holtakat. A katolikus tanításban egyértelműen ott szerepel a különítélet és az utolsó ítélet. Az előbbi a halál órájában, az utóbbi a világ végén. Van szó a Szentírásban még a nemzetek megítéléséről is. Ez minden bizonyjal Jézus 2. dicsőséges eljövetelekor fog bekövetkezni.

A mai evangéliumban pedig az élők megítéléséről van szó. Miben áll ez? „*Az ítélet ez: A világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak. Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, nehogy napvilágra kerüljenek tettei.*” Jézus világba jövetelével olyan világosság gyulladt az emberek között, amelyben minden látszik, mint a lakásba bevilágító napfényben. Amíg nem süt be a napfény a szobába, nem látja az ember a levegőben úszkáló rengeteg szennyet, porszemet. De utána is teheti azt, hogy nem vesz róla tudomást. De miután besüt a nap, látja az ember a szennyeződést, ha csak nem vak és nem hunyja be tudatosan a szemét, hogy ne vegyen róla tudomást.

Miért viselkedhet az ember így? „*Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, és nem megy a világosságra, nehogy napvilágra kerüljenek tettei.*”

Krisztus követőinek az Ő világosságában kell járniuk, és rá kell mutatniuk azokra a szennyeződésekre, különösen a durva bűnökre, amelyek ott úszkálnak egy kultúra légtérben – ha egyáltalán az ilyen még kultúrának, civilizációnak mondható. Vagyis rá kell mutatniuk arra, hogy az emberek nagy tömegeinek nagy károkat okoz a gender ideológia, hogy súlyos bűn az abortusz, az eutanázia, az „egyneműek házassága”, az ilyen párok számára gyermek örökbe fogadásának az engedélyezése (amely valójában a gyermekek megrontását jelenti és nekik való súlyos károkozást. Az ilyen „családban” felnőtt gyermekek mutatnak rá arra, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy legyen apja és anyja.)

„*Ti vagytok a föld sója, a világ világossága.*” Ezt a keresztényeknek, az Ő követőinek mondja Jézus. A keresztény ember nem teheti meg, hogy ne járjon Krisztus világosságában! Nem veszítheti el só szerepét. Ha azt tenné mégis, érvényes rá Jézus szava: „*Ha a só ízét veszti, nem való már egyébre, mint hogy kidobják, s az emberek eltapossák*” (Mt 5,13).

9. Az irgalmas és igazságos Isten

Nagyböjt 3. vasárnapjának evangéliuma (C év)

Jelek Jeruzsálemben (Lk 13,1-5)

Ennek az evangéliumi részletnek az értelmezésénél Josef Dillersberger elemzését vettük alapul (Lukas, Das Evangelium des heilige Lukas in theologischer und heilsgeschichtlicher Schau. Otto Müller Verlag Salzburg-Leipzig, 1941.).

A most hallott evangélium két részre tagolódik. Első felében két eseményről hallottunk. Mindkettő tragikus volt a zsidók számára. Két felkelés a rómaiak ellen, amelyeket Pilátus vérbefolyt, az egyiket a Templomban, a másikat Siloah tavánál. Az egyik helyen a galileaiakat áldozatbemutatás közben öleti meg, a másik helyen a tornyot, amelybe menekültek, körülásatja, és ledönti, ott pusztultak.

Jézus egy hamis előítélet ellen száll síkra, amely ott van a zsidókban és sok emberben ma is. Eszerint a felfogás szerint minden szerencsétlenség személyes bűnnek a következménye, annak a személyes bűnéé, akivel történik. Jézus bár nem vonja kétségbe a szerencsétlenség és a bűn közti összefüggést, azonban tagadja, hogy közvetlen kapcsolat állna fenn adott esetekben a szerencsétlenség és annak a személyes bűne között, akivel a szerencsétlenség történik. Jézus értelmezésében minden szerencsétlenség, amely az embereket éri, nemcsak büntetésként fogható fel, hanem mindegyiket jelnek kell tekinteni. Az egész bűnös emberiséget Isten ítélete fenyegeti, ez az ítélet feltartóztathatatlanul bekövetkezik. Az egyedüli eszköz, hogy ez elől elmeneküljön az emberiség, a megtérés és a bűnbánat. Ezért is olvassuk a nagyböjti vasárnapon ezt az evangéliumi szakaszt!

Jézus magyarázatában annak éppen az ellenkezőjéről van szó, mint amit a zsidók ilyen esetekből következtetésként levonnak. Ők minden szerencsétlenséget arra használnak, hogy általuk saját igaz voltukat hangsúlyozzák ily módon: Hál' Istennek én nem vagyok olyan, akit Isten büntetni kénytelen. Én különb vagyok azoknál, akikkel ez történt.

Jézus azt akarja, hogy minden szerencsétlenség a szolidaritást ébressze fel bennünk: mindezek az egész emberiségnek szólnak figyelmeztetésként. Velünk is történhetek volna. A globalizmus világában ilyeneket sokat átélünk már a közelmúltban is. Mi volt a reakció az utóbbi évek nagy katasztrófáira? Gyűjtés, adakozás a szerencsétlenek javára. A szolidaritásnak ez fontos mozzanata, de nem elég, és önmagában még félre is vihet. Akkor, ha csak ez van. Kell segítenünk a túlélőkön, a hajléktalanná váltakon, mert ez az irgalmasság cselekedete, és ezt is számon kérik majd rajtunk a végítéleten. De ha nem kérünk alázattal Istentől bocsánatot, ha nem verjük a mellünket, és nem kérjük, hogy Isten irgalmazzon nekünk, akkor a legfontosabbat mulasztjuk el az ilyen szerencsétlenségekkel kapcsolatban. És minden szolidaritásunkkal együtt nagyon könnyen beleesünk abba a csapdába, amibe a Jézus korabeli zsidók beleestek. Mert ők az ilyen szerencsétlenségek láttán csak önhittebbek és gögösebbek lettek. Velünk ez nem történt meg azért, mert mi igazak vagyunk.

Mi a helyes magatartás az ilyen szerencsétlenségek láttán? A többiekért büntetés láttán legyünk alázatosabbá és tartsunk bűnbánatot! És kezdjünk el imádkozni, engesztelni azok bűneiért is, akik egyáltalán nem látják be bűneiket és bűnösségüket. Így életünkben a szeretet diadalmaskodik, mert alázatosságunk növekszik azáltal, hogy nem a másik fölött ítélkezünk, hanem inkább önmagunkba tekintünk, nem a másíknál látjuk különbnek magunkat, hanem átérezzük a többiekkel való közös nyomorúságot. E magatartás szükségessége még erősebben kidomborodik a második evangéliumi részletből, amit ma hallottunk.

A terméketlen fügefa Lk 13,6-9

Ez a példabeszéd önmagában is érthető, magyarázatra sem szorul. Gyakran történik olyasmis, hogy egy terméketlen fát kivágnak, és helyébe termő fát ültetnek. Ennek a példabeszédnek az értelme azonban ennél az önmagában is érthető alapjelentésnél sokkal nagyobb mélységeket érint. Bár szentírás-magyarázók Izrael népének az elvetésére értelmezik, valójában az emberi üdvösség titkának a mélységeit tárja fel.

Isten egyszerre ítélő és irgalmas Isten. Nem lehet sem egyik, sem másik tulajdonságot kivenni Istenből, törölni istenképünkéből, mert ezáltal meghamisítjuk azt. Ebben a példabeszédben az ítélő és az irgalmas Isten folytat párbeszédet egymással. Az Atya képviseli az ítéletet, a Fiú az irgalmat. Az Atya a szőlősgazda, a Fiú a vincellér, aki nagy szeretettel gondját viseli a szőlőnek és a benne lévő fáknek.

Az emberiség, miként egy fa, egykor a paradicsomkertbe plántáltatott azért, hogy gyümölcsöt teremjen. De a bűnbe esett emberiség nem tud olyan gyümölcsöket teremni, amelyek kedvesek lehetnének Isten szemében. Így az isteni igazságosság alapelve szerint megszületik az ítélet: ki kell vágni ezt a fát. És ha Isten csak igazságos lenne, akkor nem következhetne más, mint ennek az ítéletnek a végrehajtása. Azonban a Második Isteni Személy is megjelenik, aki közbenjár az emberiségért. Ebben a példabeszédben a kertész alakját veszi magára. Szavaiból a szőlő és a fák iránti mélységes szeretete, velük való bensőséges kapcsolata ismerhető meg. **A Második Isteni Személy közelebb jött az emberekhez, magára öltötte az emberi természetet, Ő maga is emberré lett. Még egy évet kér az Atyától. Feltartóztatja az ítéletet. Izrael számára és az egész emberiség számára is meghirdet még egy kegyelmi évet, amely egy időre elhalasztja az ítéletet. Az ítélet nem fog elmaradni, de a Második Isteni Személy megváltó műve egy időre feltartóztatja azt – a megtérés és a bocsánatkérés idejére.** Csak azok nem fognak kivágnak, akik megtérnek, és bűnbánatot tartanak.

Már az újszövetségi Szentírásban is rengeteg olyan szöveget találunk, amelyekből az derül ki, hogy már akkor is az Úr gyors visszatérésével számoltak. Mégsem következett be mindmáig. Ebben a most hallott evangéliumi részletben található ennek magyarázata. Isten Fia engesztelő tettének, „körülásom, megtrágyázom” magatartásának akkora a hatalma, hogy az emberiség mind ez idáig haladékot kapott. Még nem következett be a végítélet. De hány figyelmeztetést kapott azóta is már az emberiség. Gondoljunk csak az elmúlt évszázadok Mária-jelenéseire, amelyek napjainkban is folytatódnak.

Hogy mindez ideig nem következett be világméretű katasztrófa, és még fennáll az emberiség – ebből a tényből is le lehet olyan hamis következtetéseket levonni, mint amelyet az evangélium első felével kapcsolatban láttunk. „Velem még nem történt ilyesmi, én igaz vagyok, kedves vagyok Isten előtt”. Vagy: „velünk magyarokkal, vagy velünk katolikusokkal”... Egy másik hamis következtetés: „mindaz, ami ezekben a fenyegető jövődölésekben van, csak értelmetlen fenyegetés, Isten irgalmas, olyannyira, hogy pokol nem is létezik, vagy ha létezik is, nem kerül oda senki, mindenki üdvözülni fog.”

Ezzel szemben hány szentnek megmutatta Isten a poklot, és annak gyötrelmeit. Fatimában is erre hívta fel a gyermekek és általuk az emberiség figyelmét. Létezik pokol, és sokan járnak a pokol felé vezető úton. A 3. fatimai titok háromszor is megismételt szava: penitencia, penitencia, penitencia, amely egyszerre jelent bűnbánatot, megtérést, és engesztelést.

Az egyes ember halogathatja a bűnbánatot és a megtérést, elhessegetheti maga elől a halál és a számonkérés gondolatát addig, amíg fiatal. Ostoba magatartás, mert hány fiatalember is meghal. De idős korban, egyre növekvő számú és halálos betegség közeledtével is ezt tenni – végtelenül nagy ostobaság és korlátoltság. Meg vannak számlálva az ilyen ember napjai, a fának a kivágása hamarosan bekövetkezik. Ugyanígy a mai emberiség sem bízhatja el magát. Betegségei, amelyek elborították, azt mutatják, hogy napjai meg vannak számlálva. Ha a végítélet még nem is következne be, ennek a civilizációnak, amiben ma élünk hamarosan

vége. Kevesek kezébe összpontosul a gazdagság, egyre többen lesznek szegények, nyomorgók, földönfutók, hányan halnak naponta éhen, miközben mások dőzsölnek, képtelen fényűzésben élnek. Pusztul a természeti környezet, pusztul az ember, szétverve a családok, a jövő élet reménye is oda. Ugyanúgy becsapja az egész emberiség önmagát, mint az egyes haldokló, akit már csak néhány óra választ el a haláltól, de még mindig nem gondol saját lelkére. Értelmetlen, ostoba magatartás!

Te ostoba ember! Vigyázz, lehet, hogy még ma számon kérik lelkedet!

II /B. Az engesztelés gondolatának az elmélyítése

1. Dr. Szegedi László:

Az engesztelés fogalmának a tisztázása

A hívek többségének igen homályos fogalmai vannak az engesztelésről. Vannak, akik tudatában vannak annak, hogy zavaros, homályos kép él bennük az engesztelésről, és érdeklődve szeretnék hallani róla. Vannak, akiknek nagyon világos fogalmuk van arról, és magabiztosan állítják, hogy Isten nem sértődékeny, nem haragszik, Istent nem kell engesztelni, és vagy nevetséges, vagy felháborító az engesztelésről beszélni. És vannak, akiknek a tudatában szent, titokzatos esemény, és esetleg folytatnak is bizonyos engesztelő gyakorlatokat.

Az Egyház hitéhez hozzátartozik az engesztelésről szóló tanítás. Az egyház hitét leginkább Pál apostol tanítása nyomán fejt ki a teológia. Pál apostol ószövetségi teológus volt, akinek nagy élménye, hogy az ószövetségi engesztelő bárány áldozatok nem tudták kiengesztelni Isten haragját a bűnökért, mert csak jelképes áldozatok voltak. Jézus Krisztust Keresztelő Szent János az Isten Bárányának nevezte. „*Őt adta oda Isten véres engesztelő áldozatul a hitben, hogy kimutassa igazságosságát*” (Róm 3.25), mondja Pál apostol. A zsidókhoz írt levél fejt ki részletesen az ószövetségi és újszövetségi áldozat hatását. „*Lehetetlen, hogy bikák és bakok vére bűnöket töröljön el... Jézus Krisztus testének feláldozása által egyszer mindenkorra megszentelődünk*” (Zsid. 10,4). Ő keresztfán kifizette helyettünk a tartozást, amivel kiváltott az ördög rabságából, kiengesztelte Istent, megnyitotta a mennyországot Ádám bűnbe esett utódai előtt. Kedvelt gondolata a teológusoknak, hogy az isteni igazságosság követeli a bűnért a büntetést. Az Isten nagyságát, szentségét megsejtő hívőt áhítattal, hálával tölti el Krisztus engesztelő áldozata, de ez a megfogalmazás ellenérzést, ellenvetést, értetlenséget is vált ki a hitet racionálisan közelítő hívőből.

Az a hívő réteg, amelyik az engesztelés gondolatvilágában mozog, nem teológiai megfontolás alapján foglalkozik az engeszteléssel. A protestáns gyülekezetek központi hittétele, és gyakorlata Krisztus engesztelő áldozatának átélése. A Katolikus Egyház is vallja, de hit gyakorlatunkban nem játszik központi szerepet. Akik az Egyházban az engeszteléssel foglalkoznak, többnyire magán-kinyilatkoztatások nyomán teszik. Ezzel máris leszűkül azoknak a száma, akiket érdekel az engesztelés, mert a magán-kinyilatkoztatások a hívek szűkebb részét érintik meg. Ez a réteg azonban nem mellékes, jelentéktelen réteg az Egyházban, pápák tartoznak közéjük, mint XI., XII. Pius, II. János Pál, ide tartozik a rózsafüzért a bűnösök megtéréséért rendszeresen imádkozók hada, stb.

Az engesztelés gondolatát oly módon közelíthetjük meg értelmileg azok számára, akik nyitottak rá, hogy összefüggésükben szemléljük az Egyház életének azokat az igazságait, eseményeit, amelyek az engesztelés háttérét alkotják.

Közismert az Egyházban, hogy Krisztus mennybemenetele előtt megígérte apostolainak, hogy velünk marad minden nap a világ végéig. De ez a hitünk, legtöbb hívő számára elméleti hit, és nem éli át hitköznapi életben, hogy Krisztus szüntelenül jelen van közöttünk, bennünk. Krisztus Urunk nyilván nem porcelán babaként van jelen, hanem szüntelenül tevékenykedik, ahogy a zsidóknak mondta, akik botránkoztak a szombati gyógyításokon. Krisztus Urunk tehát tevékenyen van jelen az Egyház tagjaiban életük minden eseményében, amennyiben a hívek hitükkel megnyílnak feléje, és közreműködnek vele. Krisztus apostolkodik az apostolokban. Az apostoloknak nem kell izgulniuk, hogy mit mondjanak a bíróságokon, mert a Szentlélek majd tudtul adja nekik. Aki az apostolokat hallgatja, az Krisztust hallgatja. Krisztus jelen van a karitatív tevékenységben. Amit egynek a legkisebbek közül teszünk, neki tesszük. Az Úr Jézus

abba a takaróba burkolózva jelent meg Mártonnak, a hittanulónak, amit egy koldusnak adott. Az utolsó ítéleten azt fogja mondani, amit egynek nem tettünk a legkisebbek közül, neki nem tettük. Ő nagyon érzékenyen élte hallgatóságának viselkedését nyilvános működése alatt. Élményt jelentett neki a százados hite, és negatív élményt jelentett neki, amikor azt mondták, hogy Belzebug segítségével üzi ki az ördögöket a megszállottakból. Fájdalmat jelentett, amikor nem hittek neki, és fáj neki, hogy Jeruzsálem nem ismerte fel látogatásának idejét. Megsíratta Jeruzsálemet. Saulnak azt mondta a damaszkuszi úton, hogy miért üldözöl engem? Saul nemcsak a krisztusiakat üldözte, hanem magát Krisztust. Lehet mondani, hogy szegény Saul nem ismerte az Úr Jézust, nem tehet róla, de Ő másképp mondta, tudta, élte. A damaszkuszi jelenet egy epizód, de olyan epizód, ami bevilágít a feltámadt Krisztus életébe, lelki világába, és hasonló esetekben mindig hasonló élménye van. Valahányszor üldözik híveit, ha nem is jelenik meg, nem is szól, de kérdése élményét fejezi ki, hogy miért üldözöl engem. Pál apostol látomása, és számos egyéb látomás alapján, de látomásoktól függetlenül is elképzelhetjük, és megrajzolhatjuk az Úr helyzetét, magatartását az Egyház története folyamán különböző üldözések között, és egyéb helyzetekben. Az Egyház Krisztus Titokzatos Teste, amiben Krisztus él. Az Úr az Ő tagjainak életét éli, az Ő személyét érintik azok az események, amiket hívei megélnék.

Az Úr Jézus a liturgiában is jelen van, Ő mutatja be az áldozatot a szentmisében. Ő mondja ki a pappal azonosulva, hogy ez az Én testem, amelyet értetek áldozatul adok a bűnök bocsánatára. Az utolsó vacsorán az apostolokért, és az egész világ javára cselekedett. Az itt és most bemutatott szentmisében az Úr Jézus az itt, most jelenlevők és az egész világ bűneiért mutatja be áldozatát a bűnök bocsánatára. Másképpen fogalmazva, engeszteli a most elkövetett bűnöket, és az egész világ bűneit. Krisztus a szentmisében, ahol bemutatják, akkor, ott, áldozatot mutat be a bűnök bocsánatára. Krisztus engeszteli az Atyát a szentmisében a világ végéig, míg újra el nem jön az ég felhőin, ahogy mennybemenetelekor ígérte.

Az eddigiekből következik, hogy az Úr Jézus jelen van Egyházában és engesztel, de az eddigiekből nem nyilvánvaló, hogy erre miért van szükség. Az engesztelés felfogásához rendkívül fontos tudatosítani, hogy mi közösségként állunk Isten előtt. Nagyon mély értelmű a teremtés történet két elbeszélése az ember teremtéséről. „*Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt, férfinak és nőnek teremtette őket*” (Ter 1,27). Nem azt mondja ez a kép, hogy Istenben van férfi és nő, hanem, hogy a férfi és a nő összetartoznak, egységet alkotnak, együtt hasonlítanak Istenre. A másik gondolat ugyancsak sokat mond. „*A férfi elhagyja apját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz*” (Ter 2,24). A férfi és a nő egy közösségi test. Isten előtt a férfi és nő egy test, egyetlen közösség. Szorosan összetartoznak. Amennyiben ebben a gondolatvilágban mozognánk, hogy az emberiség lényegéhez tartozik, hogy közösség, összetartoznak, az eredeti bűn sem lenne olyan furcsa. A választott nép sokkal inkább tudatában volt összetartozásának, mint mi krisztusiak. Nekik élményt jelentett, hogy ők Isten választott népe. Azután történelmük számos ismert, és ismeretlen eseménye tudatosította bennük, hogy ők nem magán személyként, hanem közösségként állnak az Isten előtt. A kollektív bűnökért kollektív büntetés járt. Bálványimádás, élet elleni bűnök elszaporodása, vezetők súlyos vétsége kollektív bűnök, amikért kollektív büntetés járt. Háí ostrománál egy viszonylag kisebb helyet nem sikerült elfoglalni. Isten büntetésének tekintették. Sorshúzással döntötték el, ki lehet a bűnös, és Abiron sátrában megtalálták a bálványt, ami miatt vesztek. A vízözön története, Szodoma és Gomora pusztulása, és más megrázó történetek felhívták a választott nép figyelmét, hogy a nép Isten előtt közösséget alkot, és közösen felelősek. Mózes elhárította az Úr haragját az arany borjú imádása után, Pinehász megölte a judabeli vezért, s ezzel elhárította a büntetést Izraelről. Nem így Dávid, akinek a népszámlálása miatt pestis sújtotta a népet.

Az Ószövetségben csak a nagyok voltak jelentősek, a többiek, a föld népe, ami nem volt dicsérő jelző, csak közösségként számított. Az Újszövetségben az Úr Jézusnál minden ember

értékes. Az emberileg silányak, a betegek, bűnösök, öregek, szegények, a nők is valamennyien értékesek, ha „halmozottan” hátrányos helyzetben vannak is. Emellett pedig az erőteljesen hangsúlyozott túlvilági hit, nem utolsó sorban az Isten országáról alkotott homályos kép is hozzájárult ahhoz, hogy a keresztény társadalom individualista legyen. Ez a fájó esemény bekövetkezett. A középkori szerzetes azért vonult kolostorba, hogy lelke üdvösségéről gondoskodjon. Közismert Kempis Tamás mondása, hogy ritkán lettem jobb, amikor az emberek között voltam.

Pedig az Úr Jézus tanítása sokkal közösségibb szemléletet sugall, mint az Ószövetség. Az Isten országa végtelenül értékes közösség. Ott, a legkisebb is nagyobb, a legnagyobb ószövetségi embernél Keresztelő Jánosnál. Az Egyház tagjai Krisztus Titokzatos Testének a tagjai. Egy testnek a tagjai nagyon szoros kapcsolatban vannak egymással. A vér, az oxigén, az idegrendszer, a csontok, az izmok, nem elszigetelt tagok, hanem segítik, illetve betegség esetén gátolják egymás tevékenységét. *„Ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába”*, szól a közösségnek. Az Egyház feladata, hogy menjen el az egész világra és hirdesse az evangéliumot. Az Egyház feladata, hogy mutassa be az Újszövetség áldozatát. Az Egyház egy ünneplő közösség, amire meghív a király, de ha nem mennek el, a király felkoncolja a lázadókat. Az Egyház szántóföld, amibe az isteni magvető magot vet. A föld számára nyilván nem mindegy, hogy a szomszéd föld művelt, vagy gaz maggal van tele, amit áthoz a szél. Egymásnak jó példát kell adni, világosságnak kell lenni, amit a tartóra tesznek. Egymásért imádkozni kell, ellenségeinket szeretni kell, s ezzel meg kell nyerni őket az Úrnak. Lehetne sokáig sorolni, hogy az Újszövetségben mennyire hangsúlyos a közösség szerepe Isten gondolatában. A közösség tagjai felelősek egymásért.

Az Egyház története a végső időben zajlik, a mennybemenetel utáni pünkösdtől a világ végéig. Ez a történet nem idilli körülmények között, csupa szentek a története. Az emberiség bűnbe esett, bűnös. A Mennyei Atya bűnbe esett világhoz küldte el irgalmas szeretettel Egyszülöttjét, hogy mentse meg. A végső korban Isten hívja a bűnösöket megtérésre, Istennel való életközösségre. Minden bűnben fogant személynek, és minden közösségnek személyesen kell döntenie Isten mellett, vagy ellene. Ez a döntés a jelenlegi próbatétel számunkra. A bűnösök Istennel való találkozásához, a kibéküléshez hozzátartozik a bűnbánat, engesztelés az elkövetett bűnökért. A görög keletiek nagy tisztelettel veszik körül Ádámot, az első embert. Beleélik magukat Ádám személyébe, aki az Éden kertből történt kiűzése után látomást kap Istentől mindarról a bűnről, ami az ő vezető szerepéből való lázadásából fakad. Megrendítő élmény a bűnös Isten előtti helyzetéről. Minden ember egy bűnbe esett Ádám, aki Isten előtt áll. Mindez a világ végéig tartó folyamat az újabb generációk és egyének számára. Az angyalok egy szempillantás alatt döntöttek Isten mellett vagy ellen, az emberiség Isten melletti döntése, illetve ellene lázadása történeti folyamatban bontakozik ki.

A kibékülés folyamata nem okos, rendes emberek agyában született meg, és nem emberi erőfeszítésből jött létre, hanem az Atya irgalmas szeretetéből, aki elküldte Fiát a bűnösökhöz. Krisztus Urunk főpapunk, aki érettünk él, helyettünk tevékenykedik, élünkön áll és vezet bennünket az üdvösségre. Ebben a végső időben zajlik le mindez a Szentlélek kiárasztásának Pünkösdjétől a világ végéig, ismétlem Krisztus vezetésével.

Krisztust el kell fogadnia a közösségnek és az egyéneknek. Krisztus nem önmagában, hanem titokzatos Testében, Egyházában, azon keresztül folytatja engesztelő, megmentő, üdvözítő tevékenységét. Krisztus az engesztelést nem önmagában, hanem Egyházában, rajta keresztül végzi ma napjainkban.

Az engesztelés gondolata a magán-kinyilatkoztatásokban

Egy tisztességes, szerencsés adottságokkal és környezettel megáldott, e világban otthonosan mozgó hívő, akinek igen gyenge istenkapcsolata van, nyilván értetlenül áll az engesztelés gondolata előtt. Említettem, hogy a magán-kinyilatkoztatásokban jelenik meg előttünk erőteljesen az engesztelés gondolata.

Az Úr sokrétűen szól az emberhez. Lelkiismeret, Biblia, másik ember, idők jelei által, és sok más módon közli az Úr a gondolatát. A Teremtő legalapvetőbb, legfontosabb kapcsolat felvétele az emberrel, hogy léte mélyén halványan megérinti gondviselő szeretetével, „ne félj, megsegítelek”, amivel reményt igyekszik kelteni, erősíteni az emberben. Az ember közösségi lény. Istennek a közösség fontos, van üzenete a közösség számára. A Biblia a zsidó és keresztény közösségben, választott lelkek számára, a lélek mélyén adott üzenetek könyve a közösség javára. Abból lett Biblia, amit a közösség, mint Istentől neki szóló üzenetet felismert és elfogadott.

Az Úrnak a lelkek mélyén ható üzenete nem merült ki a Bibliában lejegyzett üzenetekkel, hanem állandó tevékenység az Egyházban, egyesek és kisebb-nagyobb közösségek számára. Natánaelnek volt egy látomása. Az Úr Jézus első találkozásuk alkalmával utalt rá, hogy tudomása van az ő látomásáról. Natánael csodálkozására az Úr azt mondta: „*nagyobb dolgokat is fogsz még látni... Látni fogjátok, hogy megnyílik az ég, s az Isten angyali föl- s leszállnak az Emberfia fölött*” (Jn 1, 50-51). Legnagyobb szabású látomás sorozat a Bibliában a Jelenések könyve. Szent Péter pünkösdi beszédében idézte Joel prófétát: „*Az utolsó napokban – mondja az Úr – kiárasztom lelkemet minden emberre. Fiaitok és lányaitok jövendőlni fognak, az ifjak látomásokat látnak, az öregek álmokat álmodnak*” (Ap Csel 17). Az első Pünkösöd végső idő volt. Végső időben élünk mi is. Az Úr kiárasztja Lelkét, ad „magán-kinyilatkoztatásokat”. Nem könnyű megkülönböztetni az igaz próféciaát a hamistól.

A végső időben a társadalom az elhatalmasodó bűnök miatt pusztulásnak indul, és Isten új utakat indít a romokon. A maradék megtér, fogalmazza meg az Úr Izajás próféta küldetésében Istennek ezt az eljárás formáját, ami a maradék igazabb, istenibb életét eredményezi. Korunkban a felvilágosodás eszméi mentek tönkre. Az Újkort a nagy eszmékért való lelkesedés határozta meg, és ezeknek a tudatos, szervezett szolgálata volt a társadalom csillaga. Nagy értékei voltak a felvilágosodásnak, de bűnei nagyobbak voltak. Az emberi történelem legnagyobb háborúi a felvilágosodás korában zajlottak le. Ennél is nagyobb bűne a felvilágosodásnak, első sorban ebből merítette erejét, hogy az eszméket istenítették, és elhitették, hogy ezek fogják boldogítani az emberiséget.

Az egyháziakat is hatalmába kerítette többértűen, több okból a felvilágosodás szelleme. A felvilágosodás korában a katolicizmus lett az egyházi eszmény. Ezt többek között elősegítette a protestantizmusra ellenhatásaként felvirágzó ellenreformáció, katolikus megújulás. Ennek az egyházi szellemnek központi gondolata az Egyház szervezetének virágzó működtetése, amit mi hajtunk végre. Ebben a valóságban Krisztusnak igen korlátolt szerepet biztosítunk. Ezt mi észre sem vesszük. A mély hit, a Krisztusból való élet túlzásnak, életidegennek tűnik.

Az Egyház megújulása hosszú, lassú, sokrétű folyamat. Lényege Krisztus személyének, és Lelkének a térhódítása az Egyházban az idejét múlt, klerikális, világias nyüzsgések helyett. Ezt szolgálják a magán-kinyilatkoztatások.

Az engesztelő magán-kinyilatkoztatások a fatimai üzenet tükrében

Nem az a célom, hogy az engeszteléssel kapcsolatos magán-kinyilatkoztatásokat ismertessem. Nemcsak azért, mert ez szinte átláthatatlan anyag, és nem könnyű felismerni, hogy mi hiteles, és mi csalás, tévedés. Azért sem célom az ismertetés, mert az engesztelés fogalmát akarom tisztázni. Jobb, ha az ember egy hiteles engesztelő felhívást ismer, és azt

gyakorolja, mintha kíváncsiskodva azt hiszi valaki, hogy ezekből megismeri a jövőt, ami tévedés, mert a hiteles magán-kinyilatkoztatások homályban mozognak.

A fatimai üzeneten keresztül szeretném érzékeltetni az engesztelő magán-kinyilatkoztatások mivoltát. A fatimai gyerekeknek fogalmuk sem volt a nagyvilágról, nagyon egyszerű hitfogalmaik voltak. Nincs az az elméleti előadás, ami azt az élményt felkelthette volna bennük, amit a látomás jelentett számukra. Isten nem a pápának szólt, aki enciklikát írt volna. Nem volt még olyan pápai enciklika, aminek a hatása fogható lenne a fatimai üzenethez. Továbbá elmaradt volna a poézis, az ártatlanság, az égi látomás megrendítő élménye, és a gyerekek életszentsége, és a hívők hite. Tehát nem Jézus Krisztus szólt a pápához, hanem a Szűzanya a tudatlan, kis pásztor gyerekhez. Isten országa harcban áll a gonoszság hatalmával és csatlósaival. A gonosz nem maga, közvetlenül, hanem csatlósain keresztül tevékenykedik. A szabadkőművesek folytatják a világháborút, készülnek Európa újra felosztására, új társadalmi rend bevezetésére. De szomorú lenne, ha a másik oldalon csak az Isten tevékenykedne, és népe alkalmatlan lenne a vele való közreműködésre az üdvösség harcában. A napba öltözött asszony jelenik meg Fatimában. Látomást ad a gyerekeknek a pokolról. Próféta képet látnak, óriási tűztengert, amibe behullanak a frontokról a gyűlölködő, szuronyos puskákkal harcoló százezres seregek. És az otthon maradt, vallásból kiábrándult, vallástól elidegenedett tömegek az alanyai ennek a látomásnak.

Mária Isten világából jön könnyes szemmel, megrendítő fájdalommal. Ő látja Krisztus fájdalmát, ami most nagyobb, mint volt a Gecemáni-kertben, vagy, amikor Saul üldözte Krisztust. Ha Jézusnak van fájdalma, lehet fájdalma édesanyjának is. Ebben a létkörben nincs súlya a tudálékos megállapításnak, hogy Isten nem sértődik meg, és nem haragszik.

Mária engesztelést kért, önmegtagadást és imát. Nyilván minden jótettnek van engesztelő hatása, és minden imának is. Ha Mária kéri, akkor úgy kell lennie. Nem fontos, hogy magyarazzuk. Háború van a világban, nagy háború, amit majd még nagyobb háború fog követni, mondta Fatimában, utána pedig még rosszabb lesz, de végül is győzni fog Szeplőtelen Szíve. Totális a háború, amiben a cél Isten teljes kiirtása az élet minden területén. Az első világháború előjáték, próba. A harcnak több szintje van. Tönkre kell tenni a természetet, tönkre kell tenni az ember testét, lelkét. Tönkre kell tenni a társadalmat. Tönkre kell tenni az Egyházat, hitet, istenkapcsolatot, Isten csatornáit, a Szentlelket a világban. Minden felett, minden csúcán a Mennyei Atya személyes szeretete áll Fia iránt. Fiából árad a Szentlélek az Egyházra. A Szentlélek meg akarja menteni az egész bűnbe esett, egyre lázadóbb emberiséget, mert Isten alapmagatartása a végsőkig menő irgalom a megtérő bűnösökkel szemben. Minden legmélyén és minden csúcán – Isten személyessége miatt – személyes kapcsolatok állnak. Az üdvösség történetének leglényegesebb eseménye az Atya szeretete, az Atya irgalma, az Atya hatalma, az Atya ítélete a bűnben megátalkodott emberiség felett. Krisztus Egyházában él, küzd, szenved a bűnbe esett világért. Őbenne áll, benne él az Őt elfogadó, rá figyelő, szolgálatára álló hívő kicsiny nyájban, a fatimai gyerekekben, és mindazokban, akik bármiképpen Jézus világában élnek. És vele szemben áll a gonosz féktelen gyűlölete, és csatlósainak elszántsága, és a tömegek öntudatlan istentelensége. A két tábor energiái hatnak egymással szemben. A két tábor személyes magatartása erősíti, illetve gyengíti a két tábor egyikét. Minden imának, jótettnek, és minden bűnnek van kihatása, következménye, eredménye. Erről nem tudunk tudományt művelni. Isten végtelenül személyes. Minden igazság, erő, természet felett az Atya végtelen személyes szeretete áll Fiával, Szűz Máriával, és a Jézusba öltözött nép iránt. Az a fontos, hogy Jézusba öltözzünk, Jézusként álljunk az Atya elé. Mert egy Jézusba öltözött kis gyerek engesztelése, imája nagyobb erőt képviselhet, mint az egész istentelen világ minden gazdasági, tudományos, társadalmi, sátáni ereje, ha a mennyei Atya úgy dönt. Az élet azonban mutatja, hogy a Mennyei Atya nem könnyen int a hívő egyetlen szavára, ami elsöpri a gonoszság táborát. A választottak üdvössége a végső cél. Minél keményebb, nagyobb áldozatot hoz Isten népe Jézus szolgálatában, annál ragyogóbb a végső győzelem.

A gonosz evilági eszközökben, pénzben, hatalomban, tömegekben óriási fölényben áll Isten táborának kicsiny nyájával szemben. Isten népének elsősorban nem szociológia, társadalmi, tudományos erőkre kell támaszkodnia, bár ezeknek is van szerepük, de ezekkel az erőkkel mi nem győzhetünk. Az égiek mindig arra hívják fel figyelmünket, hogy minél teljesebben Krisztusra hivatkozzunk, Krisztusba öltözzünk. Krisztusba vetett hitünket vessük be fegyvernek, és az égieket pártfogását kérjük, hogy a mennyei Atya vesse a kárhozat helyére a Sátánt, hozza el az Isten országát.

2. Dr. Szegedi László: A végén Isten lesz minden mindenben

A páli próféciaát Isten az Eucharisztiaán keresztül valósítja meg. Istennek van eredeti terve a világ üdvösségéről. A teremtmények szabad döntését Isten betervezi tevékenységébe. Isten konkrét, végső tervében csodálatosabban dicsőül meg Isten, és csodálatosabb lesz a teremtés dicsősége, mint az eredeti tervben.

Az isteni személyek egymás iránti gesztusa a legfontosabb a világban. **Az ebben a dolgotatban leírt az Eucharisztiaáról szóló tudományomat nem könyvekből, nem elméledésből merítettem.** 1960 tavaszán felszentelt papként segédmunkás lettem Pannonhalmán, mert a Központi Szemináriumból elbocsájtottak hatvanunkat amiatt, hogy nem jártunk kommunista békegyűlésre. Ott találkoztam **Máriás Lajos jezsuita atyával, aki nekem Pécselt tanárom volt. Ő 1948-tól 1960-ig bujdosott az Államvédelmi Hatóság elől, s bujdosásában csodálatos eucharisztikus karizmát kapott, ami engem lenyűgözött, s központi eseménye lett az életemnek.** Imáit „műveknek” nevezte. Röviden úgy tudnám jellemezni írásait, hogy mi mindig előadást tartunk Istenről (én is most), Máriás atya pedig a Szentlélek ihletésére, a nekünk adott isteni természettel cselekedett, „alkotott”, nemcsak néha, hanem reggeltől estig. Ő beleélte magát a vele azonosult isteni személyekbe, a neki adott isteni hatalommal, küldetéssel, és cselekedett isteni természetével világméreteken. **Központi élménye az isteni személyek azonosulása vele, velünk, amiben ő isteni személyként kezdeményezheti az isteni személyek életének lényegét, a dicsőítő tevékenységüket, ami kihat a világra. Ez a tevékenység isteni, személyes minőséget ad a világnak, és kovászként formálja a világ üdvösségét. Ennek a tevékenységnek végtelen isteni értéke van.** Isten dicsőítése nála nem emberi szó csupán, hanem az isteni élet bontakozása a világban, **aminek eredményeként a végén Isten lesz minden mindenben.** Rendkívül gazdag szakkifejezés-tárat alakított ki, amit nehéz követni a be nem avatottaknak, de a beavatottaknak sem könnyű.

Máriás atya karizmájának alapja rendkívül egyszerű, világos, de ezért túl egyszerűnek is tűnhet. Ennek a karizmának az a természetes alapja, hogy az emberi cselekedetek gyökere az ember személyes döntése, szándéka, hogy mit akar tenni, pl. valakit megölni vagy segíteni. A szándék erkölcsi szinten érvényes, már tetteink előtt. Ha Krisztussal egyesülten akarom dicsőíteni az Atyát pl. világméreteken, akkor ez isteni szinten megvalósul. Egyrészt azért valósul meg, mert tetteim erkölcsi értékét a szándékom valósítja meg. Még inkább azért valósul meg, mert Jézus Krisztus megengedi, elfogadja, sőt akarja, hogy vele azonosulva dicsőítsem, engeszteljem az Atyát, hiszen ezért jött a földre, hogy minket bekapcsoljon Életébe. Ehhez a tevékenységhez csak a személy szándékolása szükséges, és megvalósul.

Ebben az előadásban nem Máriás atya karizmáját ismertetem, hanem azt az üdvrendet, amire épül. A csillagászok azt mondják, hogy az anyagvilág kis helyen összesűrített anyagból bontakozott ki ősrobbanással. Szempontunkból nem lényeges, hogy így volt-e. A biológusok azt mondják, hogy a biológiai élet egyetlen egy sejtől bontakozott ki a földön. **A világ üdvössége egyetlen megtermékenyített petesejtől, a Boldogságos Szűz**

Mária méhében a Szentlélektől megtermékenyített petesejtből – Jézus Krisztusból – bontakozik ki az üdvösség története folyamán, az Eucharisztia keresztül.

A végén Isten lesz minden mindenben. Ehhez a programhoz első helyen az Isten életéről kell szólni. Úgy szoktam mondani, hogy az **Isten a lehető legegyszerűbb, nálánál egyszerűbb senki, semmi sincs.** Van benne egy atya, neki van egy fia. **Az atya szereti a fiát, a fiú az apját. Ennyiből áll az Isten, és semmi másból.** Ez Istenben sokkal egyszerűbb, mint a világban, mert **a világban ez két szeretet,** Isten egyszerű, **Istenben csak egy szeretet** van. Ez az egyetlen szeretet az Atyáé. Ez a szeretet nem csupán érzelem, hanem isteni valóság, adható, adja a fiának, ő is ebből a szeretetből él, ezzel az egyetlen szeretettel szereti viszont az apját. Istenben minden egyszerű, a szeretet is. **Ez a szeretet egyúttal Isten természete, ezért van egy Isten, mert egy isteni természet van, amit három isteni személy birtokol. Istenben minden egyúttal személy is, a szeretet is személy. Így jön be a képbe a Szentlélek, aki egyszerre isteni szeretet, isteni természet, ami adható, isteni erő, isteni személy, amely – ismétlem – adható, és az Atya adja is. Aki megkapta, éljen belőle, és adja tovább. Ezt a szeretetet bátran kell adni mindenkinek, hallotta Máriás atya a prófétai szót. Az isteni személyek a szeretetben egyek. Az egyesülés csúcsa a személyek azonosulása, amit most csak megemlítek, később központi esemény lesz.**

Az isteni személyek élete az ő személyes kapcsolatukban áll, amellyel személyüknek megfelelően „értékelik” egymást, vallásos szóval dicsőítik, megdicsőítik egymást. Ebből áll az Isten élete, ez az örök élet. Ez felfoghatatlan kölcsönös szeretet, boldogság, dicsőség, szentség, egység, értékelés, azonosság. Az isteni személyek ebben a személyes kapcsolatban megtalálják az önmagukhoz méltó aktivitásukat, boldogságukat. Ez az Élet végtelenül tökéletes, szent, bölcs, alkotó, művészi. Ez az értékelés – emberi fogalommal kifejezve magunkat – „isteni szándék-felindításban” áll, szándékolják egymás dicsőítését, és ez megvalósul. Kitérés lenne, pedig szükséges lenne, ha a személyt kezdeném fejtegetni, vagy ha azt kezdeném magyarázni, hogy a kölcsönös dicsőítésben az egyesülés csúcsa, hogy az isteni személyek azonosulnak. Az Atya és a Fiú azonosak a Lélekkel, a Fiú és Lélek azonos az Atyával, stb. „Én és az Atya egy vagyunk”. Ennyit Istenről.

A teremtett világot Isten teremtő szándékolása hozta létre. A világ véges, zárt természet, ami éli a maga létét. Az anyagvilág csúcsa az ember, aki személyes kapcsolatra képes az isteni személyekkel. Az emberek ebben a kapcsolatban szabadok, elfogadhatják, vagy többé-kevésbé elutasíthatják a kapcsolatot. Az üdvösség abban áll, hogy a teremtmények részesülnek az isteni természetben, azonosulnak az isteni személyekkel, isteni személyekként szándékolják, értékelik, dicsőítik a Szentháromságot, mint nekik adott, saját Életükkel. A világ bűnbe esett az eredeti bűnnel, amit Isten bekalkulált az üdvösség történetébe. A bűnbe esett világ bekapcsolódását a szentháromságos életközösségbe, a világ üdvösségét, hogy Isten legyen minden mindenben, a Fiú megtestesülése valósítja meg az Eucharisztia keresztül.

A megtestesülés azt jelenti, hogy a Fiú Isten személye emberi természetet foglal magának, és megéli benne a maga fiúi életét emberi körülmények között. Krisztusnak a cél érdekében kettős, vagy hármas megtestesülése van. Első, az egyedi megtestesülése, ez az Ő harminchárom éves története Palesztinában kétezer évvel ezelőtt. Ebben az időben Ő emberi körülmények között folytatja, megéli az Ő örök isteni engedelmességét, dicsőítését az Atya iránt emberként. Keresztelő Szent János szavaival élve, megjelent Valaki az emberiségben, aki a szentháromságos közösséget éli, és Szentlélekkel kereszttel, bemelegíti az emberiséget a Szentlélekbe. Jézus Krisztus életének minden eseményét végtelen isteni szeretettel éli át Atyja és az emberek felé. Minden tette, lépése, szava, mozdulata, tekintete, lélegzetvétele, végtelen szent személyes gesztus az Atya és az emberek iránt. Az Atya méltó választ kap tőle a teremtésre, az Atya gyönyörködik benne. A názáreti Jézus a szociológia

törvényei szerint tanítványokat gyűjt, és rajtuk keresztül akarja építeni az Isten elgondolta földi társadalmat, az Isten országát, s ezen keresztül a végső társadalmat.

Krisztus második megtestesülése a szentségekben történik. Krisztus a szentségeken keresztül ajándékozta élő Lelkét a szentségfelvevő testi lényeknek, akiknek teste a szentségeken keresztül isteni természetben részesül, és személyesen bekapcsolódnak szentháromságos életbe. A szentségek történeti folyamatban bontakoznak ki, újabb szentség kiszolgáltatók adják újabb felvevőknek. A szentség hitben játszódik le, aminek célját nem részletezzük. A keresztkeltek azt a Szeretetet kapják meg, amit a Fiú az Atyától kapott, és a Lelket élniük kell a bemelegítetteknek, mint saját életüket. Ebben a képben a szentségfelvevő embereket egyediségükben nézzük.

A megtestesülés harmadik formája, hogy Krisztus Pünkösdkor beletestesült az apostoli kollégiumba, oly módon, hogy ez Szent Pál szavai szerint Krisztus Titokzatos Teste lett. A második és harmadik megtestesülést azért vettem külön, noha egy esemény, hogy kiemeljem Krisztus közösségbe való betestesülését, és közösségen keresztül létrejövő tevékenységét. A megkeresztelték összessége nem csupán megkeresztelt tömeg. **Az apostoli kollégium Pünkösdtől kezdve nem csupán szociológiai társaság, hanem Krisztus Jegyese, Krisztus Titokzatos Teste, Új Teremtmény, Királyi Papság, amelyben Krisztus közösségi szinten éli fiúi Életét a társadalomban. Mindez nem metafora, hasonlat, hanem természetfeletti valóság. A Titokzatos Test tagjai jobban összetartoznak, mint egy biológiai test, mert ezeket a Lélek élteti közösségként.** A Titokzatos Test tagjai között isteni életnek kell áradnia, mert különben hulla. A Krisztus Titokzatos Teste és a Jegyes elnevezés sajátos, rendkívül mély kapcsolatát fejezi ki Krisztusnak az Egyház egészével. A Királyi Papság cím a közösségnek Krisztus papi tevékenységében történő részvételét jelzi.

A Titokzatos Testnek az isteni személye Krisztus, aki Testében éli fiúi életét. Hogyan éli? Isteni módon szándékolja az Atya dicsőítését. Most nem egyediségében, nem is csupán egy-egy hívőben, hanem közösségi testében, a Titokzatos Testben. Isten Fia a világban nem párhuzamosan tevékenykedik mindenható isteni erejével az égből, és Titokzatos Testében a földön, hanem csak Titokzatos testén keresztül tevékenykedik ezen a földön. Krisztust lehatárolja, korlátozza a megtestesülés, nemcsak egyediségében, hanem Titokzatos Testében is, sőt bizonyos szempontból Titokzatos Testében még jobban. **Krisztus az Ő Titokzatos Testében ugyan kiterjedtebben tevékenykedhet, mint egyedi természetében, de egyedi teste feltétel nélkül engedelmeskedik neki, a Titokzatos Test tagjainak viszont megmarad a személyi szabadságuk vele szemben, hogy engedelmeskednek-e Krisztusnak. Krisztus annyi jót tud tenni a világban, amennyiben tagjai azonosulnak vele, amennyiben készségesek iránta, amennyiben alkalmasok arra, hogy Krisztus élje bennük küldetését. Krisztus annyit tud tenni bennük – ismétlem – amennyiben tagjai öntudatlanul, vagy még inkább tudatosan azonosulnak vele.**

Az Egyháznak azonosulnia kell Krisztus világot átfogó, világüdvözítő szándékával, mert csak így tudja világüdvözítő tevékenységét elvégezni. Ebben a dolgozatban nem beszélünk Krisztus igehirdető, apostoli, Egyházat szervező tevékenységéről, Isten országáról, és az Egyháznak adott karizmákról, mert a végső célra összpontosítjuk figyelmünket. Még egyszer leszögezem, mert téves elképzelés él bennünk, amikor az égből élő, mindenható Krisztustól várjuk a segítséget, rá bízunk a munkát. **Ő Testében, a megtestesülés keretei között tevékenykedik közöttünk itt a földön, és tevékenykedik a világ üdvösségért.**

Krisztus harcban áll Titokzatos Testében a Sátánnal. Ebben a harcban a Sátán, aki az üdvösséget kigúnyolja, pusztítja, játssza a Góliát szerepét, Jézus a parittyás Dávid. Krisztus a lázadására adott válaszként alakította ki a maga alázatosa, szegény, szelíd harcmodorát a megtestesülésben. Krisztus kicsiként is nagyobb a hatalmas Sátánnál. **A gonosz ebben a harcban Dávidot a csatamezőn megöli. Krisztus azt mutatja meg a gonosznak, hogy Ő szegényen, szelíden alázatosa, keresztre feszítve is legyőzi, a bűnösök között is, és**

ilyen körülmények között is végtelenül szép jövőt formál. Úgy gondolom, hogy Krisztus végső győzelmében, Isten országának utolsó tagja is nagyobb dicsőségre jut, mint amire jutott volna Lucifer, a főangyal, ha nem lázadt volna fel Isten ellen. **A harc a szentség és a gonoszság között folyik a szabad akarattal rendelkező emberek üdvösségéért, illetve kárhözataért.** A szent és bűnös tetteknek van bizonyos erkölcsi energiája. A két egymást gyengítő erő közül, amelyik több erkölcsi minőséget képvisel, az győz. A bűnök kiengesztelésén túl, aminek tudatában vagyunk, Krisztusnak „minden kegyelmet ki kell érdemelnie Egyházában”, több értéket kell létrehoznia, mint amennyi bűnt a gonoszság okoz, hogy a jó győzzön. **Minden egyes bűnös megtérését Krisztusnak „ki kell érdemelnie”.** **Krisztus egymagában végtelenül értékes, de az üdvösség történetében nem önmagában számít, hanem, amit tagjaiban, tagjain keresztül teljesít. Ebben az eseményben, nyilván benne van Isten szabadsága. (Isten kiengesztelése, és a kiérdemelés elsősorban nem jogi fogalmak, hanem a jó győzelmét, a világ szentségét valósító tettek a világban.)**

Az eddig mondottak háttér a páli próféciához. A világ véges, zárt, bűnbe esett rendszer. Halálom keresztül kell mennie, hogy a tökéletességre jusson. Krisztusnak és Titokzatos Testének átvonulása az örök üdvösségre történeti esemény, ami Pászká, azaz átvonulási ünnep keretében történt, történik. Ennek ószövetségi előképe a zsidó pászká ünnep, a választott nép kiszabadulása a rabságból, és átkelése a Vörös tengeren a szabadságra. Krisztusnak egyediségében és Titokzatos Testében át kell mennie az üdvösségtörténet Pászkáján, saját húsvéti történetén, hogy Isten legyen minden mindenben.

A világ üdvössége nem oly módon valósul meg, hogy az egész emberiség egyre jobban megnyílik feléje, és a végén mindenki allelujázva, egyre nagyobb életszentséggel megy át az üdvösségre. Ezt csak úgy lehetett volna megvalósítani, ha Krisztus halála után mindenható isteni erejével megváltoztatta volna az üdvrendet. Mindenható isteni erejével megsemmisítette volna a bűnt. Ezzel leradírozta volna Ádám és Éva döntését, nem lett volna harc az üdvösség történetében. A Sátánt isteni mindenhatóságával intézte volna el Krisztus, de ezzel kilépett volna a megtestesülés korlátaiból, nem alázatosan, szelíden, szegényen győzte volna le a Sátánt az Egyházban. Krisztus, halála után az égbe szállt, de a gonosz elleni harcát az Egyházban az Ő harcmódorával folytatja a földön.

Krisztus Pászkája, átvonulása az örökkévalóságba, az Egyházban a világ végéig keresztül, ismétlem, az az átvonulás, ami az utolsó vacsorával kezdődött, és az Eucharisziában folytatódik. **Krisztus – jogilag és természete szerint – az egész emberiség főpapjaként veszi kezébe a kenyeret halála előtt az utolsó vacsorán, és azt mondta egy darab kenyérre, hogy ez az Én testem, amelyet értetek áldozatul adok. Egyszerű, rövid, emberi szándéknyilatkozat, szándék felindítás, de ezt a nyilatkozatot Isten Fia, az emberiség főpapja tette, ezért végtelen súlya van.**

Krisztus nem azt mondta, hogy ebben a testben jelen leszek, hanem azt, hogy ez a test az Én testem, az Én húsom. Megtestesülés történt. A Fiú egy darab kenyérbe betestesült, amiből az Ő húsa lett. Ebbe a húsba belekódolta minden tettét, amit a világ végéig tenni fog, hogy a világ minden bűnét kiengesztelje, és kiérdemelje a világ üdvösségét. Azt mondják a szakértők, hogy az egész mindenség minden mozzanata be van kódolva valami hihetetlen apró valóságba. A Megtestesült Fiúnak ebbe a mondatába, hogy ez az én testem, bekódolta mindannak az áldozatnak az elfogadását ebben a bűnös világban, amit a világ végéig vállalt az Atya dicsőségére, és a világ üdvösségéért, hogy a végén Isten legyen mindenben.

Ennek a kijelentésnek, hogy ez az Én Testem, tartalmát képtelenség kibontani. **Ebben a szándék-felindításban benne van, mindenekelőtt a világ főpapjának engedelmissége az Atya üdvözítő akarata iránt, hogy szentségi formában adja magát a világ végéig a közösségnek, és mindenkinek külön-külön. Neki kell kiengesztelnie az eddigi, és ezután bekövetkező egyre nagyobb bűnöket, és neki kell kiérdemelnie ennek a bűnös világnak az**

üdvösségét, hogy a végén Isten legyen mindenben. Krisztus üdvözítő küldetését, és annak minden mozzanatát külön-külön azzal a végtelen isteni szeretettel teszi, amivel a Szentháromságban szereti az Atyát.

Krisztus, aki olyan kemény ítéletet mondott a farizeusokra tanítása közben, de a kereszten irgalomért könyörgött számukra, Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit tesznek. **Az Eucharisziában Krisztus folytatja engesztelő, könyörgő imáját, amit a kereszten kezdett.** Nem tudjuk, hogy melyik bűnösnek melyik tettéért mennyi áldozatra van szükség. Nem tudjuk, hogy miért tért meg Mária Magdolna, és miért nem tért meg Szalome, Heródiás lánya. Szent Péter leveléből tudjuk, hogy a vízözön hitetlen nemzedéke irgalomra lelt. Nem tudjuk, hogy Szalome nem talál-e irgalomra, ez nem tartozik ránk. Péter azt mondta Pünkösdkor, hogy amikor eljön az Úr nagy és rettenetes napja, aki segítségül hívja az Úr nevét üdvözül. Nyilván igaz ez előtte is. **Krisztus nem az égből könyörög, hanem az Eucharisziában fog könyörögni a bűnösökért. Krisztus nemcsak a bűnösökért fog könyörögni, hanem Egyházáért, Egyházának minden tagjáért, minden tag összes tetteiért. Krisztus minden emberért könyörög. Krisztus azért fog könyörögni, hogy a Szentlélek mindenki összes tettét átjárja, és végül Isten legyen minden mindenben. Krisztus nem önmagában fog könyörögni, hanem Testében, tagjaiban.**

Az „ez az Én Testem” kijelentésbe Krisztus belekódolta, hogy Teste az Örök Élet Kenyere, tápláléka lesz. Krisztus az örök üdvösség felé Pászkát – „átvonulást” – járó népének az Örök Élet kenyerét adja tápláléklul az örök élet felé vezető úton. **A világ főpapja, ebben a szándékdöntésben adta az örökkévalóság felé vándorló népének Szentlelkét testi táplálékként, nem szellemileg, nem jelképesen, nem elméletileg, nem elvontan, nemcsak jogilag, nemcsak ígéretként, hanem konkrétan, megtestesülve, húsként (nem véletlen, hogy az eucharisztikus csodákban hús jelenik meg) akkor, ott, a megtestesülés törvényei szerint. Az áldozó hívő Krisztusnak a kereszten átélte, végtelen szeretetével testi formájában táplálkozik. Krisztus húzában Krisztus személye is benne van, és azt is adja, azonosult a hívő személyével. A hívő megkapja, hogy Krisztusként könyörögjön a világért. Ez egy naivnak tűnő mondat. De a hívő Krisztus tagja. Krisztus azért is táplálja a hívőt Testével, hogy Krisztusként tudjon könyörögni a világért.**

A hívek Krisztus személyével is táplálkoznak, Krisztus személye is beépül a hívő személyébe, a hívő a Krisztus. Ebben a Testben benne van minden kegyelem, amire az Egyháznak szüksége van az örök üdvösség felé vándorló úton.

Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. **Az Egyház megértette Krisztus gondolatát, amikor a Szentlélek arra indította az Egyházat, hogy a pap ne azt mondja, hogy ez Krisztus Teste, hanem azt mondja, hogy Ez az Én testem.** Sajnos ennek a mélységét nem fogtuk fel. Ebben a mondatba belekódolta Krisztus, hogy áldozatában személyét is odaadta, hogy Krisztusként cselekedhetjük áldozatát. **Mi vagyunk a Krisztus, akik folytatjuk Krisztus világüdvözítő tevékenységét!!!** A szolgálati papságnak létre kell hoznia az Eucharisziát. A királyi papság táplálkozik az Örök Élet kenyerével, amibe bele van kódolva az egész világ üdvössége. A királyi papság papi csoportként táplálja a világot Krisztus érdemével, hogy a végén Isten legyen minden mindenben. **A szolgálati papság egy darab kenyeret konszekrál, változtat át Krisztus Testévé. A királyi papság közössége a világ felett állva, világméreteken, az üdvtörténet folyamatában Krisztusként konszekrálja a világot hatalmas szent ostyává, amelyben Isten a minden. Az Eucharisztia a világ üdvösségének kovásza.** Ez a kép ragadott meg engem Pannonhalmán 1960 tavaszán a Szent Benedek szobor előtt, Máriás atyát hallgatva. **Akik eljutnak az örök életre, azok valamennyien valamiképpen Krisztus áldozatából részesedve jutnak el oda, ha tudják, ha nem. A mennyország eucharisztikus mennyország.** Aki eszi az én testemet, annak örök élete van, kijelentés elsősorban a közösségre vonatkozik.

Hogyan kell konszekrálnia a királyi papságnak a világot hatalmas ostyává? Roppant egyszerűen. Azt kell folytatni, amit Krisztus kezdett az utolsó vacsorán, és ma Titokzatos Testében folytat. Beleéljük magunkat hittel Krisztusnak, Isten Fiának a személyébe, és Krisztusként olyan egyszerűen szándékolunk, mint Krisztus tette. Felindítjuk a szándékot, hogy Krisztusként az Atyát dicsőítjük, Neki hálát adunk, engeszteljük Krisztus életének valamelyik tétével, vagy egész életével, és mindezt felajánljuk, ajándékozunk, árasztjuk, a világra, a világ üdvösségéért. Krisztus eucharisztikus közreműködése teszi végtelenül értékessé eucharisztikus tevékenységünket. Mi kezdeményezési szabadságot kaptunk a világ üdvözítésében.

Krisztus nemcsak a Szentháromságban akarja dicsőíteni az Atyát, hanem a földön is. Nemcsak egyediségében akarja dicsőíteni, hanem bennünk is. Nemcsak megkülönböztetve magát tőlünk, hanem velünk azonosulva is. Nem tömi belénk életét, hanem felkínálja táplálékként, vegyének, egyének az én engesztelésem, dicsőítésem, érdemeim. Krisztus papi helyettesítéssel táplálja egész világot átfogó engesztelésével, dicsőítésével, érdemeivel. Amit átveszünk, amiben hiszünk, amit cselekszünk, az lesz belőle Isten élete a világban.

Az eucharisztikus áldozati forma Krisztustól sokkal nagyobb áldozatot kíván, mint amennyit jelentett a kereszthalál. Az Atya ekkor a világ oldaláról nézve nem egyszer küldi el csupán a keresztfára, hanem minden pillanatban küldi áldozatként a világba. A világ semmibe veszi. Az Egyházban sorvad. Az Egyház tagjai a maguk e világi szervezését tekintik a fő egyházi tevékenységnek. Krisztus minden áldozata eredménytelen a világ számára, ha az Egyház nem éli, mert az lesz Élet Krisztusban, amit Egyházán keresztül él. A Mennyei Atya számára végtelen fájdalom, amit teszünk Egyszülöttjével. Az Atya elkíséri, és szereti, vigasztalja, dicsőíti Őt. Mi az Atya tevékenységét is megkapjuk. Atyaként vigasztalhatjuk, dicsőíthetjük. Természetesen ez érvényes a Szentlélekre is.

Ehhez az eucharisztikus tevékenységhez nincsen szükség rendkívül nagy életszentségre, hanem csak eucharisztikus hitre, és szándék-nyilatkozatra, hogy élek a nekem adott személyi lehetőséggel. Én nemcsak a szentháromságos személyekkel folytathatom eucharisztikus tevékenységemet. Papi hatalmammal képviselhetem az egész Egyházat, sőt láncreakciós beáradással felindíthatom a szándékot, hogy mindenből kiindulva, mindenki helyett, mindenkiért folytatam az eucharisztikus tevékenységet. Egy élő testben áramlik az élet a különböző tagok között. Az Isten erejéből, intelligenciájából, jó akaratából futja a Lélek áramlása. Krisztus nemcsak jelen van az Eucharishtiában, amit hangoztatunk, hanem végtelen Életet él, amiből, ismétlem, az lesz valóság számunkra, amit átveszünk belőle.

A bűn egy asszony bukásával kezdődött a földön. Krisztus úgy kódolta, hogy végső győzelmében az Asszony játsszon kiemelt szerepet. Ez nem Isten dicsőségének csökkentése, hanem éppen a Sátán kicsinyítése, hogy egy asszonynak fontos szerepet ad a végső harcban a Sátán ellen, aki egy asszony által jutott uralomra a világban. A hívő, alázatos, engedelmes Szűz Máriát tette a Szentháromság Isten anyjává, Kegyelemmel teljessé, a Szentlélek Jegyesévé, az Egyház Anyjává, Krisztus hűséges Társává. Őbelé kódolta az Úr, és Ő belőle fogadja be Isten máriás népe a Kegyelmet, ami végül legyőzi a gonoszt. A Krisztus Titokzatos Testének be kell fogadnia szívébe az Asszonyt, hogy elnyerhesse a kegyelmet, amit rajta keresztül fog adni az Úr.

Máriás atya imáiból ízelítőnek mellékelek valamit.

1. „Végtelenül szerető, végtelenül szeretett, mindig megrendítőbben megalázott, elutasított, meggyalázott, megszentégtelenített **ÖRÖK EGYSZÜLÖTTÖM!** 2. Elrejtőzünk ebben a legméltatlanabb, legérdemtelenebb, legalkalmatlanabb hívünkben. 3. Őbenne mi vagyunk a minden, a lényeg. 4. Neki ajándékozott személyünkkel, mindent egyedül azért végzünk, úgy viselünk el, hogy végtelen és mindig mérhetetlenebb szeretettől lángoló **ISTENEMBERI SZÍVEDNEK** Szeretetünk Végtelen Szentségében a legméltóságosabb

OLTÁRISZENTSÉGBEN tökéletes, egészen bensőséges, Teremtésméretű, Isten-mértékű tiszteletet nyújtunk mindenkiért, mindenki helyett és mindenkitől valóan.

Az első mondatban az imádkozó beéli magát a Mennyei Atya személyébe, és atyaként szólítja meg a Fiút az Oltáriszentségben. A 2. mondatban az Atya megfogalmazza a Fiú Istennek, hogy Ő az Atya van jelen és szól a hívőben. 3. A hívőben az Atya a lényeg. 4. Az Atya ebben a méltatlan hívőben minden tetteivel azonosul, és mindent azért végez, hogy tisztelje az Oltáriszentségben.

3. Dr. Szederkényi László: Az engesztelés és a kiengesztelődés a Szenthagyományban

A katolikus felfogás szerint az engesztelés sértés jóvátétele vagy az erre irányuló szándék nyilvánítása. Alapja az igazságosság erénye. Az ember bűneiért Krisztus keresztáldozata nyújtott engesztelést az Atyának. „*Ő az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneinkért is*” (1Jn,2,22). Jézus engesztelő áldozata az egyes embernek csak akkor válik megigazulására, ha bűnbánattal maga is törekszik az engesztelésre. Az engesztelő lélek tulajdonképpen Krisztus példáját követi. Imádságaink, vezekléseink, szentmiséink följánlhatók engesztelésül önmagunkért és másokért. Az engesztelő imádság pedig olyan ajtatossági forma, melyet magunk vagy mások vétkének jóvátételére ajánlunk fel Istennek. Jézusnak ugyan semmi köze nem volt bűneinkhez, se azok következményeihez, mégis szeretetből elszenvedte értünk azt a sok rosszat, így Őt követve, az Ő segítségével, az Ő engesztelő áldozatával egyesülve részt vállalhatunk a lelkek mentésében. Előadásomban a legjelentősebb hittudósok, lelkipásztorok és misztikusok írásaiból válogattam az engesztelésre és a kiengesztelődésre vonatkozó gondolatokat.

Szent Ambrus Jézus keresztjének magyarázatában az ószövetségi előképekből indul ki. Amikor Elizeus próféta egyik tanítványa fát vág és fejszéjének a vasa beleesik a Jordán folyóba, Elizeus beletesz a vízbe egy fadarabot, a fejsze vasa pedig feljön a vízből (2Kir 6, 5-6). A vas az embert jelképezi, akinek szüksége van a keresztségre és a megváltásra. Ez a fadarab pedig Krisztus keresztjének előképe, mert Krisztus keresztjén minden emberi gyöngeség felemeltetik. A választott nép a pusztai vándorlás során a Mára nevű keserű forrás vizét csak akkor ihatta meg, amikor Mózes egy fadarabot beledobott és ezáltal édessé vált a víz (Kiv 15,23-25). A keserű víz a romlásnak alávetett emberi természet, amely rászorul Krisztus keresztjére. A kereszt az égi szentté tevő erő, amely a bűnt eloszlatja, tehát édessé és kellemessé teszi az emberi természetet, vagyis gyógyítja. Szent Pál apostol jól ismert mondatát (Róm 6, 3: „*mindnyájan... Jézus halálára keresztelkedtünk meg*”) úgy magyarázza, hogy a keresztség alkalmával keresztre szegeznek minket, Jézushoz csatlakozunk, mert **Jézus szegei erősítenek minket a keresztre, hogy az ördög el ne szakíthasson Tőle. Ha Jézus szegei tartanak minket, az emberi természet gyarlósága nem tántorít el minket Jézustól.** Ahogy Jézus keresztjének előképei mutatják, nagyobb az ereje a kegyelemnek, mint a természetnek. Ha az előkép esetében így volt, akkor mennyivel nagyobb az ereje a keresztnek, ahol maga Jézus Krisztus fizikailag jelen volt és a szentségeknek, ahol maga Jézus Krisztus a kiszolgáltató?

Azokban az emberekben mutatkozik szépnek az Egyház, akik hitet és erkölcsi szépséget visznek Krisztus elé, akik így a keresztet hirdetik. Azok tudnak tehát segíteni Jézusnak a bűnösök mentésében, akik nem súlyos bűnökben fetrengenek. Engesztelni az képes, aki az életszentségre törekszik. Szent Ágoston azt írja, hogy Jézus azért vette fel a testet, mert szerette ellenségeit, a bűnös embereket. Ellenségeiért ontotta véré, és vérével térítette meg ellenségeit. Ellenségeinek bűnét saját vérével eltörölte, a bűnök eltörlésével az ellenségeket barátokká változtatta. Az ellenségszeretetet a kereszten bizonyította (Lk 23,34). Aki Jézus keresztjére tekint, azt Jézus megvilágosítja, annak erőt ad, hogy hozzá hasonlónak váljon. Jézus nélkül

jogosan lehetnénk minden bajunk miatt kétségbe esve, de **minden bajunknál sokkal erősebb a keresztre feszített Megváltó ereje.**

Szent Cyprianus azt tanítja, hogy aki nem ismeri el bűnös mivoltát, vagyis nem hajlandó bűnbánatra, az öndicsőítést csinál, ami lelkének örök kárhozátát vonja maga után. Aki bűneiért rendszeresen bocsánatot kér Istentől, az irgalmasságot és bocsánatot kap. Csak akkor kapunk bocsánatot Istentől bűneinkre, ha az ellenünk vétőknek megbocsátunk (Mt 7,2). Csak annak az embernek az imádsága kedves Isten előtt, aki megbocsát az ellene vétőknek és nem gyűlölködik, nem bosszúálló (Mk 11,25-26; Mt 5,24). A békés lelkület és a testvéri egyetértés az alapja az Istennel való kiegyensúlyozott kapcsolatunknak. Az imádkozó ember példaképe Ábel legyen, akinek áldozatát Isten azért fogadta el, mert szívében is kedvét lelte (Ter 9,5). Ábelhez hasonlóan nekünk is istenfélelemmel, tiszta szívvel, az igazság törvényével és egyetértő békességgel kell Isten oltára elé lépni. Benne megvált Jézus igazsága és békéje, így méltó lett a vértanúságra. Szenvedése Jézus szenvedését előre jelezte. Aki pedig ellenséges és széthúzó, még ha Krisztus nevéért ölik is meg, nem jut be Isten országába. Arra érvényes Szent János apostol mondása: „*Aki gyűlöli testvérét, az gyilkos*” (1Jn 3,15). Az ilyen Júdas követője és bűnét a vértanúság sem engesztelheti ki. Az irigy, rosszindulatú és álnok ember saját üdvösségének a legnagyobb ellensége. Tartós bűn az Isten által kedvelt ember üldözése, a szerencsés ember gyűlölése orvosolhatatlan baj, vagyis rendkívül nehéz megszabadulni belőle, tehát jobb, ha nem teszünk ilyet. Krisztus tanítványa nem lehet féltékeny és irigy. Ez az élet minden területére vonatkozik. Aki irigy és féltékeny, kioltja a szeretet és a béke fényforrását a lelkében. Az ilyen Káinhoz lesz hasonló. Szent Pál szeretet-himnuszára hivatkozva (1Kor 13,4) azt tanítja Szent Cyprianus, hogy a hit, a jócselekedet, a szenvedés még a hitvalló módon élőknek is csak akkor válik a javára, ha érintetlenül és sértetlenül megőrizték a szeretet kötelékét. Tehát akkor, ha az embertől az irigység és a féltékenység idegen. A lelki egészség helyreállítása a keresztre erejéből lehetséges. A keresztre szolgáljon szívünk enyhületére. Jézust testileg megsebeztek, hogy lelki sebeinket gyógyítsa. Nekünk ott kell gyógyítani magunkat, ahol megsebesültünk. Szeressük azokat, akiket azelőtt gyűlöltünk, akiket igaztalanul szidtunk irigységből és utánozzuk a jókat. Ezenkívül gyakoroljuk az együtt örvendezést és kívánjunk másoknak jót. Az egyesítő szeretet által leszünk a mennyország örökösei.

Nazianzoszi Szent Gergely azt mondja, hogy Jézus Krisztus viselt dolgainkat szándékainkkal együtt ítéli meg. A jerikói bűnös nőt, Ráchábot a vendégszeretete mentette meg (Józs 6, 17 köv.), a példabeszédben szereplő vámost alázatossága (Mt 20, 1 köv.). Mindenkinek van esélye tehát arra, hogy kiengesztelődjék Istennel, ha nem átkodik meg a bűnben. A lelkünk tisztaságára ügyeljünk, nehogy lelki halottá váljunk. A Sátánt, ellenségünket nem szabad a harag és a rosszra való emlékezés által önmagunk ellen lelkünkben feltámasztani.

Nüsszai Szent Gergely Szent Pál apostol gondolatához csatlakozva Jézus Krisztust békének nevezi (Ef 2,14). Az az igazi keresztény élethivatás, ha a bennünk levő béke által életünkkel mutatjuk meg Krisztust. Ha Krisztus a mi békénk, már meg is öltük magunkban az ellenséget, ami nem más, mint az ellenségeskedés (Ef 2,16). Azt tanácsolja, hogy békés emberré alakuljunk át, vagyis béküljünk meg önmagunkkal (Róm 8,6-7), a kívülről ránk támadókkal és törekedjünk arra is, hogy a test ne kívánozzék többé a lélek ellen, a lélek pedig a test ellen (Gal 5,17). „**A béke meghatározása: a különbözők összhangja**”. **Amikor bennünk nem harcol a lélek a test ellen, a test a lélek ellen, amikor önmagunkkal megbékélve mi magunk leszünk a béke, akkor igazi és sajátos értelemben mutatjuk meg a magunkban a „Krisztus” nevet.** Mivel Jézus a keresztre által tudta Istent kiengesztelni, és ezáltal a test és a lélek ellenségeskedését megszüntetni (Ef 2,16), nem a magunk urai vagyunk, hanem az Ő tulajdona, ezért át kell hangolnunk az életünket és nem szabad visszafordulni a megváltás előtti állapothoz. Igyekezzünk tehát szembefordulni a világias gondolkodásmóddal (Róm 12,2) és Jézus példájára adjuk magunkat élő, szent, Istennek tetsző áldozatul (Róm 12,1). Ha így teszünk, tulajdonképpen Jézushoz hasonlóan – akinek saját kereszttáldozata engesztelő áldozat

volt – mi magunk is engesztelő áldozattá válunk. Nüsszai Szent Gergelynek idekapcsolódó gondolata még az, hogy Jézus önmaga által tette a mi életünkben is törvénné a tűrést, bár szenvedéseiert joga lett volna büntetést kiróni azokra, akik neki fájdalmat okoztak. Tekintsünk tehát Őrá, és lelkünket az Ő példájára tudjuk szépíteni, így mi magunk is a láthatatlan Isten tűrése által festett képmássá válunk.

Jeruzsálemi Szent Kőrilloz hangsúlyozza a bűnbánat szükségességét az üdvösséghez. Isten még a legnagyobb bűnököt is megbocsátja, ha a bűnös ember azokat őszintén megbánja. Jézus keresztje dicsekvéseink dicsekvése. A kereszt Jézus győzelme. Jézus Krisztus önmagát adta áldozatul, ezért megszüntette az Istennek emberrel szembeni haragját. **Rendkívül figyelemreméltó Szent Kőrilloznak az a gondolata, hogy sok embert keresztre feszítettek ugyan világszerte, de közülük egytől sem rettegnek a démonok, vagyis az ördögök, mert ezek a keresztre feszített emberek saját vétkeik miatt haltak meg. A démonok Jézus keresztjének már a jelétől is megrettennek azonban, mert Jézus úgy halt meg a kereszten, hogy minden bűntől mentes volt. Éppen ezért Jézus megváltói szenvedése a mi erősségünk a bűn elleni küzdelemben. A bűnbeesés után Isten azt mondta Ádámnak: „Átkozott lesz a föld munkádban, tövist és bojtortjánt terem neked” (Ter 3,17). Ezért vette magára Jézus a töviskoszorút, hogy feloldja az elítélést. Azért temették a földbe, hogy a megátkozott föld az átok helyett az áldást vegye magára. Jézus megváltói szenvedése tehát az egész teremtett világra hatással van, és helyreállítja Isten és az ember, Isten és a többi teremtmény közötti megromlott kapcsolatot.** Amikor Jézust a katonák gúnyolták, de térdet hajtottak előtte és bíbor palástot tettek rá meg töviskoszorút, ebben tulajdonképpen a megváltás titka fejeződik ki: éppen azok bántják, akiket meg akar váltani, békében tűri mindezt, nem áll rajtuk bosszút; ostoba magatartásukkal azonban akaratlanul is elismerik, hogy akit bántanak, az nem más, mint az ő Parancsnokuk. Mivel a római jog szerint a katonáknak kell a császárt kikiáltani, így ők most Jézust gonosz cselekedeteikkel kikiáltják Megváltó Királynak, királyi Messiásnak. Ha Mózes botjára a tenger kettévált, akkor Jézus keresztje nem lehet erőtlen. **A jobb latort a keresztre feszített Jézus jelenléte segítette a megtérésre, ugyanis a kereszt Krisztus Király trónusa: a kegyelmező Király trónusa.**

Assisi Szent Ferenc az emberek közül elsőként kapta meg Jézus Megváltói Sebeit. Azt kérte Jézustól, hogy testében és lelkében érezhesse mindazt, amit Ő értünk átél, és ezenkívül érezhesse azt a túlradó szeretetet, ami arra indította, hogy értünk bűnösökért szívesen vállalja a szenvedéseket. Kérése olyan módon talált meghallgatásra, hogy megkapta a Megváltói Sebeket, amelyek időnként véreztek is. A Szent Sebek – bár elviselhetetlen fájdalmat okoztak neki – örömmel töltötték el, mert Jézustól kapta őket. Egyik rendtársa, Leó testvér naponta cserélte a kötéseket seibein, de csütörtök estétől szombat reggelig nem engedte a kötéseket cserélni, mert Jézus szenvedésére emlékezve, ekkor nem akarta, hogy a megváltói szenvedést, melyet testében hordozott, bármi is csillapítsa. Amikor Leó testvér Szent Ferenc sebeit érintette, hatalmas mennyei boldogságot érzett, ami azt jelentette, hogy majdnem ájultan zuhant a földre. Ebben a jelenségben rendkívül kézzelfoghatóan nyilvánult meg, mit is jelent az, hogy Jézus szenvedésével nyitotta meg számunkra a Mennysország kapuját.

Szent Bonaventura a következőképpen magyarázza a kereszt titkát: Jézus, amikor azt mondta, hogy „*Atyám, ha lehetséges, müljék el tőlem ez a pohár*” (Lk 22, 42) és vérrel verejtékezett, tulajdonképpen a mi testünk gyengeségeit fejezte ki és arra tanít minket, hogy fájdalmainkat valóban Ő hordozta. Ezenkívül szenvedéseivel reményt támaszt bennünk, amikor megpróbáltatások súlya alatt görnyedünk, tehát értelmet adott szenvedéseinknek az ő szenvedései által. **Szent Péter apostol példáját kövessük, aki ugyan megtagadta a szolgáló szavára Krisztust, de amikor Mestere ránézett, megbánta tettét. Amikor okvetetlenkedő szolgálónk, a testünk szavára szándékainkban vagy tetteinkben megtagadjuk Jézust, emlékezzünk az Ő szenvedésére és Péterhez hasonlóan sirassuk meg magunkat. Jézus azért tűrt el minden gyalázatot, hogy kigyógyítson minket a kevélység betegségéből és**

megmentsen az örök kárhozattól. A megváltó Krisztussal szembeni leghelyesebb magatartás, ha nem vagyunk vele szemben kemény szívűek, részvétet érzünk iránta, hálások vagyunk Sebeiért és bűnbocsánatért könyörgünk, mint a jobb lator. Amikor a katona átszúrta Jézus oldalát és vér és víz folyt ki belőle, ez azt jelenti, hogy Szentséges Szívéből bőséges erőt ad az Egyház szentségei számára a kegyelmi élet kiárasztásához. Semmi nem lehet olyan nagy hatása, mint az, ami Jézus megváltói szenvedéséből ered, illetve abból táplálkozik.

Boldog Kempis Tamás arra biztat minket, hogy **mások hibáit és gyarlóságait türelmesen viseljük el, mert bennünk is sok van, amit másoknak kell elviselniük.** Ha minden ember tökéletes volna, mit kellene másoktól Istenért elszenvednünk? Isten úgy intézte, hogy tanuljunk meg egymás terhére hordozni. A viszontagságok nem teszik gyarlóvá az embert, hanem megmutatják, hogy mit ér az ember. Ha saját magunkban béke van, akkor mások között is békét tudunk szerezni. Aki jobban megtanul tűrni, nagyobb békéje lesz. Az ilyen ember a világ ura, Krisztus barátja és a mennyország örököse. A kereszthen van az üdvösség, az élet, az ellenségtől való oltalom, a mennyei öröm kiáradása, lelkünk ereje, szívünk vigadozása, az erények összefoglalása, az életszentség foglalata. Ha örömmel hordozzuk kereszttünket, ő hordoz minket és elvezet az üdvösségre. Ha jó szívvel tesszük vállunkat a keresz alá, akkor mindenféle terhünk az isteni vigasztalásba vetett bizalommá változik. **Amint Jézus a kereszfán önként áldozatul adta önmagát a mennyei Atyának, és semmi sem maradt benne, amit Isten kiengesztelő áldozattá ne változtatott volna, úgy kell nekünk is jószántunkból a lehető legnagyobb áhítattal tiszta és szent áldozatul magunkat az Istennek minden nap felajánlanunk.** Ha így teszünk, akkor szabadságra és bőséges kegyelemre találunk. Az isteni kegyelemmel való együttműködésre akkor vagyunk méltók, ha felajánljuk Neki mindazokat a bűnöket, melyeket ellenünk mások elkövettek és azokat is, amiket mi követtünk el mások ellen, ha könyörgünk azért, hogy az Isten vegyen el a szívünkben minden gyanakvást, méltatlankodást, haragot, vetélkedést, szeretetlenséget.

Keresztes Szent János szerint „Istent magáért keresni nem csupán Isten iránti szeretetből való lemondást jelent, hanem azt is, hogy készek vagyunk Krisztus kedvéért elfogadni Istentől és a világtól azt, ami legkevésbé szolgál tetszésünkre”. Jézusnak azt a mondatát, hogy „*Az én igám édes, az én terhem könnyű*” (Mt 11,3) a következőképpen magyarázza: a keresz az a vándorbot, amelyre támaszkodhatunk, és ami megkönnyíti előrehaladásunkat földi zarándokutunkon. Mihelyt az ember rászánja magát, hogy magára vegye a keresztet, nagy megkönnyebbülést és édességet talál benne. Jézus halála pillanatában teljesen magára maradt, mivel az Atya a legnagyobb lelki szárazságban minden enyhület és vigasz nélkül hagyta. Ezért mondta: „*Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?*” (Mt 27,46). Elhagyatottsága által nagyobb dolgot valósított meg, mint amit élete minden jelével és csodájával együtt tett: megvalósította az emberi nemnek kegyelmi kiengesztelését és egyesítését Istennel. Keresztes Szent János életében rengeteg szenvedést viselt el, amelyek egy részét ő maga kérte Jézustól. **A keresz tudományában való fejlődésének az alapja leginkább az Oltárszentség iránti tisztelete volt. Jól tudta ugyanis, hogy az oltáron, a szentmisében Jézus engesztelő, megváltói áldozata valósul meg.**

Avilai Szent Teréz arra figyelmeztet minket, hogy ha a másik emberben folyton a semmiségekre figyelünk, akkor a lélek elveszíti békéjét, és másokét is felzaklathatja. Az Úr Jézus néha megengedi, hogy a bűn mérges kígyói belénk marjanak, hogy ezután jobban tudjunk vigyázni magunkra, és hogy megvizsgálja, vajon mennyire fáj nekünk, hogy megbántottuk Őt. Ha a szenvedés útját választjuk, a legnagyobb haszna, hogy Jézust utánozzuk.

Vianney Szent János meglepő dolgot tanít: **ha azt a kegyelmet kaptuk volna, hogy bármit kérhetünk az Úr Jézustól, sohasem gondoltunk volna rá, hogy a bűnbánat szentségét kérjük,** de Ő előre látta gyöngeségünket, a jóban való állhatatlanságunkat, ezért a szeretet arra indította, hogy megadja azt, amit kérni sem mertünk volna. **Legyünk hálások Jézusnak, hogy van egy szentség, amely meggyógyítja lelkünk sebeit. Azonban csak akkor**

gyógyítja lelkünk sebeit a gyónás, ha azt őszintén végezzük, ha valóban megvan bennünk a bűnbánat, ha kellő komolysággal végezzük, ha nem csapjuk be a gyóntatót. A bűn által megvetjük és keresztre feszítjük Istent. Ha akarjuk, ha nem, kell szenvednünk. Vannak, akik úgy szenvednek, mint a jobb lator, mások meg, mint a bal lator. Mindkettő egyformán szenvedett, de a jobb lator érdemszerzővé tudta tenni szenvedését, mert az engesztelés szellemében viselte. Lehet tehát szenvedni szeretettel és szeretet nélkül is. A szentek – a jobb latorhoz hasonlóan – minden rosszat türelemmel és állhatatosan szenvedtek el, mert szerettek. Aki nem szeret – mint a bal lator – haraggal, bosszúsan és nehezen szenved. Ha szeretnénk Istent, szeretnénk a keresztet is, vágyódnánk utánuk és kedvünket lelnék bennük. A szenvedéshez az a helyes hozzáállás, hogy boldogság tölt le minket, hogy szenvedhetünk Isten iránti szeretetből, aki annyira szívesen szenvedett értünk. A kereszt útján csak az első lépés nehéz. **A legnagyobb keresztünk nem más, mint a kerestől való félelem. Amikor szívesen viseljük a keresztet, vigasztalást, örömet, boldogságot érzünk. Minden reggel ajánljuk áldozatul magunkat a jó Istennek, és fogadjunk el mindent Tőle engesztelésül vétkeinkért. Ha valaki rosszat tett velünk, imádkozzunk az illető megtéréséért, ez megfutamítja a Sátánt. Az utolsó ítéletkor csalódní fognak azok, akik folyton ájtatoskodnak, de egyébként tele vannak gyűlölettel és irigységgel.**

Lisieux-i Szent Teréz azt írja: „Az én Édesanyámnak, az Egyháznak a szívében én leszek a Szeretet.” Ez volt az ő lelkiségének vezérmotívuma. Fontosnak tartotta, hogy minden dolgot, még a legapróbbat is szeretetből tegyen. **Szeretetből akart szenvedni, sőt örülni is, mert azt vallotta, hogy ezáltal tud jelképesen virágot hinteni Jézus Krisztus trónusa elé; és ezt a virághintést akkor is végezni akarta, ha tövisesek között kell a virágokat szednie. Sőt annál jobb szívvel végezte, minél hosszabb és szúrósabb tövisesek között kellett virágot hintenie Jézus trónja elé.** Ez a költői megfogalmazás azt jelenti, amit Szent Pál apostol úgy fogalmazott meg, hogy „*az Istent szeretőknek minden a javukra válik*” (Róm 8, 28). Mindent a magunk és mások javára fordíthatunk, ha ugyanaz a lelkület van bennünk, ami Jézusban volt. Kis Szent Teréz biztos volt abban, hogy ha minden áldozatvállalása, szenvedése, öröme, minden jó és rossz élménye, imádsága szeretettel van átszöve, mindent a szeretetnek megfelelően fog fel, akkor mind a tisztító tűzben szenvedő lelkeken tud segíteni, mind a földi Egyház tagjain, mert ez a lelkület kedves Jézus előtt.

Szent Faustyna nővér a bűnbánatot azáltal tudta magában felindítani, hogy **minden gyónáskor az Úr Jézus szenvedésére gondolt és mindig tökéletes bánatot akart gyakorolni.** A gyónást a lelki gyógyulás és a lelki előrehaladás szempontjából tartotta fontosnak. Amikor szentgyónást végzünk, Jézus Szívéből fakadó vér és víz folyik a lelkünkbe és megneemesíti azt. **Sajátos küldetésének érezte, hogy imádkozzék a Szentlélek világosságáért a gyóntatók részére.** Jézus arra biztatta, hogy ne fáradjon bele a bűnösökért mondott imába. A gonosz lélek nem bírta elviselni, ha a bűnösökért imádkozott vagy szenvedéseit felajánlotta értük, mert ezek által akadályozta tevékenységét. Az engesztelés szép példáját mutatja egyik misztikus élménye: látomás által tudomást szerzett arról, hogy egy pap közel van valamely halálos bűn elkövetéséhez; ezért arra kérte Istent, hogy bármilyen szenvedést adjon neki, csak hogy ez a pap megszabaduljon a bűnös alkalomtól. Faustyna nővér ezután Jézus töviskoronájának fájalmát érezte a homlokán három órán keresztül, s a fájdalom egészen az agyáig hatolt. Engesztelése meghozta az eredményt: a pap nem követte el a halálos bűnt. **A szenvedésről azt írta, hogy attól a pillanattól, hogy megszerette azt, számára meg is szűnt: a szenvedés lelkének állandó tápláléka lett.**

Tiszteletreméltó Mindszenty József történelmi példából indult ki. A tatárjárás idején a vér és a könny gyöngyöt fakasztott Magyarországon: a szenvedéseket átélt emberek bűnbánattól átítatott fohásza meghallgatásra találtak: Árpád-házi Szent Margitot a szülei még születése előtt mint nemzeti engesztelő áldozatot Istennek ajánlották, majd ő maga éretten, tudatosan is vállalta, hogy engesztelő áldozat legyen. Az imádságok és felajánlások rögtön elkezdtek

megteremni a maguk gyümölcsét: Trau városa, ahova IV. Béla király a családjával menekült, nem adta ki a tatároknak a királyi családot, sőt a tatárok elvonultak a város alól. A tatárok egy év után eltakarodtak Magyarországról, mert meghalt a nagykán, utána pedig másfél évtizedes hatalmi harc következett, majd felbomlott a birodalmuk, ezáltal többször nem törtek Magyarországra, bár még háromszor tervezték, hogy újra ránk törnek. A nagy pusztulás után szépen rendbejött az ország: újjáépültek a falvak és városok, újra meg lettek a földek művelve, volt újra közbiztonság, született kellő számú gyermek a népesség utánpótláshoz, a királynak erős hadserege lett, és újra divat lett a tisztesség, sőt a király megbocsátott ellenségeinek. Mindez Szent Margit vezeklésének, engesztelésének, életáldozatának gyümölcse volt: az ország anyagi, szellemi és lelki újjászületéséhez Margit által biztosította az Isten a természetfeletti segítséget. **Mindszenty József azt kívánta, hogy amint a tatárjárás idején gyöngyöt fakasztott a vér és a könny (Szent Margitot), úgy a II. világháború és az utána következő idők csapásai (melyeket Isten ránk mért és megengedett), legyenek Isten kegyelméből az üdvösség áldott gyöngykagylói. Vagyis a történelmi szenvedéseink üdvösségszerző szenvedésekké alakíthatók, ha őseinkhez hasonlóan mi magunk is akarjuk.** Ahogy a tatárjárás idején a sok szenvedés bűnbánatra, imádságra, erkölcsi javulásra ösztönözte a magyarokat, és imádságaik meghallgatása volt a vezeklő és engesztelő Szent Margit, úgy a modern idők szenvedései is ösztönözzenek minket hasonló elhatározásokra, hogy legyenek az engesztelésben új példaképeink is, legyenek olyan tiszta lelkű emberek, mint Margit, és engeszteljük az Istent bűneinkért, mert tulajdonképpen csak akkor fog Magyarország újra felvirágozni. A XI. századi pogánylázadások és belső háborúk, a tatárjárás és a török hódoltság után sikerült az újjáépítés és a felemelkedés, mert az ország vezetői hadat üzentek a bűnnek és személyes életpéldájukkal is megmutatták, milyen fontos az erkölcs. Az engesztelésben szintén példaképeink a pogány Ninive lakói, akik Jónás igehirdetésére engesztelő böjtöt kezdtek és szőrzsákot öltöttek, sőt a király se maradt ki az engesztelésből, de még az állatokat is bevonták ebbe, és megmenekültek az isteni büntetéstől (Jónás 3,1-10). A szent életű hercegprímás híveit arra biztatta, hogy fáradhatatlanul gyakorolják az engesztelést a maguk és mások bűneiért, különösen a magyar földön elkövetett bűnökért. Ez pedig bűnbánatban, áldozatban, hangtalan keresztviselésben nyilvánul meg. Továbbá tanította, hogy az eredményes engesztelést Mária Szeplőtelen Szívének segítségével végezzük. Mária útmutatása szerint forrjunk össze Jézus Krisztussal. Ajánljuk a gyermekeket, fiatalokat Mária oltalmába és vegyük komolyan a keresztségi fogadalmunkat: a szentek komolyságával mondjunk ellent az ördögnek, minden cselekedetének és minden pompájának. A megváltás szenvedésből született, így a Jézussal vállalt áldozatok még földi viszonylatban sem hiábavalók. Saját szenvedéseit is, amelyek rá vártak, engesztelésül ajánlotta nemzetéért. Saját kezűleg írt végrendeletében erről így vall, amelyet Dr. Erdő Péter, az ő utódja az esztergomi érseki székben, idéz: „A hercegprímási trónust harminchat órás töprengés és vergődés, két főpap és gyóntatóm meghallgatása után vállaltam, hogy a nehéz viszonyok közt esetleg további fél esztendőre ne késsék a betöltés, és abban a tudatban, hogy vagy fogság- vagy gyalázatviselő kell most ide, és erre – Isten segítségével – való vagyok”. Ehhez hozzáfűz egy megjegyzést, amelyből kitűnik, hogy a saját helyzetét is engesztelésnek fogja fel: „Hálát adok Istennek, hogy szent nevéért gyalázatot szenvedhettem, amit hazámért szívesen viseltem és ajánlottam fel”. A végrendelet lelki részének bezárásaként pedig kijelenti: „Az engesztelés ne lanyhuljon, hanem inkább erősödjék a Nagyasszony tisztelete szellemében”.

Amint látjuk, a szentek sokféle módon igyekeztek magyarázni, miként kell Jézus keresztségéből erőt meríteni és nekünk milyen kötelességeink vannak a magunk és mások üdvösségével kapcsolatban. Általánosságban elmondható, hogy mindannyian a megváltás titkát a saját életükbe igyekeztek átültetni és minket is erre biztatnak, mert ez kedves Jézus Krisztus előtt. Az engesztelést és az Istennel és embertársainkkal való kiengesztelődést Szent Pál apostol szavaival lehet összefoglalni: „*az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében.*”

Legszívesebben tehát gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje lakozzék bennem... mert amikor gyöngye vagyok, akkor vagyok erős.” (2Kor 12, 9-10).

4 .Dr. Szederkényi László: Az ellenségszeretet az Egyház hagyományában

Az Egyház lelkiségi hagyományában az ellenségszeretet természetfeletti erény, amely Jézus tanításából eredeztethető. Az ellenségszeretet szoros kapcsolatban van a kiengesztelődéssel és az engeszteléssel. Szeretetünknek, megbocsátásunknak igazi próbája az ellenségszeretet. Az ellenségszeretet, ahogy a szentek élete és írásai mutatják, minden korban a Krisztus-követés alapvető cselekedete volt. A továbbiakban tekintsük át, hogy Jézus Krisztustól kezdve a szentek és szent életű emberek miként vélekedtek erről a nehéz témáról.

Jézus a tökéletesség mércéjének állítja az ellenségszeretetet: *„Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért, hogy fiait legyetek mennyei Atyátoknak, mert Ő fölkelti napját a gonoszokra és a jókra, s esőt ad igazaknak és bűnösöknek. Ha ugyanis csak azokat szeretik, akik titeket szeretnek, mi lesz a jutalmatok? Nemde a vámosok is ugyanezt teszik? És ha csak a testvéreiteket köszöntitek, mi rendkívülit tesztek? Nemde a pogányok is ugyanezt teszik? Ti tehát legyetek tökéletesek, ahogy mennyei Atyátok is tökéletes” (Mt 5,44, 48).* Jézus óv bennünket a gyűlölködés közepette mondott imádságtól: *„Amikor azonban felálltok, hogy imádkozzatok, bocsássatok meg, ha valami sérelmetek van valaki ellen, hogy a ti Atyátok is, aki a mennyekben van, megbocsássa nektek vétkeiteket” (Mk 11,25).* Rendkívül radikális irántunk támasztott elvárása: *„Tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket. Áldjátok azokat, akik átkoznak titeket, és imádkozzatok azokért, akik gyaláznak benneteket... Szeressétek tehát ellenségeiteket! Tegyetek jót és kölcsönözzetek, semmit vissza nem várva; így nagy lesz a ti jutalmatok, és a Magasságbeli fiait lesztek, mert Ő kegyes a hálátlanokhoz és a gonoszokhoz. Legyetek tehát irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!” (Lk 6,27-28.35-36).* Ha Istentől azt várjuk, hogy megbocsássa bűneinket, mi is bocsássunk meg egymásnak, különben nem tarthatunk igényt saját bűneink bocsánatára (Mt 6,14-15).

Szent István, az első vértanú, halála előtt, Jézus példájára, megbocsátott elítélőinek és gyilkosainak és imádkozott értük (ApCsel 7,60).

Szent Pál apostol az evangélium hirdetésekor számtalan nehézséggel és ellenségeskedéssel találkozott, de Jézus tanításából kiindulva fogta fel őket: *„Ha átkoznak minket, mi áldást mondunk; ha üldözést szenvedünk, mi eltűrjük; ha gyaláznak minket, mi jó szívvel felelünk” (1Kor 4,12-13).* A híveket is figyelmezteti: *„Vigyázzatok, hogy senki rosszért rosszal ne fizessen, hanem mindenkor szolgáljátok egymás és mindenki javát!” (1Tessz 5,15).* Szent Pál az ellenségszeretet alapját a megváltás titkában találja meg: *„Ha mi, amikor még ellenségek voltunk, kiengesztelődhattünk Istennel Fiának halála által, most mint kiengesztelődöttök, sokkal inkább üdvösséget nyerünk az ő élete által” (Róm 5,10).* Vagyis az ember a bűn miatt Isten ellensége lett, de Isten kiengesztelődött velünk, amikor Jézus meghalt a kereszten.

Szent Péter apostol szintén Jézus nyomdokain halad, amikor kijelenti: *„Ne viszonzátok a rosszat rosszal, sem a szidalmat szidalommal, inkább mondjátok áldást; hisz arra vagytok hivatva, hogy áldás legyen az örökrészetek” (1Pét 3,9).* Vagyis az örök üdvösség érdekében nem érdemes gyűlölködni.

Szent Jusztinosz vértanú a II. században a pogányokhoz a keresztények védelmében írt könyvében azt fejtegeti, hogy Jézus azzal, hogy a rosszat ne viszonzzuk rosszal, nem azt akarta, hogy a gonoszokat utánozzuk, hanem azt, hogy türelemmel és szerénységgel térítsük vissza mindazokat, akik a gonoszságban haladnak előre.

Szent Cyprianus karthágói püspök volt a III. században. A Miatyánk-imádságot magyarázva azt mondja, hogy úgy kérjük magunknak a bűnök bocsánatát, amiként mi magunk is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Jézusnak az a mondása, hogy *„Amilyen mértékkel*

mértek, olyan mértékkel mérnek majd nektek is” (Mt 7,2) szintén a megbocsátás szükségességére vonatkozik. Cyprianus óv attól, hogy olyanok legyünk, mint az evangéliumi példabeszédben szereplő szolga, akinek ura elengedte adósságát, maga viszont nem engedte el szolgatársa adósságát (Mt 18,34). Arra buzdította saját híveit, hogy békében éljenek egymással, mert csak akkor kedves imádságuk Isten előtt (Mt 5,24), és erre kötelezi őket még a keresztség szentsége is.

Nüsszai Szent Gergely, IV. századi hittudós püspök Szent István első vértanút dicsérve rámutat nagyságára: utolsó szavaival gyilkosait védte, nem azt kívánta nekik, amit vele elkövettek, hanem azt, hogy ellenségei se essenek el azoktól a javaktól, melyek elnyeréséhez őt hozzásegítették. Szent István vértanú nagysága így felülmúlta az egész világot.

Szent Atanáz a IV. században az egyiptomi Alexandria városának püspöke volt és ellenségei elől többször kellett menekülnie. Ellenségei ezért gyávasággal vádolták. Ő azonban egyik könyvében részletesen kifejtette, hogy **nem szabad ellenségeinknek kiszolgáltatni magunkat minden további nélkül, mert az öngyilkosság volna. Vagyis az ellenségszeretetnek nem az a megnyilvánulása, ha hagyjuk magunkat ellenségeink által megsemmisíttetni.** Ezt a Szentírásból vett néhány példával alá is támasztja. Mózes a fáraó haragja elől elmenekült Egyiptomból (Kiv 2,15). Illés próféta – miután Kármel hegyén tanúságot tett az igaz Isten mellett – a Hóreb hegyéig menekült, mert a bálványimádó király és annak felesége meg akarták öletni. Jézus Krisztusnak már kisgyermekként menekülni kellett Heródes király elől (Mt 2,13). Menekülésével és az azzal járó viszontagságok elviselésével azt bizonyította, hogy teste valóságos és emberré lett, vagyis olyanná lett, mint mi vagyunk. Amikor a názáreti zsinagógából kidobták és le akarták a hegyről taszítani, otthagya az Őt meggyilkolni szándékozókat (Lk 4, 30), tehát hozzánk hasonlóan viselkedett. A tizenegy apostol, amikor Jézus feltámadása után összejött, zárva tartotta az ajtót, mert mindannyian féltek a zsidóktól (Jn 20,19). Szent Péter apostol engedelmesen követte az őt megszólító angyalt, kiment a börtönből és megmenekült (ApCsel 12,6-10). Szent Pál apostolnak pedig, miután megtért és a keresztények üldözése helyett a keresztény hit terjesztésén fáradozott, a damaszkuszi helytartó az ottani zsidókkal az életére tört. A damaszkuszi keresztények ezért az egyik éjjel a városfalon leeresztették őt egy kosárban, így el tudott ellenségeitől menekülni (ApCsel 9,23-25; 2Kor 11,31-33). Szent Atanáz úgy vélte, hogy a szentek Jézus Krisztustól tanulták el, hogy aki harcol üldözőivel, törvényesen menekül el előlük.

Szent Ágoston, a IV–V. század fordulóján az észak-afrikai Hippó püspöke, Szent Pál apostol fentebb említett gondolatait (Róm 5,10) továbbfűzve azt tanítja nekünk, hogy Jézus azért vette fel az emberi testet, mert szerette ellenségeit, a kereszten ellenségeiért ontotta véré, de vérével megtérítette ellenségeit. **Ellenségeinek bűnét saját vérével eltörölte, így az ellenségeket barátokká változtatta.** Ebből a barátságból való volt István vértanú is. Szent Ágoston még kiemeli, hogy Jézus az Őt keresztre feszítőknek is megbocsátott (Lk 23, 34), tehát bizonyította, hogy lehetséges az ellenségszeretet. **A megtorlást Isten magának tartja fenn.**

Jeruzsálemi Szent Kőrillusz a IV. században Jeruzsálem püspökeként sokat tanította a szentségek vételére készülőket. Egy ilyen alkalommal Szent Pál apostol egyik leveléből kiindulva (Róm 5,10) azt mondta a hittanulóknak, hogy a bűn miatt Isten ellenségei voltunk, de Isten úgy határozott, hogy emberszeretettől indítva feloldja a büntetést a megváltás által. A megbocsátás és az ellenségszeretet alapja tehát a megváltás, Jézus kereszthalála.

Aranyszavú Szent Péter az V. század elején Ravenna püspökeként egyik prédikációjában Keresztelő Szent Jánosról azt jegyzi meg, hogy ő magának az evangéliumnak a szentesítése, hiszen a bűnösöknek, akik ellene vétettek, megbocsátott.

Szent Fulgentius a VI. század elején Ruspe városának püspökeként **Szent Pál apostol megtérését Szent István vértanú szeretetéből eredezteti.** Akiket ugyanis István szavaival nem tudott megtéríteni, azokat imádságaival kívánta megtéríteni. Tehát az ellenségeiért végzett

imádsága és a megbocsátás az Egyház egyik ádáz ellenségének, az írástudó és farizeus Saulnak a megtérését eredményezte.

Szent Maximosz hitvalló a VII. században egy könyvet írt a szeretetről. Érdemes odafigyelni gondolataira. Azt írja, hogy „Aki hisz az Úrban, fél a büntetéstől; aki a büntetéstől retteg, az uralkodik szenvedélyein; aki szenvedélyein uralkodik, türelemmel viseli a szorongatásokat; aki viszont ezeket a gyötrelmeket türelmesen elviseli, eléri az Istenbe vetett reményt. Az Istenbe vetett remény aztán megszabadít minden földhözragadt szenvedélytől, s az ilyen módon szabaddá lett elme eljut Isten szeretetére.” Vagyis csak akkor tudunk a szeretetben fejlődni és akkor leszünk méltók Isten szeretetére, ha nem vagyunk a szenvedélyeink, ösztöneink rabja. Hangsúlyozza, hogy **Isten szeretete és az ember iránti gyűlölet nem fér össze**. Őv bennünket attól, hogy az érzékiség és a harag beférkőzzön gondolatainkba, mert különben a csüggedt fásultság szellemének áldozatai leszünk. Isten mindenkinek szenvedélytől mentesen bocsát meg, nekünk is így kell tenni. Aki megtisztítja elméjét a haragtól, képes lesz felismerni, hogy Krisztus benne lakozik.

Szent Gellért, mielőtt a pogány lázadók megölték volna, imádkozott ellenségeiért és áldást adott rájuk.

Clairvaux-i Szent Bernát a ciszterci rend alapítója volt a XII. században. Testvére, Bertalan szintén abban a kolostorban volt szerzetes, amelyikben Ő. Egyszer a testvére Bernátot felbosszantotta. Bernát erre azt mondta neki, hogy hagyja el a rendházukat. Bertalan el is hagyta. Nem sokkal később azonban visszahívta és kibékültek. Bernát elismerte, hogy ő tévedett, nem a testvére.

Assisi Szent Ferenc, a XIII. század nagy misztikusa, fontosnak tartotta a bűnösök, gonosztevők megtérítését. Három hírhedt rabló ennivalót kért az egyik ferences kolostor házfőnökétől. A házfőnök jól megszigta és elkergette őket. Amikor Szent Ferencnek ezt elmesélte, azt parancsolta neki, hogy vigyen utánuk kenyeret és bort és térden állva kérjen tőlük bocsánatot. Miközben a házfőnök elindult a rablók keresésére, Szent Ferenc imádkozott megtérésükért. Amikor a rablók megkapták a szent ajándékát és elkezdtek fogyasztani, egyre többet gondoltak a megtérés szükségességére. Ezután felkeresték Szent Ferencet és útmutatásért kérték elkövetkezendő életükre. Végül mindhárman ferences szerzetesek lettek. Assisi Szent Ferencnek egyébként fennmaradt egy imádsága, amelyben a megbocsátás ajándékáért könyörög.

Szent Bonaventura, a XIII. században élt ferences bíboros Jézus szenvedése titkát magyarázva arra a következtetésre jut, hogyha Jézus a kereszten a mennyei Atyához könyörgött keresztre feszítői és kigúnyolói érdekében, a bűnbánó latornak pedig megbocsátotta bűneit, sőt a mennyországot is megígérte neki, akkor ne borzadjunk meg attól, hogy az Úr nyomdokain haladjunk. Jézus a világ kezdetétől nem hallott új áldást mondott gyalázóira, ezért ha valaki Őt követi, méltán számíthat a Paradicsomra.

Morus Szent Tamást 1535-ben azért végezték ki, mert nem tett esküt az angol király hitellenes törvényére, amely a pápa hivatali feladatait az uralkodó jogaihoz sorolta. Vértanúsága előtt a kivégzését váró tömeget a királyért való imádságra buzdította, hogy Isten vezesse és világosítsa meg őt.

Kalazanci Szent József, a piarista rend alapítója mindig megbocsátott azoknak, akik ellene, illetve rendje ellen vétkeztek. Sok ellenségét Isten már evilágon igen látványosan megbüntette lelki vakságukért. Lelkületére az volt jellemző, amit Szent Pál apostol is tanított: „Az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében” (2Kor 12,9). Rendtársait arra biztatta, hogy a rendet ért nehézségeket ajánlják fel és keresztként tekintsenek rá. Ha gyűlölet lett volna benne, nem így fogja fel ellenségei ténykedését. Az ő életéből is látszik, hogy **nekünk nem ellenségeink megbüntetésével kell foglalkoznunk, mert az nem a mi dolgunk, hanem az isteni igazságszolgáltatásé**. Sokkal inkább törekedjünk, hogy mindent, ami ér bennünket a hit alapján fogjuk fel és hitből fakadóan reagáljunk le.

Borromeo Szent Károly a XVI. században mint milánói bíboros érsek fontos feladatának tekintette a katolikus hit elmélyítését és az erkölcsök megjavítását mind a hívek, mind az egyházi személyek körében. Tervei azonban nem váltottak ki osztatlan örömet, hanem egyesekből kifejezett gyűlöletet. Az egyik elvilágiasodott szerzetesrend, amely nem kért a szent reformáló törekvéseiből, merényletet tervezett ellene. A végrehajtást az egyik rendtag vállalta. Amikor Szent Károly az érseki palotában a hívekkel együtt imádkozott, az illető rálőtt pisztollyal, de a golyó nem fúródott a testébe, hanem a lábához esett. A hatóságoknál nem tudta ugyan elérni, hogy az orvtámadó kegyelmet kapjon, de később a rokonain igyekezett segíteni. II. Fülöp spanyol király helytartója, akinek Milánóban volt a székhelye, rendkívül sokat ártott Szent Károlynak: minden eszközzel igyekezett akadályozni tevékenységét (például feljelentette Rómában, vagy önkényesen beleavatkozott az Egyház ügyeibe). Amikor viszont a helytartó haldoklott, meglátogatta őt és kibékültek. Szintén tanulságos egy harmadik eset az életéből. Az egyik káptalan kanonokjai nem engedték, hogy vizitációt végezzen a házukban, sőt életveszélyesen megfenyegették. Amikor a pápa megtudta ezt, bocsánatkérésre kötelezte őket. A kanonokok térden állva kértek bocsánatot tőle. Szent Károly meg is bocsátott nekik, sőt kijelentette, hogy a „testvéretek vagyok”.

Porres Szent Márton a XVII. század elején laikus domonkos szerzetes volt Dél-Amerikában. Szent XXIII. János pápa a szentté avatásakor mondott beszédében azt emelte ki az életéből, hogy megbocsátotta a legkeservesebb bántalmakat is, mert meg volt győződve arról, hogy elkövetett bűneiért sokkal súlyosabb büntetéseket érdemelne.

Vianney Szent János (1786-1859) a megbocsátásban Jézust és a szenteket állította példaképnek. Hangsúlyozza, hogy Isten csak azoknak fog megbocsátani, akik maguk is megbocsátottak. A szentekben nem volt gyűlölet. **A mennyországban nincs haragtartás. Akik örömmel vagy békén fogadják a bántalmakat, már itt a földön megkezdik a mennyországot, a haragtartók viszont boldogtalanok. Amikor a Sátán gyűlölködő gondolatokat támaszt bennünk azok ellen, akik rosszat tettek nekünk, legjobb, ha imádkozunk megtérésükért. Ez megfutamítja a kísértőt.** A jó keresztény szeret mindenkit: a jókat azért, mert jók, a rosszakat azért, mert részvétellel van irántuk, és reméli, hogy szeretetével jobbá teheti őket. A gonoszakra is úgy kell tekinteni, mint Krisztus vérével megváltott lelkekre és imádkozni kell értük, hogy ne vesszenek el. Ezzel a magatartással juthatunk a mennybe.

Szent Faustyna nővér, a XX. század első felének misztikusa, imádságaiban rendszeresen megemlékezett a bűnösökről. Az egyik alkalommal, amikor Istentől az éppen akkor haldokló bűnösökre kérte a világon aznap elmondott szentmisék kegyelmeit, Isten tudtára adta, hogy ezer lélek nyert ilyen módon kegyelmet aznap. Az imádságnak ezt a módját mi is gyakorolhatjuk. Jézus egyszer tudtára adta, hogy sok haldokló éppen azért tért meg az utolsó pillanatban, mert Faustyna imádkozott értük. Nagy tehát a felelősségünk, hogy kiket foglalunk imádságainkba!

Goretti Szent Mária halála előtt megbocsátott annak, aki halálosan megsebesítette. Az illető a börtönben később megtért.

Prohászka Ottokár, Székesfehérvár szent életű püspöke az Aprószentekről írt elmélkedésében a szenvedélyek elleni küzdelemre biztat. Ne bízzuk magunkat az ösztöneinkre, mert akkor állattá válunk. A gonoszság áldozataiból lehetnek szentek és vértanúk, de újabb gonosztevők is. Ha harcolunk szenvedélyeink ellen, mindig győzünk. Prohászka óvta a híveket az önfejű vallásosságtól és arra buzdította őket, hogy fogadják meg Jézus szavait. Mindez vonatkozik az ellenszeregetre is: mennyi vallásgyakorló hívő tudatosan gyűlölködik, bosszúálláson töri a fejét, vagyis nem mindenben fogadja meg Jézus szavait.

Boldog Apor Vilmos győri püspök, amikor sebesülése után a kórházba vitték, a bűnösök megtéréséért imádkozott. **Halála előtt szenvedéseit engesztelésül felajánlotta ellenségeiért. Utolsó imádságaiban arra kérte Istent, hogy ne tulajdonítsa bűnnek azt, amit elvakultságukban ellene és az Egyház ellen tettek.**

Boldog Franz Jägerstätter, a nemzetiszocializmus vértanúja, kivégzése előtt azért imádkozott, hogy az Isten fogadja el életét, mint engesztelő áldozatot, nemcsak a saját, hanem mások bűneiért is.

Mindszenty József bíboros 1956-ban, börtönből való szabadulása után kinyilvánította, hogy megbocsát az ellene vétőknek. Ma különösen is divatos a szent életű bíborossal példálózni, de életének erről a mozzanataról rendre megfélekednek méltatói.

A modern kor misztikusa, **Lamberger Antónia** ausztriai látnoknőnek a mennyei Atya azt nyilatkoztatta ki, **hogy aki ellenségeiért imádkozik, elveszi a lehetőséget tőlük, hogy ártsanak neki.**

Szent II. János Pál pápa megbocsátott az ellene merényletet elkövető bérgyilkosnak, aki a sajtó nyilvánossága előtt kijelentette, hogy megbánta tettét.

Az ellenségszeretetről tehát összefoglalóan megállapítható, hogy alapja az a meggyőződés, hogy minden bántás és bűn elsősorban azt sérti, aki elköveti, mert megfosztja őt a lélek javaitól, kiszakítja a szeretet világából. Az ellenségszeretet annak az erőnek a megnyilvánulása, amely képes Istenre, az Igazságos Bíróra hagyni a végső igazságszolgáltatást. Az ellenségszeretet Jézus keresztjéből meríti erejét, alapja tehát a megváltás, célja pedig a megváltás kegyelmeinek befogadása, végső soron pedig az örök élet elnyerése. A szentek, akik rendkívüli gonoszságok átélése közepette képesek voltak a megbocsátásra és az ellenségszeretetre, ezt az erényt már korábban, a hétköznapi apró helyzeteiben begyakorolták. Akik mint lelkiségi témáról írtak róla, tulajdonképpen saját tapasztalataikat írták meg. Törekedjünk tehát arra, hogy mindenestől Krisztus-követők legyünk!

5. Dr. Szederkényi László: Az eucharisztikus lelkület

Elhangzott a váci székesegyházban tartott váci egyházmegyei eucharisztikus kongresszuson, amely az 1938-as Eucharisztikus világkongresszusra való megemlékezésként került megrendezésre 2013. május 10-11-én.

Régebben egy-egy szentéletű emberre – életszentségét értékelve – gyakran mondták, hogy eucharisztikus lelkületű volt. Szent X. Piusz pápának az Oltáriszentséggel kapcsolatos rendelkezései nyomán a katolikus lelkiségben egyre jobban tért hódított újra az Eucharisziából merítkező lelkiség. Jézus Szent Testét és Vérének alapul venni a keresztény lelkiségben egyébként soha nem idejétmúlt, ezért előadásomban erről szeretnék néhány gondolatot kifejteni.

Óvatosnak kell lennünk a Sátánnal szemben, az Oltáriszentség vonatkozásában is, hiszen minden módon megpróbál minket félrevezetni. Lerinumi Szent Vince, Jézus megkísértését magyarázva azt írja, hogy amint Jézust az ördög arra biztatta, hogy vesse le magát a templom párkányáról (Mt 4,5-6), úgy minket meg arra biztat, hogy vessük le magunkat a katolikus tanítás és hagyomány fellegvárából a tévedések szakadékába. Az eucharisztikus lelkület kialakításához és ápolásához érdemes a mértékadó hittudósok írásait figyelembe venni. Fontos tisztában lennünk az Oltáriszentség mibenlétével és ránk gyakorolt hatásaival. Akkor nem esünk abba a hibába, hogy levessük magunkat a katolikus hit és hagyomány életet és biztonságot jelentő fellegvárából.

Szent Pál apostol leveleiben élesen szembeállítja Jézus Szent Testét és Vérének a közönséges étellel és itallal (1Kor 10,7.21; 11,20). Tehát az Oltáriszentség minden tiszteletet és dicséretet megérdemel. Az oltáron Jézus a vendéglátónk, aki saját magát adja nekünk eledelül (Jn 6,48-51), hogy legyen erőnk az örök élet felé vezető úton, és valamit megérezzünk belőle azelőtt is, hogy oda belépünk. Jézus azt mondja magáról, hogy Ő „a mennyből alászállott élő kenyér”, tehát az Eucharisztia a megtestesült második isteni személy teste és vére.

Antiochiai Szent Ignác az Oltáriszentséget a halhatatlanság gyógyszerének tartja, mert ahhoz segít hozzá minket, hogy mindig Jézusban élhessünk és ördögűző hatása lévén megvéd minket a Sátánnal szemben.

Szent Iraeneus szerint az Eucharisztia kisugárzása mindaz a jó, amit a keresztény ember cselekszik.

Szent Cyprianus arra hívja fel a figyelmünket, hogy amikor a Miatyánkban a mindennapi kenyérért imádkozunk, akkor azt is kérjük, hogy mindennap legyen lehetőségünk szentáldozást végezni, és azért is könyörgünk, hogy a Mennyei Atya óvjon meg bennünket a súlyos bűnöktől és soha ne legyünk méltatlanok Jézus Szent Testét és Vérért magunkhoz venni. Az Oltáriszentség a földi létezésünkhöz is nélkülözhetetlen, és segít minket az örök életre, a mennyei lakomára eljutni.

A trienti zsinat atyái az Oltáriszentséget a Sátán mérgével, a bűnnel szembeni ellenméregnek tartják, amely hozzájárul ahhoz, hogy minél kevesebb bűnt kövessünk el, és hogy minél inkább elkerüljük a halálos bűnöket. Ezenkívül nemcsak akkor bír megszentelő erővel, amikor magunkhoz vesszük, hanem amikor szemléljük, imádjuk (például szentségimádás alkalmával).

Szent X. Piusz pápa a gyakori, sőt a mindennapi áldozást ajánlotta – természetesen kellő előkészülettel – annak érdekében, hogy minél szorosabban kapcsolódjunk Istenhez és emberi gyarlóságainkat minél jobban kiküszöböljük.

XVI. Benedek pápa a szentmiséről azt tanítja, hogy abban maga a feltámadt és megdicsőült Jézus Krisztus van jelen. A Legméltóságosabb Oltáriszentségben Jézus az Isten képére teremtett emberrel találkozik (Ter 1,27), s a Legszentebb Oltáriszentség az igazságra és a bűntől való megszabadulásra éhező ember tápláléka (Jn 8,36). Az Eucharisztia az Egyház létfontosságú központja. Isten ajándékozó jóságának megnyilvánulása, amikor Jézus a Szent Kenyérben, az Oltáriszentségben önmagát adja nekünk. Az Oltáriszentség hozzájárul ahhoz, hogy eltűnjenek azok a falak, melyek Jézus és miközöttünk vannak és azok is, melyek az embereket egymástól választják el.

Láthatjuk tehát, hogy Jézus Krisztus Szent Teste és Vére a legteljesebb mértékben szent valóság, nem valami „cukorka”, amiből bárki részesedhet. Az egyházi hagyomány hangsúlyozza a méltó szentáldozást és az általa Jézussal egyre szorosabbá váló kapcsolatot, az örök életre való előkészületet. Ha visszakanyarodunk Lerinumi Szent Vincéhez és Szent Pálhoz, fontos megjegyeznünk, hogy aki tudatosan méltatlanul áldozik, aki gyónásait elhanyagolja, aki sohasem gyónik, és úgy áldozik, aki távol tartja magát a szentáldozástól, vagy aki az Oltáriszentséggel kapcsolatban bármilyen „divatos” tévedést terjeszt, tulajdonképpen az ördögnek engedelmessé leugrik a katolikus hit és hagyomány fellegvárából a tévedések szakadékába, és saját elkárkozását készíti elő (1Kor 11,27-29). Hogyan is lenne segítség a bűn elleni küzdelemünkben a szentségi Jézus, ha súlyos bűnben vesszük magunkhoz? A szentségtörő áldozással nem közelebb, hanem távolabb kerülünk Tőle.

Az eucharisztikus lelkülethez hozzátartozik a gyakori gyónás és gyarlóságaink tudatos javíthatása, a gyakori és méltó szentáldozás, szentségimádásokon való részvétel, a Jézus Szívetisztelet, lehetőség szerint az elsőpénteki szentáldozás megtartása, jócselekedetek gyakorlása, az Oltáriszentség tiszteletével és Jézus Szívének tiszteletével kapcsolatos apostolkodás, a szentségi Jézussal kapcsolatos hitismereteink bővítése. Aki mindezt megteszi, az gondolkodásában és életmódjában nem a világhoz fog hasonlítani (Róm 12,2), hanem megtapasztalja, mit jelent a Jézustól nyert megváltás örömeiben élni (XVI. Benedek); szeretet, békesség, türelem, kedvesség, jóság, hűség, szelídség, önmegtartóztatás fogja jellemezni (Gal 5,22-23). Merítsünk bátran az Egyház kegyelmi kincsesládájából, legyünk szívesen a Legméltóságosabb Oltáriszentségben jelen lévő Jézussal, akinek a gondjainkat, örömeinket, kéréseinket, félelmeinket, reményeinket, hálánkat őszintén elmondhatjuk (XVI. Benedek), aki éltet és saját magához hasonlóvá alakít minket.

III. Függelék

1. XI. Pius pápa Miserentissimus Redemptor enciklikájának a szövege

Miserentissimus Redemptor

XI. Pius pápa
 az Úr Jézus szentséges Szívét
 mindenki részéről megillető engesztelésről
*a római szentszékekkel közösségben élő pátriárkákhöz, primásokhoz, érsekekhez, püspökökhöz
 és más rendes joghatóságú főpapokhoz*

Tisztelendő Testvérek!

Üdvöt és apostoli áldást. Miután végtelen irgalmasságú Megváltónk az emberi nemnek az üdvösséget a keresztfán megszerezte, a világról az Atyához menetele előtt aggódó apostolainak és tanítványainak megvigasztalására azt mondta: „Íme, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.[1] Ez az édes szó minden remény és biztonság forrása. S ez a szó, Tisztelendő Testvérek, önkéntelenül is eszünkbe jut, valahányszor innen, erről a magas kilátóról a sok bajban és nyomorúságban szenvedő emberi társadalmon, különösen a szünet nélkül támadott és ármánykodással körülhálózott egyházon széttekintünk. Mert amint ez az isteni ígélet az apostoloknak kezdetben levert lelkét fölemelte s az evangéliumi igazság magvainak az egész világon elhintésére buzdította és tüzelte: úgy később az egyházat is a pokol kapui ellen győzelemre nevelte. Az Úr Jézus Krisztus minden időben együtt volt egyházával, de hathatósabb segítséggel és oltalommal különösen akkor állott egyháza mellett, mikor azt nagyobb veszedelmek és megpróbáltatások érték s mindig a helyzetnek és az időnek megfelelő támogatást nyújtott azzal az isteni bölcsességgel, „amely elér végtől-végig és mindent kellemesen elrendez”.[2] Sőt a legújabb időben sem rövidült meg az Úr keze.[3] Kiváltképpen mikor föllépett és eléggé széles körben elterjedt az a tévedés, amely miatt már attól kellett tartani, hogy az Isten szeretetétől és a hozzávaló bizalomtól elijesztett emberek számára a keresztény élet forrásai kiapadnak. Éppen ezért, Tisztelendő Testvérek, most arról akarunk veletek szólni, amiről a szeretettől égő Úr Jézus panaszkodott, mikor Alacoque Margitnak megjelent, s amit saját kinyilatkoztatása szerint az emberektől az ő lelki javukra elvár és akar – mert egyes hívek talán még nem tudják vagy mások nem törődnek vele – tudniillik a méltó elégtételadásnak kötelességéről, amellyel az Úr Jézus szerető Szívének tartozunk, még pedig azzal a szándékkal, hogy ki-ki közületek az ő nyáját arra buzgón megtanítsa és annak végrehajtására buzdítsa, amit mondani fogunk. A Megváltó végtelen irgalmasságának egyéb bizonyosságai között különösen kitűnik, hogy a keresztény hívek szeretetének megfogytatkozásának idején maga az isteni szeretet mutatkozott be, mint különös tiszteletnek tárgya s jóságának gazdagsága bőségesen kitért ama vallásos gyakorlat folytán, amelyben az Úr Jézus szentséges Szívét tiszteljük, „akiben a bölcsesség és tudomány minden kincsei rejlenek”[4]. Amint a Noé bárkájából kilépő emberi nem előtt a Jóisten a barátság szövetségének jelét fölragyogtatta – a felhőkben feltűnő szivárványt[5] –, úgy az újkor zavaros idejében, mikor a legfortélyosabb eretnokség, a janzenista tévely, az isteni szeretetnek és jámborságnak ellensége, azt prédikálta, hogy az Istent nem mint Atyát kell szeretni, hanem mint engesztelhetetlen Bírót kell félni, a jóságos Jézus szentséges Szívét, mint a béke és szeretetnek zászlaját, magasan meglöbögte a nemzetek előtt s a küzdelemben a biztos

győzedelmet előre jelezte. Boldog emlékü elődünk XIII. Leó pápa Jézus szentséges Szíve tiszteletének korszerűségét fölismerve, Annum Sacrum kezdetű körlevelében igen találóan mondja: „Mikor az egyház az ő első korszakában a császárok igája alatt nyögött, a fiatal császárnak a magasban megjelent kereszt volt előjele és okozója a győzelemnek, amely nyomban bekövetkezett. S íme most más kedvező és isteni jel tűnik föl szemünk előtt: az Úr Jézus szentséges Szíve, tűzlángok közt sugárzó fényözönben, fölötte a kereszttel. Beléje kell helyezni minden reménységet. Tőle kell kérni és várni az emberek üdvösségét.” Valóban úgy van, Tisztelendő Testvérek! Mert eme szerencsés jelben és az annak folytán kialakult ájtatosságban ugyebár benne foglalatik a vallásnak egész lényege és a tökéletes életre vezérlő elv, amely az Úr Krisztus alapos megismerésére gyorsan elvezeti az elméket, az Úrnak nagyobb szeretetére és tökéletesebb utánzására hathatósan indítja a lelkeket? Senkise csodálkozzék tehát, hogy elődeink ezt a bevált ájtatosságot állandóan védték a rágalmozók minden nyelveskedése ellen, a lehangosabb dicséretekkel elhalmozták és nagy buzgalommal előmozdították, amint az idők és a körülmények javasolták. A Szentlélek Úristen sugalmazására történt, hogy a hívek jámbor áhítata az Úr Jézus Szíve iránt napról-napra fokozódott. Lassan jámbor társulatok alakultak az isteni Szív tiszteletének előmozdítására, majd kialakult a szokás, minden hónap első péntekjén az Úr Jézus kívánsága szerint a szentáldozáshoz járulni, amely szokás ma már egészen általános. De a szentséges Szív tiszteletéhez tartozó áhítatgyakorlatok között kiválóan kitűnik és különös említésre méltó az a följánlás, amellyel önmagunkat és mindenünket az Úr Jézus isteni Szívének szenteljük, s egyben elismerjük, hogy mindent az örök isteni szeretetnek köszönhetünk. Hogy ezt az ájtatosságot az isteni Megváltó mennyire kívánja az emberektől – nem annyira isteni jogánál fogva, mint inkább irántunk való szeretetéből – arra isteni Szívének szűztiszta tanítványát, Margit Máriát tanította, aki azt a lelkiatyjával, de la Colombiere Kolossal együtt először gyakorolta. Követték őt idők folyamán egyes emberek, családok és magántársulatok, végül hatóságok, községek és országok. Az elmúlt században és a mostaniban istentelen emberek mesterkedése folytán odáig jutottunk, hogy az Úr Krisztus uralmát elvetették, az egyház ellen nyílt harcot indítottak, az isteni és a természetes joggal ellenkező törvényeket és néphatározatokat hoztak, sőt országgyűlésekben hangoztatták: „Nem akarjuk, hogy ez rajtunk uralkodjék.”[6] Viszont az említett följánlásból mint az emberiség egységes hangja kitört és erőteljes ellenszólamként hallatszott az isteni Szív tisztelőinek hangja az Úr Jézus dicsőségének védelmére és jogainak érvényesítésére: „Uralkodnia kell neki”[7], és „Jöjjön el a Te országod”. S megtörtént végül az az öröndetes esemény, hogy az egész emberi nemet, amely a természet jogánál fogva jogos tulajdona Krisztusnak, akiben egyedül újulnak meg mindenek,[8] az évszázadnak elején boldogemlékü elődünk, XIII. Leó pápa, a keresztény világ lelkesedése között följánlotta az isteni Szívnek. Később ezt az öröndetes és szerencsés kikezdést, mint Quas primas kezdetű körlevelünkben mondtuk, a jó Isten kegyelméből Mi Magunk tovább fejlesztettük és betetőztük, midőn a püspökök és a hívek sokszor hangoztatott kívánságára és óhajára Krisztusnak, a mindenség királyának, az egész keresztény világban megüendő ünnepét elrendeltük. S midőn ezt tettük, nemcsak kellőleg megvilágítottuk Krisztusnak legfőbb uralmát a mindenség fölött, az emberi társadalom, a család és az egyes emberek fölött, hanem már előre élveztük annak a boldog napnak örömeit, amelyen az egész világ önként és szívesen engedelmeskedik a Krisztus király szelíd uralmának.

Ugyanazért akkor egyben meghagytuk, hogy az elrendelt új ünnep alkalmával a Jézus Szívének való följánlás évenként megújíttasson, hogy annak gyümölcseit biztosabban és bővebben elnyerjük és az összes nemzeteket a királyok Királyának, az uralkodók Urának szívében keresztény szeretettel és béke kötelékével egybekapcsoljuk. Hanem az eddigi összes ájtatosságokhoz, különösen az annyira üdvösséges följánláshoz, amely a Krisztus király ünnepének elrendelése által mintegy megerősítést nyert, még egy másik ájtatosságnak kell járulnia, amelyről veletek, Tisztelendő Testvérek, most valamivel bővebben óhajunk szólani,

tudniillik az Úr Jézus szentséges Szívének nyújtandó méltó elégtétel, vagy amint még mondják, jóvátétel ájtatosságának. Mert hogyha a följajlásban az első és legfőbb követelmény, hogy a Teremtő szeretetének a teremtmény szeretete viszonzásul szolgáljon, akkor önként jelentkezik a követelmény, hogy az örök szeretetnek, ha azt vagy feledékenységből elhanyagoltuk, vagy sértéssel megbántottuk, valamiképpen elégtételt adjunk az elkövetett igazságtalanságokért. Ezt a kötelességet általában jóvátételnek nevezzük. Bár mindkét ájtatosságra azonos okokból vagyunk kötelesek, mégis az elégtételadással vagy kiengeszteléssel az igazságosságnak és a szeretetnek hathatósabb címén is tartozunk. Az igazságosságnál fogva azért, hogy a bűneinkkel az Istenen ejtett sérelmet kiengeszteljük és a megsértett rend a bűnbánat által helyreálljon. A szeretet címén pedig azért, hogy a szenvedő és gyalázatunkkal tetézett Krisztussal együtt szenvedjünk s neki gyarlóságunk mértéke szerint legalább valami vigasztalást nyújtsunk. Mivel ugyanis valamennyien bűnösök vagyunk és számtalan a vétünk, az Istennek nemcsak azzal a tisztelettel tartozunk, amellyel Ő szent fölségét köteles hódolattal imádjuk, vagy az Ő legfőbb hatalmát könyörögve elismerjük, vagy az Ő végtelen bőkezűségét hálaadással dicsérjük; hanem azonfelül az igazságosan megtorló Istennek eleget is kell tennünk számtalan vétünkért, bántalmunkért és hanyagságunkért. Tehát a följajláshoz, amellyel magunkat Istennek átadjuk és azzal a szentséggel és tartóssággal, amely az Angyali Doktor tanítása szerint a szenteléssel jár, Istennek szenteltek leszünk, még hozzá kell járulnia az engesztelésnek, hogy általa a bűnök teljesen eltöröltessenek s így az igazságos és szent Isten vissza ne vessen minket, mint méltatlanokat és vakmerőket, s a mi áldozatunkat látatlanul el ne utasítsa, hanem szívesen fogadja. Az elégtétel kötelessége ráhárul az egész emberi nemre, mert, amint a keresztény hit tanítja, Ádám vétke után az eredeti bűn által megfertőzött, a bűnös hajlamoknak alávetett és szánandóan megromlott egész emberiség az örök kárhozatra volt szánva. Ezt korunknak büszke bölcsei, Pelagius régi tévedését követve, tagadják ugyan és az emberi természetnek veleszületett jóságát hangoztatják, amely saját erejéből folyton jobban kifejlődik. De az emberi büszkeségnek ezt a hamis találmányát elveti az apostol, arra intvén minket, „hogy a természet szerint a halál fiai valánk”[9]. A közös engesztelésnek kötelességét az emberek kezdettől fogva valóban elismerték és természetes hajlamból kifolyólag Istent nyilvános áldozatokkal engesztelték. De teremtett emberi erő a bűnök kiengesztelésére nem volt elégséges, ha az emberi természet megváltására az Isten fia nem vállalkozott volna. Ezt maga az emberiség Megváltója kinyilatkoztatta a Zsoltáros szavával: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, testet pedig alkottál nekem. Az égő- és bűnáldozatokat nem kedvelted. Akkor mondtam, íme jövök.”[10] És tényleg „a mi betegségeinket ő viselte és fájdalmainkat ő hordozta, megsebesített a mi gonoszságainkért”[11], és „a mi bűneinket maga hordozta testében a fán”[12], „eltörölvén az ellenünk szóló végzés kéziratát, mely ellenünk bizonyított, és elvévén azt fölszegezé a keresztre”[13], hogy a „bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk”.[14] Noha Krisztus megváltásának bőséges gyümölcse minden bűnünket megbocsátotta[15], mégis az isteni bölcsesség csodálatos rendelkezése folytán, amely szerint testünkben kell betöltenünk a Krisztus szenvedéseinek mintegy elmaradott részét az Ő testéért, mi az anyaszentegyház[16], mi emberek ahhoz az imádáshoz és elégtételhez, amelyet Krisztus a bűnösök nevében Istennek megadott, hozzácsatolhatjuk a mi imádásunkat és elégtételünket is, sőt erre kötelesek is vagyunk. De sohase feledjük, hogy az engesztelésnek minden hatályossága egyedül Krisztus véres áldozatából származik, amely vérontás nélkül szüntelenül megújul a mi oltárainkon. „Hiszen egy és ugyanaz az áldozat, ugyanaz most az áldozat bemutatója a papok közvetítésével, mint aki akkor önmagát fölládozta, csak az áldozat módja különböző.”[17] Tehát az oltár szentséges áldozatával kapcsolatban kell a papoknak és a híveknek önmagukat följajlani, hogy ők is valósággal fölládoztassanak „élő, szent és Istennek tetsző áldozatul”[18]. Sőt szent Cyprián habozás nélkül állítja: „Az Úrnak áldozata nem jár a kellő megszentelődéssel, ha saját magunk följajlása és fölládozása nem felel meg a szenvedésnek.” Amiért is int minket az apostol, hogy „a mi testünkön mindenkor velünk hordozzuk Jézus

sanyargatását”[19], és Krisztussal eltemetve és együvé oltva az ő halálának hasonlatossága szerint[20], testünket nemcsak megfeszítjük a vétkekkel és kívánságokkal együtt[21], „eltávoztatván evilági kívánság romlottságát”[22], hanem Jézus élete kinyilváníttasson a mi testeinken és az Ő örök papságának részeseivé levén „ajándékokat és áldozatokat mutassunk be a bűnökért”. [23] S eme titokzatos papságban, az elégtételadás és áldozás tisztjében nemcsak azok részesek, akiket Krisztus Jézus, a mi főpásztorunk szolgáláiként használ, hogy Istennek a tiszta áldozatot napkelettől-napnyugatig, minden helyen bemutassák, hanem az összes hívek is, akiket az apostol-fejedelem joggal nevez „választott nemzetségnek, királyi papságnak”. [24] Ők is tartoznak úgy önmagukért, mint az egész népért áldozni a bűnökért,[25] csak úgy, mint minden pap és főpap, ki az emberek közül választatik és az emberekért rendeltetik Isten előtti ügyeikben.[26] Minél tökéletesebben megfelel a magunk följajánlása és föláldozása Krisztus áldozatának, azaz minél jobban föláldozzuk az önszeretetet és vágyainkat s testünket megfeszítjük azzal a titokzatos keresztre feszítéssel, amelyről az apostol beszél, a könyörgésnek és engesztelésnek annál bővebb gyümölcseit nyerjük el a magunk számára. Csodálatos a viszony az összes hívek és Krisztus közt, olyan mint a fej és a test többi tagjai közt, s amilyen a szentek titokzatos egyességében rejlik, amelyet a katolikus hit vall. Úgy az egyes emberek, mint a népek, nemcsak egymáshoz kapcsolódnak, hanem azzal is összefüggnek, „aki a fő, Krisztus, kitől az egész test összeköttetvén és egybefoglaltatván minden íznek szerkezete által, a test növekedését szerzi, maga épülésére a szeretet által”. [27] Ezt maga a közvetítő az Isten és az emberek közt, az Úr Jézus Krisztus, halála előtt az Atyától kérte: „En öbennük és Te Énbennem, hogy tökéletesen egygé legyenek.”[28] Amint tehát a Krisztussal egyesülést kifejezi és megerősíti a följajánlás, úgy az engesztelés ugyanazt az egyesülést először a bűnök eltörlésével megkezdi, azután a Krisztus szenvedéseiben részesedéssel tökéletesíti, végül a testvérekért áldozatot bemutatva betetőzi. Az irgalmas Jézusnak az volt a szándéka, mikor szívét nekünk megmutatta, amely a szenvedés jeleit viseli s a szeretet lángjaitól lobog, hogy egyrészt a bűn végtelen gonoszságát megismerjük, másrészt a Megváltó végtelen szeretetét csodálva, a bűnt minél jobban utáljuk s a szeretetet minél melegebben viszonzzuk. Az engesztelésnek vagy jóvátételnek szelleme mindig az első és legfőbb eleme volt az Úr Jézus szentséges Szíve tiszteletének és semmi sem egyezik annyira annak eredetével, természetével, hatásával, az ájtatosságnak különleges szokásaival, amint bizonyítja a történelem, a gyakorlat, a szent liturgia és a római pápák okmányai. Midőn Krisztus szent Margit Máriának megjelent, végtelen szeretetét hangsúlyozta, s mint bánatos ember a hálátlan emberek részéről őt ért bántalmak miatt a következő szavakkal panaszkodott, amelyek vajha mélyen bevésődnének minden jó lélekbe s soha feledésbe ne mennének: „Íme a szív, mely annyira szerette az embereket s őket elhalmozta minden jótétéménnyel, de végtelen szeretetéért cserébe nem talált hálát, hanem ellenkezőleg, feledést, közömbösséget és bántalmakat tapasztalt néha még azok részéről is, kiket hozzá a különös szeretetnek kötelessége hivatásszerűen is fűzné.”

Ezeknek a bűnöknek engesztelésére sok egyebek között, mint neki különösen kedveseket, a következőket ajánlotta: hogy a hívek az engesztelés szándékával a szentáldozáshoz járuljanak, amelyet engesztelő szentáldozásnak neveznek; engesztelő könyörgéseket és imádságokat mondjanak egy teljes órán át, amely ájtatosság igen találóan szentóra néven ismeretes. Ezeket az ájtatosságokat az egyház nemcsak jóváhagyta, hanem bőséges lelki kegyelmekkel is gazdagította. Ámde mindezek az engesztelő szertartások vajon micsoda vigasztalást nyújthatnak a mennyekben boldogan uralkodó Krisztusnak?

„Mutass egy szerető lelket – s az megérti, amit mondok”, szent Ágoston eme szavaival felelünk rá[29], amelyek ide kitűnően illenek. Mert ha az Istent szerető lélek a múltba tekint, elmélkedve látja és nézi Krisztust, amint az emberekért szenved, gyötrődik, a legiszonyúbb fájdalmakat viseli, „érettünk emberekért és a mi üdvösségünkért” a szomorúság, aggodás és szegény terhe alatt összeroskad, sőt „bűneinkért megroncsolva” minket sebeinek kétségével meggyógyít.

S a jámbor lelkek méltán szemlélik őt így, mert az embereknek bármely időben elkövetett vétségei és bűnei egyaránt okozói[30] voltak, hogy az Isten Fia a halálba ment, s – amennyiben rajtuk áll – most is a halált hozná Krisztusra ugyanazokkal a fájdalokkal és szenvedésekkel együtt, mert minden egyes bűn valamiképpen megújítja Krisztus szenvedését „újra megfeszítvén az Isten Fiát és csúfot üzvéen belőle”[31]. Ha pedig Krisztus lelke a mi jövőnk és előrelátott bűneinkért is szomorú lett egészen a halálig, úgy bizonyos, hogy már akkor valamiféle vigasztalást merített az általunk nyújtandó és szintén előrelátott elégtételből, mikor megjelent neki egy angyal a mennyből [32], hogy az undortól és aggódástól vonaglóz szívet megvigasztalja. Sőt az Úr Jézus szentséges szívet, amelyet a hálátlan emberek bűnei szünet nélkül bántanak, most is megvigasztalhatjuk titokzatos módon ugyan, de valósággal. Hiszen – amint a szent szertartás szövegében is olvassuk – Krisztus maga panaszkodik a zsoltáros szájából, hogy barátai elhagyják: „Szidalmat és ínséget vár szívem. És vártam, ki szánakozzék és nem volt; és ki megvigasztaljon és nem találtam.”[33] További bizonyíték rá, hogy Krisztus engesztelő szenvedése megújul, valamiképpen folytatódik és befejeződik az ő titokzatos testén, amely az egyház. Mert – hogy újra szent Ágoston szavaival éljünk: „Krisztus mindent megszenvedett, amit szenvednie kellett; semmi sem hiányzik a szenvedés mértékéből. Tehát befejeződött a szenvedés. De csak a fejben. Fennmaradt még a szenvedés a testben.” Amit különben Krisztus maga is kinyilatkoztatni méltóztatott, mikor az Úr tanítványai ellen még fenyegetésekkel és öldökléssel dúló-fúló[34] Saulhoz így szólt: „Én vagyok Jézus, kit te üldözesz.”[35] Ezzel világosan jelezte, hogy az egyház ellen folyó üldözések az egyháznak isteni Fejét is támadják és bántalmazzák. Azért a titokzatos testében most is szenvedő Krisztus méltán és joggal elvárja tőlünk, hogy az engesztelésben társai legyünk, amit különben a hozzávaló viszonyunk is megkövetel, mert „Krisztus teste vagyunk és tagból való tagok”[36], s azért amit a fej szenved, azt a tagoknak is vele együtt kell szenvedniük.[37] Hogy pedig az engesztelés vagy jóvátétel éppen a jelen korban mennyire sürgetően szükséges, azt mindenki beláthatja, aki szemügyre veszi ezt a „gonoszban fetregő világot”. [38] Mindenünnen fölhatol hozzánk a panaszos népek jaja, akiknek királyai és kormányai fölálltak és egybegyűltek az Úr ellen és az ő egyháza ellen.[39] Egyes országokban az isteni és emberi jogokat egyaránt eltörölik. Templomokat ledöntenek és elpusztítanak, szerzeteseket és szerzetesnőket házaikból kiűldözik, gyalázzal, kegyetlen erőszakkal, éheztetéssel és börtönnel sújtanak; ifjak és leányok seregeit az anyaszentegyház kebeléről elszakítják, Krisztus megtagadására és káromlására, valamint a fajtalanság ocsmány bűnére biztatják; az egész keresztény nép megfélemlítve és szétszórva, a hithagyás vagy a szörnyű halál állandó veszedelmében forog. Mindez annyira szomorú, mintha már előre jelezne a „szenvedések kezdetét”, amelyeket majd ránk hoz „a bűn embere, ki fölemelkedik minden fölött, mi Istennek mondatik vagy tiszteltetik”[40]. De még szomorúbb, Tisztelendő Testvérek, hogy az ártatlan Bárány véréből a keresztiségben megtisztult és a kegyelemmel fölékesített hívek közt is nagy tömegek vannak minden társadalmi osztályból, akik a vallásban hihetetlenül tudatlanok és hamis tanoktól fertőzöttek, bűnökben az Atya házától távol töltik életüket, amelyet az igaz hit fénye meg nem világít, az örök boldogság reménye nem üdít, a szeretet melege nem táplál, s nem ápol, úgy hogy a sötétségben és a halál árnyékában ülnek. Azután a hívek közt elhatalmasodik az egyházi fegyelemmel és ősi hagyományokkal nem-törődés, amelyeken pedig az egész keresztény élet alapszik, a család élete eligazodik és a házasság szentsége megóvatik. A gyermekek nevelését vagy teljesen elhanyagolják, vagy túlzó kényeztetéssel elrontják, sőt az egyháztól elveszik a keresztény ifjúság nevelésének lehetőségét. Siralmasan feledésbe megy a keresztény szemérem az életmódban és öltözködésben, különösen a női öltözködésben. Vad hajsza folyik a mulandó dolgok után, mértéktelenül lesik a polgári érdeket és keresik a népszerűséget, a törvényes tekintélyt elvetik, és Isten ígését megvetik, ami által a hit elgyöngül, sőt végső veszedelembe kerül. S ráadásul mindezekhez a bajokhoz járul mindazoknak gyávasága vagy közömbössége, akik az alvó és menekülő tanítványok mintájára, gyöngye hittel szánandóan elhagyják a

szomorúságtól roskadozó és a Sátán csatlósaitól körülzárt Krisztust, valamint azoknak hűtlensége, akik az áruló Júdás példájára vakmerően és szentségtörően áldoznak vagy éppen az ellenséghez átpártolnak. Így önkéntelenül is kísért a gondolat, hogy már közeledik az idő, amelyről az Úr jósolta: „Mivelhogy elterjed a gonoszság, soknak meghűl a szeretete.”[41]

Ha a jámbor hívek mindezeket eszükben forgatják, nem mulaszthatják el, hogy a szenvedő Krisztus lángoló szeretetétől fölgyullasztva, fokozott buzgósággal kiengeszteljék saját és mások bűneit, az elmaradt tiszteletért Krisztusnak kárpótlást nyújtsanak és a hívek örök üdvösségét előmozdítsák. Bizonyos címen korunkra alkalmazhatjuk az apostol szavait: „Ahol eláradott a bűn, túlaradóbb lett a kegyelem”[42], mert amint megnövekedett az emberek gonoszsága, úgy viszont a Szentlélek Úristen fuvallatára megszaporodott a mindkét nemű hívek száma, akik készséges lélekkel igyekeznek az isteni Szívnek a számtalan bántalomért elégtételt adni, sőt önmagukat Krisztusnak áldozatul fölajánlani. Mert ha valaki az eddig mondottakat szeretettel megfontolja és mélyen a szívébe vési, lehetetlen, hogy ne csak irtózzék minden bűntől mint a legfőbb rossztól és a bűnt kerülje, hanem önmagát Isten akaratának teljesen át ne engedje és az isteni Fölség megtépett tiszteletét állandó imádsággal, önként vállalt vezekléssel és a ráhulló csapások türelmes elviselésével, végül egész életének az engesztelés szellemében eltöltésével kipótolni ne törekedjék. Ebből a szellemből sarjadtak a férfi- és női szerzetescsaládok, amelyek lelkes szolgálattal nappal és éjjel annak az angyalnak szerepét vállalják, aki az Úr Jézust a Gethsemane-kertben megvigasztalta; az apostoli szentszék által jóváhagyott és lelki kegyelmekkel megáldott jámbor társulatok, amelyek ugyancsak az engesztelést tették föladatukká, amelyet vallásos és erénygyakorlatokkal töltenek be; s végül, hogy mást ne említsünk, a megsértett isteni Fölség kárpótlására meghonosított nyilvános megkérlelések és ünnepélyes jóvátételi ájtatosságok, amelyeket nemcsak egyes hívek, hanem egész plébániák, egyházmegyék és városok végeznek. Tisztelendő Testvérek! Valamint az Úr Jézus szentséges Szívének való fölajánlás szertartása szerény kezdetből kiindulva, azután szélesebb körben elterjedve, végül a megfelelő tekintélyt a Mi megerősítésünktől nyerte, úgy az engesztelésnek vagy a jámbor jóvátételnek szokását is, amelyet már régen szentül bevezettek és szentül elterjesztettek, hasonlóképpen a Mi apostoli tekintélyünkkel akarjuk megerősíteni és az egész katolikus világban megszilárdulását és minél ünnepélyesebb megülését biztosítani. Ugyanazért határozzuk és rendeljük, hogy minden évben az Úr Jézus szentséges Szívének ünnepén, amelyet ez alkalommal oktávás első osztályú duplex ünnep rangjára emelünk, a világ összes templomaiban, a jelen körlevelünkhöz csatolt minta szerint, azonos szövegű megkérlelő vagy engesztelő imádságot intézzenek ünnepélyes formák közt az isteni Megváltó szerető Szívéhez, hogy vele bűneinket megsirassuk és Krisztusnak, a legfőbb Királynak és a szeretet Urának megsértett jogait jóvátegyük. Bizton reméljük, Tisztelendő Testvérek, hogy az így szentül följújtott és az egész egyházban kötelezőleg előírt ájtatosságból számos és kiváló jó származik nemcsak az egyes emberekre, hanem az egyházra, a társadalomra és a családra is. Hiszen maga a Megváltó ígérte szent Margitnak, hogy mindazokat, akik szentséges Szívét ilyen tisztelettel illetik, az égi kegyelmek bőségével elhalmozza.

Így a bűnösök majd „meglátván, kit általverték”[43], megindulva az egész egyháznak sóhajain és könnyein, megbánják a legfőbb Királyon ejtett sérelmeket és „szívükbe szállnak”[44], hogy bűneikben meg ne átkodjanak, s amikor meglátják majd „eljönni az ég felhőiben”[45] Őt, akit általverték, későn és haszontalanul ne sírjanak Őmiatta.[46] Viszont „az igazak legyenek igazabbak és a szentek szentebbek”[47], és megújult buzgalommal ajánlják magukat az isteni Király szolgálatába, akit most annyi megvetés, támadás és gyalázat közt látnak; kiváltképpen pedig a lelkek örök üdvének vágyától fognak égni a jó hívek, midőn az isteni Bárány siralmának átélését megszokták: „Mi haszna az én véremnek?”[48], és egyben megtanulták azt az örömet, amelyet az Úr Jézus szentséges Szíve érez „egy megtérő bűnösön”.[49] De leginkább is azt óhajtjuk és reméljük, hogy az isteni igazságosság, amely tíz igaz miatt is megbocsájtott volna a szodomainaknak, annál inkább megkönyörül az egész emberi

nemen, ha a hívek egész egyeteme, Krisztussal, a közvetítővel és fejjel együtt, őt minden helyen megkérleli, segítségül hívja és megengeszteli. Tekintse kegyes arccal ezt az óhajunkat és rendeletünket a jóságos Istenanya, aki nekünk Jézust, a Megváltót szülte, nevelte és a kereszttel alatta áldozatul fölajánlotta, s aki Krisztussal titokzatos kapcsolata révén s ennek kiváltságos kegyelme folytán szintén Engesztelő volt s a jámbor szokás szerint így is nevezetik. Bízva az ő közbenjárásában Krisztusnál, aki az egyetlen „közvetítő Isten és emberek között”[50], de maga mellé állította anyját, mint a bűnösök oltalmát, a kegyelem sáfárát és közvetítőjét, a mennyei kegyelmek zálogául és atyai jóindulatunk tanúságául apostoli áldásunkat szeretettel adjuk rátok, Tisztelendő Testvérek és a gondjaitokra bízott nyájra.

*Kelt Rómában, Szent Péternél, 1928. május 8-án,
pápaságunk hetedik évében.*

XI. Pius Pápa

- [1] Mt 28,20
- [2] Bölcs 8,1
- [3] Iz 59,1 4
- [4] Kol 2,3 5
- [5] Ter 9,14 1
- [6] Luk 19,14
- [7] 1Kor 15,25
- [8] Ef 1,10
- [9] Ef 2,3 10
- [10] Zsid 10,5-7
- [11] Iz 53,4-5
- [12] 1Pét 2,24
- [13] Kol 2,14
- [14] 1Pét 2,24
- [15] Kol 2,13
- [16] Kol 1,24
- [17] Conc. Trid. Ses. XXII.c. 2
- [18] Róm 12,1
- [19] 2Kor 4,10
- [20] Róm 6,5
- [21] Gal 5,24
- [22] 2Pét 1,4
- [23] Zsid 5,1
- [24] 1Pét 2,9
- [25] Zsid 5,3
- [26] Zsid 5,1
- [27] Ef 4,15-16
- [28] Jn 17,23
- [29] In Joann. Ev. tract. XXVI. 4.
- [30] Iz 53,5
- [31] Zsid 6,6
- [32] Lk 22,43
- [33] Zsolt 68,21
- [34] ApCsel 9,1
- [35] ApCsel 9,5
- [36] 1Kor 12,27

- [37] 1Kor 12,26
- [38] 1Jn 5,19
- [39] Zsolt 2,2
- [40] 2Tesz 2,4 7
- [41] Mt 24,12
- [42] Rom 5,20
- [43] Jn 19,37
- [44] Iz 46,8
- [45] Mt 26,64
- [46] Jel 1,7
- [47] Jel 22,11
- [48] Zsolt 29,10
- [49] Lk 15,10
- [50] Tim 2,5

2. A Magyar Katolikus Püspöki Kar 1946-os karácsonyi körlevele

Kedves Híveink! Az Egyház hajóját viharos tengeren bölcsen kormányzó Szentséges Atyánk azt állapította meg 1945. évi, karácsonyi szövegében, hogy a béke, amely után oly sóvárogva áhítoznak a népek, egyre távolodik tőlünk. Az emberek fiai csüggedt madarakként tekintenek a ködbevesző békeremények felé. A világ azt a békét, amely neki nincs, nem adhatja meg. A nemzetek és hatalmasok tárgyalják a béke ügyét. De a béke, a lelkek megbékélése, akárhányszor és bárhol fogjanak hozzá, nem akar elkövetkezni, mert nemcsak fennen hirdetett elveiket felejtik ki belőle, hanem figyelmen kívül hagyják az igazság és szeretet elengedhetetlen alapelveit is, vagyis az egyetlen alapot, a mi Urunk Jézus Krisztust (Kor. I. 3,11.).

Mennyire beigazolódik így az, amit a Zsoltáros évezredekkel ezelőtt minden idők nemzedékei számára megállapított: „Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak az építők” (126,1.). Ha minden nép és nemzet ráeszmélt erre, nekünk árva, szegény magyaroknak az idők kegyetlen ostorsuhogása lehet erre a megtanítónk. Az ostorszálak szeges, megszámlálhatatlan fonata és sora marja, tépi, szaggatja testünket, idegrendszerünket és lelkünket.

Frissében állnak előttünk a felvidéki események, amelyek során a legősibb magyar települések, csallóközi magyar falvak színtiszta magyar lakosságát fegyveres csendőrök, katonák, partizánok közmunkára kiírás ürügyével körülférják. Külön a férfiakat, külön a nőket, külön a gyermekeket elszállítják Kolin, Pilsen, Prága, stb. vidékére. Az ősök és a maguk verejtékes szorgalmából szerzett, szép vagyonukból engedélyezett, némi cók-mókkal hajtják, szállítják őket. Állataikat is szállítják, de más úton, nem nekik. Ha ott is hagyják ezeket, új telepesek ülnek az ősi vagyonba. Elvész templomuk, iskolájuk, családi házuk, temetőjük, amelyekhez ezeréves, drága emlékek fűződnek. Számos, 7–8 hónapos terhes nőt, sőt a szülési fájdalmakban vajúdó, valamint néhány hónapja szoptató anyát hurcolnak el. Szobrok, emléktáblák válnak a gyűlölet és rombolás nyomán romhalmazokká. Elvadulás és embertelenség üli embertestvéreken diadalát akkor, amikor a béketárgyalás Párizsban a kiűzésnek ellentmondott és államközi tárgyalást rendelt, most pedig Amerikában az üldözéssel szemben a kisebbségi jogok biztosítását sürgette.

Tört remények. Hiába várunk békét, hiába várjuk a borúfellegek távoztát, hazánk sorsának jobbrafordulását, keresztjeink könnyebbségét, a világ minden égtájáról sűrűsödő fohászok meghallgatását, a foglyok szabadulását. Hiába áhítjuk a magyarüldözés megszűnését, a kétségek és bizonytalanságok eloszlását, mezeink termő erejének visszatérését, a törvény és igazság diadalát, a kemény szívek megenyhülését, az éhezők kielégülését, a kolduscondrák

eltűnését, a sorvadók életre kelését, a betegek gyógyulását, a bűnösök észre térését, a szomorúak vigasztalását, a végsőt vonaglókat visszatérő életét. Amíg a bűnös Magyarország fölé nem magasodik az imádkozó-bűnbánó, arccal – minden más helyett – az Isten felé forduló, a természetfelettihez visszatérő, a lelkileg megújuló Magyarország, addig hagyjunk fel ezekkel a reményekkel. Ahol a mi reményünk él... Ha már a földi remények megint így elhervadtak, a békét ott kell keresnünk a Béke Fejedelménél és a Béke Királynőjénél; keresnünk, sürgetnünk, kérnünk kell érte szünet nélkül (Ap. csel. 12,5), amíg meg nem kapjuk, amíg meg nem találjuk, és amíg a béke országa meg nem nyílik nekünk (Máté 21,23). Mi, hívők, vegyük kezünkbe a béke szent ügyét, úgyhogy ostromoljuk meg az eget milliók és milliók alázatos, állhatatos imádságával és imádsággal egészen átítatott étellel.

Vannak, akik kitartóan, buzgón imádkoztak és engeszteltek népünk körében. A légitámadások idejéből a városokban sok megható és felejtethetetlen ima-együttesről tudunk. De féltő, hogy ebből sok immár a múlté és hogy többen vannak, akik lélek nélkül imádkoznak, vagy tán rég elhalt ajkukon földi édesanyjuk és az Anyaszentegyház imaélete. Voltak, akik népgyűléseken virtuskodva emlegették, hogy ők bizony nem keresték az Istent a világháború végső felvonásában sem. Vannak, akik vigadni, dalolni se szégyenlenek népünk szinte halálos vonaglása idején, mások bambán viselik az idők sűrű és csontig-velőig ható ostorcsapásait. Szenvedésüket nem teszik engesztelő erejűvé és érdem-szerzővé. Vaksággal és tompultsággal megvert Jeruzsálemként nem ismerik meg látogatásuk idejét (Luk. 19. 44.).

Most más időknek kell jönniük az egész nemzet életében. Hívjuk csak vissza ide anyyi hiábavaló próbálkozás csődje után az imádság világát.

Újat, lehetetlen kívánunk talán? Ó, nem! A kinyilatkoztatás és a magyar történelem tanúsága szóljon és adja meg az Újév lelki irányát!

I. *Kinyilatkoztatás.* Amióta a bűn tövise sebzi az emberi szívet és bojtortjántermővé teszi az élet útját, bűnbánattal odasimul a szenvedő ember Istenéhez, aki hatalmas és irgalmas. Noé a vízözön után a még iszapos földön oltárt emel, hogy ott imádkozzék és áldozatot mutasson be, várva a béke szívérványát. A ninivei fogság idején az öreg Tóbiás elsorolhatatlan gyötrelmei, fogság, vagyonek Kobzás, halálra keresés, éhínség, vakság közepette nem hagyja el az igazság útját. Hirdeti, hogy jó az imádság böjtöléssel és alamizsnázkodással (Tób. 12,8.). Cselekszi is mindháromat. Ilyen időben még gondosabban neveli fiát, tartja rendben, istenfélelemben családját. Ninivéből járt el, amikor csak tehette, a messze, nagyon messze jeruzsálemi templomba. Nem evett pogányok étkeiből, üdvös intéseket adott fogolytársainak. Kölesönnel, alamizsnával segítette, vigasztalta rokonságát. A mezíteleneket ruházta, a megholtakat és megölteket szorgalmasan eltemette. És mindezek felett és végeztével könnyhullatással imádkozgatott (3,1.). Az Üdvözítő egész éjszakákat töltött Isten imádsásával (Luk. 6,12.) és megtanította övéit is imádkozni. Egyháza imádkozó Egyház, ennek templomai az imádság házai. A családi ház is nem kis mérvben a közös imádságtól érdemesül a családi szentély magasztos elnevezésére. Mi, katolikusok, a legvallásosabb vallás hívei, az első keresztények példáját követve kell, hogy „mindnyájan, egy akarattal állhatatosak legyünk az imádságban” (Ap. csel. 1,14.). Ha a gonoszlélek megerősödött, nem úzhetjük ki másként, mint imádság és böjtölés által (Máté 17,20; Márk 9,28.). Nemcsak asszonyi teendő ez. Az őskeresztények férfiairól állapítja ezt meg elsősorban az írás. Amerre terjedt a Földközi-tenger körül az Egyház, vele haladt előre az imádságos élet. A nemzetek apostola azt sürgeti, hogy „a szorongatásban béketűrők, az imádságban serények és a keresztény társak, sőt az ellenségek szükségére adózók” legyünk (Róm. 12,12.20.). A virrasztás áldozatát is megéri az imádság (Kol. 4,2; Tim. I. 5,5.). Mindenkor, éjjel-nappal buzgólkodást sürget az imádságban (Kol. 4,12.).

A Szentírás az imádságban látja az emberek fiai számára a bölcsességet ahhoz, hogy megszabaduljanak a veszedelemből és megmentse őket az Úr a gonosz időben (Sírak 51,16-18.). Az imádságban látja Szent Péter is a keresztényi okosságot (Pét. I. 4,7.).

Korunkban Lourdes és Fatima bűnbánat- és engesztelő szelleme csak újból hangsúlyozza a kinyilatkoztatás útmutatását.

A Szűzanya töviskoszorús Szíve. A távoli Portugáliában, Fatima nevű kis falu határában az első világháború tetőpontján, három ártatlan pásztorgyerek közbejöttével, a Szent Szűz megmutatja töviskoszorús, Szeplőtelen Szívét az emberiségnek. Hat alkalommal hirdeti és sürgeti, hogy engeszteljünk, és az engeszteléssel hangoljuk irgalomra magunk és minden bűnös ember iránt az Úristen fölségét. Így elhárítjuk Isten sújtó ostorát az emberiség felől. Ha meg nem térünk, az akkorinál még súlyosabb világháború következik reánk. A három gyermeknek és rajtuk keresztül a világnak a rózsafüzér naponkénti imádkozását ajánlja.

Mivel nem engeszteltünk, elkövetkezett a világra mindaz, amit a Szűzanya élénk tárt: a háború szenvedése, az Anyaszentegyház üldözése, ártatlanok vére hullása, pusztulás, éhínség, döghalál. De még nem aludt ki a méceses, még rendelkezésünkre áll a végső pillanat: fogjunk mindnyájan, vállalva az engeszteléshez! A Szűzanya Szeplőtelen Szívét engeszteljük, érdemeinket egyesítsük Mária édesanyánk közbenjáró könyörgésével, ez kedves és haragszillapító áldozat lesz Isten előtt. Ezt az engesztelést anyai felsőbbségével kívánja az Egyház, különösen azóta, hogy a fatimai jelenés negyedszázados fordulóján XII. Pius pápa felajánlotta az Egyházat és az emberiséget a Szűzanya Szeplőtelen Szívének. Ekkor nevezte az Isten anyját a Világ Királynőjének.

A magyar történelem. Ha minden népet érint ez a fatimai, megrázó üzenet, különösen szól hozzánk, magyarokhoz, a Világ Királynője. Egyrészt azért, mert mi fuldoklunk leginkább az általa kárhoztatott bűnökben (káromkodás, tisztátalanság, stb.), másrészt a Világ Királynője a mi Szeplőtelen Nagyasszonyunk is egyben. És tudtunk mi egykoron imádkozni. Történelmünk a bűn és vér világa mellett az imádság felszentelt temploma is egyben. Középkori okleveleinkben meghatóan mutatkozik a hívek hitbuzgalma. Birtok- és egyéb adományok jogcímeül Isten dicsőségét, segítségét, bűneik bocsánatát és az imádság erejét emlegetik. Állami törvényeinkben sűrűn találkozunk a vezekléssel. A bűnt a hívek nem más népek, hanem a szerzetesek szigorával tartották. A pápák állapítják meg, hogy a magyar nép az Úr parancsait készségesen követi, zarándokol, vezekel. A szomszéd országoknak az erények terén mintaképpül szolgál. Szántó István, az első magyar jezsuita régi írások alapján följegyezi, hogy a középkori magyar hitbuzgalom páratlan az európai népek körében. A magyarok vesznek részt legnagyobb számban a római jubileumi búcsúban, így a bűnbánat szellemében is. Részben ezért is kapnak előkelőbb helyet a római ájtatosságokon. Pázmány Péter a nagy területi és lelki megoszlás nyomora idején azt írja a nagyszombati bírónak: tegyen a városi tanáccsal oly rendelést, mellyel az Isten engeszteltessék, mert ha Isten nem könyörül rajtunk (minthogy nem is könyörül, ha ő szent fölségét bosszantjuk), félő, hogy az öröm siralomra fordul. Még a nem-katolikus erdélyi fejedelmet, I. Rákóczi Györgyöt is arra buzdítja, hogy mindenekfelett Istent engesztelje, mert Istennek kedvét kell keresni elsőben is. Rajtunk minden az Isten ostora, az ő igazsága büntet vétkeinkért.

Idézhetnők nektek nehéz magyar korszakok általános nemzeti imádságát. Erdők, nádasok, barlangok mélyén, éveken, évtizedeken és évszázadokon át ostromolták eleink az Eget tatár- és törökvész, éhínség és nyomor, pestis és kolera, harcok és elnyomatás, májusi fagyok, nagy árvizek és tűzvészek idején. Helységről-helysére vannak emlékei ennek a fogadalmi ünnepekben. Hatalmos oszlopokban, nagy lánggal tört fel a bűnbánat, az engesztelés a magyar földről. Így imádkozott Szent István, Szent Gellért és Szent Imre a lét és nemlét kérdése, Szent Margit az ország letarolt állapota, férfiak, asszonyok és gyermekek a haza széttépettségének idején. Közel száz éve pedig az egész nemzet Szcitovszky hercegprímás mariazeelli könyörgő zarándoklatán és egyidejűleg itthon.

Általános engesztelés. Tagadhatatlanul szép ma is az, hogy egyik alföldi helységből ebben az évben is 2000 zarándok indult gyalog, kenyéren és vízen, a kétszer 17 km-es utat jelentő Pálósszentkútra. Hegyalja egyik, 3000 hívős községében minden első szombaton 400 körüli hívő engeszteli Mária Szeplőtelen Szívét a fatimai üzenet szellemében. Az egyik városi munkás-plébánia híveiből 200 csoportban mondják állandóan a rózsafüzért. Tízezrek és tízezrek hódoltak Szent Margit és Szent Gellért ereklyéje előtt, a fővárosban százezrek áhítata és lelkesége övezte a Szent Jobbot. Felejthetetlen élményünk a fővárosi férfiak hatalmas, máriaremetei zarándoklata. Máriapócon több, mint 200.000 zarándok térdel a könnyező Mária-kép előtt, tesz hűségnyilatkozatot az Egyház fejének. De ezek, ha folytathatók is felsorolásukat, bármily fölemelő tények, mégis ritka lángok. Hány helyen nem vesznek tudomást az Úrangyaláról, a pénteki háromórai harangszóról, se otthon, se az utcán; nincs asztali áldás, közös imádság, a keresztyáró körmenet nem fontos, nincs Advent, se Nagyböjt, csak a test él... Vagyunk olyan mélyen, mint 1241 és 1526 után, de lelki megújulásunk, bűnbánatunk, imádságunk messze van attól. Különösen pedig messze vagyunk attól a meglátástól, amit az öreg Tóbiás hasonló helyzetben, testi vaksága idején is hirdetett:

„Mivelhogy nem engedelmeskedtünk a te parancsaidnak, azért adattunk ragadományra, fogságra és halálra, csúfságra és gyalázatra minden nemzeteknek, melyek közé elszórtál bennünket” (Tób. 3,4.).

Lángtenger kell az egész magyar földre imádságból, hitből és engesztelésből. Ezekkel felülhaladjuk a káromkodást és a vasárnap megszenteltségtelenítését; az Isten-tagadás, Egyházbántás, az erkölcsi lazulás, a korrupció, a Tízparancsolat mindegyike sorozatos áthágásának sűrű szövevényét.

Az ország városai, falvai, tanyái, hegyei, lakott helyei, katolikus intézményei, zárdái, iskolái, társulatai, családjai álljanak a nagy természetfeletti, nemzeti erőfeszítésbe, az egyetemes, a helyről-helyre az egész egyházközséget átfogó engesztelésbe.

Módozatai: A nagy cél eléréséhez arányban álló, hatalmas, imádkozó, engesztelő tábor kell. A gyermekek, betegek, szenvedők, öregek, nők imádságát támogassák a legények és férfiak. A papok, szerzetesek és szerzetesnők ajánlják fel fogadalmait, kötelező imádságaikat, önként vállalt keresztyeiket Jézus Szívének az Isten Anyja, Szeplőtelen Szíve által.

Mindent megelőzően a katolikus kötelességeket (mindennapi imádság, vasár- és ünnepnap szentmise, péntek és Húsvét) mintszerűen megtartjuk és hozzátartozóinkkal is megtartatjuk. A családi közös imát, ha máskor nem, legalább este vissza hozzuk és végezzük. Azután, Kedves Hívek:

- Megkezdjük a hónap első péntekje, szombatja és vasárnapja megszentelését. A három napon új és új rétegek vonuljanak kellő bűnbánat után a szentáldozáshoz a látogatott szentmiséken. Pl. elsőpénteken jöjjenek a gyermekek és az ifjúság, szombaton a nők, elsővasárnap a férfiak. Csütörtök-szombat vagy péntek-vasárnap az esti szentóra vagy litánia szépen, hasznosan előkészítené és kiegészítené az ünnepi keretet. Pénteken Jézus Szíve-ájtatosságra, szombaton a Szeplőtelen Szív tiszteletére rózsafüzér-mondásra gyülekeztek. Csütörtök vagy vasárnap engesztelő szentségimádási órát tartsatok. Ez ismétlődhetnék hónapról-hónapra. Egyszer az egyik, másszor a másik felsorolt és általános bűn megengesztelése történjék kellő meghirdetés és előkészítés után. Akik pénteken megáldoztak, ha nincs halálos bűnük, járuljanak szombaton és vasárnap is az Úr asztalához.
- Milyen szép volna, ha engesztelő szentmiséket mondatnátok, ezen megjelenétek, mint a pap és hívek közös engesztelő áldozatán. Itt is sorra kerülne a káromkodás és a többi, talán égbekiáltó bűn adósságlevelének elintézése.
- A böjtöt hamvazószerdával újból elkezdjük, mert megszűnt az általános, a háborús időkre szóló felmentés. Amikor százezrek viselik a kényszerű böjt áldozatát, jó lenne

Szent Margit követésében ezzel is engesztelést nyújtunk. A következő Nagyböjt különösebb lelki kiaknázása nagyon-nagyon égető.

- Sok helyen megkedvelték a hívek az engesztelő szentségimádási hónapot. Ez abban áll, hogy egész hónapon keresztül végzi a szentségimádást előzetes vállalás után a nappali órákban a közületek legalább 2-2 hívője.
- Ajánljuk az összes egyházközségeknek, hogy Jézus Szíve ünnepét nyilvános ünnep módjára: ünnepi istentiszteleti renddel, munkaszünettel és engesztelő körmenettel üljék meg.
- A bűcsújítások ősi szép szokását újítsuk fel, országszerte.
- Egyik vasárnap rendezték meg a már hazaérkezett hadifoglyok hálaadó szentmiséjét, a következőn a még távollevő hadifoglyokért a könyörgő szentmisét. Az elsöre a hadifoglyokat, a másokra övéiket hívjuk meg széles körben. Előtte három-estés ájtatosság is alkalmas volna. Az összekötők révén el lehet és el is kell mindenütt érnünk, hogy minden családból legalább egy családtagot a fenti ájtatosságok egyikébe-másikába bevonunk.

Kedves Híveink!

Vegyük fontolóra, hogy minden bajnak gyökere az Istentől és törvényeitől való elidegenedés és hogy a kevélyek gonoszsága megsokasodott felettünk. Jó az Úr és jobb nekünk az ő szája törvénye sok ezer aranynál és ezüstről (Zsolt. 118,68–72.). Az Úrnak nagyhatalmú és nagyirgalmasságú Szíve és Édesanyjának is jóságos Szíve van. A magát megalázonak imája áthatol a felhőkön (Sirák 35,21.) és az Úr tekint az alázatos imára (Zsolt. 101,18.). Az Égre szálló imádság és alamizsna fölszáll és emlékezetben van az Isten színe előtt (Ap. csel. 10,4.). Ha alázatosan, állhatatosan, megtérve, hittel imádkozunk és élünk, a kelevény megtalálja a gyógyító fűvét. Halljuk majd az Úr szavát a kiengesztelődés nagy napján a beteg Ezekiással: „Meghallgattam imádságodat és tekintetbe vettem könnyhullatásaidat, és íme, meggyógyítottalak téged” (Kir. IV. 20,5.). És jobb lesz az imádság végén, mint a kezdetén (Sirák 7,9.). Azt pedig bizonyosnak tartja minden, aki téged tisztel, hogy az ő élete, ha próbálásban lesz is, megkoronáztatik, ha pedig szorongatásban lesz, megszabadul; és ha megfenyítetik, a te irgalmadhoz juthat. Nem gyönyörködsz a mi vesztünkben. A fürgeteg után csendességet szeresz és a könnyhullatás és sírás után örvendezést adsz” (Tób. 3,21–22.).

Ha most az Úr szavát halljátok, meg ne keményítsétek szíveteket (Zsolt. 94,8.). Ezeréves történelmek tanítását hirdetjük nektek. A feltámadás ígét, mint az életmentő pajzsot és kötelet adjuk kezetekbe. Fogadjátok ezeket az átvészelt nehéz idöket eleitek lelkületével, hitével és elhatározásával. Induljatok, árvízi hajósok és mentők, annyi és annyi szent egyéni, családi, társadalmi és nemzeti érték megmentésére. A mi természetfeletti táborozásunk történik: Istenért, hazáért és szabadságért!

A kegyelmi élet megörzi a Nagyasszony és Szent István örökségét, szentjeink együtt imádkoznak velünk, értünk. Benned bízunk, Uram, egyedül és Édesanyádban, Nagyasszonyunkban és tudjuk, nem szégyenülünk meg (Zsolt. 30,2.). Amen.

Esztergom, 1946. Karácsony.

Hogy a körlevél gondolatai feledésbe ne menjenek, elrendeljük:

1. A csendes szentmisék után előírt, ún. Leo-imádságot a miséző pap ezentúl így vezeti be: „Imádkozunk az Anyaszentegyház szabadságáért és felmagasztalásáért.”
2. Újév napján reggel 6-tól este 6-ig engesztelő szentségimádást tartunk. Különösen fontos az, hogy a férfiak – ahol vannak, a munkások is – megszervezetten vegyenek részt a szentségimádásban.

3. A hóeleji háromnapi ájtatosságot (első péntek, első szombat és első vasárnap) az 1947-ik évre vezessük be mindenütt.
4. Gondos előkészítés után a keresztyári körmenetek régi jelentőségét és látogatottságát visszaállítjuk.
5. A többi felsoroltból azt, ami a helyi viszonyoknak megfelel, kezdjük meg.
6. Ennek a körlevélnek a gondolatai gyakran kerüljenek bele szentbeszédeinkbe! Szintúgy Szent János 15,9-11. tanításai.
7. Ahol még nem történt meg a felajánlás Mária Szeplőtelen Szívének, templomonként ünnepélyesen végzendő.
8. Jézus Szíve trónra emelését minden családban végezzük el az Újévvvel. Ahol megtörtént, újítsuk meg.
9. Szorgalmazzuk a gyakori szentáldozást. Pl. a házasságkötés évfordulóján az egész család járuljon közös szentáldozáshoz.
10. Egyének engesztelő felajánlása: az élet minden cselekedetét, imádságát, munkáját, kötelességteljesítését, vezeklését, a betegséget, szenvedést, nélkülözést Jézus Szívének az Istenanya Szeplőtelen Szívével egyesülve.
11. Ne engedjük a szokásból kimúlni a „Dicsértessék”-kel való köszöntést, hisz ez hitvallás, ősi magyar köszöntés és búcsúval is jár. Ez a legszebb engesztelése a káromkodás bűnének.

Mindszenty József s. k. bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek.

Grósz József s. k. kalocsai és bácsi érsek.

Dr. Czapi Gyula s. k. egri érsek.

Virág Ferenc s. k. pápai trónálló, pécsi püspök.

Shvoy Lajos s. k. székesfehérvári püspök.

Dr. Dudás Miklós s. k. hajdúdorogi püspök.

Dr. Madarász István s. k. kassai püspök.

Dr. Péteri József s. k. váci püspök.

Kovács Sándor s. k. szombathelyi püspök.

Dr. Hamvas Endre s. k. csanádi püspök.

Papp Kálmán s. k. győri püspök.

Dr. Bánáss László s. k. veszprémi püspök.

Kelemen Krizosztom s. k. pannonhalmi főapát.

Bárót Mihály s. k. szatmári püspöki helynök.

3. A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia 2006-os jubileumi évre szóló körlevele

Imaév meghirdetése a nemzet lelki megújulásáért

Kedves Testvérek!

A 2006. esztendő különleges évfordulók ideje nemzetünk történelmében.

Október 23-án, Kapisztrán Szent János ünnepén az 1956-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulójára emlékezünk. De emlékezünk a nándorfehérvári diadal 550. évfordulójára is, arra a győzelemre, amelyet II. Mohamed szultán támadó hadseregével szemben Hunyadi János és Kapisztrán Szent János buzdítására a hazája védelmében összefogó keresztyén nép aratott. Sok más évforduló mellett főleg ez a két nagy esemény indít minket arra, hogy a 2006. évre imaévet hirdessünk a nemzet lelki megújulásáért.

Nemzetünk nagyon nagy bajban van, csak Isten irgalma menthet meg minket. Ránk telepszik az elmúlt évszázadok és évtizedek tragédiáinak és kudarcainak sorozata. Vérengzések és megaláztatások. Bizalmatlanság nemzetünkön belül, az összetartás drámai hiánya: olyan seb, amely Mohácsot hozott ránk, olyan seb, amely máig nem gyógyult be. Súlyosan nehezedik ránk a reménytelenség bűne és a csüggedés kísértése is. A térség országainál jóval korábban kezdődött nálunk a gyermekellenes magatartás. A hatalom bár jólétet nem tudott biztosítani, megengedte az abortuszt, amelyet keresztények is tömegesen elkövettek. Így mintegy hatmillió magyar nem születhetett meg.

Az 1956-os forradalom bukása után sokan a hétköznapi önzésbe menekültek a dicstelenség és reménytelennek érzett jövő előtt. Kezdődött a négy fal közötti kényelmes élet, amelynek nincsen távlata. Kezdődött a nagy közös dolgokban való tehetetlenség érzése, amely előtt a puszta magánéletbe menekül az ember. Sok hívó ember is kételkedik abban, hogyan lehet ma keresztényként élni. És kezdődtek vagy folytatódtak XX. századi történelmünk tragédiái után a nagy elhallgatások is. Egyre több volt az olyan dolog, amiről nem volt szabad hangosan beszélni. És gyűlt társadalmunkban a bizalmatlanság, a keserűség, a sérelmek emléke és a félelem. A hétköznapi élet látszólagos nyugalma mindezeknek az elhallgatásán épült. Az utóbbi másfél évtizedben megéreztük a szabadság ízét, de ez az időszak is hozott sok csalódást; felvetette, de nem válaszolta meg az igazságosság kérdését, a teljes igazságosságát, amely a gyengét védi. Ma is hordozzuk népünk életének lelki sebeit. Sokunk életét a szétszórtság, a reménytelenség, a pillanatnyi előnyöket kereső anyagiasság és karrierizmus, a jövőtlenség érzése és a depresszió jellemzi. Nehezen jutunk átfogó, derűs életszemléletre. Alig érezzük a jövő vonzását és ígéretét. Nem csupán anyagi nehézségek, a családok életét megnehezítő külső körülmények, hanem gyakran ez a jövőtlen gondolkodás is okozza, hogy nemzetünk lélekszáma rohamosan csökken, hogy népesedési összeomlásnak nézünk elébe.

Jézus azonban nem csüggedésre, hanem reménységre hívott meg minket. Isten színe előtt minden ember élete és az egyes nemzetek élete is igazi érték. A Teremtő terve szerint jöttek létre a nemzetek. Történelmi tapasztalataik, az élet nehézségeit megoldani képes sajátos zsenialitásuk, kultúrájuk egyéni és megismételhetetlen gazdagsága értéket jelent az egész emberiség számára, és kedves a teremtő Isten előtt. A mai nemzedékre is nagy felelősség hárul, amikor ezt az örökséget hordozza. Ez az Isten színe előtti önbecsülés egyben a többi népek iránti tiszteletünk alapja is. Felülemelkedve minden elmúlt szörnyűségen, bűnön és szenvedésen, tudjunk Isten előtt bűnbánatot tartani és őszinte szívvel, emelkedett nagylelkűséggel másoknak megbocsátani! Így léphetünk valódi közösségbe az irgalmas Istennel, hiszen ahogyan Isten szolgája II. János Pál pápa tanítja, az Isteni Irgalmasság ad reményt, hogy a bűn és a gonoszság mégsem okozza vesztét az egész emberiségnek.

4. Idézetgyűjtemény

Ez az idézetgyűjtemény a könyv legfontosabb kijelentéseit tartalmazza az idézett mondatok kezdőbetűje szerint abc rendbe szedve. Mintegy rövidített összefoglalása az egész könyvnek. Lehetővé teszi, hogy ezeket átolvasva áttekintést nyerjünk az egész könyv tartalmáról. U

A kérdéses idézet megkeresésével a könyvben megtaláljuk az idézett mondat szöveggörnyezetét is, amely a fő témának egy elmélyültebb tanulmányozását is lehetővé teszi. Például ha ebben az idézetgyűjteményben elolvassuk „Az engesztelés”-sel kezdődő mondatokat, egymás mellett találjuk az engesztelésre vonatkozó legfontosabb kijelentéseket.

A 3. fatimai titok háromszor is megismételt szava: penitencia, penitencia, penitencia, amely egyszerre jelent bűnbánatot, megtérést, és engesztelést.

A béke meghatározása: a különbözők összhangja.

A Biblia tud „szent haragról” is. „Így haragszik Mózes a zsidókra, amikor hitetlenek... elpártolnak Istentől a Hórebnél... ilyen Illés haragja, amikor lemészárolja a hamis prófétákat... vagy tüzet hív le az égről a királyi küldöttekre... ilyen Pálé Athénban... A bálványok, a bűn láttára Istennek ezeket az embereit, úgy mint Jeremiást, „eltölti Isten haragja”... és így tökéletesen előre jelzik Jézus haragját (Mk 3,5)”.

A Biblia szemlélete szerint a büntetés is az Istennel való találkozás útja. Sőt a büntetés is Isten irántunk való mélységes szeretetének a kinyilatkoztatása.

A bibliai nyelvezetben a bosszú mindenekelőtt az igazságosság helyreállítását, a rossz fölött aratott győzelmet jelenti.

A Biblikus Teológiai szótár úgy értelmezi az engeszteléssel kapcsolatos bibliai szövegeket, mint közbenjárást.

A bosszúállás, a megtorlás, illetve a szankcionálás, az igazságszolgáltatás kérdésében az emberiség egy hosszú utat járt be a vérbosszútól a törvényes igazságszolgáltatásig, amely a mai államok jogrendjében ott szerepel. Ezekre azonban inkább a jogszolgáltatás, mintsem az igazságszolgáltatás kifejezést kell alkalmaznunk. Igazságot egyedül Isten szolgáltat.

A bűn lelkileg halottá tesz. Jézus megváltása, bűnbocsánata, kiengesztelő műve lelkileg életre kelt.

A bűnbánat szentsége által engesztelődhet ki a megkeresztelt ember Istennel és az Egyházzal.

A büntetés a bűn elé helyezett sorompó.

A harag, a bosszúállás Istené, az ember nem tűrheti meg magában a haragot, nem állhat bosszút senkin.

A harcnak több szintje van. Tönkre kell tenni a természetet, tönkre kell tenni az ember testét, lelkét. Tönkre kell tenni a társadalmat. Tönkre kell tenni az Egyházat, hitet, istenkapcsolatot, Isten csatornáit, a Szentlelket a világban.

A hercegprímási trónust harminchat órás töprengés és vergődés, két főpap és gyóntatóm meghallgatása után vállaltam, hogy a nehéz viszonyok közt esetleg további fél esztendőre ne késsék a betöltés, és abban a tudatban, hogy vagy fogság- vagy gyalázatviselő kell most ide, és erre – Isten segítségével – való vagyok.

A III. misekánon egyenesen így fogalmaz: „engesztelő áldozatunk (nemcsak Jézusé, hanem az övével egyesülve a miénk is, az Ő és a mi közös áldozatunk) hozza meg az egész világnak a békét és az üdvösséget”.

A Jézus Szíve tiszteletben benne foglaltatik a vallás egész lényege.

A jobb lator érdemszerzővé tudta tenni szenvedését, mert az engesztelés szellemében viselte.

A jobb latort a keresztre feszített Jézus jelenléte segítette a megtérésre, ugyanis a keresztes Krisztus Király trónusa: a kegyelmező Király trónusa.

A keresztes az a vándorbot, amelyre támaszkodhatunk, és ami megkönnyíti előrehaladásunkat földi zarándokutunkon.

A keresztény élet Isten és az ember együttműködése, a kegyelem és az emberi szabadakarat együttes műve. Ki-ki életkorának, tapasztalatainak függvényében hol az egyiket, hol a másikat hangsúlyozza jobban.

A keresztény lét engesztelő lét.

A keresztények is társengesztelők Jézussal együtt.

A legnagyobb baj, ami az embert érheti, a legsúlyosabb szükség, amiben része lehet, nem a fizikai bajok és nélkülözés, hanem a lelki szükség, az Istennel való közösségtől való megfosztottság.

A legnagyobb keresztünk nem más, mint a kereszttől való félelem. Amikor szívesen viseljük a keresztet, vigasztalást, örömet, boldogságot érzünk.

A legszentebb Oltáriszentség és a szentek, Marana Tha 2012.

A legtökéletesebb engesztelés a szentmise és a szentségimádás.

A mai ember nem akar tudni sem a bűnről, sem a büntetésről. Sok mai pedagógiából e kettő teljesen hiányzik. Ez a mai pedagógia csődjének egyik oka. A gyermeknek meg kell tanulnia szabadságának a korlátait. Ha nem tanulja meg ezt gyermekkorában, később csak keserves szenvedések árán fogja megtanulni, ha egyáltalán megtanulja.

A mai emberiség eltávolodott Istentől, nemcsak hitében, erkölcsében, hanem beszédében, mindennapi szóhasználatában is. A szakadék a teológia nyelv, és a köznapi ember nyelve között szinte áthághatatlanná vált.

A megbocsátás tehermentesítés. Aki nem tud megbocsátani, az óriási terheket cipel.

A megtestesülés harmadik formája, hogy Krisztus Pütkösdkor beletestesült az apostoli kollégiumba, oly módon, hogy ez Szent Pál szavai szerint Krisztus Titokzatos Teste lett.

A megtorlást Isten magának tartja fenn.

A mennyei Atya, „saját Fiát nem kímélte, hanem mindannyiunkért áldozatul adta”.

A mennyország eucharisztikus mennyország.

A mennyországban nincs haragtartás. Akik örömmel vagy békén fogadják a bántalmakat, már itt a földön megkezdik a mennyországot, a haragtartók viszont boldogtalanok.

A mi engesztelésünk, kiengesztelődésünk csak akkor lehet Isten előtt kedves, ha Jézus engeszteléséhez kapcsolódunk.

A mi engesztelésünknek a lényege ez a Jézus imájához és áldozatához való közbenjáró társulás, csatlakozás.

A papok, szerzetesek ereje az engesztelésből származik.

A próféták fölfedezik, hogy Istennek ez a szenvedélyes szeretete műve iránt a hitves szeretete. Az isteni féltékenység félelmetes harag és sebezhető gyöngédség.

A Sátánt, ellenségünket nem szabad a harag és a rosszra való emlékezés által önmagunk ellen lelkünkben feltámasztani.

- A sötétség napja, amelyről Ámosz beszél (Ám 5,18kk) a 'harag napja' lesz (Dies irae, Szof 1,15-2,3). Senki nem menekülhet meg előle, sem a pogányok... sem a közösség istentelen tagjai... csak a jámbor ember, akinek bűne meg van bocsátva...
- A szent életű hercegprímás híveit arra biztatta, hogy fáradhatatlanul gyakorolják az engesztelést a maguk és mások bűneiért, különösen a magyar földön elkövetett bűnökért.
- A szentmisének a lényege éppen az engesztelés.
- A szenvedéshez az a helyes hozzáállás, hogy boldogság tölt le minket, hogy szenvedhetünk Isten iránti szeretetből, aki annyira szívesen szenvedett értünk.
- A szenvedésről azt írta, hogy attól a pillanattól, hogy megszerette azt, számára meg is szűnt: a szenvedés lelkének állandó tápláléka lett.
- A szeretet e szentségében Jézus vár bennünket. Ne sajnáljuk az időt, hogy találkozzunk vele az imádásban, a hittel teljes szemlélődésben, készen a világ bűneinek és jogtalanságainak engesztelésére.
- A szeretet nem abban áll, hogy mi szerettük Istent, hanem abban, hogy Ő szeretett minket, és Fiát engesztelésül küldte bűneinkért" (1 Jn 4,10).
- A Szeretláng Napló és mozgalom is lényegét tekintve engesztelés.
- A szolgálati papságnak létre kell hoznia az Eucharisziát. A királyi papság táplálkozik az Örök Élet kenyérével, amibe bele van kódolva az egész világ üdvössége.
- A történelem megítélésekor az isteni Bíró bosszúja helyre fogja állítani az igazságosságot abban az örök Királyságban, amelyben nem lesz többé átok (Jel 22,3).
- A történelmi szenvedéseink üdvösségszerző szenvedésekké alakíthatók, ha őseinkhez hasonlóan mi magunk is akarjuk.
- A zsidók vallási tudatában a 'kiengesztelődés napja' inkább a megbocsátás napja volt.
- Abból lett Biblia, amit a közösség, mint Istentől neki szóló üzenetet felismert és elfogadott.
- Ahogy Jézus keresztségének előképei mutatják, nagyobb az ereje a kegyelemnek, mint a természetnek.
- Aki ellenségeiért imádkozik, elveszi a lehetőséget tőlük, hogy ártsanak neki.
- Aki gyűlöli testvérét, az gyilkos (1Jn 3,15).
- Aki hisz az Úrban, fél a büntetéstől; aki a büntetéstől retteg, az uralkodik szenvedélyein; aki szenvedélyein uralkodik, türelemmel viseli a szorongatásokat; aki viszont ezeket a gyötrelmeket türelmesen elviseli, eléri az Istenbe vetett reményt. Az Istenbe vetett remény aztán megszabadít minden földhözragadt szenvedélytől, s az ilyen módon szabaddá lett elme eljut Isten szeretetére.
- Aki irigy és féltékeny, kioltja a szeretet és a béke fényforrását a lelkében. Az ilyen Káinhoz lesz hasonló.
- Aki megtisztítja elméjét a haragtól, képes lesz felismerni, hogy Krisztus benne lakozik.
- Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr Teste és Vére ellen vét.

Aki nem szeret – mint a bal lator – haraggal, bosszúsan és nehezen szenved.

Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek, azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.

Állításunk csak inkább egy hasonlat, megsejtet valamit Istenről, de a teljes igazságot nem tartalmazza.

Amikor azonban felálltok, hogy imádkozzatok, bocsássatok meg, ha valami sérelmek van valaki ellen, hogy a ti Atyátok is, aki a mennyekben van, megbocsássa nektek vétkeiteket (Mk 11,25).

Amikor Leó testvér Szent Ferenc sebeit érintette, hatalmas mennyei boldogságot érzett.

Amikor okvetetlenkedő szolgálónk, a testünk szavára szándékainkban vagy tetteinkben megtagadjuk Jézust, emlékezzünk az Ő szenvedésére és Péterhez hasonlóan sirassuk meg magunkat.

Amikor szentgyónást végzünk, Jézus Szívéből fakadó vér és víz folyik a lelkünkbe és megneemesíti azt.

Amint Jézus a keresztfán önként áldozatul adta önmagát a mennyei Atyának, és semmi sem maradt Benne, amit Isten kiengesztelő áldozattá ne változtatott volna, úgy kell nekünk is jószántunkból a lehető legnagyobb áhítattal tiszta és szent áldozatul magunkat az Istennek minden nap felajánlanunk.

Amint Jézust az ördög arra biztatta, hogy vesse le magát a templom párkányáról (Mt 4,5-6), úgy minket meg arra biztat, hogy vessük le magunkat a katolikus tanítás és hagyomány fellegréből a tévedések szakadékába.

Amit a fej szenved, azt a tagoknak is el kell szenvedniük. Azért a titokzatos testében most is szenvedő Krisztus méltán és joggal elvárja tőlünk, hogy az engesztelésben társai legyünk.

Arról ismertük meg (Isten) szeretetét, hogy életét adta értünk. Így kell nekünk is életünket adni a testvéreinkért (1 Jn 3,16).

Az a fontos, hogy Jézusba öltözzünk, Jézusként álljunk az Atya elé.

Az áldozat, áldozatbemutatás az istentisztelet egyik legfontosabb cselekménye, amelyben valamit feláldoz az ember, odaáldoz Istennek, vagy az általa isteneknek gondolt szellemeknek. Az ajándékot meghatározott szertartás viszi át a profánból, az ember világából a szentbe, Isten világába.

Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet. Az Egyház által elismert fatimai jelenések fő üzenete az engesztelés.

Az egyház és annak tagjai, mint Krisztus misztikus testének a tagjai, is engesztelhetnek, részt vehetnek Jézus megváltói tevékenységében.

Az Egyház megújulása hosszú, lassú, sokrétű folyamat. Lényege Krisztus személyének, és Lelkének a térhódítása az Egyházban az idejét múlt, klerikális, világius nyüzsgések helyett. Ezt szolgálják a magán-kinyilatkoztatások.

Az Egyház tanítása állítja a pokol létét és örökké tartó voltát.

Az egyháziakat is hatalmába kerítette többrétűen, több okból a felvilágosodás szelleme.

Az Egyháznak azonosulnia kell Krisztus világot átfogó, világüdvözítő szándékával, mert csak így tudja világüdvözítő tevékenységét elvégezni.

Az Előfutár üzenetétől... az Újszövetség utolsó lapjaiig... látjuk, hogy a kegyelem Evangéliumában is alapvető vonásként marad meg Isten haragja. Ha ki akarnánk küszöbölni belől e haragot, és csak a 'jó Isten' csalóka fogalmát megtartani, az Marcion eretnekségének a felújítása volna.

Az én Édesanyámnak, az Egyháznak a szívében én leszek a Szeretet.

Az engesztelés a mi részünkről a Jézus engesztelő áldozatához való kapcsolódás, aki feláldozta magát bűneinkért.

Az engesztelés a mi részünkről eggyé válást jelent Jézus engesztelő áldozatával a világ bűneiért, illetve bűnöseiért. Az engesztelés célja a lelkek mentése: a kárhozattól való megszabadítása, üdvözítése.

Az engesztelés az alázatosság útján való járás a Szűzanyával együtt, a régi ember levetkőzése és az újnak a magunkra öltése.

Az engesztelés célja az, hogy az isteni irgalmasság minél több emberhez eljusson, hogy felismerve Isten irántunk, bűnös emberek iránti irgalmas szeretetét, minél többen odajáruljanak az irgalmasság kimeríthetetlen forrásához.

Az engesztelés elsősorban önmagunk Jézus Gecemáni-kerti gyötrődésébe, és nagypénteki szenvedéseibe való beleélése, Vele való együttérzés.

Az engesztelés Jézus megváltó munkájában való részvétel.

Az engesztelés közbenjárás, hogy Isten irgalmazzon minél több embernek.

Az engesztelés lelkiségében élő ember nemcsak a maga számára könyörög irgalomért, hanem bűnös embertársai számára is.

Az engesztelés lelkületét élte minden stigmatizált szent Assisi Szent Ferencről kezdve Szent Pio atyáig és napjaink stigmatizáltjaiig bezárólag.

Az engesztelés lényege: Egyesülni Jézus szenvedéseivel, áldozatával, hogy ezáltal minél több lelket eljuttassunk a feltámadásra, a boldog örökéletre.

Az engesztelés művénél nagyobbra nem tudlak meghívni titeket.

Az engesztelés szertartásának fő rendeltetése az Ószövetségben a bűn kioltása, ellensúlyozása volt. És egyúttal az engesztelő szertartás a megromlott kapcsolat helyreállítását is szolgálta Isten és az ember között.

Az engesztelés témája mostohagyermeknek számít a teológiában. Inkább csak dogmatikakönyvekben tárgyalták a különféle megváltáselméletekkel kapcsolatban.

Az engesztelésben megéljük a Krisztussal való egységünket.

Az engesztelésről XI. Pius pápa egy külön körlevelet adott ki. Ez a Jézus Szíve tiszteletéről szól. Legfőbb tanítói tekintélyével szentesítette az engesztelés spiritualitását.

Az engesztelést Jézus nyújtja, de Faustyna nővér is odaáll áldozatként Isten elé, és minket is erre buzdít, hogy együttesen, minél többen kérjük: Isten irgalmasságában könyörüljön a bűnös emberen.

Az Eucharisztia „ellenszer, mellyel megszabadulunk a napi hibáktól és megmenekülünk a halálos bűnöktől”.

Az Eucharisztia nélkül csak izzadság lesz minden erőfeszítésünk, elerőtlenedünk, elszáll az élet belőlünk.

Az Eucharishtiában Krisztus folytatja engesztelő, könyörögő imáját, amit a kereszten kezdett.

Az eucharisztikus lelkülethez hozzátartozik a gyakori gyónás és gyarlóságaink tudatos javíttatása, a gyakori és méltó szentáldozás, szentségimádásokon való részvétel, a Jézus Szíve-tisztelet, lehetőség szerint az elsőpénteki szentáldozás megtartása, jócselekedetek gyakorlása, az Oltáriszentség tiszteletével és Jézus Szívének tiszteletével kapcsolatos apostolkodás, a szentségi Jézussal kapcsolatos hitismereteink bővítése.

Az Eucharisztia kisugárzása mindaz a jó, amit a keresztény ember cselekszik.

Az itteni örökimádó kápolna élő képe elérhető a vacitemplom.piarista.hu oldalról.

Az különbözteti meg a kereszténységet a többi vallástól, hogy azokban az ember a kezdeményező, a kereszténységben, illetve annak előzményében, az Ószövetségben maga Isten. Illetve itt a két irányú kezdeményezés találkozik egymással, összeér.

Az ok, amiért az igaz (a bibliai értelemben vett igaz ember) teljesen lemond a bosszúról, Istenben való bizalma... Az igaz nem áll bosszút, Istenre hagyja az igazságszolgáltatás gondját: 'Enyém a bosszúállás, mondja az Úr!' (Mtörv 32,35).

Az önfelajánlás Krisztus áldozatával való egyesülés. Ennek legfontosabb mozzanata a helytelen önszeretet feláldozása.

Az Örök Atya tudja, milyenek teremtett. Ismeri erőszakos, rossz természetedet. Ezt át kell alakítanunk. Az Én Szívem szerint erőszakot csak a rosszal szemben használhatsz ezentúl.

Az újszövetségben Pál apostol Jézus megváltói művét úgy mutatja be, mint Isten kiengesztelődését az emberek iránt. Ez Isten szeretetének a műve. „Isten azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy abban az időben, amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk” (Róm 5,8).

Az Úr Jézus néha megengedi, hogy a bűn mérges kígyói belénk marjanak, hogy ezután jobban tudjunk vigyázni magunkra, és hogy megvizsgálja, vajon mennyire fáj nekünk, hogy megbántottuk Őt.

Az Úrnak a lelkek mélyén ható üzenete nem merült ki a Bibliában lejegyzett üzenetekkel, hanem állandó tevékenység az Egyházban, egyesek és kisebb-nagyobb közösségek számára.

Azért is idézzük itt a pokolról való kijelentéseket, dogmákat, mert a pokol létezésében való hit az utóbbi időkben még magas egyházi beosztásban lévő emberek kijelentéseiben is megkérdőjelezettnek látszik.

Azért jelent meg az Isten Fia, hogy a Sátán művét romba döntse (1Jn 3,8).

Bár a Biblia tiltja azt, hogy valaki gyűlöletből álljon bosszút a gonoszon, kötelességgé teszi a megcsúfolt jog megbosszulását.

Bár a fatimai jelenéseket hiteles magán-kinyilatkoztatásnak ismerte el az Egyház, arra olyan súlyú teológiai reflexió, mint XI. Pius pápáé a Jézus Szíve tiszteletéről, mindmáig nem született.

Belső elhivatottság kérdése, hogy az irgalmasság testi-lelki cselekedetei közül ki hová teszi a hangsúlyt. Az engesztelő lelkület inkább az irgalmasság lelki cselekedeteire teszi, és a Jézussal, a Mennyei Atyával való egység megélésére.

Belső logikájánál fogva a büntetés kinyilatkoztatja Istent: mintegy a bűnösnek megfelelő teofánia. Aki nem fogadja be az isteni látogatás kegyelmét, az beleütközik szentségébe: így is Istennel találkozik (Lk 19,41-44).

Bűn és büntetés, 'bűn és bűnhődés' összetartoznak. Ha nem lenne bűn a világban, nem lenne szükség büntetésre. A büntetés a bűnnek a jele és egyben gyümölcse is. A fájdalmasan elszenvedett büntetés által a bűnös teremtmény akarata rádöbben, hogy elvált Istentől.

Bűnbe esett az ember és bűnét kiengesztelni képtelen.

Csak annak az embernek az imádsága kedves Isten előtt, aki megbocsát az ellene vétőknek és nem gyűlölködik, nem bosszúálló.

E kötet célja papok, teológusok, teológiában jártas személyek számára is elfogadhatóan megfogalmazni az engesztelés mibenlétét.

Egy tanulékony gyermek kevés szóból is ért, de vannak, akiket csak kemény szenvedések (a bibliai nyelvhasználat szerint büntetések) tudnak csak megállítani, jobb belátásra bírni.

Elítéli haláluk pillanatában, illetve a világ végén a konok és bűneikben megkeményedett gonosz embereket.

Engesztelni az képes, aki az életszentségre törekszik.

„Engesztelő áldozatunk hozzon az egész világnak békét és üdvösséget”. A misekánon már nemcsak Jézus engesztelő áldozatáról beszél, hanem a keresztények vele való közös, együttes engesztelő áldozatáról.

Engesztelő teendőink hazánkért és a világért. Stella Maris, 2014.

Enyém a bosszúállás, én majd megfizetek.

Ez az engesztelés lényege: Krisztussal egyesülten felajánljuk életünket az Atyának a világ, minden ember üdvösségéért, vele együtt folytatjuk az Ő tanítói, megváltói, papi, gyógyító tevékenységét.

Ezentúl már nem lesz elég ráhagyatkozni az isteni bosszúra, hanem 'le kell győzni a rosszat jóval' (Róm 12,21): így 'rak az ember izzó parazsat ellensége fejére', mert olyan lehetetlen helyzetbe hozza őt, amely arra kényszeríti, hogy gyűlöletét szeretetre fordítsa.

Ha átkoznak minket, mi áldást mondunk; ha üldözést szenvedünk, mi eltűrjük; ha gyaláznak minket, mi jó szívvvel felelünk (1Kor 4,12-13).

Ha azt a kegyelmet kaptuk volna, hogy bármit kérhetünk az Úr Jézustól, sohasem gondoltunk volna rá, hogy a bűnbánat szentségét kérjük, de Ő előre látta gyöngeségünket, a jóban való állhatatlanságunkat, ezért a szeretet arra indította, hogy megadja azt, amit kérni sem mertünk volna.

Ha valaki rosszat tett velünk, imádkozzunk az illető megtéréséért, ez megfutamítja a Sátánt.

Halála előtt szenvedéseit engesztelésül felajánlotta ellenségeiért is. Utolsó imádságaiban arra kérte Istent, hogy ne tulajdonítsa bűnnek azt, amit elvakultságukba ellene és az Egyház ellen tettek.

Három időszak különböztethető meg a büntetés létrejöttében. Kiindulási pontja Isten valamilyen adománya (teremtés, kiválasztás) és vele szemben a bűn. Ezután Isten felhív a megtérésre; a bűnös ezt visszautasítja (Zsid 12,25), bár a felszólításban gyakran már ott van a büntetés fenyegetése is (Iz 8,5-8; Bár 2,22 kk). Ilyen megátalkodottság láttán a bíró eltökéli a büntetést: 'Hát jó...' (Oz 13,7; Iz 5,5; Lk 13,34-35). Isten felhív a megtérésre, megátalkodottság esetén következik a büntetés.

Hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson.

Hogyan is lenne segítség a bűn elleni küzdelemünkben a szentségi Jézus, ha súlyos bűnben vesszük magunkhoz? A szentségtörő áldozással nem közelebb, hanem távolabb kerülünk Tőle.

Hogyan próbálta az emberiség megélni az engesztelést Krisztus előtt és Krisztus után?

Hősi fokban gyakorolták az engesztelő életet a szentek. A Szentírásban első helyen a Szűzanya, aki mindenben egy volt Szent Fiával, és minket is a vele való egységre akar elvezetni.

Isten egészen más és egészen közeli, transzcendens és mégis emberformájú, Isten; emberi testet, érzelmeket is magára öltött szerető Isten, aki mindenben a javunkat akarja. Értünk haragszik, és nem ellenünk, büntetésével is a legnagyobb rossztól a Tőle való végleges elszakadástól akar megmenteni minket. Bosszúja nem emberi bosszú, hanem bosszújával=megtorlásával=szankcióival is az élhető rendet védi, a szeretet uralmát biztosítja. De ugyanakkor annyira ember is, hogy szomjúhozza a mi emberi szeretetünket, együttérzésünket, 'koldulja' szeretetünket. Mindez fontos számára, de nem elsősorban önmagáért, hanem értünk, miattunk.

Isten egyszerre ítélő és irgalmas Isten. Nem lehet sem egyik, sem másik tulajdonságot kivenni Istenből, törölni istenképünkől, mert ezáltal meghamisítjuk azt.

Isten felfoghatatlan transzcendenciája az oka annak, hogy ő egyszerre 'a Fölséges', 'magas és szent lakóhelyén', és az, aki a 'megtört és megalázott emberekkel lakik' (Iz 57,15).

Isten Fia a világban nem párhuzamosan tevékenykedik mindenható isteni erejével az égből, és Titokzatos Testében a földön, hanem csak Titokzatos testén keresztül tevékenykedik ezen a földön.

„Isten haragjának megnyilvánulásában nem ember módra viselkedik: ő ura szenvedélyének... Isten lassú a haragra”... és irgalmassága mindig kész megnyilvánulni... Amikor Isten a maga idejében büntet, és nem türelmetlenség hevében, ezzel kinyilvánítja az embernek milyen nevelő jellege van haragja büntetéseinek (Ám 4,611).

Isten haragvó Isten, büntető Isten, bosszúálló Isten, de nem olyan értelemben, ahogyan ezek a negatív fogalmak a mi emberi világunkban szerepelnek.

Isten kiönti haragjának 7 csészéjét.

Isten országa a boldogság jegyében áll – a Biblia mégis isteni büntetésről beszél; Isten szándéka, hogy minden ember kiengesztelődjék vele – és íme, a pokol, amely végleg elválaszt tőle. Tűrhetetlen botrány ez, ha elveszítjük a teológiai érzéket a büntetés mögött rejlő három valóság iránt. Ezek: a bűn, a harag és az ítélet.

Isten szemében kedvesebb az engedelmesség, mint az áldozat.

Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelődött a világgal (2Kor 5,19). Isten volt az, aki Krisztusban kiengesztelte önmagával a világot” (2Kor 5,19).

Istenről mi a saját nyelvünkön tudunk csak beszélni. Róla azonban igazán csak analóg módon, a példabeszédek módján tudunk csak beszélni, ahogyan azt Jézus is tette.

Istent nem úgy kell vigasztalni, mint egy depressziós személyt, mintha Ő az lenne, aki nem tud kilépni saját szenvedéseiből, csak azokban forgolódik. Jézus szenvedése közben is tudott másokat vigasztalni, hálás lenni a szeretet legapróbb gesztusaiért, tudott még az őt bántókért is imádkozni.

Jézus megszerezte a bűnös ember számára a kiengesztelődést saját halála árán.

Jézus áldozata helyettesít minden más áldozatot. Az Ő áldozata felváltja mind az ószövetségi áldozatokat, mind pedig bármi féle más áldozatot. Senkinek, semminek nem szabad áldozatot bemutatni azután, hogy Ő végbevitte áldozatát, különösen nem a Sátánnak. Minden más áldozat, a szentmiseáldozaton kívül tilos, halálos bűn.

Jézus Atyja iránti szeretetből fakadó teljes, „mégpedig a kereszthalálig” (Fil 2,8) tartó engedelmisségével teljesíti be kiengesztelő küldetését. Jézus egész élete engesztelő élet volt, amelyet jól összefoglalnak a főpapi imájában kimondott szavai, engesztelő odaszentelődése. Az Utolsó Vacsorán, főpapi imájában Jézus ezeket a szavakat mondja: „Értük szentelem magam, hogy ők is szentek legyenek az igazságban” (Jn 17,19).

Jézus engesztelése az alapvető, a mi engesztelésünk nem más, mint Jézus engesztelésére való hivatkozás, ahhoz való imádságos társulás. Jézus engesztelő áldozata a Golgotán valósult meg, amelynek a megújítása, jelenvalóvá tétele a szentmise. A szentmise nem más, mint Jézus egyszeri engesztelő áldozatának térben és időben való kiterjesztése.

Jézus helyrehozta vétkeinket, és elégtételt adott az Atyának bűneinkért. Jézus Krisztus megengedi, elfogadja, sőt akarja, hogy vele azonosulva dicsóítsam, engeszteljem az Atyát, hiszen ezért jött a földre, hogy minket bekapcsoljon Életébe.

Jézus nem úgy viselkedik, mint valami egyensúlyát soha nem veszítő sztoikus (Jn 11,33); indulatosan parancsol a Sátánnak (Mt 4,10; 16,23), keményen megfenyegeti a démonokat (Mk 1,25), szinte magán kívül van az emberek (Jn 8,44), és főleg a farizeusok (Mt 12,34) ördögi ravaszsága láttán, akik megölik a prófétákat (Mt 23,33), képmutatók (Mt 15,7).

Jézus szíve túlcordul szelídséggel a jóakarátú emberek felé, de szent haraggal van Isten házában gyalázói ellen.

Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot!

Keménységed és meg nem tért szíved szerint gyűjtesz magadnak haragot a haragnak és az Isten igaz ítélete kijelentésének napjára.

Kérlek téged, leányom, legalább te ne hagyj el! Szíved minden dobbanásával bánd bűneidet, engesztelj és vigasztalj Engem.

Kerüljük el a magyar betegséget, hogy csak az a fontos és jó, amit én csinállok!

Kindelmann Károlyné, Erzsébet asszony nevéhez fűződik a Szűzanya Szeretetlenlángjának a tisztelete, amelyben ugyancsak fő helyet kap az engesztelés, már a világ több mint 80 országában elterjedt.

Korunkban a felvilágosodás eszméi mentek tönkre.

Krisztus által és Krisztusban az Atya megvalósítja örök szeretetét (1 Jn 4,8) 'kiengesztelődöttnek' mutatva magát, vagyis 'megbocsátva' az embereknek: bocsánata hatékony, mert valóban eltörli a bűnt, 'megtisztítja' az embert, a saját életében részesíti (1 Jn 4,9).

Krisztus engeszteli az Atyát a szentmisében a világ végéig, míg újra el nem jön az ég felhőin, ahogy mennybemenetelekor ígérte.

Krisztus második megtestesülése a szentségekben történik.

Krisztus mindent elszenvedett, amit szenvednie kellett; semmi sem hiányzik a szenvedés mértékéből. Tehát befejeződött a szenvedés. De csak a fejben. Fennmaradt még a szenvedés a testben.

Krisztus Szent Teste és Vére a legteljesebb mértékben szent valóság, nem valami „cukorka”, amiből bárki részesedhet.

Leghatékonyabbnak mindig a véres áldozat számított a vérben föltételezett életerő miatt.

Ma annyira teret nyert az Isten irgalmasságának a hangsúlyozása, hogy Istenből az igazságosságot, az ítéletet, és a haragot igyeksenek teljesen eltávolítani. Éppen ezért ma ezeket is hangsúlyozni kell. A pokol létezéséről, az elkárhozás veszélyéről is beszélni kell.

Ma keresztények közül is sokan még az ószövetségi emberek szintjén állnak, nem beszélve a nem keresztényekről. Viszonylag kevés az igazán „Lélekből élő keresztény”. A mai embernek és a mai keresztények többsége is csak a büntetések nyelvén ért: egy-egy komolyabb betegség, munkanélküliség, tragédia által kezd el Istenről gondolkodni – ha egyáltalán elkezd.

Ma megláttam a Szentáldozásnál, milyen ellenszenvvel közeledik az Úr egy lélekhez. Úgy lép be szívébe, mint egy sötét kamrába – szenvedésre.

Márianosztrán a pálos templomban található Jézus öt szent sebének az oltára. A pálos szerzetesek Krisztus Öt Szent Sebérol nevezett Társulatokat is létrehoztak, amelynek fő lelkiisége a Szent Sebek tisztelete volt.

Mások hibáit és gyarlóságait türelmesen viseljük el, mert bennünk is sok van, amit másoknak kell elviselniük.

Megváltó munkából soha ki ne kapcsolódj egy pillanatra sem! Mert ha ezt tennéd, úgy érezném, megfogytokozott Irántam érzett szereteted. Pedig úgy vágyom szeretetedre! Bárcsak mindig Velem éreznél!

Mi a megbocsátás? A haragról, a bosszúról, a negatív érzésekről, a mások iránti ellenérzések magunkban való ápolgatásáról való lemondás.

Mik azok, amik a leginkább veszélyeztetik az egységet?

Minden bajunknál sokkal erősebb a keresztre feszített Megváltó ereje. Minden bántás és bűn elsősorban azt sérti, aki elköveti, mert megfosztja őt a lélek javaitól, kiszakítja a szeretet világából.

Minden engesztelés feltételezi a bűnt, és annak eltüntetését. Minthogy a bűnt nem valami materiális szennyezésnek fogják fel, amelynek eltüntetése az embernek hatalmában állna, hanem azonosítják az ember Isten elleni lázadásával, a Krisztus engesztelő tevékenységéhez kapcsolódó engesztelés azzal törli el a bűnt, hogy az embert újra egyesíti Istennel, újra Istennek szenteli őt. Minthogy, a bűn kiváltja Isten haragját, minden kiengesztelés véget vet ennek a haragnak: 'jóindulatúvá teszi Istent'."

Minden kereszténynek, nemcsak a papoknak, Alter-Krisztusként, második Krisztusként kell folytatnia az emberek megváltásának és szentté tételének a művét.

Minden reggel ajánljuk áldozatul magunkat a jó Istennek, és fogadjunk el mindent Tőle engesztelésül vétkeinkért.

Mindszenty József azt kívánta, hogy amint a tatárjárás idején gyöngyöt fakasztott a vér és a könny (Szent Margitot), úgy a II. világháború és az utána következő idők csapásai (melyeket Isten ránk mért és megengedett), legyenek Isten kegyelméből az üdvösség áldott gyöngyökagylói.

Mindszenty József bíboros 1956-ban, börtönből való szabadulása után kinyilvánította, hogy megbocsát az ellene vétőknek.

Nagy értékei voltak a felvilágosodásnak, de bűnei nagyobbak voltak. Ne szolgáltatassatok magatoknak igazságot, hanem hagyjatok teret Isten haragjának, hiszen írva van: Enyém a bosszú, én majd megfizetek, mondja az Úr (Róm 12,19).

Ne viszonozzátok a rosszat rosszal, sem a szidalmat szidalommal, inkább mondjatok áldást; hisz arra vagytok hivatva, hogy áldás legyen az örökrészetek (1Pét 3, 9).

Nem szabad megijednünk attól hogy Istenre alkalmazzuk a 'haragvó', 'büntető', 'bosszúálló', 'féltékeny' jelzőket. – A Biblia alkalmazza ezeket Rá, Ő alkalmazza ezeket saját magára, csak helyesen kell értenünk: úgy hogy azokat megfosztjuk negatív tartalmuktól, és csak a pozitív tartalmat látjuk bennünk. Isten egészen más és egészen közeli, transzcendens és mégis ember-formájú, Isten; emberi testet, érzelmeket is magára öltött szerető Isten, aki mindenben a javunkat akarja.

Nem szabad ellenségeinknek kiszolgáltatni magunkat minden további nélkül, mert az öngyilkosság volna. Vagyis az ellenségszeretetnek nem az a megnyilvánulása, ha hagyjuk magunkat ellenségeink által megsemmisíttetni.

Nem tudjátok, hogy a világgal való barátság ellenségeskedés Istennel? (Jak 4,4)

Nem volt még olyan pápai enciklika, aminek a hatása fogható lenne a fatimai üzenethez.

Nincs igazi engesztelés kiengesztelődés nélkül. Ő a fő, mi pedig az ő teste.

Ő az engesztelő áldozat bűneinkért.

Ő kinek-kinek tettei szerint fizet: örök élettel annak, aki a jótettekben kitartva dicsőségre, tiszteletre és halhatatlanságra törekszik, haraggal és megtorlással annak, aki haszonleső, s nem hajlik az igazságra, hanem a gonoszsággal tart.

Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára (Kol 1,24).

P. Petrus Pavlicsek (1902-1982) engesztelő rózsafüzér imamozgalma Rendtársait arra biztatta, hogy a rendet ért nehézségeket ajánlják fel és keresztként tekintsenek rá.

Sok embert keresztre feszítettek ugyan világszerte, de közülük egytől sem rettegnek a démonok, vagyis az ördögök, mert ezek a keresztre feszített emberek saját vétkeik miatt haltak meg.

Sokan imádkozzák Magyarországon is a Szent Vér rózsafüzért.

Szabadságra nem lehet nevelni fenytetés nélkül. Ez a bölcsesség végig kísérte az egész Ószövetséget.

Szent II. János Pál pápa megbocsátott az ellene merényletet elkövető bérgyilkosnak, aki a sajtó nyilvánossága előtt kijelentette, hogy megbánta tettét.

Szent II. János Pál pápa pápaságának a kezdetén külön enciklikát adott ki az Isteni Irgalmasságról *Dives in misericordia* címen.

Szent Jeromos az engesztelés legfontosabb jelentésének a bűnösökért való közbenjárást tartja.

Szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért, hogy fiaik legyenek mennyei Atyátnak, mert Ő fölkelte napját a gonoszokra és a jókra, s esőt ad igazaknak és bűnösöknek.

Szeretetünknek, megbocsátásunknak igazi próbája az ellenségszeretet. Tanítványaitól Jézus megköveteli a sértések megbocsátását, és az ellenség szeretetét. Különösen azt hangsúlyozza, hogy csak az tud másokat megkímélni az igazságtalanságtól, aki képes arra, hogy személyes igazságtalanságokat elviseljen.

Távozzatok színem elől, ti átkozottak, az örök tűzre, amely az ördögnek és angyalainak készült.

Tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket. Áldjátok azokat, akik átkoznak titeket, és imádkozzatok azokért, akik gyaláznak benneteket... Szeressétek tehát ellenségeiteket! Tegyetek jót és kölcsönözzetek, semmit vissza nem várva; így nagy lesz a ti jutalmatok, és a Magasságbeli fiaik lesztek, mert Ő kegyes a hálátlanokhoz és a gonoszokhoz. Legyetek tehát irgalmasok, amint a ti Atyátok is irgalmas!” (Lk 6,27-28.35-36).

Több ezer szentségimádási kápolna működik jelenleg szerte a világon, ahol folyamatos, 24 órás szentségimádás zajlik.

Trianon is – minden fájó következményével együtt – éppen a magyarság engesztelő hivatásának a része.

Valójában csak Isten gerjedhet haragra úgy, hogy abban nincs ellentmondás. Így az Ószövetség a haragot jelző kifejezéseket kb. ötször annyit alkalmazza Istennel, mint az emberrel kapcsolatban.

Végezzük azt, amit jónak, magunkénak ismertünk, de örüljünk a többinek, adjunk hálát Istennek, hogy olyan bőven árasztja kegyelmeit, és hagyjuk a magunkét is megtermékenyíteni, felfrissíteni az által, amit Isten a másoknak ad.

XVI. Benedek pápa kedvenc kifejezése a „bevon”. Isten bevon minket a megváltás művébe. Erről szól az engesztelés.

Summary

This monography aims to give an acceptable explanation for the clergy, the laity and the theologians as well about the act of the reparation, atonement and propitiation. It represents the cult history of the reparation and expiation based on the Holy Scripture, the Catechism of the Catholic Church, the liturgy and the *regula fidei*. The main chapters endeavor to clarify the misunderstandings of the Acts of Reparation and point to the relation between the Eucharist, the Holy Mass, the adoration and the Reparation according to the *Miserentissimus Redemptor*, an encyclical by Pope Pius XI, issued on May 8, 1928 on reparation to the Sacred Heart. This encyclical deals with the concepts of Acts of Reparation and atonement. In this topic this book also contains a memorandum from the Hungarian Catholic Bishops' Conference, issued in 1946.

Some very important details can be found about Hungary, as the legacy of the Blessed Virgin Mary, whose veneration has had so great a role in the precious heritage of King St Stephen. He offered his crown (held as a Holy Crown) to her as a pledge of his entrustment of the Hungarian people to her heavenly protection. From that moment Hungary became *Regnum Marianum* and got a heavenly mission to be an expiatory country, because the Mother of God was and still is as instrument of the reconciliation as her only begotten Son, Jesus.

This book shows some different types of devotions in the field of the reparation and atonement. The most well-known devotions are: the Way of the Cross prayers, Chaplets, devotion of the most precious blood of Jesus, devotion of His holy Wounds and Face, the Divine Mercy devotion, the devotion of the Sacred Hearts of Jesus and Virgin Mary, and the Flame of Love, which arose from Hungary but taken over in more than 80 countries of the world.

Since 2007 a Conference about the Spirituality of the Reparation and Reconciliation is arranged in every year in Hungary by Rev. József Bocsa O.Sch.P. From these conferences some lectures and sermons written by Rev. Dr. László Szegedi and Rev. Dr. László Szederkényi, can also be found in this book.

A találkozó emléklapja

„A magyar engesztelésért hajlandó vagyok könyörölni az egész világon”
– Jézus szavai Mária Natália nővérnek

Engesztelők I. Országos Találkozója a Család évében
2011. május 21.
Vác, Szent Anna Piarista Templom

Mi az engesztelés?

Az engesztelés alapigéje Pál apostol szavai: „Örömmel szenvedek értetek, és testemben kiegészítem, ami Krisztus szenvedéséből hiányzik, testének, az Egyháznak javára” (Kol 1,24). Ennek szellemében az engesztelés a Jézussal való azonosulás. Egyesülés Jézus keresztdozatával a lelkek mentése, üdvözítése érdekében. Engesztelni annyi, mint együttműködni, eggyé válni Jézussal a megváltás művében.

Mik a legfontosabb feltételei az engesztelésnek?

Az lehet jó engesztelő, aki kiengesztelődik Istennel, embertársaival, és önmagával. Vagyis aki megbánja és meggyónja bűneit és bocsánatot kér nemcsak Istentől, hanem azoktól is, akiket ő megbántott, és megbocsát azoknak, akiket ő bántották, és ezt a kiengesztelődést szüntelenül gyakorolva békességben él Istennel, önmagával és embertársaival, mindenkinek a javát akarja.

Hogyan engeszteljünk?

A Szűzanya Szeretlángjával a szívünkben. Ez a Szeretláng azonos a Szentháromság Személyeinek a Szívében lángoló egymás iránti és minden teremtményük iránti szeretettel. Úgy egyesítsük mi is minden szándékunkat, gondolatunkat, tevékenységünket, szenvedésünket Szent Fia szándékával, gondolatával, tevékenységével és szenvedésével, ahogyan a Szűzanya tette egész élete folyamán – az Ő Szívének Szeretlángjával, lángoló szeretetével.